

Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 22.05.2024 09:00

Sted: Kommunestyresalen

Notat:

Eventuelle forfall meldes sekretæren på mobil evt.
på e-post .
Varamedlemmer skal ikke møte uten særskilt innkalling.

<Sted> 09.05.2024

For leder i Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027, Marit Nyhuus

Saksliste

Møteinnkalling

Møteinnkalling Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027 22.05.2024

3

Saker til behandling

20/24 Sak T-20/24 Godkjenning av innkalling/saksliste	6
21/24 Sak T-21/24 Godkjenning av protokoll fra 23.2.24	7
22/24 Sak T-22/24 Orientering fra kommunedirektør og ordfører	17
23/24 Sak T-23/24 Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommuneskoger KF årsregnskap 2023	18
24/24 Sak T-24/24 Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommunes årsregnskap/årsberetning 2023	37
25/24 Sak T-25/24 Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS	140
26/24 Sak T-26/24 Informasjon om Revisjon Øst IKS sin interne kvalitetssikring (ISQM1)	154
27/24 Sak T-27/24 Overordnet eierskapskontroll	155
28/24 Sak T-28/24 Foreløpige vurderinger av risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll /FR/EK)	190
29/24 Sak T-29/24 Eventuelt	192
30/24 Sak T-30/24 Referater og orienteringer	193
31/24 Sak T-31/24 Referatsaker	201

MØTEINNKALLING

Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 22.05.2024 kl. 09:00
Sted: Kommunestyresalen
Arkivsak: 21/00007

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALGET

Sted:	Rådhuset, Kommunestyresalen
Tid:	Onsdag 22.5.24 kl. 09.00.

Kontrollutvalgets medlemmer:	Marit Nyhuus (SV) – leder Hans Gunnar Solvang (SP) – nestleder Gry Vanja Eriksen (A) Emilie Ree Olaisen (H) Per Gunnar Stensvaag (SP)
Innkalt varamedlem	
Forfall:	Forfall må meldes så snart som mulig til telefon 95 13 31 87 eller Kristin.moe@konsek-ost.no
Ordfører:	Ordfører Turid Backe-Viken
Revisor:	Revisjon Øst IKS v./oppdr.ansv. RR Tommy Pettersen/Rolf Berg, oppdr.ansv.FR Kristin Fragell Lillevold/Magnus Michalelsen/Jo Erik Skjeggstad
Kopi av innkallingen sendes:	Kommunedirektør Jan Sævig, Turid Backe-Viken post@rev-ost.no
Kopi av saklisten sendes på e-post til:	Varamedlemmene (til orientering). Varamedlemmene møter ikke uten nærmere innkalling.
Sekretær:	Utvalgssekretær Kristin Moe
Invitert til sak:	Kommunedirektør og ordfører sak 22/24, Revisjon Øst IKS sak 23-28/24

Hele saklisten med vedlegg legges på	https://www.konsek-ost.no/kontrollutvalgene/trysil-kommune/ og på kommunens hjemmeside.
---	---

Marit Nyhuus (sign.)
kontrollutvalgets leder

Kristin Moe
utvalgssekretær

SAKSKART		
20/24	21/00138-58	Sak T-20/24 Godkjenning av innkalling/saksliste
21/24	21/00138-59	Sak T-21/24 Godkjenning av protokoll fra 23.2.24
22/24	21/00076-35	Sak T-22/24 Orientering fra kommunedirektør og ordfører
23/24	21/00074-10	Sak T-23/24 Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommuneskoger KF årsregnskap 2023
24/24	21/00073-36	Sak T-24/24 Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommunes årsregnskap/årsberetning 2023
25/24	21/00128-57	Sak T-25/24 Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS
26/24	21/00128-58	Sak T-26/24 Informasjon om Revisjon Øst IKS sin interne kvalitetssikring (ISQM1)
27/24	24/00008-1	Sak T-27/24 Overordnet eierskapskontroll
28/24	21/00080-1	Sak T-28/24 Foreløpige vurderinger av risiko- og vesentlighetsvurderinger (ROV) for plan for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll /FR/EK)
29/24	21/00070-36	Sak T-29/24 Eventuelt
30/24	21/00078-60	Sak T-30/24 Referater og orienteringer
31/24	21/00078-61	Sak T-31/24 Referatsaker

Trysil , 09.05.2024

Marit Nyhuus

Arkivsak-dok. 21/00138-58
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-20/24 GODKJENNING AV INNKALLING/SAKSLISTE

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00138-59
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-21/24 GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA 23.2.24

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 23.2.24 godkjennes

Vedlegg:

Protokoll 23.2 24

Saksframstilling:

MØTEPROTOKOLL

Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Dato: 23.2.2024 kl. 09:00 – 10:50
Sted: Kommunestyresalen, Rådhuset
Arkivsak: 21/00007

Tilstede: Marit Nyhuus (SV), Hans Gunnar Solvang (Sp), Emilie Ree Olaisen (H), Per Gunnar Stensvaag (Senterpartiet-KS)

**Møtende
varamedlemmer:**

Forfall: Gry Vanja Eriksen, meldt forfall kvelden før møtet, det ble derfor ikke kalt inn vara

Andre: Ordfører Turid Backe-Viken, kommunedirektør Jan Sævig sak 17/24

Protokollfører: Utvalgssekretær Kristin Moe

SAKSKART			Side
Saker til behandling			
15/24	21/00138-54	Sak T-15/24 Godkjenning av innkalling/saksliste	3
16/24	21/00138-55	Sak T-16/24 Godkjenning av protokoll fra 24.1.24	4
17/24	21/00076-33	Sak T-17/24 Orientering	5
18/24	21/00078-56	Sak T-18/24 Referater og orienteringer	7
19/24	21/00078-57	Sak T-19/24 Referatsaker	8

Trysil, 23.02.2024

Marit Nyhuus

Det var ingen merknader til innkallingen eller sakslisten.

UNDERSKRIFTER:	
Vi bekrefter at møteboken, som vi har signert, er ført i samsvar med det som ble bestemt på møtet.	
_____	_____
_____	_____
_____	_____
_____	_____

UTSKRIFTER:
Møtebok er sendt til: Kontrollutvalget, ordfører, kommunedirektør, Revisjon Øst IKS. Innkallinger og møtebøker ligger også på www.konsek-ost.no under hvert kontrollutvalg/ «Møter».

Saker til behandling**Sak T-15/24 Godkjenning av innkalling/saksliste**

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027	23.02.2024	15/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Innkalling/saksliste godkjennes

Møtebehandling**Votering**

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Innkalling/saksliste godkjennes

[Lagre]

Sak T-16/24 Godkjenning av protokoll fra 24.1.24

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027	23.02.2024	16/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Protokoll fra 24.1.24 godkjennes

Møtebehandling**Votering**

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Protokoll fra 24.1.24 godkjennes

[Lagre]

Sak T-17/24 Orientering

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027	23.02.2024	17/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering

Møtebehandling

Kontrollutvalget har valgt å sette opp et ekstraordinært møte for å invitere kommunedirektør og ordfører for en samtale. De var invitert til kontrollutvalgets møte 24.1. men var forhindret i å møte. Kommunedirektør var også forhindret i å møte i deres møte 29.11.23.

Kommunedirektøren orienterte om:

- Økonomi – regnskapet viser et merforbruk på kr 9,5 mill kr. Kommunen vil få mere igjen på «ressurskrevende tjenester» enn budsjettet. Vet ikke om det kommer med på 2023 eller på 2024. Hvis kommunen får det i 2023 vil merforbruket bli på vel 2 mill kr.
- Sykefravær – 11,6 % de siste 3 mnd. Sykefravær vil bli tema i kommunestyret 19. mars, praksis på sykemeldingsoppfølging.
- Statlige tilsyn – henviste til Statsforvalterens tilsynskalender som finnes på nettet <https://tilsynskalender.statsforvalteren.no/>

Ordfører orienterte om:

Det jobbes med:

- Sentrumsplanen skulle vært avsluttet, blir gjort i mars
- Kommunens arealplan
- Kontakt, informasjon, kommunikasjon med selskapene kommunen har eierskap i. Er utarbeidet en ny eierskapsmelding med årshjul
- Trenger befolkningsøkning. Flaskehalsen er boliger, må utvikle flere boliger både i sentrum og i grendene. Håper Staten kan komme inn å hjelpe
- Næringsutvikling, tett kontakt med næringslivet. utfordringer på bygg- og anlegg
- Energi – må settes på agendaen. Mye å diskutere, skal Trysil være vertskap for energiproduisering?
- Utenforskap

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Kontrollutvalget tar informasjonen til orientering

[Lagre]

Sak T-18/24 Referater og orienteringer

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027	23.02.2024	18/24

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Møtebehandling

Kontrollutvalgets medlemmer hadde en gjensidig orientering.
Hans Gunnar redegjorde fra kontrollutvalgskonferansen på Gardermoen.

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

[Lagre]

Sak T-19/24 Referatsaker

Behandlet av	Møtedato	Saknr
1 Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027	23.02.2024	19/24

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Møtebehandling

Votering

Det ble ikke fremmet annet forslag til vedtak, vedtaket var enstemmig

Vedtak

Referatsaker tas til orientering

[Lagre]

Arkivsak-dok. 21/00076-35
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-22/24 ORIENTERING FRA KOMMUNEDIREKTØR OG ORDFØRER

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar redegjørelsene til orientering

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kontrollutvalget har invitert kommunedirektør og ordfører til dagens møte for følgende orientering:

Av kommunedirektør:

- Hva har kommunen har gjort for å følge opp anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Budsjett- og økonomistyring» behandlet i møte 15.6.22. Dette skulle vært gjort innen 1.7.23 men ble dessverre glemt.
- Status på tilsyn i barnevernstjenesten fra Statsforvalteren i 2023, rapport fra tilsynet er datert 16.6.23. Dette i tillegg til om det er andre pågående/planlagte tilsyn.
- En kort redegjøring om sykefravær og økonomi så langt i 2024.

Hva gjør kommunen for å integrere flyktninger? Ordfører eller kommunedirektør svarer opp dette.

Av ordfører:

- Saker ordfører ønsker å informere kontrollutvalget om. Det er ikke meldt inn spesielle temaer bortsett fra integrering av flykninger.

Arkivsak-dok. 21/00074-10
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-23/24 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL TRYSIL KOMMUNESKOGER KF ÅRSREGNSKAP 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap og årsberetning for Trysil kommuneskoger KF for 2023, oversendes kommunestyret, med kopi til foretakets styre og formannskapet.

Vedlegg:

1. Revisjonsberetning
2. Trysil kommuneskoger KF årsregnskap 2023
3. Trysil kommuneskoger KF årsmelding 2023
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskap/årsberetning 2023

Saksframstilling:

Kommuneloven kap. 9 har bestemmelser om kommunale foretak, herunder om internkontroll (§§ 9-13 og 9-14) og budsjettstyring (§ 9-15). Når det gjelder regnskapsavleggelsen gjelder kommuneloven §§ 14-6 og 14-7, som for kommunens årsregnskap.

Ifølge kommunelovens bestemmelser skal regnskapet avlegges innen 22. februar, som for kommunes regnskap, og revisjonsberetningen skal være avlagt senest 15.april.

Videre heter det bl.a. følgende i koml. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og

fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Styret Trysil kommuneskoger KF har godkjent regnskapet og årsberetningen for 2023.

Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet innstiller til vedtak, jf. forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3 annet ledd, jf. kommuneloven § 14-6 første ledd.

Revisjon Øst IKS har utarbeidet revisjonsberetningen for 2023 som er datert 15.3.24.

fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

2

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
Org.nr.: 974 644 576 MVA
Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Trysil kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023 – TRYSIL KOMMUNESKOGER KF

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Trysil kommuneskoger KF som viser et overskudd på **kr 18 584 794**. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening

- oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- gir årsregnskapet et rettviseende bilde av foretakets finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av foretaket i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen og annen øvrig informasjon mottatt 12. februar 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler, tilleggsbestemmelser i kommuneloven og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Målet med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som gir uttrykk for vår mening. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoen, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om

- regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og styret blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av foretakets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Trysil kommuneskoger KFs redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpsmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Styret og daglig leders ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Styret og daglig leder er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal styret redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Løten, 15. mars 2024

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

My Hanh Thi Tran
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren
Styret

Trysil Kommuneskoger KF, org.nr.984 048 793

Resultatregnskap

	Note	2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regulert budsjett 2023	2022
DRIFTSINNTEKTER OG DRIFTSKOSTNADER					
Driftsinntekter					
Skogsvirke		21 499 516	26 130 000	26 130 000	24 498 479
Jakt og fiske		1 785 169	1 876 000	1 876 000	1 708 258
Grunnleie Trysilfjell Utmarkslag		5 548 012	5 700 000	5 700 000	4 156 254
Utmarksinntekter øvrige områder		1 810 680	1 225 000	1 225 000	1 104 122
Salg tomter og tilleggsareal øvrige områder		163 456	220 000	220 000	551 546
Offentlige tilskudd	1	1 099 294	850 000	850 000	890 463
Annen driftsinntekt		772 708	772 124	772 124	1 102 299
Salg av driftsmidler		4 078 452	1 560 000	1 560 000	
Sum driftsinntekter		36 757 287	38 333 124	38 333 124	34 011 421
Driftskostnader					
Vareforbruk (skogkultur)		4 092 431	4 265 000	4 265 000	3 039 957
Lønnskostnad	2	6 936 935	6 990 761	6 990 761	6 508 416
Avskrivning på varige driftsmidler	3	2 788 673	3 146 774	3 146 774	3 533 627
Annen driftskostnad		10 070 480	11 137 700	11 137 700	11 901 114
Sum driftskostnader		23 888 519	25 540 235	25 540 235	24 983 114
DRIFTSRESULTAT		12 868 768	12 792 889	12 792 889	9 028 307
FINANSINNTEKTER OG FINANSKOSTNADER					
Finansinntekter					
Annen renteinntekt		1 690 499	434 600	434 600	1 319 139
Annen finansinntekt		4 026 290	3 250 000	3 250 000	3 742 477
Sum finansinntekter		5 716 789	3 684 600	3 684 600	5 061 616
Finanskostnader					
Annen rentekostnad		67			35
Annen finanskostnad		696			82
Sum finanskostnader		763	-	-	35
NETTO FINANSPOSTER		5 716 026	3 684 600	3 684 600	5 061 581
ÅRSRESULTAT		18 584 794	16 477 489	16 477 489	14 089 888
OVERF. OG DISPONERINGER					
Utbytte til eier	4	13 958 000	14 708 000	14 708 000	13 916 017
Overført/bruk av annen egenkapital	4	4 626 794	1 769 489	1 769 489	173 789
SUM OVERF. OG DISP.		18 584 794	16 477 489	16 477 489	14 089 806

Trysil Kommuneskoger KF, org.nr.984 048 793

Balanse pr. 31.12.2023

	Note	31.12.2023	31.12.2022
EIENDELER			
ANLEGGSMIDLER			
Varige driftsmidler			
Skogeiendommer	3	103 037 116	103 011 116
Administrasjonsbygning	3	99 000	148 500
Skogsmaskiner, koe	3,9	3 308 858	2 792 131
Biler	3,9	793 412	
Skogtakst	1,3	2 802 251	5 189 352
Boliger	3	5 000	11 000
Inventar	3,9	204 623	39 084
Bomsystem Bittermarka	3	-	421 070
Sum varige driftsmidler		110 250 260	111 612 253
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i aksjer og andeler	5	8 110 909	8 110 909
Egenkapitaltilskudd KLP		1 029 005	985 601
Andre langsiktige fordringer		-	949 903
Sum finansielle anleggsmidler		9 139 914	10 046 413
SUM ANLEGGSMIDLER		119 390 174	121 658 666
OMLØPSMIDLER			
Fordringer			
Kundefordringer		3 429 700	2 946 969
Andre kortsiktige fordringer		1 582 621	1 421 320
Sum fordringer		5 012 321	4 368 289
Bankinnskudd, kontanter o.l.	7,8	37 107 023	30 598 325
SUM OMLØPSMIDLER		42 119 344	34 966 614
SUM EIENDELER		161 509 518	156 625 280

EGENKAPITAL OG GJELD**EGENKAPITAL**

Opptjent egenkapital

Annen egenkapital

4,9

156 014 451

151 387 657

Sum opptjent egenkapital

156 014 451

151 387 657

SUM EGENKAPITAL

156 014 451

151 387 657

GJELD**KORTSIKTIG GJELD**

Leverandørgjeld

811 420

1 152 604

Skyldig offentlige avgifter

3 834 236

3 116 593

Annen kortsiktig gjeld

849 408

968 425

SUM KORTSIKTIG GJELD

5 495 064

5 237 622

SUM GJELD

5 495 064

5 237 622

SUM EGENKAPITAL OG GJELD

161 509 515

156 625 279

Underskrifter

Trysil, 07. februar 2024

Børre Rogstadkjærnet
styreleder

Marit Astrup
nestleder

Trygve Øvergård
styremedlem

Ola Stensby
styremedlem

Silje Moren
styremedlem

Halvor Kristoffer Sætre
skogsjef

Silje Moren

NOTER TIL ÅRSREGNSKAPET

Regnskapsprinsipper

Foretaket skal, så langt annet ikke følger av lov eller forskrift, føre særregnskap etter bedriftsøkonomiske prinsipper, stille opp resultatet, balansen og kontantstrømmene, utarbeide noter og utarbeide årsberetningen i tråd med lov av 17. juli 1998, nr 56 om årsregnskap mv. (regnskapsloven).

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av gjeld er tilsvarende kriterier lagt til grunn. Med unntak av skogeiendommene vurderes anleggsmidler til anskaffelseskost. Skogeiendommene er oppført til vurdert verdi i 1989 etter bruksverdi prinsippet. Anleggsmidlene nedskrives til virkelig verdi når verdifallet ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Skogeiendommer avskrives ikke. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet. Enkelte poster er i samsvar med regnskapsloven vurdert etter spesielle vurderingsregler, som det redegjøres nærmere for nedenfor.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid.

Aksjer og andeler

Anleggsaksjer og andeler hvor Trysil Kommuneskoger ikke har betydelig innflytelse balanseføres til anskaffelseskost. Investeringene blir nedskrevet til virkelig verdi dersom verdifallet ikke er forbigående. Mottatt utbytte og andre utdelinger fra selskapene inntektsføres som annen finansinntekt.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer oppføres til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av en individuell vurdering av de enkelte fordringene.

1 Offentlige tilskudd

Bedriften har mottatt følgende offentlige tilskudd:

	2023	2022	2021
Tilskudd til skogkultur	1 099 294	840 463	1 225 302
Tilskudd til vegbygging		50 000	0
Tilskudd til skogbruksplan, redusert kostpris	2 075 741		
	3 175 035	890 463	1 225 302

2 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser m.m.

Lønnskostnader	2023	2022
Lønn	6 105 833	5 783 852
Arbeidsgiveravgift	652 434	615 331
Pensjonskostnader	-38 726	-41 141
Andre sos. kostn. og ref. sykepengen	217 396	150 376
Sum	6 936 937	6 508 418
Antall ansatte pr. 31/12	9	8

3 Varige driftsmidler/investeringer

Beløp i NOK 1 000

	Skog- eiendom	Bygninger	Boliger	Skog- takst	Mobile mask., koier	Inventar	Biler	Bomsystem Bittermarka	Sum
Ansk.kost 1/1	103011	4625	159	5189	27865,6	59		1189	142097,6
Tilgang 2023	26				3937	246	1397		5606
Avgang 2023				2076	1629		475		4180
Ansk.kost 31/12	103 037	4625	159	3113	30173,6	305	922	1189	143523,6
Akk. avskr. 1/1		4477	148		25073,8	19		768	30485,8
Avskr. 2023		49	6	311	1791	81	129	421	2788
Akk. avskr. 31/12	0	4526	154	311	26864,8	100	129	1189	33273,8
Bokført verdi 31/12	103 037	99	5	2802	3309	205	793	0	110249,8

Årets investeringer er finansiert med egenkapital.

4 Egenkapital

Bedriften eies 100 % av Trysil kommune

Beløp i NOK 1 000

Egenkapitalendringer	Egenkapital
Egenkapital 1.1.2023	151 387
Årets resultat	18 585
Utbytte/ overført eier	-13 958
Egenkapital 31.12.2023	156 014

5 Aksjer og andeler i andre foretak m.v.

	Eierandel	Anskaffelses- kost	Balanseført verdi
Anleggsmidler			
Østby Utmarkslag SA	473 andeler	4 730	4 730
Flermoen Utmarkslag SA	5 200 andeler	52 000	52 000
Trysilfjell Utmarkslag SA	557 andeler	2 110	2 110
Skistar AB	1 904 aksjer	159 369	159 369
Destinasjon Trysil SA	1 andel	1 500	1 500
Glommen Mjøsen Skog SA, andelskapital	2000 andeler	250 000	250 000
Trysil Fjernvarme AS	38 500 aksjer	7 610 000	7 610 000
Søre Trysil Utm. Lag SA	156 andeler	31 200	31 200
Sum		8 110 909	8 110 909

6 Mellomværende med tilknyttet selskap

	Kjøp	Salg	Kundefordr.	Lev. gjeld
Trysil kommune	14 086 268	327 375		
Søir	30 583			
Revisjon Øst IKS	69 050			
	14 185 901	327 375		

7 Bankinnskudd

Av bankinnskuddene er:

kr 295.174,- sperret for skattetrekk.

8 Avsetninger og bruk av avsetninger

Det er gjennom regnskapsåret avsatt skogfondsmidler tilsvarende kr 3.860.760,-. Videre er det mottatt samlet 3.175.035,- i tilskudd til virksomheten gjennom Skogfondskontoen. Det er inntektsført kr 788.755,- fra Skogfondskonto i 2023. Saldo på Skogfondskonto er kr 103.029,- pr.31.12.23.

9 Investeringer

Konto		Regnskap 2023	Regulert budsjett 2023	Opprinnelig budsjett 2023	Regnskap 2022
1260	Skogsbruksplan 2022				5 189 353
1244	Lassbærer	3 780 000	2 220 000	2 500 000	
	Hogstmaskin			3 300 000	
1230	5 biler	1 397 360	1 112 843		
1247	Jernhest	157 300	157 300		
1252	Inventar	245 825	245 825		
	Sum	5 580 485	3 735 968	5 800 000	5 189 353

Årets investeringer er finansiert med egenkapital.

I det regulerte budsjettet er innbytte av gammel lassbærer trekt ut i kostprisen på lassbærer, og forsikringsoppgjør for en vraket bil er trekt ut i kostprisen på bilene.

10 Pensjoner

Bedriftens pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenstepensjonsordningen er dekket gjennom en kommunal pensjonsordning. Ordningen gir rett til en definert ytelse i henhold til tariffavtalen i kommunal sektor.

Tjenstepensjonsordningen gir ved full opptjening en alderspensjon som sammen med folketrygdens ytelser utgjør en samlet bruttopensjon på 66 % av pensjonsgrunnlaget. Framtidige pensjonsytelser blir beregnet ut fra antall opptjeningsår og lønnsnivået ved pensjonsalder. Ordningen sikrer en brutto uførepensjon på samme nivå som alderspensjon og omfatter i tillegg ektefellepensjon og barnpensjon. De ansatte har også rett til AFP etter bestemte regler. AFP er ikke forsikringsmessig dekket, og det er ikke avsatt midler i forsikringsordningen til framtidige AFP pensjoner.

Alle som har begynt ved bedriften etter 1988 er pliktige medlemmer i pensjonsordningen. Ved årsskiftet var 5 ansatte med i ordningen som i 2023 kostet kr 52.502,-, dette inkluderer også reguleringer for tidligere ansatte som har AFP-, alders-, uføre- og etterlattepensjon.

Foretakets premiebetaling er å betrakte som pensjonskostnad. Trysil Kommuneskoger har sammen med Trysil Kommune sin pensjonsordning i KLP.

Pensjonsforpliktelsen er ikke balanseført. Foretaket er forpliktet til å betale reguleringspremier og premier for andre ikke forsikringsbare ytelser etter at arbeidstaker har fratrådt. Dersom foretaket avvikes eller er under konkursbehandling vil Overføringsavtalens sikringsordning fremme krav på et engangsbeløp på de forventede tilleggspremier for fremtiden (avviklingstilskudd).

TRYSIL KOMMUNESKOGER

Årsberetning 2023

1. STYRE OG ADMINISTRASJON

Trysil Kommuneskoger KF er et kommunalt foretak, opprettet med hjemmel i kommuneloven.

Foretakets formål er å eie og drive Trysil kommunes skogs- og utmarksområder, annen virksomhet som står i naturlig sammenheng med det, samt å ha eierinteresser i selskaper som driver annen virksomhet. Foretakets forretningskontor er i Trysil kommune.

Styret har bestått av:

1/1 – 20/6

Børre Rogstadkjærnet, leder, Marit Astrup, nestleder, Trygve Øvergård, Eline Bryn og Ola Stensby. Sistnevnte er valgt av og blant de ansatte. Varamedlemmer har vært Simen Løken, Elisabeth Onsager og Helge Øivang.

20/6 – 31/12

Børre Rogstadkjærnet, leder, Marit Astrup, nestleder, Trygve Øvergård, Silje Moren og Ola Stensby. Sistnevnte er valgt av og blant de ansatte. Varamedlemmer har vært Simen Løken, Trine Merete Nome og Simen Skavern.

Styret har i 2023 hatt 6 møter og behandlet 46 saker.

Daglig leder/skogsjef har vært Halvor Sætre.

2. EIENDOM

Ved utgangen av året er totalarealet på 646 763 dekar, hvorav 387 291 dekar er produktiv skog. Det ble i 2023 solgt 2,5 dekar til tomter og andre formål.

Totalt bundet CO₂ i skogen: 5,291 millioner tonn.

Årlig binding av CO₂ i skogen: 200 500 tonn.

3. OMSETNING OG RESULTAT

Tømmerprisene har gjennom 2023 vært stigende sett mot 2022. Trelastprisene har vært synkende, så prisoppgangen har i stor grad vært drevet av mangel på tømmer. Dette på grunn av høy aktivitet i tynning og drifter med høy massevirkeandel. Massevirkeforbrukende industri har hatt mangel på råstoff, særlig på grunn av sanksjoner mot Russland, men også at massevirkeprisen blir påvirket av energiprisene. Høye strømpriser og høye tømmerpriser har redusert lønnsomheten hos sagbrukene, men eksport og valutafordeel har reddet økonomien hos sagbrukene som fortsatt kjører med full produksjon.

Omsetningen i 2023 var på kr 36,7 mill. mot et budsjett på kr 38,3 mill. Omsetningen i 2022 var på kr 34 mill.

I driftsinntektene ligger det salg av driftsmidler til kr. 4 mill. Dette innebærer innbytte av lassbærer, og realisasjon av maskinene som ble benyttet på tynningslaget som ble avvirket i 2023.

Ma *SL*

Driftskostnader inklusive avskrivninger kom på kr 23,9 mill. mot et budsjett på kr 25,5 mill.

Totale driftskostnader er for 2023 kr 23,9 mill. og er kr 1,1 mill. lavere enn i 2022 og kr 1,6 mill. lavere enn budsjett. Noen av kostnadene er volumavhengige, og er derfor redusert som følge av at tømmervolumet er redusert.

Driftsresultat for 2023 ble kr 12,8 mill. mot kr 9 mill. i 2022. Netto finansinntekter var i 2023 kr 5,7 mill. mot kr 5 mill. i 2022. Dette gir et resultat før disposisjoner på kr 18,6 mill. som er kr 4,5 mill. høyere enn 2022.

Etter bearbeidelse av ny skogbruksplan har det i 2023 blitt besluttet å redusere hogstkvantum på eiendommen til ca. 30 000 m³ i sluttavvirkning og 6 - 8 000 m³ i tynning. Det ble også som følge av et lavere fremtidig tynningsbehov besluttet å avvile eget tynningslag.

Det er utbetalt kr 13,958 mill. til eier i 2023, mens det er budsjettet med 14,708 mill. Årsaken til differansen er at kr 0,750 mill. som ble vedtatt i kommunestyret i sak KS 67/22 for dekning av kostnader til utbygging av fiber til Tannåneset og Flermoen, ikke har blitt utbetalt i 2023. Disse midlene har ikke blitt brukt i 2023 på grunn av at prosjektet ikke har kommet i gang, og eier ønsket derfor at disse midlene skulle stå hos Trysil kommuneskoger fram til det påløp kostnader i prosjektet.

Prisøkningen på sagtømmer og massevirke har bidratt til at det økonomiske resultatet for Trysil Kommuneskoger ble bedre enn forventet etter at det ble besluttet å senke avvirkningsvolumet.

Regnskapet er satt opp etter forutsetning om fortsatt drift.

4. ÅRETS DRIFT

Avvirkning og skogkultur

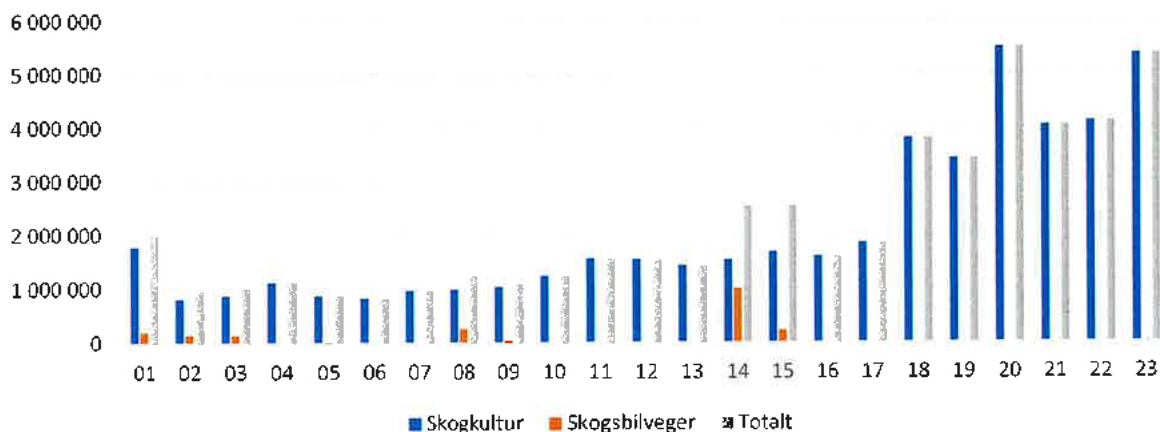
Det ble i 2023 avvirket og solgt 37 519 m³ virke til en verdi av kr 21,2 mill. Budsjettet var på 50.000 m³ til en verdi av kr 24,4 mill. Gjennomsnittlig virkespris ble kr 565,- pr m³. Det er 46 kroner høyere enn 2022 og 62 kroner over budsjett. Tynningsaktiviteten ble opprettholdt på et høyt nivå.

Avvirkning de siste fem år i kvantum og verdi:

	2023		2022		2021		2020		2019	
	m ³	1.000 kr	m ³	1.000 kr	m ³	1.000 kr	m ³	1.000 kr	m ³	1.000 kr
Sagtømmer gran	7 078	4 862	12 670	8 448	12 644	7 906	9 882	4 766	7 576	4 251
Sagtømmer furu	13 190	8 823	12 704	8 651	16 063	10 069	18 216	9 159	17 699	9 820
Sagtømmer i alt	20 268	13 685	25 374	17 099	28 707	17 975	28 098	13 925	25 275	14 071
Spesialtømmer	42	38	507	421	1 600	1 294	1 230	947	2 252	1 612
Massevirke	17 205	7 492	20 672	6 634	25 273	6 731	25 125	7 332	19 463	6 876
Total avvirkning	37 519	21 216	46 553	24 154	55 580	26 000	54 453	22 204	46 990	22 559

Til skogkultur ble det i 2023 brukt kr 5,4 mill. mot kr 4,1 mill. året før. Inkludert i dette er innkjøpte varer som for eksempel planter, samt lønnskostnader knyttet til gjennomføringen av aktivitetene. Forbruket er kr 1,1 mill. høyere enn budsjett, men i regnskapstallene er ikke lønninger/administrasjon til egne ansatte fordelt på denne regnskapskontoen. Summen av all skogkulturaktivitet utløste offentlige tilskudd på kr 1,1 mill.

Forbruk skogkultur

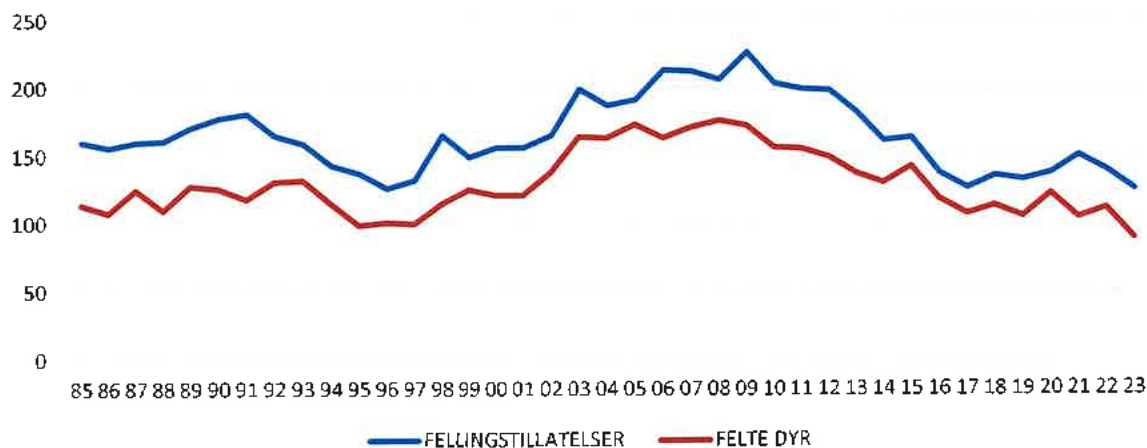
Investeringene i skogkultur fordeler seg på følgende aktiviteter:

Aktivitet:	2023	2022	2021	2020	2019	2018
Planting (stk)	449 000	293 500	316 950	434 045	309 000	210 000
Markberedning (daa)	2 100	2 500	3 648	6 508	2 086	4 763
Ungskogpleie (daa)	2 259	3 643	1 435	2 108	2 037	2 681
Gjødsling (daa)	980	-	2 301	2 739	2 370	2 504
Forhåndsrydding (daa)	-	622	0	1 352	88	204
Grøfterensk (meter)	-	-	892	892	1 454	450

Utmark

Inntekter fra jakt og fiske ble kr 1,78 mill., hvorav kr 1,2 mill. kommer fra elgjakta. Elgjakt på våre eiendommer leies bort til kommunens innbyggere. Det ble gitt 125 fellingstillatelser og 89 elger ble felt. Tilsvarende tall for 2022 var 139 og 111. Fellingsprosenten ble 71 % (80 % i 2022).

Elgstatistikk 1985-2023

Festeinntekter, grunnleie, andel salg av tomter fra Trysilfjell Utmarkslag og vegavgift (andre utmarksinntekter) ble kr 7,36 mill. noe som er kr 2,16 mill. mer enn for 2022. Økningen skyldes høyere grunnleie fra Trysilfjell utmarkslag, og utbytte fra andre utmarkslag. Resultatet er kr 0,46 mill. høyere enn budsjett.

ilka
[Signature]

Det ble innløst en festetomt i Bittermarka i 2023. Det ble i sum solgt tomter for kr 0,16 mill. Som er omtrent som budsjettet.

5. INVESTERINGER

Total investering i skogkultur i 2023 er på kr 5,4 mill. Det er mottatt kr 1,1 mill. i offentlig tilskudd til skogkultur. Budsjettet bytte av lassbærer ble gjennomført til kr 3,8 mill. Det er budsjettet med kr. 2,2 mill, men her er innbytte av gammel maskin fratrukket kostpris. Bytte av hogstmaskin var tidligere oppført i budsjett, men er tatt ut i regulert investeringsbudsjett, da det ble klart at den ikke ble levert før i 2024. Det er innkjøpt 5 brukte biler til de ansatte på maskinlagene til kr. 1,4 mill. I prosessen med avvikling av tynningslaget ble det solgt en bil til GM-skogsdrift, og en bil blitt vraket og en rimeligere er innkjøpt. I revidert budsjett er det derfor budsjettet med kr. 1,1 mill.

Det er i revidert budsjett inntatt kjøp av jernhest til kr 0,16 mill. Denne benyttes til utkjøring av skogplanter. Det ble under vårplantingen et akutt behov for ny maskin da den gamle maskinen havarete. Det er videre investert kr 0,25 mill i inventar i forbindelse med utleie av kontorer til ny leietaker.

6. FINANSIERING OG LIKVIDITET

Tilleggsandelene i Glommen Mjøsen Skog ble i 2020 vedtatt realisert. I henhold til Samvirkeoven skal dette utbetales over 3 år og første utbetaling ble foretatt i 2021. Samlet dreier dette seg om kr 2,8 mill. Det resterende beløp er ført i balansen som langsiktig fordring.

Innestående saldo i vegvedlikeholdsforeningene der Trysil Kommuneskoger er medlem ble tatt inn i regnskapet i 2021. Dette er midler som har bygd seg opp over tid og utgjør i 2023 kr 1 mill. Dette er ført i balansen som kortsiktig gjeld. Dette reduserer posten andre driftskostnader i regnskapet med tilsvarende beløp.

Samlede eiendeler som foretaket disponerer har i løpet av året økt med kr 4,8 mill. fra kr 156,6 mill. til kr 161,5 mill. Av eiendelene utgjør skogen kr 103,0 mill.

Ved årsskiftet disponerte foretaket kr 42,1 mill. i omløpsmidler.

7. ANSATTE OG ARBEIDSMILJØ

Trysil Kommuneskoger hadde pr. 01.01.2023 10 fast ansatte hvorav 2 lærlinger. Ved årsskiftet 23/24 har TKS 6 fast ansatte, herav 1 lærling. Tre ansatte har sesongarbeid med planting og ungskogpleie. Disse tre arbeider i Trysilfjellet i vinterhalvåret. I tillegg til egne ansatte har 9 personer vært ansatt på tidsbegrensede kontrakter. Arbeidet tid utgjorde i 2023 10,5 årsverk.

	2023	2022	2021	2020	2019
Arbeidstimer	17 899	17 391	15 528	14 357	11 550
Sykefravær i %	8,0	6,0	1,0	0,05	0,8
Direkte lønn	6 398 527	6 174 224	5 467 598	5 210 316	3 624 652
Trukket skatt	1 692 742	1 655 947	1 459 360	1 444 548	1 016 199

Det har vært en langtidssykmelding i bedriften i 2023.

Trysil Kommuneskoger KF er medlem i Salutis HMS. Det er ikke rapportert skader i 2023.

8. MILJØ OG SERTIFISERING

Etter styrets oppfatning forurenses ikke foretaket det ytre miljø utover det som følger av normal skogsdrift.

På eiendommen har vi avsatt 8,5% av produktivt skogareal til nøkkelbiotoper.

Foretaket er miljøsertifisert gjennom Glommen Mjøsen Skog SA sitt PEFC gruppesertifikat. Sertifikatutsteder for Glommen Mjøsen Skog SA er Det Norske Veritas AS.

9. LIKESTILLING og DISKRIMINISERING

I foretakets styre er kvinneandelen 40 %. Det er ingen kvinner ansatt. Det har ved de siste stillingsutlysninger ikke vært kvinnelige søkere til faste stillinger i TKS. I Prosjekt JOB:U som er et jobbtillbud til ungdom hadde vi inne 2 jenter i sommerjobb i tillegg hadde vi inne en kvinnelig medarbeider i plantesesongen. TKS søker å oppnå mangfold i kjønn, funksjonsnivå og kulturell bakgrunn. TKS ønsker å fremme likestilling, og har nulltoleranse for diskriminering og trakassering. Lønns- og arbeidsvilkår skal ikke favorisere kjønn, og lønnspolitikken har kjønnsnøytrale kriterier for lønnsfastsettelsen.

10. TILTAK-HØY ETISK STANDARD

Trysil kommuneskoger har etiske retningslinjer for ansatte og tillitsvalgte som blir revidert av styret en gang i året.

11. UTSIKTENE FOR 2024

Tømmer- og massevirkeprisene gikk opp ved inngangen til 2024, til tross av at markedet for trelast nasjonalt er sviktende. Nybygging av fritidsboliger og boliger har stoppet opp på grunn av renteøkninger og økonomisk usikkerhet, så oppgangen i tømmer- og massevirkepris er i stor grad drevet av mangel på tømmer og massevirke. Mangelen på tømmer kommer i stor grad av økt tynningsaktivitet og drifter med høy massevirkeandel. Ettersom den norske kronen er svak målt mot euro og US dollar, kompenserer delvis eksporten av trelast for sviktende marked nasjonalt.

Det er begrenset med tilgjengelige regulerte tomter på vår eiendom, så utbetalinger fra utmarkslagene vil bli redusert.

Trysil, 7. februar 2024

Børre Rogstadkjærnet
leder

Marit Astrup

Trygve Øvergård

Silje Moren

Ola Stensby

Halvor Sætre
skogsjef

KONTROLLUTVALGET I TRYSIL KOMMUNE

**Til kommunestyret i
Trysil kommune**

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for Trysil kommuneskoger KF 2023

Kontrollutvalget har i møte den 22.5.24, sak 23/24, behandlet Trysil kommuneskoger KF sitt årsregnskap for 2023.

Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, styrets årsberetning og revisjonsberetning, datert 15.3.24. Kontrollutvalgets uttalelse har i tillegg bygget på muntlige opplysninger som kom fra under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Regnskapet viser et overskudd på kr 18 584 794,-. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2023, resultatregnskap for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Ut ifra ovennevnte, og det som kommer frem av saksframlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 15.3.24, har kontrollutvalget ikke merknader til årsregnskapet for Trysil kommuneskoger KF for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler kommunestyret å godkjenne Trysil kommuneskogers KF regnskap for 2023.

Arkivsak-dok. 21/00073-36
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-24/24 KONTROLLUTVALGETS UTTALELSE TIL TRYSIL KOMMUNES ÅRSREGNSKAP/ÅRSBERETNING 2023

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023, oversendes kommunestyret, med kopi til formannskapet.

Vedlegg:

1. Revisjonsberetning
2. Trysil kommunes årsregnskap 2023
3. Trysil kommunes årsberetning 2023
4. Forslag til kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2023

Saksframstilling:

Hvilke årsregnskap kommunen skal utarbeide følger av koml. § 14-6 første ledd bokstav a-d. Bokstav d innfører en plikt til å utarbeide et samlet (*konsolidert*) årsregnskap for all virksomhet som er en del av kommunen som rettssubjekt.

Ifølge kommuneloven (koml.) § 14-6 skal årsregnskapene avlegges senest 22. februar og iht. § 14-7 skal årsberetningene avlegges senest 31.3. Revisjonsberetningen skal iht. koml. § 24-8 avlegges innen 15.4.

Videre heter det bl.a. følgende i koml. § 14-3:

Årsregnskapene og årsberetningene skal vedtas senest seks måneder etter regnskapsårets slutt. Hvert årsregnskap skal behandles samtidig med tilhørende årsberetning. Vedtaket om årsregnskap skal angi hvordan et eventuelt merforbruk i driftsregnskapet skal dekkes inn.

Formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Kontrollutvalget skal uttale seg til kommunestyret eller fylkestinget om årsregnskapene og årsberetningene før formannskapet eller fylkesutvalget innstiller til vedtak. I kommuner og fylkeskommuner med parlamentarisk styreform innstiller kommunerådet eller fylkesrådet til vedtak.

Som nevnt ovenfor, er det formannskapet som innstiller til kommunestyret i regnskapssaken. Kontrollutvalget skal i tråd med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 3, 2. ledd, gi en uttalelse til årsregnskapet. Uttalelsen stiles til kommunestyret med kopi til formannskapet, som skal ha den i hende, før de gir sin innstilling til kommunestyret.

Grunnlaget for uttalelsen er årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen. I tillegg vil kontrollutvalget kunne bygge på eventuelle opplysninger som kommer fram i møtet.

Det er ikke gitt nummerert brev for årsregnskapet for 2023.

For regnskapsavslutningen for 2023 har revisor lagt fram en ren beretning. Det ble avgitt en foreløpig revisjonsberetning datert 15.4.24 som ble trukket tilbake da endelig revisjonsberetning ble avlevert datert 2.5.24. Grunnen for det er at årsregnskapet ikke ble avlevert innen fristen. Revisjonen var følgelig ikke i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk.

Revisjons konklusjon lyder følgende:

«Etter vår mening

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Trysil kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Revisjonens konklusjon om årsberetningen lyder følgende:

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

De henviser ellers til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kontrollutvalget viser til sin uttalelse for kommentarer til regnskapssaken.

Kontrollutvalget har bedt kommunedirektør og/eller økonomisjefen om å være til stede.

Trysil kommunestyre får utskrift av saken sammen med kontrollutvalgets uttalelse.

Postboks 84, 2341 Løten

Telefon: 62 43 58 00

www.revisjon-ost.no

post@rev-ost.no

Org.nr.: 974 644 576 MVA

Bankgiro: 1822.46.49505

Til kommunestyret i Trysil kommune

UAVHENGIG REVISORS BERETNING 2023 – TRYSIL KOMMUNE

Uttalelse om årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Trysil kommune som viser et negativt netto driftsresultat på **kr 2 667 570** i kommunekassen, og et netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på **kr 4 273 080**. Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- oppfyller kommunekassens årsregnskap gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av kommunekassens finansielle stilling per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.
- oppfyller det konsoliderte årsregnskapet gjeldende lovkrav og gir i det alt vesentlige en dekkende fremstilling av den finansielle stillingen til Trysil kommune som økonomisk enhet per 31. desember 2023, og av resultatet for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med kommunelovens regler og god kommunal regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Norge og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under *Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med kravene i relevante lover og

forskrifter i Norge, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Årsberetningen og annen øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarlig for informasjonen i årsberetningen og den øvrige informasjonen som er publisert sammen med årsregnskapet. Øvrig informasjon omfatter den lovbestemte årsberetningen og annen informasjon i kommunens årsberetning. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker verken informasjonen i årsberetningen eller annen øvrig informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese årsberetningen og annen øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom årsberetningen, annen øvrig informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i årsberetningen og annen øvrig informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsberetningen eller annen øvrig informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi uttaler oss om årsberetningen og annen øvrig informasjon datert 1. april 2024 og mottatt 27. mars 2024 og har ingenting å rapportere i så henseende.

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav og
- at opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet.

Vi henviser for øvrig til avsnittet «Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik» under uttalelse om øvrige lovmessige krav.

Kommunedirektørens ansvar for årsregnskapet

Kommunedirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir en dekkende fremstilling i samsvar med kommunelovens bestemmelser og god kommunal regnskapsskikk i Norge. Kommunedirektøren er også ansvarlig for slik intern kontroll som vedkommende finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det

skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.

- opparbeider vi oss en forståelse av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av kommunedirektøren er rimelige.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir en dekkende fremstilling.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til regnskapsenhetene som inngår i konsolidert årsregnskap for å kunne gi uttrykk for en mening om det konsoliderte årsregnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre revisjonen av det konsoliderte årsregnskapet. Vi har eneansvar for vår konklusjon om det konsoliderte årsregnskapet.

Vi kommuniserer med kontrollutvalget og kommunedirektøren blant annet om det planlagte innholdet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlige funn i revisjonen, herunder vesentlige svakheter i intern kontroll som vi avdekker gjennom revisjonen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av kommunens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Uttalelse om redegjørelse for vesentlige budsjettavvik

Vi har utført et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet, i forbindelse med Trysil kommunes redegjørelse for vesentlige budsjettavvik, enten det skyldes beløpmessige avvik eller avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Konklusjon

Basert på de utførte handlingene og innhentede bevis er vi ikke blitt kjent med forhold som gir grunn til å tro at årsberetningen ikke gir dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik.

Kommunedirektørens ansvar for å redegjøre for budsjettavvik

Kommunedirektøren er ansvarlig for å etablere administrative rutiner som sørger for at det utarbeides og iverksettes rutiner som sikrer at alle vesentlige budsjettavvik identifiseres og

beskrives. Dette gjelder både beløpsmessige rammer og vedtatte premisser for bruken av bevilgningene. I årsberetningen skal kommunedirektøren redegjøre for vesentlige beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsregnskapet, og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene.

Våre oppgaver og plikter

Vår oppgave er å se etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene. Vi skal avgi en uttalelse om årsberetningen på grunnlag av bevisene vi har hentet inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerhet i samsvar med kommunelovens regler og RSK 302 Forenklet etterlevelseskontroll av vesentlige budsjettavvik. Standarden krever at vi planlegger og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerhet for hvorvidt det foreligger dekkende opplysninger om vesentlige budsjettavvik i årsberetningen.

Utføring av et attestasjonsoppdrag som skal gi moderat sikkerhet i henhold til RSK 302, innebærer å utføre handlinger for å innhente bevis for om det foreligger avvik fra budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene, og om det i årsberetningen er gitt dekkende opplysninger om årsakene til avvikene. Typen, tidspunktet for og omfanget av de valgte handlingene er gjenstand for revisors skjønn. Moderat sikkerhet har klart lavere sikkerhetsgrad enn betryggende sikkerhet, og vi gir derfor ikke uttrykk for samme nivå av sikkerhet som i konklusjon om årsregnskapet i revisjonsberetningen. Vi mener at vi har innhentet tilstrekkelig og hensiktsmessig bevis som grunnlag for vår konklusjon.

Andre forhold

Denne beretning erstatter tidligere avgitt revisjonsberetning, datert 15.04.2024, som ble avgitt i forbindelse med kommunelovens frist for å avlegge revisjonsberetning.

Årsregnskapet er avlagt 15.02.2024 og årsberetningen er avgitt 27.03.2024. Vi mottok korrigert årsregnskap 01.03.2024. Dette har forsinket vår revisjon.

Vi har følgelig ikke vært i stand til å utføre revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god kommunal revisjonsskikk innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15.04.2024, jf. kommuneloven 24-8, 1. ledd.

Løten, 2. mai 2024

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Berit Bøhn
regnskapsrevisor

Kopi: Kontrollutvalget
Formannskapet
Kommunedirektøren

TRYSIL KOMMUNE
-stavgaket foran

Regnskap 2023

til revidering 15/2-2024

Korrigert for RKB

Innhold

1.	Driftsregnskap	4
1.1.	Bevilgningsoversikter – drift	4
2.	Investeringsregnskapet	6
2.1.	Bevilgningsoversikt – Investering	6
2.2.	Detaljert oversikt Investeringer	7
3.	Økonomisk oversikter.....	10
3.1.	Økonomisk oversikt drift	10
3.2.	Balanseregnskap	11
4.	Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner	12
5.	Noter	14
5.1.	Arbeidskapital	17
5.2.	Kapitalkonto	18
5.3.	Varige driftsmidler	19
5.4.	Aksjer og Andeler	20
5.5.	Utlån	21
5.6.	Markedsbaserte finansielle omløpsmidler.....	21
5.7.	Lån	22
5.8.	Minimumsavdrag.....	23
5.9.	Pensjon	24
5.10.	Garantier gitt av kommunen	25
5.11.	Vesentlige bundne fond oversikt	26
5.12.	Selvkost.....	27
5.13.	Ytelser til ledende personer og godtgjørelse til revisjonen	29
5.14.	Andre opplysninger om regnskapet	29
5.15.	Femund-/Trysilvassdragets fiskefond	30
6.	Konsolidert regnskap med Trysil Kommuneskoger	31
6.1.	Regnskapsoversikter	31
6.2.	Noter	34

1. Driftsregnskap

1.1. Bevilgningsoversikter – drift

§ 5-4. 1.ledd, Bevilgningsoversikter – drift

	Note	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1	Ordinært rammetilskudd	-271 088 337	-277 469 000	-272 469 000	-267 572 210
2	Skatt på inntekt og formue	-213 657 411	-207 148 000	-207 148 000	-216 193 218
3	Skatt på eiendom	-47 541 305	-47 050 000	-47 050 000	-46 388 923
4	Andre generelle driftsinntekter	-30 696 037	-21 240 000	-21 240 000	-25 016 985
5	Sum generelle driftsinntekter	-562 983 090	-552 907 000	-547 907 000	-555 171 336
6	Sum bevilgninger drift, netto	523 263 313	520 794 427	506 164 427	523 573 603
7	Avskrivninger	44 161 897	32 660 000	32 660 000	34 950 576
8	Sum netto driftsutgifter	567 425 210	553 454 427	538 824 427	558 524 179
9	Brutto driftsresultat	4 442 120	547 427	-9 082 573	3 352 844
10	Renteinntekter	-15 822 199	-5 833 000	-5 833 000	-6 866 094
11	Utbytter	-14 125 213	-14 100 000	-7 500 000	-7 300 534
12	Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	5.14 -2 215 884	-	-	1 608 635
13	Renteutgifter	35 020 754	24 381 000	24 381 000	17 342 499
14	Avdrag på lån	5.8 39 529 890	31 036 000	31 036 000	33 175 644
15	Netto finansutgifter	42 387 347	35 484 000	42 084 000	37 960 150
16	Motpost avskrivninger	-44 161 897	-32 660 000	-32 660 000	-34 950 576
17	Netto driftsresultat	2 667 570	3 371 427	341 427	6 362 417
19	Avsetning til bundne driftsfond	8 051 412,59	3 875 000	3 875 000	11 856 939
20	Bruk av bundne driftsfond	-10 582 010,40	-10 996 324	-10 996 324	-26 979 067
21	Avsetning til disposisjonsfond	1 773 027,44	5 659 897	7 929 897	13 185 000
22	Bruk av disposisjonsfond	-1 910 000,00	-1 910 000	-1 150 000	-4 425 290
24	Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-2 667 570	-3 371 427	-341 427	-6 362 417
25	Fremført til inndekning i senere år	0,00	0	-	-0

1.2. Bevilgningsoversikter – drift § 5-4 2.ledd

Bevilget til drift				
Sektor	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1 Administrasjon, inkl. Kirkelig fellestråd	50 446 516	52 142 755	51 077 755	73 925 832
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor SAD</u>	-807	-	-	-6 853 479
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor SAD</u>	-145 000	-25 000	-	-2 964 584
Netto forbruk	50 300 709	52 117 755	51 077 755	64 107 770
100 Sentraladministrasjon	50 446 516	52 142 755	51 077 755	73 925 832
2 Oppvekst og kultur	188 099 077	183 946 907	182 689 907	170 486 702
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor OPK</u>	-622 857	-110 000	-110 000	-1 892 416
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor OPK</u>	-	-	-	-153 956
Netto forbruk	187 476 220	183 836 907	182 579 907	168 440 330
200 Oppvekst og kultur	4 174 110	3 566 137	3 515 137	2 066 942
210 Grunnskolene i Trysil	102 493 159	101 590 659	101 153 659	96 117 155
211 Voksenopplæring	11 568	-	-	-
220 Barne- og Ungdomshelse	25 835 262	25 830 646	25 578 646	17 408 947
221 Trysil kulturtjenester	0	-	-	4 796 412
240 Barnehagene i Trysil	55 584 978	52 959 465	52 442 465	50 097 246
3 Helse og Mestring	288 979 164	275 465 622	261 369 622	282 469 656
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor HEME</u>	-1 133 546	-	-	283 547
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor HEME</u>	-50 000	-50 000	-	-
Netto forbruk	287 795 618	275 415 622	261 369 622	282 753 203
300 Tjenestekontor	48 089 428	49 682 650	47 905 650	33 030 737
310 BOAK Trysil	89 146 497	77 896 986	76 991 986	90 749 003
320 Enhet funksjonshemmede	-	503 876	503 876	17 045 193
330 Enhet familie	-	-	-	4 804 583
340 Enhet hverdagsmestring	102 883 708	99 146 467	92 591 467	83 099 176
350 Enhet sosial	-	-	-	13 133 994
360 Enhet psykisk helse	21 569 143	22 715 008	18 193 008	17 276 129
370 Enhet legesenter/beredskap	19 154 015	17 386 092	17 144 092	16 433 539
380 Enhet rehabilitering	8 136 374	8 134 543	8 039 543	6 897 302
			-	
4 Samfunnsutvikling	77 471 767	80 730 859	76 518 859	61 066 275
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor SAM</u>	-5 024 526	-8 443 324	-8 443 324	-10 833 573
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor SAM</u>	-1 957 539	-1 493 793	-	-5 197 737
Netto forbruk	70 489 702	70 793 742	68 075 535	45 034 964
400 Forvaltningsavdeling	15 877 102	16 711 282	15 850 282	15 497 279
500 Samfunn	36 206 400	36 684 353	36 571 353	19 602 802
600 Bygg og eiendom	25 945 349	25 660 137	24 088 137	25 264 240
601 Vei, vann, avløp og septikk	-557 084	1 675 087	9 087	701 954
8 Øvrig finans	-81 733 211	-71 491 716	-65 491 716	-64 374 862
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor FIN</u>	157 456	-	-	-126 817
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor FIN</u>	-	-	-	4 076 445
Netto forbruk	-81 575 755	-71 491 716	-65 491 716	-60 425 234
800 Finans	-4 203 586	-12 000 000	-12 000 000	-
850 Øvrige finansposter m.m.	-63 571 625	-44 383 716	-38 383 716	-32 526 620
851 Trysil kommuneskoger KF	-13 958 000	-15 108 000	-15 108 000	-31 848 242
SUM	523 263 313	520 794 427	506 164 427	523 573 603

2. Investeringsregnskapet

2.1. Bevilgningsoversikt - Investering

§ 5-5, 1.ledd, Bevilgningsoversikter – investering					
	Note	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1	Investeringer i varige driftsmidler	73 832 617	113 732 000	128 560 000	49 777 940
2	Tilskudd til andres investeringer	902 881	-	-	152 875
3	Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	1 881 188	1 900 000	2 100 000	1 718 469
4	Utlån av egne midler	0	0	-	0
5	Avdrag på lån	0	0	-	0
6	Sum investeringsutgifter	76 616 686	115 632 000	130 660 000	51 649 284
7	Kompensasjon for merverdiavgift	-7 442 721	-4 923 925	-11 408 525	-4 388 968
8	Tilskudd fra andre	-8 912 823	-12 276 000	-14 276 000	-2 723 171
9	Salg av varige driftsmidler	-644 701	-	-	-2 255 686
12	Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	-	0
13	Bruk av lån	-55 367 432	-88 221 075	-94 564 475	-41 723 537
14	Sum investeringsinntekter	-72 367 676	-105 421 000	-120 249 000	-51 091 362
15	Videreutlån	20 528 081	27 800 000	15 000 000	19 233 834
16	Bruk av lån til videreutlån	-20 528 081	-27 800 000	-15 000 000	-10 000 000
17	Avdrag på lån til videreutlån	3 560 441	-	-	1 705 554
18	Mottatte avdrag på videreutlån	-3 048 736	-	-	-4 964 084
19	Netto utgifter videreutlån	511 705	-	-	5 975 304
21	Avsetninger til bundne investeringsfond	652 881	-	-	4 661 405
22	Bruk av bundne investeringsfond	-1 148 273	-	-	-9 421 519
24	Bruk av ubundne investeringsfond	-4 265 324	-10 211 000	-10 411 000	-2 000 000
25	Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	226 888
26	Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-4 760 715	-10 211 000	-10 411 000	-6 533 225
27	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	-	0

2.2. Detaljert oversikt Investeringer, § 5-5, 2.ledd

Ansvar	Prosjekt nr	Beskrivelse	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
1005	01047	Overføring til kirkelig fellesråd - investeringer	0	750 000	4 750 000	0
1006	01052	Framsikt - økonomiplan og årsbudsjett	0	210 000	0	150 000
1002	01700	SÅTE - Investering IKT	0	11 562 000	11 562 000	0
1002	01712	SÅTE - Nettportal	0	0	0	316 275
1002	01721	SÅTE - L/P	0	0	0	29 688
1002	01726	Tilleggsmoduler HRM SÅTE	0	0	0	259 600
1002	01733	Legesystem	0	0	0	24 088
1002	017331	Legesystem Stor-Elvdal	0	0	0	30 224
1002	01739	Barnehager	0	0	0	29 805
1002	017391	Bhg-løft SE	0	0	0	63 988
1002	017392	Bhg-løft Å	0	0	0	131 545
1002	017393	Bgh-løft T	0	0	0	166 365
1002	017394	Bgh-løft E	0	0	0	66 070
1002	01742	SÅTE 2.0	5 456 415	0	0	465 881
1002	017421	SÅTE 2.0 - Stor-Elvdal	93 830	0	0	0
1002	017422	SÅTE 2.0 - Åmot	93 830	0	0	0
1002	017423	SÅTE 2.0 - Trysil	94 604	0	0	0
1002	017424	SÅTE 2.0 - Engerdal	93 830	0	0	0
1002	018915	Nytt LMS skole	0	0	0	45 413
2100	02025	Fremtidens undervisningslokaler, tilrettelegging arealer	0	350 000	350 000	0
2100	02026	Oppgradering møbler, fremtidens undervisning	0	0	0	279 184
2210	02027	Dagsturhytte	22 278	0	0	1 225 950
5002	02028	BUA, utlån utstyr	0	0	200 000	0
2210	02029	Ny kinomaskin	1 329 860	893 000	1 043 000	27 613
3100	03043	HMS-tiltak forflytningshjelpemidler	114 342	115 000	0	949 635
6003	03044	Oppgradering ventilasjonssystemet sykehjem	699 117	500 000	100 000	71 251
3100	03045	Oppgradering sykehjemssenger	0	0	0	606 261
3107	03046	Nytt utstyr institusjonsskjøkkenet	0	0	0	321 995
6003	03047	Oppgradering 2 rom avd. 5 sykehjem	0	0	0	125 416
3100	03048	Ny dør varemottak sykehjem	0	125 000	125 000	0
3400	03049	Medisinrom Nybergsund hjemmetjenesten	0	0	0	53 006
3100	03065	Oppgradering 4 kjøkken avd. 5 sykehjem	1 263 736	1 265 000	650 000	0
3100	03066	Utsifting skap Borgtun avd. 5	220 927	225 000	300 000	0
3700	03067	Cellettellemaskin	123 750	125 000	0	0
3107	04024	Biotoptiltak Trysilelva	0	300 000	300 000	0
6000	040250	Kjøp av sentrumseiendommer	7 992 806	15 000 000	5 000 000	0
6000	040251	TVERGA	4 620 476	7 450 000	5 450 000	234 606
5002	05002	Kunstprosjekt i Kongeparken "Kongen på flukt"	3 202 270	2 500 000	2 500 000	0
5002	05003	Låsesystem - kulturskolen (meråpent)	0	130 000	130 000	0
5002	05004	Bokbil/bokbuss til biblioteket	538 643	550 000	500 000	0
6014	06019	Oppgradering av gamle Nybergsund bru	0	75 000	1 000 000	26 144
6014	06020	Grunnerverv Trysil sentrum	0	0	0	78 275

Ansvar	Prosjekt nr	Beskrivelse	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
6000	06046	Boligtomter tilrettelegging Bygderberget	0	0	0	34 376
6014	06085	Asfaltering (dekkefornyelse) av veger	1 803 762	1 700 000	1 700 000	1 915 992
6014	06163	Vegrekkverk	505 475	600 000	600 000	294 029
6003	06184	Utleieboliger - standardheving og restaurering	2 252 225	2 125 000	2 125 000	2 124 616
6014	06214	Ny lastebil - veiavd (erstatte MAN)	0	0	0	2 722 834
6017	06221	Kjøp av tjenestebiler	6 662 945	5 700 000	4 200 000	2 686 605
6012	06222	Løkjavegen Sanering av VA og etabl. av trafikkikkerhetstiltak	0	550 000	0	0
3000	06227	Forprosjekt boliger Østhagenområdet	1 385 884	500 000	3 500 000	0
6014	06306	Skilting - vegnavn	53 558	400 000	400 000	247 516
6014	06309	Fortau langs Bergevegen fra Flendalsvegen til Korsbergsvegen	0	0	0	10 670
6012	06325	Sonevannmålere	151 588	150 000	400 000	881 969
6014	06348	Universelt utformet turveg Grimsåsen	43 362	250 000	400 000	421 849
6003	06354	Bygdetunet	657 365	125 000	2 050 000	89 095
6012	06355	Slambehandlingsanlegg Trysil	9 583 685	9 550 000	1 000 000	43 005
6003	06360	Ny sentrumsbarnehage Innbygda (hovedprosjekt)	4 269 970	3 978 000	33 160 000	1 543 458
6000	06362	Utbygging av Bygderberget	364 511	152 000	0	110 525
6014	06364	Trafikktiltak rekkefølgebestemmelser fra arealdel	0	0	125 000	0
6014	06365	Oppgradering kommunalt vegnett	2 531 511	2 000 000	2 000 000	1 840 625
6003	06369	Ladestasjon EL-biler	47 704	350 000	350 000	138 115
6012	06373	Innbygda renseanlegg - prosjektering	563 275	0	0	0
6012	06374	Sanering av VA-ledningsnett Hagebekkvegen og Krokvegen	0	0	0	9 483 532
6014	06376	Vegbelysning - overgang til LED	1 108 756	1 000 000	1 000 000	1 248 194
6012	06378	Utskifting avløpsledning i Villavegen, Østby	0	0	0	1 907 710
6012	06380	Sanering eternitt ledning i Liavegen/Korsbergsvegen	2 989 688	2 500 000	500 000	4 981 430
6012	06387	Nytt renseanlegg Innbygda hovedprosjekt	183 750	15 000 000	15 000 000	33 750
6000	06389	Rekutteringsboliger	2 750 000	2 750 000	2 750 000	0
2210	06390	Forprosjekt - utvikling av kulturhuset	117 325	500 000	500 000	0
6000	06392	Forprosjekt utearealer skoler og barnehager	340 001	280 000	250 000	0
6000	06393	Akustikk klasserom TUS	302 388	300 000	300 000	0
6003	06394	Nye lyskilder Trysil bibliotek	0	0	0	590 769
6000	06396	Utbedring uteområdene sentrumsskolene	2 825 592	2 395 000	2 395 000	576 581
6012	06397	Øke dimensjon på vannledning HB203	393 476	400 000	0	2 980 840
6012	06398	Nytt ledningsnett -Løkjavegen-	552 686	550 000	1 000 000	3 204 065
6014	06400	Utbedring Skjæret bru	751 592	900 000	900 000	0
6014	06401	Ny vegbelysning Villavegen Østby	0	0	0	378 172
6014	06402	Ny vegbelysning Hagebekkvegen og Krokvegen	0	0	0	533 988
6012	06403	Rehabilitering og økt kapasitet Trysilfjellet Sør	0	0	0	0
6012	06404	Rehabilitering ledningsnett PA306	72 816	1 600 000	1 600 000	0
6003	06405	Utskifting EL tavler kommunale formålsbygg (HMS)	0	32 000	0	0
6014	06406	Hjullaster, servicemaskin	0	0	0	1 687 500
6014	06407	Flomsikring - overløp ved Litlfossen i Ljøra	0	500 000	2 500 000	0
6003	06408	Jordet, nye boligtomter	462 924	500 000	0	1 250 322
6005	06411	Lydisolering helsestasjon	171 394	250 000	250 000	0
6012	06413	HB218 - ekstra kammer	9 633	5 000 000	5 000 000	0

Ansvar	Prosjekt nr	Beskrivelse	Regnskap 2023	Justert budsjett 2023	Oppr. budsjett 2023	Regnskap 2022
6012	06414	Smestadjordet - utskifting VA-ledninger	17 529	1 500 000	1 500 000	0
6012	06415	Ny grunnvannsbrønn - Djubo	135 963	800 000	800 000	0
6012	06416	Overgang til varmepunper (luft til luft) vann/avløp	135 600	245 000	245 000	0
4003	06423	Ny bil fagområdet Geodata	0	0	500 000	0
6014	06427	Styring av gatelys	1 050 405	1 500 000	1 500 000	0
6014	06428	Oppgradering av overvannsystem i Nybergsund	143 697	1 500 000	1 500 000	0
6014	06429	Utstyr vegvedlikehold /drift	956 173	750 000	750 000	0
6014	06432	Vegbelysning langs Fv2162 - Ljørdalsvegen - øst for Østby sentrum	0	350 000	350 000	0
6012	06433	Ny overføringsledning fra vannverk til HB205 - prosjektering	0	500 000	500 000	0
6003	06435	Solcellepaneler på kommunale bygg	1 086 199	1 000 000	1 000 000	0
6003	06436	Utskifting belysning Sønsthagen	0	500 000	0	0
6014	06437	Tinekjel til vegavdelingen	437 500	375 000	0	0
		Sum investeringer i anleggsmidler	73 832 617	113 732 000	128 560 000	49 777 940
		AKTIVERT	69 664 802			
		Differanse mellom Linje 1 i § 5-5,1 ledd og aktivert i anleggsmodul	-4 167 816			
		SÅTE IKT ALLE	5 832 508			
		SÅTE IKT - Trysil kommunes andel - er aktivert	-1 970 454			
		Nedskrivning av anlegg med justeringsrett	305 762			
		Sum	0			

Investeringer i linje 2 – 4 i §5-5- 1 ledd

Investeringer i linje i skjema 5-5 2 linje		
01047	Overføring til Kirkelig fellesråd	750 000
06336	Overfør.ledning vann Tr. Overføringsledning vann - Tr.fj.Utmarkslag, hyttomr. v/Golfbanen	58 330
06337	VA-anlegg hytteområdet ved Trysilfjell Golfbane (Tr.fjell. Golf AS)	94 551
01048	Egenkapitaltilskudd KLP	1 881 188
Sum		2 784 069

3. Økonomisk oversikter

3.1. Økonomisk oversikt drift

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

	Note	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1 Rammetilskudd		-271 088 337	-277 469 000	-272 469 000	-267 572 210
2 Inntekts- og formuesskatt		-213 657 411	-207 148 000	-207 148 000	-216 193 218
3 Eiendomsskatt		-47 541 305	-47 050 000	-47 050 000	-46 388 923
4 Andre skatteinntekter		-6 413 878	-2 000 000	-2 000 000	-1 933 128
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		-127 344 577	-82 300 500	-87 400 500	-123 286 739
6 Overføringer og tilskudd fra andre		-50 684 831	-67 784 446	-67 784 446	-74 070 508
7 Brukerbetalinger		-81 071 941	-79 869 500	-79 869 500	-75 813 117
8 Salgs- og leieinntekter		-32 551 906	-34 894 000	-34 894 000	-30 756 257
9 Sum driftsinntekter		-830 354 185	-798 515 446	-798 615 446	-836 014 099
10 Lønnsutgifter		453 561 456	429 232 300	427 953 298	437 553 340
11 Sosiale utgifter		97 007 709	99 307 005	98 853 007	96 401 557
12 Kjøp av varer og tjenester		187 451 202	184 531 200	176 919 200	207 296 429
13 Overføringer og tilskudd til andre		52 849 348	53 331 368	53 146 368	63 311 768
14 Avskrivninger		44 161 897	32 660 000	32 660 000	34 950 576
15 Sum driftsutgifter		835 031 612	799 061 873	789 531 873	839 513 671
16 Brutto driftsresultat		4 677 427	546 427	-9 083 573	3 499 572
17 Renteinntekter		-15 988 970	-5 833 000	-5 833 000	-6 973 448
18 Utbytter		-14 125 213	-14 100 000	-7 500 000	-7 302 628
19 Gevinst/tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	5.14	-2 215 884	-	-	1 608 635
20 Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		35 034 640	24 382 000	24 382 000	17 354 452
21 Avdrag på lån		39 447 467	31 036 000	31 036 000	33 126 410
22 Netto finansutgifter		42 152 041	35 485 000	42 085 000	37 813 422
23 Motpost avskrivninger		-44 161 897	-32 660 000	-32 660 000	-34 950 576
24 Netto driftsresultat		2 667 570	3 371 427	341 427	6 362 417
26 Avsetning til bundne driftsfond		8 051 413	3 875 000	3 875 000	11 856 939
27 Bruk av bundne driftsfond		-10 582 010	-10 996 324	-10 996 324	-26 979 067
28 Avsetning til disposisjonsfond		1 773 027	5 659 897	7 929 897	13 185 000
29 Bruk av disposisjonsfond		-1 910 000	-1 910 000	-1 150 000	-4 425 290
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-2 667 570	-3 371 427	-341 427	-6 362 417
32 Fremført til indekning i senere år		-0	0	-	0

3.2. Balanseregnskap

§ 5-8 Balanseoversikt					
EIENDELER	Note	2023		2022	
		IB 01.01	UB 31.12	IB 01.01	UB 31.12
A. Anleggsmidler	5.3 Kap. 2.2	2 194 460 906	2 319 949 659	2 105 592 875	2 194 460 906
I. Varige driftsmidler		862 058 385	886 390 040	849 938 892	862 058 385
1. Faste eiendommer og anlegg	(2.27-2.29)	823 206 732	837 684 943	813 054 808	823 206 732
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	(2.24)	38 851 653	48 705 097	36 884 084	38 851 653
II. Finansielle anleggsmidler		365 988 987	385 299 550	350 021 018	365 988 987
1. Aksjer og andeler	5.4 (2.21)	282 478 289	284 359 477	280 759 820	282 478 289
3. Utlån	5.5 (2.22)	83 510 698	100 940 073	69 261 198	83 510 698
III. Immaterielle eiendeler	(2.28)	-	-	-	-
IV. Pensjonsmidler	5.9 (2.20)	966 413 534	1 048 260 069	905 632 965	966 413 534
B. Omløpsmidler	Kap. 2.1	284 186 806	272 227 121	325 830 398	284 186 806
I. Bankinnskudd og kontanter	(2.10)	126 341 527	60 133 851	167 425 034	126 341 527
II. Finansielle omløpsmidler		14 694 929	16 710 812	16 303 564	14 694 929
1. Aksjer og andeler	5.6 (2.18)	14 694 929	16 710 812	16 303 564	14 694 929
III. Kortsiktige fordringer		143 150 350	195 382 457	142 101 800	143 150 350
1. Kundefordringer	(2.13)	64 953 906	70 369 425	65 205 579	64 953 906
3. Premieavvik	5.9 (2.19)	78 196 444	125 013 032	76 896 221	78 196 444
Sum eiendeler		2 478 647 713	2 592 176 780	2 431 423 273	2 478 647 712
EGENKAPITAL OG GJELD		2023		2022	
		IB 01.01	UB 31.12	IB 01.01	UB 31.12
C. Egenkapital	Kap. 2.5	588 726 503	615 545 722	598 666 521	588 726 503
I. Egenkapital drift		88 895 397	86 227 826	95 257 814	88 895 397
1. Disposisjonsfond	(2.56)	39 210 623	40 874 888	30 450 913	39 210 623
2. Bundne driftsfond	5.11 (2.51)	49 684 774	45 352 939	64 806 901	49 684 774
II. Egenkapital investering		21 033 639	16 272 924	27 566 865	21 033 639
1. Ubundet investeringsfond	(2.53)	11 177 413	6 912 089	13 177 413	11 177 413
2. Bundne investeringsfond	5.11 (2.55)	9 856 226	9 360 835	14 616 340	9 856 226
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	(2.5970)	-	-	-226 888	-
III. Annen egenkapital		478 797 467	513 044 972	475 841 842	478 797 467
1. Kapitalkonto	5.2 (2.5990)	486 282 627	520 530 132	483 327 002	486 282 627
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	(2.580)	-7 485 160	-7 485 160	-7 485 160	-7 485 160
D. Langsiktig gjeld	Kap. 2.4	1 753 020 826	1 843 366 561	1 708 831 957	1 753 020 826
I. Lån		793 042 097	824 951 766	817 923 615	793 042 097
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	5.8 (2.45)	329 969 905	502 760 766	340 351 423	329 969 905
2. Obligasjonslån	5.8 (2.41 og 2.4)	125 156 000	125 156 000	125 156 000	125 156 000
3. Sertifikatlån	5.8 (2.43)	337 916 192	197 035 000	352 416 192	337 916 192
II. Pensjonsforpliktelse	5.9 (2.40)	959 978 729	1 018 414 795	890 908 342	959 978 729
E. Kortsiktig gjeld	Kap. 2.3	136 900 384	133 264 496	123 924 796	136 900 384
I. Kortsiktig gjeld		136 900 384	133 264 496	123 924 796	136 900 384
4. Annen kortsiktig gjeld	(2.32)	133 292 194	132 767 255	117 175 685	133 292 194
5. Premieavvik	5.9 (2.39)	3 608 189	497 241	6 749 110	3 608 189
Sum egenkapital og gjeld		2 478 647 712	2 592 176 780	2 431 423 273	2 478 647 712
F. Memoriakonti	Kap. 2.9	1 399 087 420 849	1 184 849 722 238	2 700 861 785 232	1 399 087 420 849
I. Ubrukte lånemidler	(2.9100)	44 842 546	43 947 033	86 566 083	44 842 546
II. Andre memoriakonti	(2.9200)	-3 126 789	-2 112 396	-	-3 126 789
III. Motkonto for memoriakontiene	(2.9999)	-41 715 757	-41 834 637	-86 566 083	-41 715 757

4. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner

§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - DRIFT			
Post	Tekst	Regnskap	Strykninger
1	Netto driftsresultat	2 667 570	
2	Avsetning til bundne driftsfond	8 051 413	
3	Bruk av bundne driftsfond	-10 582 010	
4	Overføring til investering i henhold til årsbudsjett og fullmakter	0	
5	Avsetning til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	5 659 897	
6	Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjett og fullmakter	-1 910 000	
7	Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk	0	
8	Årets budsjettavvik (mer- eller mindreforbruk før strykninger)	3 886 869	
10	Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	-3 886 869	§4-2,1.ledd
13	Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0	
14	Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	0	§4-2,2.ledd
18	Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0	

§ 5-9. Oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner - INVESTERING			
Post	Tekst	Regnskap	Strykninger
1	Sum investeringsutgifter, investeringsinntekter uten bruk av lån	60 128 147	
2	Avsetning til bundne investeringsfond	652 881	
3	Bruk av bundne investeringsfond	-1 148 273	
4	Budsjettetert bruk av lån	-88 221 075	
5	Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter		
6	Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0	
7	Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-10 211 000	
8	Dekning av tidligere års udekket beløp	0	
9	Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-38 799 320	
11	Strykning av bruk av lån	32 853 643	§4-6 1.ledd
13	Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	5 945 676	§4-6 1.ledd
14	Udekket eller udisponert beløp etter strykninger	0	
15	Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond		
16	Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	

Trysil 15/02-2024

Gerard Kort
Økonomisjef

Jan Sævig
Kommunedirektør

Wenche Sæther
Avd.leder økonomi

5. Noter

Regnskapet er utarbeidet i henhold til bestemmelsene i kommuneloven, forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Regnskapsprinsipper

All tilgang og bruk av midler i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet fremgår av driftsregnskapet eller investeringsregnskapet. Regnskapsføring av tilgang og bruk av midler bare i balanseregnskapet gjøres ikke.

Alle utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger er regnskapsført brutto. Dette gjelder også interne finansieringstransaksjoner. Alle kjente utgifter, utbetalinger, inntekter og innbetalinger i året er tatt med i årsregnskapet, enten de er betalt eller ikke. For lån er kun den delen av lån som faktisk er brukt i løpet av året ført i investeringsregnskapet. Deler av lån som ikke er brukt, er registrert som memoriapost.

I den grad enkelte utgifter, utbetalinger, inntekter eller innbetalinger ikke kan fastsettes eksakt ved tidspunktet for regnskapsavleggelsen, registreres et anslått beløp i regnskapet.

Klassifisering av anleggsmidler og omløpsmidler

I balanseregnskapet er anleggsmidler eiendeler bestemt til varig eie eller bruk for kommunen. Andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer knyttet til egen vare- og tjenesteproduksjon, samt markedsbaserte verdipapirer som inngår i en handelsportefølje er omløpsmidler. Andre markedsbaserte verdipapirer er klassifisert som omløpsmidler med mindre kommunen har foretatt investeringen ut fra næringspolitiske eller samfunnsmessige hensyn. I slike tilfeller er verdipapirene klassifisert som anleggsmidler.

Andre fordringer er omløpsmidler dersom disse forfaller til betaling innen ett år etter anskaffelsestidspunktet. Ellers er de klassifisert som anleggsmidler.

Kommunen følger KRS (F) nr. 4 Avgrensning mellom driftsregnskapet og investeringsregnskapet. Standarden har særlig betydning for skillet mellom vedlikehold og påkostning i forhold til anleggsmidler. Utgifter som påløper for å opprettholde anleggsmiddelets kvalitetsnivå utgiftsføres i driftsregnskapet. Utgifter som representerer en standardheving av anleggsmiddelet utover standarden ved anskaffelsen utgiftsføres i investeringsregnskapet og aktiveres på anleggsmiddelet i balansen.

Klassifisering av gjeld

Langsiktig gjeld er knyttet til formålene i kommunelovens §§ 14-15 til 14-17 med unntak av likviditetstrekkrettighet/likviditetslån jfr. kommunelovens §14-15, 3.ledd. All annen gjeld er kortsiktig gjeld

Vurderingsregler

Omløpsmidler er vurdert til laveste verdi av anskaffelseskost og virkelig verdi. Markedsbaserte finansielle omløpsmidler er vurdert til virkelig verdi.

Utestående fordringer er vurdert til pålydende med fradrag for forventet tap.

Anleggsmidler er vurdert til anskaffelseskost. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives med like store årlige beløp over levetiden til anleggsmiddelet. Avskrivningene starter senest året etter at anleggsmiddelet er anskaffet/tatt i bruk av virksomheten. Avskrivningsperiodene er i tråd med § 3-4 i forskrift om årsregnskap og årsberetning.

Anleggsmidler som har hatt verdifall som forventes ikke å være forbigående er nedskrevet til virkelig verdi i balansen.

Vurderingene for eiendeler gjelder tilsvarende for kortsiktig og langsiktig gjeld. Opptakskost utgjør gjeldspostens pålydende i norske kroner på det tidspunkt som gjelden oppstår. Låneomkostninger (gebyrer, provisjoner mv.), samt over- og underkurs er finansutgifter og inntekter. Over- og underkurs periodiseres over lånets løpetid som kortsiktig fordring/gjeld etter samme prinsipp som gjelder for obligasjoner som holdes til forfall.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetalinger beregner kommunen selvkost etter «forskrift om beregning av selvkost» med tilhørende veileder.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetalinger etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Mva-plikt og mva-kompensasjon

Kommunen følger reglene i Lov om merverdiavgift og Lov om kompensasjon av merverdiavgift for de tjenestekområdene som er omfattet av disse. Mottatt kompensasjon for betalt mva. er finansiert av kommunen gjennom redusert statstilskudd i inntektssystemet.

Løvpålagte oppgaver som utførers av andre enn Trysil kommune

Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap (SØIR)

SØIR ble stiftet i 1996. Fra 2000 ble SØIR et interkommunalt selskap i henhold til Lov om interkommunale selskaper. Eierandelene i selskapet er: Elverum kommune 60 %, Trysil kommune 25 % og Åmot kommune 15 %.

SØIR har ansvar for å planlegge, gjennomføre og videreutvikle avfallshåndteringen i de tre kommunene. Fra 2006 ble SØIR delt i SØIR Husholdning AS og SØIR Næring AS. SØIR Husholdning tar seg av de oppgaver som selskapet hadde tidligere mens SØIR Næring selger tjenester til bedrifter og næringsliv. SØIR ledes av et styre med 5 medlemmer. Administrasjonen er lagt til Elverum kommune.

Midt-Hedmark brann- og redningsvesen IKS (MHBR)

MHBR eies av kommunene Våler, Trysil, Engerdal, Stor-Elvdal, Alvdal, Elverum, Rendalen, Tynset, Tolga og Folldal. Selskapet ble etablert 1. juli 2005. Selskapet har ansvar for å forvalte brann- og redningstjenesten etter lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver for eierkommunene. Administrasjonen er lagt til Elverum kommune. Trysil kommunes eierandel er 11,19 %.

Hedmark Revisjon IKS

Hedmark Revisjon IKS ble opprettet 1. januar 2005 etter en fusjon mellom Østerdal Revisjon IKS og Hedemarken Revisjon IKS. Hedmark Fylkeskommune ble medeier fra 1.1.2012. Selskapet er opprettet for primært å revidere kommuneregnskapene for eierkommunene. Trysil kommunes eierandel er 4 %. Selskapets øverste styringsorgan er representantskapet som består av 17 representanter. Representantskapet velger 4 av styrets 6 medlemmer.

To styremedlemmer velges av de ansatte. Selskapet er lokalisert i Løten kommune.

Sekretariat for kontrollutvalgene i Sør-Østerdal

Sekretariater for kontrollutvalgene i kommunene Eidskog, Elverum, Engerdal, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Stor-Elvdal, Sør-Odal, Trysil, Våler, Åmot ble slått sammen til Konsek ØST IKS fra 2021. Trysil Kommune har en eierandel på 8,33%.

5.1. Arbeidskapital

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10, a)

BALANSEN	31.12.2023	01.01.2023	Endring
Omløpsmidler	272 227 120,84	284 186 806,26	-11 959 685,42
Kortsiktig gjeld	133 264 496,42	136 900 383,74	-3 635 887,32
Arbeidskapital	138 962 624,42	147 286 422,52	-8 323 798,10

DRIFTS- OG INVESTERINGSREGNSKAPET (bevilgningsoversikter)

2023

Netto driftsresultat	-2 667 570,37
Netto utgifter/inntekter i investering	4 760 714,64
Endring ubrukte lånemidler (økning +/- reduksjon-)	-895 512,62
Endring arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	-8 323 797,63
Differanse i endring arbeidskapital balanse og drift og investering	0

5.2. Kapitalkonto

Budsjett og regnskapsforskriften, §5-10,b)

	Debet	Kredit
Saldo 01.01.		-486 282 627
Økning av kapitalkonto (kreditposter)		
Aktivisering av fast eiendom og anlegg	-	-52 260 609
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	-	
Aktivisering av utstyr, maskiner og transportmidler	-	-17 404 193
Kjøp av aksjer og andeler	-	-1 881 188
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	-	0
Utlån	-	-20 528 081
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	-	0
Avdrag på eksterne lån	-	-43 090 331
Økning pensjonsmidler	-	0
Reduksjon pensjonsforpliktelser	-	-23 410 469
	-	0
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter)	0	
Avgang fast eiendom og anlegg	-	
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	37 782 397	
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	1 171 250	
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	6 379 499	
Avgang aksjer og andeler	0	
Nedskrivning av aksjer og andeler	0	
Avdrag på utlån	3 138 069	
Avskrivning utlån	-	
Utlån sosiallån	-39 363	
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0	
Bruk av midler fra eksterne lån	75 895 513	
Reduksjon pensjonsmidler	0	
Økning pensjonsforpliktelser	0	
Urealisert kurstap utenlandslån	0	
Utgående balanse 31.12	520 530 131,82	
Saldo 31.12.	644 857 497	-644 857 497

5.3. Varige driftsmidler

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11, a)

Anleggsmiddel-gruppe	Avskrivningsplan	Eiendeler
Gruppe 1	5 år	IKT-utstyr, kontormaskiner, og lignende
Gruppe 2	10 år	Inventar og innredning, større utstyr, verktøy og maskiner, kjøretøy, og lignende
Gruppe 3	15 år	Programvare
Gruppe 4	20 år	Brannbiler og andre større nyttekjøretøy, større anleggsmaskiner, båter og ferger, og lignende
Gruppe 4	40 år	Barnehagelokaler, skolelokaler, idrettshaller og idrettsanlegg, boliger og lokaler til bofellesskap, veger og parkeringsplasser, terminalbygninger, kaier og kaianlegg, forbrenningsanlegg, renseanlegg, pumpestasjoner, høydebasseng og ledningsnett, og lignende.
Gruppe 5	50 år	Administrasjonslokaler, institusjonslokaler, kulturbygg, lagerbygg, brannstasjoner, og lignende.

Tekst	5 år	10 år	15 år	20 år	40 år	50 år
Bokført verdi per 1.1	4 109 426	34 313 044	429 184	122 601 509	450 572 562	210 336 297
Tilgang		14 383 333	3 020 859	2 042 372	43 250 519	2 251 572
Avgang		1 719 402				
Avskrivninger	1 590 866	4 760 021	28 612	13 413 624	14 525 444	9 843 330
Nedskrivninger						
Tilbakeførte nedskrivninger		548 152				
Bokført verdi 31.12	2 518 560	42 765 106	3 421 431	111 230 257	479 297 637	202 744 539
Sum konto 224* og 227* (u/tomt)	48 705 097			793 272 433		
Tomter konto 227*,228*,229*	44 412 510					
Sum varig driftsmiddel	886 390 040					

5.4. Aksjer og Andeler

Budsjett og regnskapsforskriften §5-11, b)

Konto	Selskapets navn	Eierandel i %	Bokført verdi 31.12
22141001	Egenkapitalinnskudd KLP		29 425 371
22170000	Innlandet Energi Holding AS	1,20 %	242 447 366
22170005	SØIR IKS	25,00 %	250 000
22170008	Trysil kommune Holding AS	100,00 %	6 000 000
22170009	Tepas 200 aksjer a 1000	37,46 %	200 000
22170010	Destinasjon Trysil SA	0,52 %	1 500
22170011	A/L Østby vannverk	2,48 %	58 000
22170013	A/L Bibl.sentr. 8 a 300,-	-	2 400
22170015	EOBBL (Elverum og omegn boligbyggelag)	0,50 %	1 900
22170018	Stud.by på Sogn 2 a 8000	-	16 000
22170029	Trysil Industrihus AS	100,00 %	4 256 600
22170031	Anno museum AS	1,62 %	992 976
22170033	Abakus AS	9,05 %	136 364
22170034	Kommunekraft AS	0,31 %	1 000
22170035	Hedmark Brann og redningsvesen (2005)	11,19 %	500 000
22170036	Revisjon Øst	4,00 %	70 000
	SUM Aksjer og Andeler		284 359 477

Ingen vesentlige endringer i eierandel, nedskrivninger eller reversering av nedskrivning i dette regnskapsåret.

5.5. Utlån (finansielle anleggsmidler)

Budsjett og regnskapsforskrift, §5 -11, c)

Låntaker	Utlån (beløp)	Finansiert med egne midler	Finansiert med lån	Vesentlig tap
Husbank startlån	68 904 737		68 904 737	
Sosiale utlån	35 336	35 336		
Trysil kommune Holding	32 000 000			
SUM	100 940 073	35 336	68 904 737	

Markedsbaserte finansielle omløpsmidler (Femund-/Trysilvassdragets fiskefond)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11,d

Aktivklasse	Anskaffelseskost	Markedsverdi 1.1.	Salg	Resultatført verdiendring	Markedsverdi 31.12
Rentepapirer	2 424 973	2 469 797	-200 000	183 115	2 452 912
Aksjefond	12 465 539	12 195 090		2 028 735	14 223 824
Urealisert gevinst		30 042		4 034	34 076
Sertifikater					
Obligasjoner					
Sum	14 890 512	14 694 929	-200 000	2 215 884	16 710 812

5.6. Lån

Budsjett og regnskapsforskriften, §5-12, a)

Eksterne lån	Bokført verdi 31.12	Løpetid år	Rentefot	Fast/ Flytende
Sertifikatlån				
DnB Sertifikatlån	-133 400 000	0,17	5,203	Flytende
DnB Sertifikatlån	-63 635 000	0,3	5,255	Flytende
Nordea Obligasjonslån	-125 156 000	0,2	4,820	Flytende
Husbanklån				
Husb. 2004 (Innv.2003) startlån - 11491035-9	-2 037 327	5,5	4,225	Flytende
Husb. 2004 Startlån - 11495442-3	-887 003	5,5	4,225	Flytende
Husb. 2006 Startlån - 11500840-1	-1 539 675	12,5	4,225	Flytende
Husb. 2007 Startlån - 11503752-5	-483 664	8,5	4,225	Flytende
Husb. 2008 Startlån - 11506028-7	-962 423	10	4,225	Flytende
Husb. 2011 Startlån -11517079-7	-387 096	2,5	4,225	Flytende
Husb. 2012 Startlån - 11520119-6	-878 040	8,5	4,225	Flytende
Husb. 2013 Startlån - 11524939-3	-1 000 000	9,5	4,225	Flytende
Husb. 2014 Startlån -11528813-8	-660 000	5,5	4,225	Flytende
Husb. 2015 Startlån - 11532022-8	-1 170 723	11,5	4,225	Flytende
Husb. 2016 Startlån - 11534766-8	-1 300 000	12,5	4,225	Flytende
Husb. 2017 Startlån - 11537746-7	-1 365 847	14,5	4,225	Flytende
Husb. 2017 Startlån 2. tildeling - 11537746 -7	-4 240 140	14,5	4,225	Flytende
Husb. 2018 Startlån - 11540130-9	-6 274 507	19,5	4,225	Flytende
Husb. 2019-1 Startlån - 11541761-0	-6 923 574	20,5	4,225	Flytende
Husb. 2020 Startlån - 11543368-2	-7 079 036	21,5	4,225	Flytende
Husb. 2021 Startlån - 11544322 - 8	-7 215 685	22,5	4,225	Flytende
Husb. 2022 Startlån - 11545048-8	-9 250 000	18	4,225	Flytende
Husb.2023 Startlån - 11545830 - 9	-14 728 556	19	4,225	Flytende
KLP - kommunekreditt				
KLP -8317.55.37069 Kommunal Landspensjonskasse	-15 937 820	10	5,55	Flytende
Kommunalbanken				
Kommunalbanken 20070709	-15 924 660	24	5,50	Flytende
Kommunalbanken 20080460	-40 936 800	24,5	5,50	Flytende
Kommunalbanken 20090926	-48 400 000	11	2,11-fast	Fast
Kommunalbanken 20101009	-25 928 230	11	5,50	Flytende
Kommunalbanken 20130276	-8 077 500	9	5,50	Flytende
Kommunalbanken 20150770	-25 813 280	22	5,50	Flytende
Kommunalbanken 20160713	-19 000 000	19	2,13 - fast	Fast
Kommunalbanken 20160714	-19 000 000	19	2,64 - fast	Fast
Kommunalbanken 20200556	-18 000 020	27	1,33- fast	Fast
Kommunalbanken 20230087	-137 359 160	19	3,75	Fast
Kommunalbanken 20230239	-60 000 000	19,5	5,50	Flytende

Lån som forfaller i 2024 og som må refinansieres:

Sertifikatlånene forfaller 04.03.24 (kr. 133 400 000,-) og 19.04.24 (kr. 63 635 000,-), Vanligvis rulleres disse for nye 6 måneder om gangen.

Vi har finansiert investeringer med bl.a. obligasjonslån og sertifikatlån. Disse lån har renter som varierer med NIBOR nivåer med et påslag.

Med rentesikring (renteswap) avdekker vi risikoen for en del av disse lån, slik at vi mottar eller betaler forskjellen mellom et fastsatt rentenivå og NIBOR rente til enhver tid.

Vi har har pr. i dag avtaler på 4 * 50 mill.

5.7. Minimumsavdrag

Budsjett og regnskapsforskriften, §5-12, b)

Minimumsavdrag	Beløp
Beregnet minimumsavdrag etter kommuneloven §14-18, 1. ledd	39 529 427
Korrigerings for mottatte avdrag videreutlån til avdrag andre lån	-
Betalte avdrag	36 156 890
Betalte avdrag i 2024 - utgiftsført i 2023	3 373 000
Differanse mellom beregnet, korrigerende og betalte avdrag	-463

Avskrivninger	
Bokført verdi avskrivbare anleggsmidler 31.12 (2022)	822 362 022
Bokført verdi lånegjeld 31.12 (2022)	736 098 360
Avskrivninger 2023	44 161 897

5.8. Pensjon

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-12,c

Spesifikasjon av pensjonskostnad og årets premieavvik	Beløp
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	44 285 408
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	34 878 646
- Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-39 020 461
Administrasjonskostnader	2 178 500
Netto pensjonskostnad (ekskl. adm.)	40 143 593
Årets pensjonspremie (inkl. adm.)	100 604 731
Årets premieavvik	58 282 638
Amortiseringsperioder	
Premieavvik over 15 år ekskl.arbg.avgift	2 465 455
Premieavvik over 10 år ekskl.arbg.avgift	-
Premieavvik over 7 år ekskl.arbg.avgift	110 116 657

Premiefond	Beløp
Innestående på premiefond 01.01.	47 443 497
Tilført premiefondet i løpet av året	5 981 300
Bruk av premiefondet i løpet av året	-6 132 519
Innestående på premiefond 31.12.	47 292 278

Pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser	Beløp	Arbeidsgiveravgift
Brutto påløpte pensjonsforpliktelser pr. 31.12.	-1 016 439 345	-1 975 453
Pensjonsmidler pr. 31.12.	1 048 260 068	111 115 567
Netto pensjonsforpliktelser/midler (-/+) pr. 31.12.	31 820 723	-

Estimatavvik og planendringer	Pensjonsmidler Beløp	Pensjonsforpliktelser Beløp
Estimatavvik 31.12.	-16 784 810	-16 111 906
Virkningen av planendringer		

Beregningsforutsetninger	KLP	SPK
Forventet avkastning pensjonsmidler	4,00 %	3,50 %
Diskonteringsrente	3,50 %	3,50 %
Forventet årlig lønnsvekst	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig vekst i folketrygdens grunnbeløp	2,48 %	2,48 %
Forventet årlig vekst i pensjonsregulering	1,71 %	

5.9. Garantier gitt av kommunen

Budsjett og regnskapsforskriften § 5-12, d)

Garanti gitt overfor	Formål	Type garanti	Vedtatt Garantiramme/låneramme	Saldo 31.des	Forventet låneopptak Utover 31.12	Godkjenning	Utløper
Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap (Sparebank 1)	Avfallshåndtering	Heftelse 25%	31,5 mill.	10 089 489	ikke aktuelt	ks .vedtak	stående garanti
Læringsverkstedet AS	Barnehagedrift	Heftelse til lånet innfridd	12 325 000,00	5 417 196	ikke aktuelt	ks .vedtak	til lånet er innfridd

*Kommunestyret vedtok i sak 039/01 en stående garanti, hvor SØIR har en låneramme på 31,5 mill. kroner. Ut fra sin eierandel hefter Trysil kommune for 25% av trukket beløp. En vesentlig del av dette er knyttet til komposteringsanlegget som ble leid ut til Hera Vekst AS som nå er konkurs. SØIR har arbeidet med alternativ drift av anlegget.

Læringsverkstedet AS – Kommunestyret vedtok i sak 03/2010 garantiansvar til lånet løper ut, men maks 30 år fra lånet blir utbetalt.

5.10. Vesentlige bundne fond oversikt

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, a)

Bundne fond - formål	Bokført verdi pr 01.01.	-Avsetning/+Bruk	Bokført verdi pr 31.12.
DRIFT			
Alle bundne fond	-49 684 774	4 240 659	-45 444 115
Vesentlige fond			
13064 - Testamentgave Thora Gundersen	-1 309 192	133 788	-1 175 404
13087 -13923-13144 Kompetanseløfte 2020 - komp. heving helse	-1 558 198	170 805	-1 387 393
Kraftfond	-6 679 210	24 781	-6 654 429
Jordfond	-2 076 910	-50 000	-2 126 910
14012 - Kom. viltfond og 14009 - Fallvilt (ettersøksarbeid)	-1 035 860	129 047	-906 813
14049 - Tilskudd til kommuner med ulverevir - Sak 2020/3753	-1 700 000	-	-1 700 000
Femund-/Trysilvassdragets fiskefond	-14 107 620	-2 028 803	-16 136 423
Selvkostfond - Kart og oppmåling (303)	-1 768 498	1 768 498	-
Selvkostfond - Byggsaksbehandling (302)	-737 299	737 299	-
Selvkostfond - avløp (tidl. vann/avløp)	-2 872 802	2 351 694	-521 108
Selvkostfond - septikk	-7 067 168	-131 501	-7 198 669

INVESTERING			
Bundne fond - formål	Bokført verdi pr 01.01.	-Avsetning/+Bruk	Bokført verdi pr 31.12.
Alle bundne investeringsfond	-9 856 226	495 392	-9 360 835
Vesentlige bunde investeringsfond			
Ekstraordinære innbetalinger startlån	-6 286 662	-	-6 286 662
06364 - Anleggsbidragsavtale Sak 2018/1095	-1 140 000	-	-1 140 000

Samlet etterkalkyle 2023

Etterkalkylene for 2023 er basert på regnskap datert 7. februar 2024.

Etterkalkyle selvkost 2023	Vann	Avløp	Stømtømming	Reguleringsplaner	Totalt
Direkte driftsutgifter	5 829 560	13 923 185	5 649 876	2 813 652	28 216 473
Avskrivningskostnad	5 868 393	11 619 960	655 252	0	18 143 605
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	5 345 221	7 590 766	220 285	0	13 156 272
Indirekte driftsutgifter (netto)	449 865	536 845	110 442	135 795	1 232 948
Indirekte avskrivningskostnad	11 919	19 727	10 189	5 344	47 179
Indirekte kalkulatorisk rente	1 408	2 343	1 009	1 212	5 972
Driftskostnader	17 506 366	33 692 827	6 647 053	2 956 204	60 802 449
+ Tilskudd/subsidiering	0	0	0	2 283 269	2 283 269
- Øvrige driftsinntekter	-260 340	13 400	-2 170	-185 420	-434 530
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	17 246 026	33 706 227	6 644 883	2 770 784	60 367 919
Gebyrinntekter	18 634 426	31 283 166	6 476 398	487 515	56 881 504
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	1 388 400	-2 423 061	-166 485	-2 283 269	-3 486 415
Finansiell dekningsgrad i %	108 %	93 %	97 %	18 %	94 %
Selvkostfond 01.01	-2 085 547	2 872 801	7 067 167	0	7 854 421
+/- Bruk av/avsetning til selvkostfond	1 388 400	-2 423 061	-166 485	0	-1 203 147
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	-59 772	71 368	299 986	0	311 582
Selvkostfond 31.12	-756 920	521 108	7 198 669	0	6 962 857

Etterkalkyle selvkost 2023	Byggesak	Oppmåling	Eierseksjoner	Utslippetilatte	Totalt
Direkte driftsutgifter	4 288 154	2 371 773	3 164 113	331 900	10 155 940
Avskrivningskostnad	24 435	15 759	0	0	40 194
Kalkulatorisk rente (4,3 %)	14 171	3 047	0	0	17 218
Indirekte driftsutgifter (netto)	931 111	779 612	-20 406	12 817	1 703 134
Indirekte avskrivningskostnad	31 440	24 361	240	624	56 665
Indirekte kalkulatorisk rente	3 301	2 360	66	180	5 907
Driftskostnader	5 292 613	3 196 911	3 144 013	345 521	11 979 058
+ Tilskudd/subsidiering	1 264 047	386 630	2 102 641	0	3 753 318
- Øvrige driftsinntekter	-168 780	3 758	-26 003	0	-193 025
Samlet selvkost (Gebyrgrunnlag)	5 123 833	3 200 669	3 116 010	345 521	11 786 033
Gebyrinntekter	3 122 487	1 045 544	1 013 369	81 575	5 262 975
Selvkostresultat (Gebyrinntekter - gebyrgrunnlag)	-2 001 346	-2 155 125	-2 102 641	-263 946	-6 523 057
Finansiell dekningsgrad i %	61 %				45 %
Selvkostfond 01.01	737 299	1 768 495	0	-1 041 133	1 464 661
+/- Bruk av/avsetning til selvkostfond	-737 299	-1 768 495	0	-263 946	-2 769 740
+/- Kalkulert renteinntekt/rentekostnad selvkostfond	0	0	0	-50 397	-50 397
Selvkostfond 31.12	0	0	0	-1 355 476	-1 355 476
Selvkostfond 01.01					-4 990 633
Selvkostfond 31.12					-4 990 633

Etterkalkylene for 2023 er utarbeidet i samarbeid med rådgivningsselskapet Momentum Solutions som har mer enn 20 års erfaring med selvkostproblematikk og bred juridisk og økonomisk kompetanse knyttet til selvkost. Momentums selvkostberegningsmodell Momentum Selvkost Kommune benyttes av flere enn 300 norske kommuner.

Selvkostnote Midt Hedmark Brann og Redningsvesen (MHBR)og Selvkostnote fra SØIR.

MHBR og SØIR sine regnskap blir ført av Elverum Kommune, vi har pr. d.d. ikke tilgang til disse notene. Disse kan innhentes hos selskapene når fjorårets regnskap er ferdig revidert.

Andre selvkostområder - SFO	
Dekningsgrad i %	36 %
Gebyrinntekter	1 116 224,50
Beregnet selvkost (kostnader)	3 133 094,54
Selvkostresultat (over-/underskudd)	2 016 870,04
Avsetning til selvkostfond	
Bruk av selvkostfond	
Dekning av fremført underskudd	
Fremføring av årets underskudd	
Akkumulert underskudd til fremføring	
Bokført verdi 31.12	

5.12.Ytelser til ledende personer og godtgjørelse til revisjonen

Ledende personer:
 Budsjett og regnskapsforskriften, §5-13,d)

	Brutto lønn	Fast godtgjørelse	Bonus	Eventuelt annen tilleggsgodtgjørelse
Kommunedirektør	1 186 709	9 252		
Ordfører fram til valg	983 609			
Ordfører etter valg	214 529			

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-13, e)
Revisjonen

	Godtgjørelse
Regnskapsrevisjon	907 500
Forvaltningsrevisjon	632 500
Eierskapskontroll	
Rådgiving	
Sum	1 540 000

5.13. Andre opplysninger om regnskapet

Budsjett og regnskapsforskriften, §5-15

Særlig ressurskrevende brukere
 Særlig ressurskrevende er ført med en forventet inntekt på kr. 30 869 000
 Dette er basert på et estimat som ble utarbeidet februar 2024 og er en oppgang fra 2022 med kr. 5 838 000,-
 Eventuelle avvik fra estimatet blir bokført i 2024

Bredbåndsprosjekt
 Flermoen og Tannåneset er det siste planlagte område som blir satt i gang fra 2023 - 2024

5.14. Femund og Trysilvassdraget fiskefond

	2023	2022
-		
Driftsinntekter:	0	0
Sum driftsinntekter	0	0
Driftskostnader:		
Møtevirksomhet	4 928	11 036
Annonsering	2 491	3 663
Tilskudd		
Regnskapshold	10 000	10 000
Omkostninger og gebyrer		
Sum driftsutgifter	17 419	24 699
Brutto driftsresultat	17 419	24 699
Finansinntekter/-utgifter:		
Verdiendring pengemarkedsfond, rentefond, aksjefond	-2 215 884	1 608 635
Renteinntekter bankinnskudd	-1 338	-6 295
Resultat eksterne finansieringstransaksjoner	-2 217 222	1 602 340
Netto driftsresultat	-2 199 803	1 627 039
Interne finanstransaksjoner:		
Bruk av bundet fond	-17 419	-1 633 334
Avsatt til bundet fond	2 217 222	6 295
Resultat interne finansieringstransaksjoner	2 199 803	-1 627 039
Regnskapsmessig mer-/mindreforbruk	0	0
BALANSE:	2023	2022
Eiendeler:		
Anleggsmidler	0	0
Landkreditt Forvalning	16 710 812	14 694 929
Omløpsmidler	61 866	22 691
Sum eiendeler	16 772 679	14 717 620
Egenkapital:		
Urørlig egenkapital, verdijustert *	-10 000 000	-10 000 000
Fri egenkapital	-6 136 423	-4 107 620
Sum egenkapital	-16 136 423	-14 107 620
Gjeld:		
Kortsiktig gjeld	-636 256	-610 000
Sum gjeld	-636 256	-610 000
Sum gjeld og egenkapital	-16 772 679	-14 717 620

*I vedtektene 6.mai 2021 er fondets grunnkapital satt på 10 millioner som ikke kan nyttes, resten er fri egenkapital

6. Konsolidert regnskap med Trysil Kommuneskoger

jamf. Budsjett og regnskapsforskriften, Kap-10. Konsolidert årsregnskap for kommuner og fylkeskommuner

6.1. Regnskapsoversikter

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-6 - DRIFT

	Trysil kommune	Trysil kommuneskog etter KL etter korrigering	Konsern før eliminering	Eliminering	Konsern etter eliminering
1 Rammetilskudd	-271 088 337	-	-271 088 337		-271 088 337
2 Inntekts- og formuesskatt	-213 657 411	-	-213 657 411		-213 657 411
3 Eiendomsskatt	-47 541 305	-	-47 541 305		-47 541 305
4 Andre skattinntekter	-6 413 878	-	-6 413 878		-6 413 878
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten	-127 344 577	-	-127 344 577		-127 344 577
6 Overføringer og tilskudd fra andre	-50 684 831	-1 099 294	-51 784 125	13 958 000	-37 826 125
7 Brukerbetalinger	-81 071 941	-	-81 071 941		-81 071 941
8 Salgs- og leieinntekter	-32 551 906	-35 494 536	-68 046 442		-68 046 442
9 Sum driftsinntekter	-830 354 185	-36 593 830	-866 948 016	13 958 000	-852 990 016
10 Lønnsutgifter	453 561 456	6 105 831	459 667 287		459 667 287
11 Sosiale utgifter	97 007 709	831 104	97 838 813		97 838 813
12 Kjøp av varer og tjenester	187 451 202	14 474 271	201 925 473		201 925 473
13 Overføringer og tilskudd til andre	52 849 348	13 958 000	66 807 348	(13 958 000)	52 849 348
14 Avskrivinger	44 161 897	2 477 312	46 639 208		46 639 208
15 Sum driftsutgifter	835 031 612	37 846 517	872 878 129	(13 958 000)	858 920 129
16 Brutto driftsresultat	4 677 427	1 252 687	5 930 114	-	5 930 114
17 Renteinntekter	-15 988 970	-5 716 789	-21 705 759		-21 705 759
18 Utbytte	-14 125 213	-	-14 125 213		-14 125 213
19 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	-2 215 884	-	-2 215 884		-2 215 884
20 Renteutgifter	35 034 640	763	35 035 403		35 035 403
21 Avdrag på lån	39 447 467	-	39 447 467		39 447 467
22 Netto finansutgifter	42 152 041	-5 716 026	36 436 014	-	36 436 014
23 Motpost avskrivinger	-44 161 897	-2 477 312	-46 639 208		-46 639 208
24 Netto driftsresultat	2 667 570	-6 940 651	-4 273 080	-	-4 273 080
Disponeringer eller dekning av netto driftsresultat					
25 Overføringer til investeringer	-	-	-		-
26 Avsetninger til bundne driftsfond	8 051 413	3 963 789	12 015 202		12 015 202
27 Bruk av bundne driftsfond	-10 582 010	-3 860 760	-14 442 770		-14 442 770
28 Avsetninger til disposisjonsfond	1 773 027	6 837 622	8 610 649		8 610 649
29 Bruk av disposisjonsfond	-1 910 000	-	-1 910 000		-1 910 000
30 Dekning av tidligere års merforbruk	-	-	-		-
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat	-2 667 570	6 940 651	4 273 081	-	4 273 081
32 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-0	0	0	-	0

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-5 1 ledd - INVESTERING

	Trysil kommune	Trysil kommuneskoger KL etter korrigeringer	Konsern	Konsern
1 Investeringer i varige driftsmidler	73 832 617	5 580 485	79 413 102	79 413 102
2 Tilskudd til andres investeringer	902 881	-	902 881	902 881
3 Investeringer i aksjer og andeler	1 881 188	43 404	1 924 592	1 924 592
4 Utlån av egne midler	-	-	-	-
5 Avdrag på lån	-	-	-	-
6 Sum investeringsutgifter	76 616 686	5 623 889	82 240 575	82 240 575
7 Kompensasjon for merverdiavgift	-7 442 721	-	-7 442 721	-7 442 721
8 Tilskudd fra andre	-8 912 823	-	-8 912 823	-8 912 823
9 Salg av varige driftsmidler	-644 701	-6 339 973	-6 984 674	-6 984 674
10 Salg av finansielle anleggsmidler	-	-	-	-
11 Utdeling fra selskaper	-	-	-	-
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-	-	-	-
13 Bruk av lån	-55 367 432	-	-55 367 432	-55 367 432
14 Sum investeringsinntekter	-72 367 676	-6 339 973	-78 707 650	-78 707 650
15 Videreutlån	20 528 081	-	20 528 081	20 528 081
16 Bruk av lån til videre utlån	-20 528 081	-	-20 528 081	-20 528 081
17 Avdrag på lån til videre utlån	3 560 441	-	3 560 441	3 560 441
18 Mottatte avdrag på videre utlån	-3 048 736	-	-3 048 736	-3 048 736
19 Netto utgifter videreutlån	511 705	-	511 705	511 705
20 Overføring fra drift	-	-	-	-
21 Avsetninger til bundne investeringsfond	652 881	-	652 881	652 881
22 Bruk av bundne investeringsfond	-1 148 273	-	-1 148 273	-1 148 273
23 Avsetninger til ubundet investeringsfond	-	716 084	716 084	716 084
24 Bruk av ubundet investeringsfond	-4 265 324	-	-4 265 324	-4 265 324
23 Dekning av tidligere års udekket beløp	-	-	-	-
24 Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-4 760 715	716 084	-4 044 631	-4 044 631
25 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-0	-0	-0	-0

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-8 BALANSEREGNSKAP

Kap	Trysil kommune	Trysil kommuneskoger KL etter korrigeringer	Konsern
2 A. Anleggsmidler			
<i>I. Varige driftsmidler</i>			
27 Faste eiendommer og anlegg	837 684 943	107 238 386	944 923 329
24 Utstyr, maskiner og transportmidler	48 705 097	209 623	48 914 720
<i>II. Finansielle anleggsmidler</i>			
22 Utlån	100 940 073	-	100 940 073
23 Konserinterne langsiktige fordringer	-	-	-
21 Aksjer og andeler	284 359 477	9 139 914	293 499 391
29 Obligasjoner	-	-	-
<i>III. Immaterielle eiendeler</i>			
28 -	-	-	-
<i>IV. Pensjonsmidler</i>			
20 -	1 048 260 069	-	1 048 260 069
Sum anleggsmidler	2 319 949 659	116 587 923	2 436 537 582
1 B. Omløpsmidler			
<i>I. Bankinnskudd og kontanter</i>			
10 -	60 133 851	37 003 994	97 137 845
<i>II. Finansielle omløpsmidler</i>			
18 Aksjer og andeler	16 710 812	-	16 710 812
11 Obligasjoner	-	-	-
12 Certifikater	-	-	-
15 Derivater	-	-	-
<i>III Kortsiklige fordringer</i>			
13 Kundefordringer	70 369 425	3 429 700	73 799 125
14 Konserinterne kortsiktige fordringer	-	-	-
16 Andre kortsiktige fordringer	-	1 685 650	1 685 650
19 Premieavvik	125 013 032	-	125 013 032
Sum omløpsmidler	272 227 121	42 119 344	314 346 464
SUM EIENDELER	2 592 176 780	158 707 267	2 750 884 047
5 C. Egenkapital			
<i>I. Egenkapital drift</i>			
56 Disposisjonsfond	40 874 888	24 452 633	65 327 521
51 Bundne driftsfond	45 352 939	103 029	45 455 968
5900 Merforbruk driftsregnskapet	-	-	-
<i>II. Egenkapital investering</i>			
53 Ubundet investeringsfond	6 912 089	12 068 617	18 980 706
55 Bundne investeringsfond	9 360 835	-	9 360 835
5970 Udekket beløp i investeringsregnskapet	-	-	-
<i>III . Annen egenkapital</i>			
5990 Kapitalkonto	520 530 132	116 587 923,68	637 118 056
581 Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitelen drift	-7 485 160	-	-7 485 160
580 Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	-	-	-
Sum egenkapital	615 545 722	153 212 203	768 757 925
4 D. Langsiktig gjeld			
<i>I. Lån</i>			
45 Gjeld til kredittinstitusjoner	502 760 766	-	502 760 766
41 Obligasjonslån	125 156 000	-	125 156 000
42 Obligasjonslån med forfall i neste regnskapsår	-	-	-
43 Certifikatlån	197 035 000	-	197 035 000
47 Konsernintern langsiktig gjeld	-	-	-
40 <i>II. Pensjonsforpliktelser</i>	1 018 414 795	-	1 018 414 795
Sum langsiktig gjeld	1 843 366 561	-	1 843 366 561
3 E. Kortsiktig gjeld			
<i>I. Kortsiktig gjeld</i>			
35 Leverandørgjeld	-	811 420	811 420
31 Likviditetslån	-	-	-
34 Derivater	-	-	-
32 Annen kortsiktig gjeld	132 767 255	4 683 644	137 450 900
33 Konsernintern kortsiktig gjeld	-	-	-
39 Premieavvik	497 241	-	497 241
Sum kortsiktig gjeld	133 264 496	5 495 064	138 759 561
SUM EGENKAPITAL OG GJELD	2 592 176 780	158 707 267	2 750 884 047

6.2. Noter

Budsjett og regnskapsforskriften, §10-4. Særlige noteopplysninger i det konsoliderte årsregnskapet

Enhet som inngår i det konsoliderte regnskapet er Trysil Kommuneskoger, ingen er utelatt.

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10 a) – ARBEIDSKAPITAL

	Kapittel	Saldo 01.01	Saldo 31.12	Endring
Omløpsmidler	2.1	381 581 589	314 346 464	(67 235 124)
Kortsiktig gjeld	2.3	131 437 365	138 759 561	7 322 196
Arbeidskapital		513 018 954	453 106 025	(74 557 320)

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-10 B) – KAPITALKONTO

	Debet	Kredit
Saldo 01.01.		-602 751 941
Økning av kapitalkonto (kreditposter)		
Aktivering av fast eiendom og anlegg	-	-52 871 135
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	-	
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	-	-20 770 904
Kjøp av aksjer og andeler	-	-1 924 592
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	-	0
Utlån	-	-20 528 081
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	-	0
Avdrag på eksterne lån	-	-43 090 331
Økning pensjonsmidler	-	0
Reduksjon pensjonsforpliktelser	-	-23 410 469
	-	0
Reduksjon av kapitalkonto (debetposter)	0	
Avgang fast eiendom og anlegg	163 456	
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	38 258 967	
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	1 171 250	
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	8 691 602	
Avgang aksjer og andeler	0	
Nedskrivning av aksjer og andeler	0	
Avdrag på utlån	4 087 972	
Avskrivning utlån	-	
Utlån sosiallån	-39 363	
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0	
Bruk av midler fra eksterne lån	75 895 513	
Reduksjon pensjonsmidler	0	
Økning pensjonsforpliktelser	0	
Urealisert kurstap utenlandslån	0	
Utgående balanse 31.12	637 118 055,50	
Saldo 31.12.	765 347 453	-765 347 453

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 A) – VARIGE DRIFTSMIDLER

Kap	Beskrivelse	Konsern 2022	Trysil kommune 2023	Trysil kom.skoger KL etter korr. 2023	Konsern 2023
2	Anleggsmidler				
	<i>Varige driftsmidler</i>				
27	Faste eiendommer og anlegg	929 158 480	837 684 943	107 238 386	944 923 329
24	Utstyr, maskiner og transportmidler	39 322 807	48 705 097	209 623	48 914 720
	Avskrivninger	38 444 676	44 161 897	2 477 312	46 639 208
	Tilgang	50 211 961	69 664 802	3 977 237	73 642 039
	Salg	-2 255 686	-1 171 250	-163 456	-1 334 706

Budsjett og regnskapsforskriften, § 5-11 b) – AKSJER OG ANDELER

Konto	Selskapets navn	Eierandel i %	Bokført verdi 31.12
22141001	Egenkapitalinnskudd KLP		29 425 371
22170000	Innlandet Energi Holding AS	1,20 %	242 447 366
22170005	SØIR IKS	25,00 %	250 000
22170008	Trysil kommune Holding AS	100,00 %	6 000 000
22170009	Tepas 200 aksjer a 1000	37,46 %	200 000
22170010	Destinasjon Trysil SA	0,52 %	1 500
22170011	A/L Østby vannverk	2,48 %	58 000
22170013	A/L Bibl.sentr. 8 a 300,-	-	2 400
22170015	EOBBL (Elverum og omegn boligbyggelag)	0,50 %	1 900
22170018	Stud.by på Sogn 2 a 8000	-	16 000
22170029	Trysil Industrihus AS	100,00 %	4 256 600
22170031	Anno museum AS	1,62 %	992 976
22170033	Abakus AS	9,05 %	136 364
22170034	Kommunekraft AS	0,31 %	1 000
22170035	Hedmark Brann og redningsvesen (2005)	11,19 %	500 000
22170036	Revisjon Øst	4,00 %	70 000
	SkiStar AB 1904 aksjer		159 369
	Trysilfjell utm.lag, SA, 520 andeler		2 110
	Østby utmarkslag, 473 andeler a kr 10		4 730
	Flermoen utm.lag, 5 200 andeler		52 000
	Glommen Mjøsen andelsinnskudd - obligatorisk		250 000
	Destinasjon Trysil SA, 1 andel		1 500
	Trysil kommune 38 500 aksjer i Trysil fjellet		7 610 000
	Søre Trysil Utm.lag 156 andeler a kr 20		31 200
	SUM Aksjer og Andeler		292 470 386

Årsberetning 2023

Foreløpig versjon

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Politisk ledelse (31.12.23)	Møtevirksomhet	Administrativ ledelse (31.12.23)
Kommunestyret: POSISJONEN Ordfører: Turid Backe-Viken (AP) Varaordfører: Bjarte Wigdel (H) Arbeiderpartiet: Oddmund Myhr Yngve Skarpsno Westby Gry Torgals Einar Hyllvang Elisabeth Sakrisson Ingunn Tremoen Siri Bråten Høyre: Thomas Pedersen Liz Bjørseth Håkan Stengrundet Fremskrittspartiet: Arnfinn Lysgård Hilde Vestmo-Hoff OPPOSISJONEN Senterpartiet: Erik Sletten Ole André Storsnes Inger Eugenia Sørensen Tone Merete Øvergård Per Gunnar Stensvaag Bjørn Erik Støa Amalie Lund Herfindal Elisabeth Onsager Sosialistisk Venstreparti: Stine Akre Einar Lund Rødt: Dan Wiggo Bovollen	Antall møter og behandlede saker i politiske organ i 2023 (2022): Kommunestyret: 11 (10) møter 79 (126) saker Formannskapet: 14 (11) møter 80 (74) saker Hovedutvalg for helse og omsorg, nedlagt 22.9.23: 4 (5) møter 15 (19) saker Hovedutvalg for forvaltning og teknisk drift, nedlagt 14.9.23: 7 (10) møter 43 (40) saker Hovedutvalg for oppvekst og kultur, nedlagt 13.9.23: 6 (9) møter 32 (24) saker Hovedutvalg for drift og forvaltning, ny i 2023: 3 møter 18 saker Fondsstyret: 4 (2) møter 19 (5) saker Kontrollutvalget: 6 (6) møter 55 (62) saker Råd for eldre og personer med funksjonsvariasjoner: 4 (6) møter 12 (12) saker	Kommunedirektør: Jan Sævig Kommunalsjef for helse og mestrings: Britt Støa Kommunalsjef for samfunnsutvikling: Bente Hagen Kommunalsjef for oppvekst Tanja Køien Andersen Stab og støtte: Økonomisjef: Gerard Kort HR-leder: Lasse Bolstad IKT-leder: Jan De Doncker Avdelingsleder kommunikasjon: Harald Nyberg

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Innhold

1. Kommunedirektørens kommentar	4
1.1. Innledning.....	4
1.2. Kommunens økonomi	4
1.3. Kommunestyrets budsjettpremisser	5
1.4. Oppsummering	5
2. Regnskap med finansiell analyse	7
2.1. Forklaring av noen sentrale begreper	7
2.2. Balanse	8
2.2.1. Kommentarer til balansen	8
2.3. Finansieringsanalyse – tall	13
2.3.1. Resultat	14
2.3.2. Nøkkeltall	15
3. Avvik mellom regnskap og budsjett	18
3.1. §5-4-Bevilgningsoversikter – drift	18
3.2. §5-4 2. ledd, bevilgninger til drift.	19
3.3. §5-6 Økonomisk oversikt drift.	20
3.4. 1 – Sentraladministrasjon, inkl. Kirkelig fellesråd	21
3.5. 2 – Oppvekst.....	24
3.6. 3 – Helse og mestrings.....	27
3.7. 4,5,6 – Samfunnsutvikling	31
3.8. Samlede virksomhet (inkl. Trysil Kommuneskoger KF)	36
3.9. 850/851 – Øvrig finans og overføringer fra Trysil kommuneskoger KF	39
3.10. Investeringsregnskapet	39
3.11. Avvik mellom regnskap og budsjett – Investering.....	40
4. Interkommunalt samarbeid hvor Trysil kommune er vertskommune	41
5. Likestillingsredegjørelse for Trysil kommune.....	42
5.0. Tilstand for kjønnslikestilling	42
5.1. Heltid og deltid	43
5.1.1. Heltid/deltid – kjønnsfordelt	Feil! Bokmerke er ikke definert.
5.2. Gjennomsnittlig stillingsprosent	45
5.3. Midlertidig ansettelse i Trysil kommune (kvinner og menn)	46
5.4. Likelønn	47
5.5. Fravær.....	49
5.6. Barn og barnepassers sykdom	49
5.6.1. Egen- og legemeldt fravær	50
5.6.2. Foreldrepermisjon	51
6. Etisk standard i virksomheten	52
7. Utvikling i innbyggertall, bosetning og sentrale føringer.....	53
7.1. Endringer i befolkningen.....	54
8. Årsrapport 2023 Arbeidsmiljøutvalget (AMU)	58

1. Kommunedirektørens kommentar

1.1. Innledning

Årsberetningen beskriver de forhold som kreves i henhold til lov og forskrift. Årsberetningen legges det frem en redegjørelse av aktiviteter i de forskjellige sektorene.

Årsberetningen danner grunnlag for prosessen med kommende års budsjett og økonomiplan.

Forskrift om årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommunale foretak, pålegger disse å legge frem eget særregnskap og årsberetning. Disse dokumentene blir behandlet av formannskapet og kommunestyret som en egen sak.

1.2. Kommunens økonomi

2023 har vært et regnskapsmessig utfordrende år med et regnskapsmessig negativt resultat på 2 667 570 kr.

Refusjon for ressurskrevende tjenester ble først lagt inn i regnskap med 24 mill. kr. Etter nøye gjennomgang og innrapportering, viste den seg til å bli på 30,9 mill. kr.

Mye av underskuddet er ellers grunnet overtid og vikarer, spesielt i vår største sektor for helse og mestrings. Der er overskridelsen på overtid 8,2 mill. kr og vikarbruk overskrider med kr. 8,7 mill. kr. Noe av disse overskridelsene blir dempet av refusjoner for sykefravær og fødselspermisjon med 5,3 mill. kr i ekstra inntekt, sammenlignet med justert budsjett. Vi justerte budsjettet for helse og mestrings i to runder med 14 mill. kr, men likevel er avviket på totalt 12,4 mill. kr, hvorav grovt regnet 10 mill. kr er pga. store reguleringspremier i pensjonsregnskapet. Kommunedirektøren ser at dette må forbedres, både i form av realistiske budsjetter med realistiske forventninger fra både administrasjon og politikere og i form av tettere oppfølging fra starten av.

Våre andre store sektor, oppvekst hadde et negativt avvik på 3,6 mill. kr og største delen av dette avviket er forårsaket av høyere pensjonsutgifter. Sentraladministrasjon hadde et overskudd på 1,8 mill. kr, hvorav det meste er under kommunedirektørens ansvar pga. lavere kostnader for sentrumsutvikling enn budsjettet. Samfunnsutvikling gikk med et overskudd på 0,3 mill. kr, mye pga. ubrukt lønnsbudsjett. Kostnadene steg mye for vegvedlikehold, brann og NAV.

For å få kontroll over fremtidige utgifter i en utfordrende utvikling av kommunens demografi og store krav på tjenester, ble det valgt på et tidligere tidspunkt å starte et prosjekt med en fullstendig virksomhetsgjennomgang med målrettet lederopplæring. KS-konsulent AS står for en objektiv gjennomføring. Kostnadene blir delvis dekket med OU midler fra KS etter en søknad. Vi har nå kommet godt i gang, men effektene er vanskelig å få ut direkte etter oppstart. Dette vil ta tid og krever tålmodighet. Budskapet er likevel tydelig: vi må ned med driftsutgiftene for å kunne ha en bærekraftig balanse i budsjettene. Dette vil alltid være en utfordring i alle kommuner og er for så vidt ikke noe ny oppgave. Det er viktigere med nye vinklinger med lederfokus, tjenstedesign, kulturendringer og ansvarliggjøring som tema.

I et valgår er det alltid spennende for administrasjonen å følge med på løfter som blir gitt, nye retninger som velgerne tar og resultatet av forhandlinger etter valget. Etter valget har vi brukt mye tid på opplæring, forklaring, budsjettgjennomgang og revideringer.

Kommentert [BH1]: er ikke dette ett og samme dokument nå?

Kommentert [GK2R1]: @Bente Hagen Ja, det er det. Jeg endrer teksten. Takk.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

I 2023 ble det en travel budsjettthøst, så det er et klart uttalt mål å komme tidligere i gang med budsjettprosessen i 2024. Den månedlige orienteringen om økonomi og sykefravær for politikerne mener vi fungerer godt.

Strømprisene ble noe lavere enn i 2022 og fastpris på fjernvarme var et positivt valg. Vi må fortsette å finne riktige investeringer som bidrar til å redusere strømforbruket på både kort og lang sikt. Kombinert med dette ble det startet opp arbeidet med Miljøfyrtårnsertifisering for rådhuset i Trysil kommune. Dette vil bli gjennomført med sertifisering som resultat i 2024, hvorefter andre lokasjoner også skal sertifiseres etter Miljøfyrtårn-modellen. Alt dette må bidra til å kunne nå målene som er fastsatt i vår klima- og energiplan. Dette er ambisiøse mål, men her er det lite valg å ta. Miljøet er livsviktig, ikke bare for verden som helhet, men ikke minst for Trysil som turistdestinasjon.

Inflasjonen steg videre og har vært høyt hele året, til tross for store renteøkninger. Totalt har vi gått opp med renteutgiftene fra rett under 10 mill. kr. til 35 mill. kr. Heldigvis har vi hatt en god strategi med innkjøp av rentebytteavtaler, slik at effekten i renteoppgangen dempes med renteinntekter fra disse rentebytteavtalene.

Kommunedirektøren har lagt mer vekt på internkontroll og vil vektlegge det enda mer i årene som kommer. Dette er noe som er tydelig nedfelt i Kommuneloven. «Orden i eget hus» er et viktig tema, som skaper behov for mer virksomhetsstyring, analyse og dokumentasjon.

Vårt prosjekt «Nye Innbygda barnehage» ble mer krevende enn forventet, etter at vi ble stevnet for retten av Arne Tøråsen AS. Kommunen tildelte oppdraget til Skanska Husfabrikken AS – noe Arne Tøråsen AS brakte inn for retten, fordi de mente anbudsprosessen ikke hadde gått riktig for seg. Etter noen runder i retten, ble det til slutt avgjort i retten at kommunen hadde gjort ting riktig etter loven. Likevel ble prosessen utsatt og det er først fra 2024 at vi kan komme ordentlig i gang med dette prosjektet, som er viktig for Innbygdas utvikling.

Mottak av flyktninger har gitt store utfordringer på boligmarkedet og denne situasjonen blir nok ikke lettere i kort tid framover. Kommunestyret har uttalt at de ønsker å prioritere dette som tema.

Vi ser at kampen om de riktige medarbeiderne spisser seg nasjonalt. Kommuner er alle i samme situasjon og trenger ansatte med rett kompetanse. Det er derfor viktig å ha god, målrettet rekruttering for å kunne opprettholde stabilitet i tjenestetilbudet. God rekruttering og personalpolitikk vil også bidra til å kunne beholde medarbeidere så lenge som mulig.

1.3. Kommunestyrets budsjettpremisser

Det ble ikke spesifisert premisser utover finansielle måltall for bruken av bevilgningene i budsjettet for 2023. Kommunens samfunnsdel ble vedtatt i 2023. Der blir det bestemt mer om målstyring ut fra et styringsdokument som en del av kommuneplanen. Det startes også opp planmodulen i Framsikt, slik at plandokumentene integreres bedre med samfunnsdelen.

1.4. Oppsummering

Vi har hatt et noenlunde stabilt innbyggertall, noe som vi regnet med. Folketallet er en viktig indikator for det vi kan forvente i statlige overføringer og vi må gjøre det vi kan for å opprettholde innbyggertallet på et akseptabelt nivå. Vi ser at Trysil har høy attraktivitet, men som ellers i landet sliter vi med å fylle opp ledige stillinger, først og fremst i Helse og Mestringstjenester. På diverse foredrag kommer det fram at vi vil få en kamp om ressursene med en sterkere aldrende befolkning og endret tjenesteprofil som henger sammen med en endret demografi.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Vi har gjennom året hatt en stabil likviditet, men den ble merkbar svakere mot slutten av 2023. Kommunens bruk av midler må prioriteres enda sterkere i årene som kommer og vi må hele tiden være bevisst på at midler settes inn på strategisk fornuftige utviklingsområder og at effektiviseringer og tiltak må effektueres slik vi har fått oppdrag om fra kommunestyret. Det er likevel utfordrende å følge opp alle styringssignaler som staten og våre politikere gir i en kombinasjon med forventninger fra innbyggerne og næringslivet og endrende demografiske forutsetninger. Administrasjonen oppfattet dette som en enorm utfordring, i hvert fall gjennom 2023. Hva 2024 og videre bringer, vet vi ikke. Krigen i Ukraina og Midtøsten påvirket verden i 2023, og vi kan bare håpe på fornuftige samtaler som leder til fredsinitiativer, selv om signalene ikke viser i denne retningen.

Det må alltid være et mål å forbedre kommunens netto driftsresultat de kommende år til samme nivåer som vi har hatt i tidligere perioder. Kommunens gjennomføring av større investeringer vil være avgjørende for mer effektiv drift. Satsing på prosjekter som hjelper Trysil å oppnå sine strategiske mål må derfor prioriteres. Samtidig må kommunen ha sterkere fokus på gevinstrealisering i alle ledd, spesielt innenfor digitalisering. Det siste forventer vi å kunne oppnå med reisen til skyen med SÅTE-IKT.

En kontinuerlig utfordring fremover, blir selvsagt å prioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte. Kravet til kontinuerlig forbedring, omstillingsevne, kompetanseutvikling og effektivitet vil ligge der hele tiden. Det vil være nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike deler av Kommunens administrasjon.

Jan Sævig

Kommunedirektør.
01. april 2024

2. Regnskap med finansiell analyse

Denne delen av årsrapporten beskriver kommunens balanse for 2023, finansieringsanalyse med avviksanalyse, resultatregnskap og nøkkeltall. Det vises for øvrig til regnskapet for 2023.

2.1. Forklaring av noen sentrale begreper

Balansen

Balansen viser kommunens bokførte eiendeler, gjeld og egenkapital. Eiendeler består av omløpsmidler (kasse, bank, kortsiktige fordringer og premieavvik) og anleggsmidler (utlån og langsiktige plasseringer, samt faste eiendommer og anlegg). Gjelden er delt inn i kortsiktig og langsiktig, hvor den kortsiktige omfatter gjeld med betalingsfrist ca. 30 dager fram i tid, samt avsatte feriepenger og arbeidsgiveravgift av disse. I egenkapitalen inngår fond, regnskapsmessig resultat og kapitalkonto.

Arbeidskapitalen

Arbeidskapitalen er differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Det er den kapitalen kommunen har til disposisjon på et bestemt tidspunkt til å dekke sine løpende utgifter. Endringer i arbeidskapitalen uttrykkes som differansen mellom kommunens anskaffelse og anvendelse av midler korrigert for endringer i beholdningen av ubrukte lån.

Finansieringsanalysen

Finansieringsanalysen gir uttrykk for hvordan pengene er kommet inn i kommunen, og på hvilken måte de er benyttet. Oversikten er delt inn i to hoveddeler, drift og investeringer (i henhold til kravet i kommuneloven om å vise netto driftsresultat og hvilket driftstilskudd en benytter til investeringsformål). Dette oppsettet er i tråd med budsjett- og regnskapsforskriftene. Da det ikke er lov å låne penger til driftsformål, skal netto driftsresultat være positivt.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat fremkommer som differansen mellom summen av driftsinntekter, renteinntekter og mottatte avdrag på utlån og summen av driftsutgifter, renteutgifter og avdrag på lån. Resultatbegrepet er et uttrykk for kommunens evne til å frigjøre midler gjennom løpende drift til avsetninger og fremtidige investeringer.

Kommunalt regnskapsresultat

Kommunalt regnskapsresultat er merforbruk (merutgifter/mindreinntekter) eller mindre forbruk (mindre utgifter/merinntekter) som fremkommer i henhold til forskriftene for kommunal regnskapsføring. Slik det er presentert her, er det tatt utgangspunkt i endringer i arbeidskapital og justert denne for avsetninger og bruk av tidligere avsetninger, de såkalte interne finansieringstransaksjoner.

Nøkkeltallene

Nøkkeltallene gir uttrykk for hvordan kommunens finansielle stilling har utviklet seg de siste årene, basert på forskjellige analyseobjekter.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

2.2. Balanse

§ 5-8 Balanseoversikt					
EIEDELER	Note	2023		2022	
		IB 01.01	UB 31.12	IB 01.01	UB 31.12
A. Anleggsmidler	5.3 Kap. 2.2	2 194 460 906	2 319 949 659	2 105 592 875	2 194 460 906
I. Verige driftsmidler		862 058 385	886 390 040	849 938 892	862 058 385
1. Faste eiendommer og anlegg	(2.27-2.28)	823 206 732	837 684 943	813 054 808	823 206 732
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	(2.24)	38 851 653	48 705 097	36 884 084	38 851 653
II. Finansielle anleggsmidler		365 988 987	385 299 550	350 021 018	365 988 987
1. Aksjer og andeler	5.4 (2.21)	282 478 289	284 359 477	280 759 820	282 478 289
3. Utlån	5.5 (2.22)	83 510 698	100 940 073	69 261 198	83 510 698
III. Immaterielle eiendeler	(2.28)	-	-	-	-
IV. Pensjonsmidler	5.9 (2.20)	966 413 534	1 048 260 069	905 632 965	966 413 534
B. Omløpsmidler	Kap. 2.1	284 186 806	272 227 121	325 830 398	284 186 806
I. Bankinnskudd og kontanter	(2.10)	128 341 527	60 133 851	167 425 034	126 341 527
II. Finansielle omløpsmidler		14 694 929	16 710 812	16 303 564	14 694 929
1. Aksjer og andeler	5.6 (2.18)	14 694 929	16 710 812	16 303 564	14 694 929
III. Kortsiktige fordringer		143 150 350	195 382 457	142 101 800	143 150 350
1. Kundefordringer	(2.13)	64 953 906	70 369 425	65 205 579	64 953 906
3. Premieavvik	5.9 (2.19)	78 196 444	125 013 082	76 896 221	78 196 444
Sum eiendeler		2 478 647 713	2 592 176 780	2 431 423 273	2 478 647 712
EGENKAPITAL OG GJELD		2023		2022	
		IB 01.01	UB 31.12	IB 01.01	UB 31.12
C. Egenkapital	Kap. 2.5	588 726 503	615 545 722	598 666 521	588 726 503
I. Egenkapital drift		88 895 397	86 227 826	95 257 814	88 895 397
1. Disposisjonsfond	(2.36)	39 210 623	40 874 888	30 450 913	39 210 623
2. Bundne driftsfond	5.11 (2.31)	49 684 774	45 353 939	64 806 901	49 684 774
II. Egenkapital investering		21 033 639	16 272 924	27 566 865	21 033 639
1. Ubundet investeringsfond	(2.33)	11 177 413	6 912 089	13 177 413	11 177 413
2. Bundne investeringsfond	5.11 (2.35)	9 856 226	9 360 835	14 616 340	9 856 226
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet	(2.3970)	-	-	-226 888	-
III. Annen egenkapital		478 797 467	513 044 972	475 841 842	478 797 467
1. Kapitalkonto	5.2 (2.3990)	486 282 627	520 530 132	483 327 002	486 282 627
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	(2.380)	-7 485 160	-7 485 160	-7 485 160	-7 485 160
D. Lengsiktig gjeld	Kap. 2.4	1 753 020 826	1 843 366 561	1 708 831 957	1 753 020 826
I. Lån		793 042 097	824 951 766	817 923 615	793 042 097
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	5.8 (2.45)	329 969 905	502 780 766	340 351 423	329 969 905
2. Obligasjonslån	5.8 (2.41 og 2.4)	125 156 000	125 156 000	125 156 000	125 156 000
3. Serifikatlån	5.8 (2.43)	337 916 192	197 035 000	352 416 192	337 916 192
II. Pensjonsforpliktelse	5.9 (2.40)	959 978 729	1 018 414 795	890 908 342	959 978 729
E. Kortsiktig gjeld	Kap. 2.3	136 900 384	133 264 496	123 924 796	136 900 384
I. Kortsiktig gjeld		136 900 384	133 264 496	123 924 796	136 900 384
4. Annen kortsiktig gjeld	(2.32)	133 292 194	132 767 255	117 175 685	133 292 194
5. Premieavvik	5.9 (2.39)	3 608 189	497 241	6 749 110	3 608 189
Sum egenkapital og gjeld		2 478 647 712	2 592 176 780	2 431 423 273	2 478 647 712
F. Memoriakonti	Kap. 2.9	1 399 087 420 849	1 184 849 722 238	2 700 861 785 232	1 399 087 420 849
I. Ubrukte lånemidler	(2.9100)	44 842 546	45 947 035	86 566 083	44 842 546
II. Andre memoriakonti	(2.9200)	-3 126 789	-2 112 396	-	-3 126 789
III. Mobkonto for memoriakontene	(2.9999)	-41 715 757	-41 834 637	-86 566 083	-41 715 757

2.2.1. Kommentarer til balansen

2.2.1.1. Kapitalstruktur

Sammensetningen av balanseregnskapets aktiva (eiendeler) og passiva (gjeld og egenkapital) pr. 31.12 er et resultat av kommunens økonomiske virksomhet i året som har gått.

Totalkapitalen i kommunens balanse økte med 113,5 mill. kr fra 2022 til 2023. Veksten i balansens aktivaside kommer mest fra en økning 81,8 mill. kr, i kommunens pensjonsmidler. Bankmidler minsket med 66,2 mill. kr.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

På passivasiden har lånegjelda økt med 31,9 mill. kr og vi hadde en økning med 58,4 mill. kr i pensjonsforpliktelser, mens fondsbeholdningen ble redusert med 14,2 mill. kr. Disposisjonsfondet ble styrket med 1,7 mill. kr, noe som øker fondet til 4,9 % av driftsinntektene. Vi er nå nesten på målet å klare 5 % som ble nedfelt som et minimum finansielt måltall.

Akkumulert totale premieavvik økte med 43,7 mill. kr til 124,5 mill. kr. Andre kortsiktige fordringer ble økt med 5,4 mill. kr til 70,4 mill. kr. Kortsiktig gjeld ble redusert med 0,5 mill. kr til 132,8 mill. kr. Omløpsmidlenes andel av kommunens eiendeler utgjør 10,5 %. Omløpsmidlene står bokført med 272,2 mill. kr ved regnskapsårets utgang, hvorav 125 mill. kr er premieavvik som tidligere ble ført som inntekter. (vi har også 0,5 mill. kr som tidligere ble ført som utgifter, som derfor reduserer vårt totale netto premieavvik)

Verdien av anleggsmidlene økte med 125,5 mill. kr etter aktivering/avskrivning og opp-/nedskrivninger. Anleggsmidlenes andel av eiendelene utgjør 89,5 % ved regnskapsårets utgang. Bokført verdi av kommunens anleggsmidler er 2 320 mill. kr.

Langsiktig gjeld, inkl. pensjonsforpliktelser og etter avdrag, er 1 843,4 mill. kr. Langsiktig gjeld ekskl. pensjonsforpliktelser var ved årsskiftet 825 mill. kr, eller 32 % av balanseregnskapets passivside.

Kommunene fører brutto pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser i balansen. Pensjonspremien skal først utgiftsføres, men i tillegg skal det, etter nærmere angitte regler, beregnes en netto pensjonskostnad, og avviket mellom denne og den betalte pensjonspremien (premieavviket) skal også inntekts- eller utgiftsføres. I en situasjon hvor pensjonspremien overstiger netto pensjonskostnad skal premieavviket inntektsføres (og balanseføres mot kortsiktige fordringer), og nettovirkningen blir dermed at det utgiftsføres et lavere beløp enn den faktiske premien. I en situasjon hvor pensjonspremien er lavere enn netto pensjonskostnad skal premieavviket utgiftsføres (og balanseføres mot kortsiktig gjeld), og det utgiftsføres dermed et høyere beløp enn den faktiske premien. Det som faktisk blir ført som kommunens pensjonskostnad er netto pensjonskostnad tillagt amortisering av premieavviket fra tidligere år og administrasjonskostnader.

Forskrifter til regnskapsloven gir nærmere regler om de forutsetninger som skal benyttes ved beregning av årets netto pensjonsforpliktelse og netto pensjonskostnad. Det er aktuarer som foretar beregninger og de legger mange faktorer inn når de gjør sine beregninger. Eksempler på faktorer er: Antall medlemmer, gjennomsnittsalder, gjennomsnittslønn, avkastning av pensjonsmidler, årlig lønnsvekst, årlig økning i Folketrygdens grunnbeløp, årlig regulering av pensjoner, død og uførhetsutvikling, fratredeshypothet.

Balanseførte verdier på kommunens pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser var hhv. 1 048,3 mill. kr og 1 018,4 mill. kr. Pensjonsmidler ble økt med 81,8 mill. kr, mens pensjonsforpliktelser ble økt med 58,4 mill. kr. Differansen mellom pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser dekkes inn av fremtidig avkastning av pensjonsmidler og fremtidige premieinnbetalinger. Fra ordningen med å bokføre beregnet gjennomsnittskostnad på pensjonsutgifter har Trysil kommune pr. 31.12 et samlet premieavvik på 124,5 mill. kr. Dette er beløp som er inntektsført over de siste 10-11 år og som vi må "tilbakebetale" til oss selv i de kommende 7-10 år.

Egenkapitalen gikk opp med 20 mill. kr til 608,8 mill. kr. Årsaken til denne utviklingen i egenkapitalen ligger i økningen av kapitalkontoen. Egenkapitalen utgjør 23,8 % av balanseregnskapets passivside.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

2.2.1.2. Omløpsmidler**2.2.1.2.1. Betalingsmidler**

Ved utgangen av regnskapsåret utgjør samlede betalingsmidler, inklusiv fiskefondsmidler 77,8 mill. kr. Dette er en nedgang med 64,2 mill. kr i forhold til beholdningen ved starten av året.

For kommunene har man det særlige forholdet at en del av likviditeten ikke bare skal dekke behovet for løpende drift. Ved bestemmelser i forskrifter er en del reservert til investeringsformål. Dette gjelder deler av fondsmidler og ubrukte lån. I tillegg er en del av likviditeten bundet i ikke-disponible bankinnskudd som f.eks. skattetrekk, gavekonto m.m. Nedenfor er en beregning av kommunens frie likviditet.

Fri likviditet - tall i hele tusen	2019	2020	2021	2022	2023
Totale betalingsmidler	129 757	86 930	167 425	126 342	60 134
Likviditetsplassering - Fiskefond	-	14 549	16 304	14 695	16 711
Ubrukte lånemidler	-37 049	-13 338	-86 566	-44 843	-43 947
Bundne fondsmidler	-48 776	-56 371	-64 807	-49 685	-45 353
Skattetrekksmidler	-13 602	-14 419	-15 285	-15 693	-15 792
Fri likviditet	30 330	17 351	17 071	30 816	-28 247

Kommunens frie likviditet ble etter mange år positiv fra 2015, og den svekket seg med 59 mill. kr i løpet av 2023. Ved årsskiftet var den frie likviditeten negativ med 28,3 mill. kr. Det meste av nedgangen skyldes pensjonspremier som vi forskutterer.

Beholdningen og sammensetningen av kommunens betalingsmidler gjør at alle betalingsforpliktelser oppfylles til rett tid. Kommunens likviditet er plassert med innskudd i bank. Kommunens innskuddsrente er sammensatt av NIBOR pluss en rentemargin.

2.2.1.2.2. Kortsiktige fordringer

Kommunens beholdning av kortsiktige fordringer er sammensatt av ulike krav overfor staten, fylkeskommuner, kommuner, næringsliv og private husholdninger/personer. I denne beholdningen inngår månedsoppgjør for skatt i desember og inntekstutjevning november og desember som blir inntektsført i skatteåret, mens overføring fra skatteregnskapet skjer på nytt regnskapsår. Kortsiktige fordringer utgjør 70,4 mill. kr pr 31.12.23, som er noe mer enn fjorårets fordringer. My av dette er en fordring for ressurskrevende tjenester på 30,9 mill. kr.

2.2.1.2.3. Anleggsmidler

I forhold til anleggsmidlenes inngangsverdi i 2023 på 2 194 mill. kr, har investeringer i nybygg og nyanlegg, eiendomssalg, aksjesalg/kjøp, avskrivninger, opp-/nedskrivninger og økning i kommunens utlånsmasse medført at disse ved utgangen av 2023 har økt til 2 320 mill. kr, en økning med 126 mill. kr. Endring i pensjonsmidler utgjør 81,8 mill. kr.

Anleggsmidler - tall i hele tusen	2019	2020	2021	2022	2023
Faste eiendommer/anlegg	775 946	778 653	813 055	823 207	837 685
Utstyr/maskiner/transportmidler	28 324	28 393	36 884	38 852	48 705
Utlån	57 054	64 175	69 261	83 511	100 940
Aksjer og andeler	276 364	278 231	280 760	282 478	284 359
Pensjonsmidler	829 297	907 695	905 633	966 414	1 048 260
Sum	1 966 985	2 057 148	2 105 593	2 194 461	2 319 950

Utlån består av utlån til Trysil kommune Holding AS med 32 mill. kr, sosiale utlån og formidlingslån (startlån).

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

2.2.1.2.4. Gjeld

Kommunens samlede gjeld ble økt med 86,7 mill. kr. Kortsiktig gjeld ble redusert med 3,6 mill. kr, premieavvik gikk ned med 3,1 mill. kr, langsiktig lånegjeld ble økt med 31,9 mill. kr og pensjonsforpliktelsene økte med 58,4 mill. kr.

Den langsiktige gjelden, ekskl. pensjonsforpliktelser, har utviklet seg slik:

Gjeld - tall i hele tusen	2019	2020	2021	2022	2023
Langsiktig gjeld pr. 1. jan.	661 768	724 509	724 080	817 924	793 042
- herav formidlingslån (startlån)	38 244	43 595	48 650	56 944	68 383
- herav gjeld knyttet til selvkost	311 031	340 519	340 318	368 066	356 869
Låneopptak	86 135	28 000	132 195	10 000	75 000
Ordinære avdrag	-22 440	-27 336	-38 020	-33 176	-39 530
Ekstraordinære avdrag/refinansiering	-954	-1 093	-331	-1 706	-3 560
Langsiktig gjeld pr. 31. des.	724 509	724 080	817 924	793 042	824 952
Langsiktig gjeld ekskl. selvkost mv	323 553	323 166	349 639	362 033	354 700
Ubrukte lån pr. 31. des.	37 049	13 338	86 566	44 843	43 947
Gjeld i kr. pr. innbygger	109 327	110 043	123 834	120 688	125 373
Gjeld i % av driftsinntekter	101,85 %	97,91 %	100,77 %	94,86 %	99,35 %

Ubrukte lånemidler pr 31.12.23 var på 43,9 mill. kr (hvorav 0,7 mill. kr startlån). Ved årsskifte hadde kommunen 125 373 kr i gjeld pr innbygger. Gjeld i forhold til driftsinntekter har gått opp til 99,35 %. Anbefalt norm for netto gjeld i forhold til driftsinntekter ligger på ca. 70-80 %, og Trysil kommune har i forhold til denne normen en høy gjeldsbelastning, men mye av gjelden blir betalt med gebyrer, viderefakturering og kompensasjon. I Trysil er denne delen merkbart større enn nabokommuner og vi er i mindre grad utsatt for renterisiko. Andelen VA investeringer over perioden 2010-2023 beregnes til 44-47 % av det totale lånebehovet vi har hatt for å dekke investeringsprosjekter.

Statsforvalteren og kontrollutvalget har tidligere uttrykt bekymring for kommunens høye langsiktige gjeld i forhold til driftsinntekter. Pr 31.12.23 var det om lag 425 mill. kr i gjeld knyttet til formidlingslån og investeringer i vann og avløp. Dette utgjør 52 % av samlet gjeld og betjenes med avdrag fra låntakere og gebyrinntekter innen vann og avløp (selvkost). I tillegg får vi rentekompensasjon for en del prosjekter innen skole, helse- og omsorg og kirke.

Formidlingslån/startlån er på 68,4 mill. kr (inkludert ubrukte startlånsmidler). Innen vann, avløp, septikk, byggesak og oppmåling var det 356,9 mill. kr som dekkes med gebyrinntekter. Resterende gjeld er finansiert med ordinære driftsinntekter. Tilskuddsordningene knyttet til botilbud og skole dekker ikke 100 % av kommunens renter og avdrag. I den delen av låneporteføljen som ikke betjenes med tilskudd og gebyrinntekter ligger kommunens egenandel knyttet til disse investeringene.

2.2.1.2.5. Egenkapital

Trysil kommunes egenkapital i 2023 ble økt med 26,8 mill. kr. Utvikling i egenkapital har sammenheng med investeringsnivået, avsetninger/bruk til/fra fond, årets regnskapsmessige resultat og beregningstekniske forhold knyttet til pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser.

Egenkapitalen er satt sammen av flere konti: fond, regnskapsmessig resultat og kapitalkonto. Utviklingen i de ulike egenkapitalkonti vises i tabellen nedenfor.

Egenkapital - tall i hele tusen	2019	2020	2021	2022	2023
Disposisjonsfond	17 935	15 298	30 451	39 211	40 875
i % av driftsinntekter	2,52 %	2,07 %	3,75 %	4,69 %	4,92 %
Bundet driftsfond	48 776	56 371	64 807	49 685	45 353
Ubundet investeringsfond	16 672	14 773	13 177	11 177	6 912
Bundet investeringsfond	10 250	13 232	14 616	9 856	9 361
Udisponert/merforbruk	-	-	-227	-	-
Likviditetsreserve / endr. i regnsk.prinsipp	-7 485	-7 485	-7 485	-7 485	-7 485
Kapitalkonto	324 763	428 281	483 327	486 283	520 530
Sum	410 911	520 470	598 667	588 727	615 546

Kommunens totale beholdning av fond har blitt redusert med 7,4 mill. kr. Reduksjonen kommer fra bruk av kommunens fondsmidler. Dette følger politiske vedtak for å balansere budsjettet og for å dekke inn bestemte prioriterte prosjekter.

Vi har ikke hatt et regnskapsmessig merforbruk i 2023 på drift og regnskapet er dermed gjort opp i balanse på bunnlinjen. Investeringsregnskapet er likeså gjort opp i balanse.

Inn i egenkapital er det en konto som heter kapitalkonto. På denne kontoen korrigeres egenkapitalen som følge av endringer i langsiktig gjeld, anleggsmidler og pensjonsforpliktelser. Sistnevnte forhold er en teknisk beregning som gjøres av aktuarer. Ettersom beløpet varierer relativt mye fra år til år og dette påvirker kommunens egenkapital relativt mye vanskeliggjør dette en korrekt vurdering/analyse av kommunens egenkapitalsituasjon.

2.3. Finansieringsanalyse – tall

	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	Regnskap 2023
Tall i hele tusen					
<u>Driftsinntekter:</u>					
Brukerbetalinger	-23 150	-70 547	-78 037	-75 813	-81 072
Andre salgs- og leieinntekter	-79 973	-29 804	-28 273	-30 756	-32 552
Overføringer med krav til motytelse	-124 120	-152 982	-138 203	-123 287	-127 345
Rammetilskudd	-237 715	-255 430	-265 140	-267 572	-271 088
Andre statlige overføringer	-23 306	-15 302	-58 630	-74 071	-50 685
Andre overføringer	-8 920	0	0	0	0
Inntekts- og formuesskatt	-174 031	-172 622	-195 317	-216 193	-213 657
Eiendomsskatt	-38 171	-40 932	-46 182	-46 389	-47 541
Andre direkte og indirekte skatter	-1 932	-1 932	-1 932	-1 933	-6 414
Sum driftsinntekter	-711 317	-739 550	-811 714	-836 014	-830 354
<u>Investeringsinntekter:</u>					
Salg av driftsmidler og fast eiendom	-2 794	-8 500	-7 458	-2 256	-645
Andre salgsinntekter	-53	0	0	0	0
Overføringer med krav til motytelse	-3 514	-8 233	-3 156	-3 157	-8 913
Kompensasjon for merverdiavgift	-8 691	-5 184	-4 772	-4 389	-7 443
Statlige overføringer	0	0	0	0	0
Andre overføringer	0	0	0	0	0
Renteinntekter og utbytte	0	0	0	0	0
Sum investeringsinntekter	-15 053	-21 917	-15 385	-9 802	-17 000
<u>Finansinntekter:</u>					
Renteinntekter og utbytte	-6 582	-10 268	-9 711	-14 276	-30 114
Tap/gevinst Finansielle instrumenter (omløpsmidler)	0	0	0	1 609	-2 216
Mottatte avdrag på utlån	-22	0	0	0	0
Mottatte avdrag på formidlingslån	-3 378	-3 532	-2 525	-4 964	-3 049
Bruk av lån	-58 003	-51 711	-59 928	-51 724	-75 896
Salg av aksjer og andeler	-242 447	0	0	0	0
Sum finansinntekter	-310 432	-65 511	-72 164	-69 355	-111 274
SUM ANSKAFFELSE AV MIDLER	-1 036 802	-826 978	-899 262	-915 171	-958 629
<u>Driftsutgifter:</u>					
Lønnsutgifter	418 468	404 569	421 010	437 553	453 561
Sosiale utgifter	96 285	83 685	89 449	96 402	97 008
Kjøp av varer og tj. som inngår i kom. tj.produksjon	160 556	166 125	175 930	207 296	187 451
Overføringer	52 230	50 420	64 840	63 312	52 849
Fordelte utgifter	-22 544	0	0	0	0
Sum driftsutgifter	704 995	704 800	751 228	804 563	790 870
<u>Investeringsutgifter:</u>					
Lønnsutgifter	296	387	348	300	725
Sosiale utgifter	27	85	5	0	294
Kjøp av varer og tj. som inngår i kom. tj.produksjon	55 624	61 878	66 386	45 522	65 370
Kjøp av tjenester som erstatter kom. tj.produksjon	0	0	0	0	0
Overføringer	8 844	153	153	4 542	8 346
Renteutgifter og omkostninger	0	0	0	0	0
Fordelte utgifter	-1 240	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	63 552	62 503	66 892	50 364	74 735
<u>Finansutgifter:</u>					
Renteutgifter og låneomkostninger	14 508	12 726	8 617	17 354	35 035
Avdrag på lån fra drift	22 440	27 336	37 990	33 126	39 447
Utlån i drift	0	0	0	0	0
Avdrag på lån fra investeringer	954	1 093	1 293	1 706	3 560
Utlån i investeringer	8 481	10 682	7 562	19 234	20 528
Kjøp av aksjer og andeler	244 373	1 797	2 529	1 718	1 881
Sum finansutgifter	290 755	53 634	57 992	73 139	100 452
SUM ANVENDELSE AV MIDLER	1 059 302	820 936	876 112	928 066	966 057
ANSKAFFELSE- ANVENDELSE AV MIDLER	22 500	-6 042	-23 150	12 895	7 428
Endring i ubrukte lånemidler	28 132	-23 711	73 228	-41 724	-896
ENDRING I ARBEIDSKAPITAL	-5 632	17 669	-96 378	54 619	8 324

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

2.3.1. Resultat

Netto driftsresultat, slik det fremkommer i kommuneregnskapet, beskriver resultatet av den økonomiske virksomheten i året som har gått. Hva det endelige resultatet blir til slutt, avhenger av størrelsen på avsetninger og bruk av tidligere avsetninger, de såkalte interne finanstransaksjoner, og hva som er planlagt brukt av driftsinntekter til finansiering av investeringer. Disse transaksjonene gjennomføres med utgangspunkt i netto driftsresultat. Netto driftsresultat fremkommer som differansen mellom summen av driftsinntekter, renteinntekter og avdrag på utlån på den ene siden, og driftsutgifter, renteutgifter og avdrag på lån på den andre siden. Netto driftsresultat gir uttrykk for om kommunens virksomhet i løpet av året har vært på egenkapitalen, eller om virksomheten har ført til at egenkapitalen har økt.

I tillegg til å fokusere på netto driftsresultat i beskrivelsen av den økonomiske situasjonen, er det viktig å ha fokus på utviklingen i kommunens arbeidskapital. Denne gir et bilde av kommunens likviditetssituasjon. Det er viktig at den finansielle styringen er slik at arbeidskapitalen er stor nok til at kommunen kan betale sine forpliktelser til rett tid.

2.3.1.1. Netto driftsresultat

Trysil kommunes driftsregnskap for 2023 viser et negativt netto driftsresultat på 2,67 mill. kr.

Netto driftsresultats andel av de totale driftsinntekter utgjør -/- 0,325 % i 2023, og den anbefalte normen på dette er 1,75¹ %. Dette er et svakt resultat i seg selv og administrasjonen har ofte varslet om overskridelser ved diverse orienteringer i formannskapet. KOSTRA analyser viser likeså at kommunen driver for dyrt.

Netto driftsresultat	2019	2020	2021	2022	2023
Sum driftsinntekter - i hele tusen	711 317	739 550	811 714	836 014	830 354
Netto driftsresultat	-24 022	4 957	23 589	-6 362	-2 668
Netto resultatgrad	-3,38 %	0,67 %	2,91 %	-0,76 %	-0,32 %

Tabellen ovenfor viser hvor stor del av driftsinntektene som er igjen etter at driftsutgifter, renter og avdrag er dekket opp. Netto driftsresultat og netto resultatgrad er et uttrykk for kommunens evne til å frigjøre midler gjennom den løpende drift til avsetninger og/eller finansiering av investeringer (generasjonsprinsippet).

Netto driftsresultat 2023 ligger under den anbefalte normen på 1,75 %, og under vårt eget måltall på 1 %. Gjennomsnittet de fem siste årene er -0,18 % som er langt under den anbefalte normen. Vi må få mer balanse i vårt langsiktige resultat.

Noen forklaringer for det negative resultatet er høy bruk av midler drift, i selvkostområder og øvrige tiltak. Tidligere har vi sett varierende resultater, og vi ser at resultatene de siste 5 årene har vært for svake.

¹ Anbefalt norm fra Teknisk beregningsutvalg på netto driftsresultat er 1,75 %.

2.3.2. Nøkkeltall

2.3.2.1. Arbeidskapital

Differansen mellom omløpsmidler og kortsiktig gjeld kalles for arbeidskapital. En god regel er at kortsiktig gjeld ikke bør gå til finansiering av anleggsmidler. Arbeidskapitalen bør derfor ikke i noen tilfeller være negativ. Er arbeidskapitalen negativ, vil likviditeten normalt være svak, slik at den daglige drift vil oppleves som vanskelig. Endringer i arbeidskapital kan fortelle noe om utviklingen i kommunens likviditet.

Trysil kommunes arbeidskapital var pr. 31.12.23 på 132,2 mill. kr. Dette er den kapitalen som kommunen har til dekning av sine løpende betalingsforpliktelser. Arbeidskapitalen gikk ned med 15,1 mill. kr i løpet av 2023, mye pga. høye kostnader i drift og ekstra avskrivninger som sørger for høyere avdrag.

Premieavvik inngår i arbeidskapitalen, dvs. under omløpsmidler og kortsiktig gjeld. Trysil kommune hadde pr 31.12.23 bokført et netto premieavvik på 124,5 mill. kr, mot 74,6 mill. kr i 2022. Årsaken til denne økningen er et høyt premieavvik. Premieavvik er midler som kommunen skal avregne mot seg selv over 7-10 år. Andre utlån kommunen har, er plassert under anleggsmidler og er ikke med i beregning av arbeidskapitalen.

Det er anskaffet midler for 952 mill. kr, mens det er anvendt midler for 966 mill. kr, endring i ubrukte lånemidler er 0,9 mill. kroner. Beregninger av arbeidskapitalen ut fra balansen viser en nedgang på 15,1 mill. kr.

I neste tabell fremkommer endringer i arbeidskapital de siste årene, og en oversikt over endring i arbeidskapital i 2019-2023.

Arbeidskapital - tall i hele tusen	2019	2020	2021	2022	2023
Omløpsmidler 01.01.	235 607	245 063	222 104	325 830	284 187
Omløpsmidler 31.12.	245 063	222 104	325 830	284 187	272 227
Endring i omløpsmidler	9 456	-22 959	103 727	-41 644	-11 960
Kortsiktig gjeld pr. 01.01.	118 041	121 866	116 576	123 925	136 900
Kortsiktig gjeld pr. 31.12.	121 866	116 576	123 925	136 900	133 264
Endring i kortsiktig gjeld	3 825	-5 290	7 348	12 976	-3 636
Endring i ubrukte lån	28 132	-23 711	73 228	-41 742	-896
Endring i arbeidskapital	5 631	-17 670	96 378	-54 619	-8 324
Arbeidskapital 31.12.	123 197	105 527	201 906	147 286	138 963
Arbeidskapital i % av dr.inntekter	17,3 %	14,3 %	24,9 %	17,6 %	16,7 %
Arbeidskapital korrigert for akk. premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler	-17 192	-26 846	-34 231	-31 685	-84 214
Arbeidskapital korrigert for akk. premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler	-2,4 %	-3,6 %	-4,2 %	-3,8 %	-10,1 %

I arbeidskapitalen på 139 mill. kr er 124,5 mill. kr i akkumulert premieavvik, 44 mill. kr ubrukte lånemidler og 54,8 mill. kr bundne fondsmidler. Korrigerer vi arbeidskapitalen for premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler er arbeidskapitalen negativ med 84 mill. kr.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Anleggsdekning

Anleggsmidler omfatter langsiktig plasseringer (aksjer, andeler og utlån) og varige eiendeler. Fordi disse anleggene har en langsiktig varighet, bør også finansieringen av anleggsmidler være varig og/eller langsiktig. Egenkapitalen er i seg selv en varig form for finansiering. Det samme er langsiktig gjeld.

Finansierungsgrad 1 viser forhold mellom anleggsmidler og langsiktig finansiering (langsiktig gjeld og egenkapital). Kravet er at anleggsmidler må være finansiert av egenkapital og/eller langsiktig gjeld. Finansierungsgraden har denne utviklingen de siste seks årene:

Anleggsdekning	2019	2020	2021	2022	2023
Finansierungsgrad 1	0,94	0,95	0,91	0,94	0,94

Finansierungsgraden må være mindre enn 1 for at kravet skal være oppfylt, noe som kommunen tilfredsstiller.

2.3.2.2. Renter og avdrag

Rente- og avdragsprosenten viser hvor stor andel av driftsinntektene som må brukes til å dekke renter og avdrag på kommunens lån.

Renter og avdrag	2019	2020	2021	2022	2023
Renter og avdrag i % av driftsinntekter *	5,2 %	5,4 %	5,7 %	6,0 %	9,0 %
Renter i % av driftsinntekter	2,0 %	1,7 %	1,1 %	2,1 %	4,2 %
Avdrag i % av driftsinntekter	3,2 %	3,7 %	4,7 %	4,0 %	4,8 %

* Norm fra FME maks 7%

Rente og avdragsprosenten bør ikke overstige 7 % av driftsinntektene. Lånegjelden til kommunen er høy og en renteøkning (som er meldt) har den siste tiden endret dette bildet vesentlig.

Renter og avdrag	2019	2020	2021	2022	2023
Avdrag - i hele tusen	22 440	27 336	38 020	33 176	39 530
Renter - i hele tusen	14 508	12 726	8 614	17 342	35 035
Langsiktig gjeld	724 509	724 081	817 924	793 042	824 952
Gjeld i forhold til driftsinntekter	101,9 %	97,9 %	100,8 %	94,9 %	99,3 %
Avdragsprosent	3,1 %	3,8 %	4,6 %	4,2 %	4,8 %
Renteprosent	2,0 %	1,8 %	1,1 %	2,2 %	4,2 %

Kommunens lånegjeld er høy og pr 31.12.2023 hadde kommunen **langsiktig gjeld som tilsvarte 99,3 % av driftsinntektene**. Dette er noe økning fra 2022 med 4,4 %-poeng.

Betalte avdrag i 2023 i forhold til lånegjeld pr 31.12.2023 gir en gjennomsnittlig tilbakebetaling på 20,1 år, noe som er progressivt med det som er realistisk avdragstid på de fleste lån.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

2.3.2.3. Frie inntekter - skatt og rammetilskudd

De frie inntektenes andel av driftsutgiftene har variert noe mellom de enkelte år i perioden. Det samme har forholdet mellom skattedekningsgrad og rammetilskuddsgrad. At variasjoner er så vidt små, har bl.a. sammenheng med inntektssystemets inntektsutjevningselement. Dette betyr at kommuner som har skatt pr. innbygger under landsgjennomsnittet får kompensert deler av denne forskjellen løpende gjennom året.

Frie inntekter	2019	2020	2021	2022	2023
Skatteinntekter - tall i hele tusen	174 031	172 622	195 317	216 193	213 657
Rammetilskudd - tall i hele tusen	237 715	255 430	265 140	267 572	271 088
Eiendomsskatt	38 171	40 932	46 186	46 389	47 541
Øvrige frie inntekter	8 042	11 270	25 125	25 017	30 696
Sum frie inntekter - tall i hele tusen	457 958	480 255	531 768	555 171	562 983
Antall innbyggere 31.12	6 627	6 580	6 605	6 571	6 580
Skatteinntekter pr. innbygger	26 261	26 234	29 571	32 901	32 471
Frie inntekter pr. innbygger	69 105	72 987	80 510	84 488	85 560
Driftsutgifter - tall i hele tusen	733 657	721 936	785 480	839 514	835 032
Skatteinntekter i %	23,7 %	23,9 %	24,9 %	25,8 %	25,6 %
Rammetilskudd i %	32,4 %	35,4 %	33,8 %	31,9 %	32,5 %
Frie inntekter i %	62,4 %	66,5 %	67,7 %	66,1 %	67,4 %

Kommunens frie inntekters andel av driftsutgiftene ble stabil sammenlignet med 2020-2022. Utgiftsveksten de to årene har vært betydelig, hovedårsaken til dette er økning i antall årsverk delvis som følge av nye myndighetskrav, endrede/nye brukerbehov og lønnsvekst. Det å opprettholde tjenestetilbudet på samme nivå har vi oppnådd mye gjennom økte skatter og bruk av bundne fondsmidler.

Sum frie inntekter utgjorde 563 mill. kr i 2023, noe som er en økning på 7,8 mill. kr i forhold til 2022. Økningen i driftsutgifter var på 14,3 mill. kr.

For å sikre fremtidig økonomisk handlefrihet er det viktig å få bedre kontroll på utgiftssiden.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3. Avvik mellom regnskap og budsjett

3.1. §5-4-Bevilgningsoversikter – drift

§ 5-4. 1.ledd, Bevilgningsoversikter – drift

	Note	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1		-271 088 337	-277 469 000	-272 469 000	-267 572 210
2		-213 657 411	-207 148 000	-207 148 000	-216 193 218
3		-47 541 305	-47 050 000	-47 050 000	-46 388 923
4		-30 696 037	-21 240 000	-21 240 000	-25 016 985
5		-562 983 090	-552 907 000	-547 907 000	-555 171 336
6		523 263 313	520 794 427	506 164 427	523 573 603
7		44 161 897	32 660 000	32 660 000	34 950 576
8		567 425 210	553 454 427	538 824 427	558 524 179
9		4 442 120	547 427	-9 082 573	3 352 844
10		-15 822 199	-5 833 000	-5 833 000	-6 866 094
11		-14 125 213	-14 100 000	-7 500 000	-7 300 534
12	5.14	-2 215 884	-	-	1 608 635
13		35 020 754	24 381 000	24 381 000	17 342 499
14	5.8	39 529 890	31 036 000	31 036 000	33 175 644
15		42 387 347	35 484 000	42 084 000	37 960 150
16		-44 161 897	-32 660 000	-32 660 000	-34 950 576
17		2 667 570	3 371 427	341 427	6 362 417
19		8 051 413	3 875 000	3 875 000	11 856 939
20		-10 582 010	-10 996 324	-10 996 324	-26 979 067
21		1 773 027	5 659 897	7 929 897	13 185 000
22		-1 910 000	-1 910 000	-1 150 000	-4 425 290
24		-2 667 570	-3 371 427	-341 427	-6 362 417
25		0,00	0	-	-0

Det ble et positivt avvik på frie inntekter med 10 mill. kr i forhold til justert budsjett, mye på grunn av skatt og økt integreringstilskudd. Skatteinntangen var bedre enn vårt eget, justerte anslag, og vi fikk 6,5 mill. kr. mer i skatt enn opprinnelig budsjett. Summen som ble bevilget til drift har –igjen– vært høyere enn opprinnelig budsjett og dette er bekymrende. Bruken av selvkostfond var høy i 2023. Vi måtte bruke netto 0,137 mill. kr av disposisjonsfondet, men pga. omklassifiseringer fra andre midler økte fondet likevel med 1,7 mill. kr.

Kjernerdriften (SAD, OPPV, HEME, SAMF og FIN) gikk i minus med 2,5 mill. kr, sammenlignet med vårt justerte budsjett og hele 17 mill. kr i forhold til opprinnelig budsjett. Vi kunne selvfølgelig ha valgt å fordele mye av ekstramidlene som vi fikk på slutten av året til Helse og Mestring, hvor det var klart størst bruk av overtid i forbindelse med KS avtalen, tidlig på året.

Netto finansutgifter ble 4,6 mill. kr høyere, mest som følge av ekstra rentekostnader. Dette må også tas høyde for i økonomiplanen 2023-2026.

Disponeringer endte opp med 2,7 mill. kr i netto bruk.

Summen av avvikene over viser at det ble brukt 17 mill. kr mer til fordeling drift enn det justerte budsjett hadde forutsatt.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3.2. §5-4 2. ledd, bevilgninger til drift.

Bevilget til drift				
Sektor	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1 Administrasjon, inkl. Kirkelig fellesråd	50 446 516	52 142 755	51 077 755	73 925 832
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor SAD</u>	-807	-	-	-6 853 479
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor SAD</u>	-145 000	-25 000	-	-2 964 584
Netto forbruk	50 300 709	52 117 755	51 077 755	64 107 770
100 Sentraladministrasjon	50 446 516	52 142 755	51 077 755	73 925 832
2 Oppvekst og kultur	188 099 077	183 946 907	182 689 907	170 486 702
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor OPK</u>	-622 857	-110 000	-110 000	-1 892 416
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor OPK</u>	-	-	-	-153 956
Netto forbruk	187 476 220	183 836 907	182 579 907	168 440 330
200 Oppvekst og kultur	4 174 110	3 566 137	3 515 137	2 066 942
210 Grunnskolen i Trysil	102 493 159	101 590 659	101 153 659	96 117 155
211 Voksenopplæring	11 568	-	-	-
220 Barne- og Ungdomshelse	25 835 262	25 830 646	25 578 646	17 408 947
221 Trysil kulturtjenester	0	-	-	4 796 412
240 Barnehagene i Trysil	55 584 978	52 959 465	52 442 465	50 097 246
3 Helse og Mestring	288 979 164	275 465 622	261 369 622	282 469 656
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor HEME</u>	-1 133 546	-	-	283 547
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor HEME</u>	-50 000	-50 000	-	-
Netto forbruk	287 795 618	275 415 622	261 369 622	282 753 203
300 Tjenestekontor	48 089 428	49 682 650	47 905 650	33 030 737
310 BOAK Trysil	89 146 497	77 896 986	76 991 986	90 749 003
320 Enhet funksjonshemmede	-	503 876	503 876	17 045 193
330 Enhet familie	-	-	-	4 804 583
340 Enhet hverdagsmestring	102 883 708	99 146 467	92 591 467	83 099 176
350 Enhet sosial	-	-	-	13 133 994
360 Enhet psykisk helse	21 569 143	22 715 008	18 193 008	17 276 129
370 Enhet legesenter/beredskap	19 154 015	17 386 092	17 144 092	16 433 539
380 Enhet rehabilitering	8 136 374	8 134 543	8 039 543	6 897 302
4 Samfunnsutvikling	77 471 767	80 730 859	76 518 859	61 066 275
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor SAM</u>	-5 024 526	-8 443 324	-8 443 324	-10 833 573
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor SAM</u>	-1 957 539	-1 493 793	-	-5 197 737
Netto forbruk	70 489 702	70 793 742	68 075 535	45 034 964
400 Forvaltningsavdeling	15 877 102	16 711 282	15 850 282	15 497 279
500 Samfunn	36 206 400	36 684 353	36 571 353	19 602 802
600 Bygg og eiendom	25 945 349	25 660 137	24 088 137	25 264 240
601 Vel, vann, avløp og septikk	-557 084	1 675 087	9 087	701 954
8 Øvrig finans	-81 733 211	-71 491 716	-65 491 716	-64 374 862
<u>Avsetning/bruk bundne fond sektor FIN</u>	157 456	-	-	-126 817
<u>Avsetning/bruk av ubundne fond sektor FIN</u>	-	-	-	4 076 445
Netto forbruk	-81 575 755	-71 491 716	-65 491 716	-60 425 234
800 Finans	-4 203 586	-12 000 000	-12 000 000	-
850 Øvrige finansposter m.m.	-63 571 625	-44 383 716	-38 383 716	-32 526 620
851 Trysil kommuneskoger KF	-13 958 000	-15 108 000	-15 108 000	-31 848 242
SUM	523 263 313	520 794 427	506 164 427	523 573 603
Sum netto bruk/avsetninger bundne fond på sektorene	-6 781 735	-8 553 324	-8 553 324	-19 295 922

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3.3. §5-6 Økonomisk oversikt drift.

§ 5-6. Økonomisk oversikt etter art – drift

	Note	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1 Rammetilskudd		-271 088 337	-277 469 000	-272 469 000	-267 572 210
2 Inntekts- og formuesskatt		-213 657 411	-207 148 000	-207 148 000	-216 193 218
3 Eiendomsskatt		-47 541 305	-47 050 000	-47 050 000	-46 388 923
4 Andre skatteinntekter		-6 413 878	-2 000 000	-2 000 000	-1 933 128
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		-127 344 577	-82 300 500	-87 400 500	-123 286 739
6 Overføringer og tilskudd fra andre		-50 684 831	-67 784 446	-67 784 446	-74 070 508
7 Brukerbetalinger		-81 071 941	-79 869 500	-79 869 500	-75 813 117
8 Salgs- og leieinntekter		-32 551 906	-34 894 000	-34 894 000	-30 756 257
9 Sum driftsinntekter		-830 354 185	-798 515 446	-798 615 446	-836 014 099
10 Lønnsutgifter		453 561 456	429 232 300	427 953 298	437 553 340
11 Sosiale utgifter		97 007 709	99 307 005	98 853 007	96 401 557
12 Kjøp av varer og tjenester		187 451 202	184 531 200	176 919 200	207 296 429
13 Overføringer og tilskudd til andre		52 849 348	53 331 368	53 146 368	63 311 768
14 Avskrivninger		44 161 897	32 660 000	32 660 000	34 950 576
15 Sum driftsutgifter		835 031 612	799 061 873	789 531 873	839 513 671
16 Brutto driftsresultat		4 677 427	546 427	-9 083 573	3 499 572
17 Renteinntekter		-15 988 970	-5 833 000	-5 833 000	-6 973 448
18 Utbytter		-14 125 213	-14 100 000	-7 500 000	-7 302 628
19 Gevinst/tap finansielle instrumenter (omløpsmidler)	5.14	-2 215 884	-	-	1 608 635
20 Renteutgifter, provisjoner og andre finansutgifter		35 034 640	24 382 000	24 382 000	17 354 452
21 Avdrag på lån		39 447 467	31 036 000	31 036 000	33 126 410
22 Netto finansutgifter		42 152 041	35 485 000	42 085 000	37 813 422
23 Motpost avskrivninger		-44 161 897	-32 660 000	-32 660 000	-34 950 576
24 Netto driftsresultat		2 667 570	3 371 427	341 427	6 362 417
26 Avsetning til bundne driftsfond		8 051 413	3 875 000	3 875 000	11 856 939
27 Bruk av bundne driftsfond		-10 582 010	-10 996 324	-10 996 324	-26 979 067
28 Avsetning til disposisjonsfond		1 773 027	5 659 897	7 929 897	13 185 000
29 Bruk av disposisjonsfond		-1 910 000	-1 910 000	-1 150 000	-4 425 290
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		-2 667 570	-3 371 427	-341 427	-6 362 417
32 Fremført til inndekning i senere år		-0	0	-	0

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3.4. 1 – Sentraladministrasjon, inkl. Kirkelig fellesråd

Sentraladministrasjonen hadde i 2023 et netto positivt resultat med 1,8 mill. kr. Sektoren er delt inn i 5 avdelinger/ansvarsområder. Nedenfor er en oversikt som viser de økonomiske netto resultatene for 2023 på hvert område. (disse tallene inkluderer avsetning og bruk av fonds)

Sentraladministrasjon	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Kommunikasjonsavdeling	7 044 701	7 610 970	101 000	7 711 970	667 269
IKT-avdeling	10 292 557	9 353 127	1 671 000	11 024 127	731 570
Rådmannens stab	16 819 761	18 103 805	-1 180 000	16 923 805	104 044
Økonomiavdeling	7 482 539	6 998 123	101 000	7 099 123	-383 416
Personalavdeling	8 661 151	9 011 730	347 000	9 358 730	697 580
Sum sentraladministrasjon	50 300 709	51 077 755	1 040 000	52 117 755	1 817 046

Kommentarer:

Kommunikasjonsavdelingen:

Avdelingen består av servicetorg/sentralbord, kommunikasjon/politisk sekretariat og postmottak/dokumentasjonssenter. Publikums første møte med Trysil kommune er gjerne via hjemmesider, per telefon eller ved direkte henvendelse i skranken. Denne førstelinjetjenesten er meget viktig i forhold til service, kommunikasjon og kommunens omdømmebygging.

Dokumentsenteret:

Antall journalposter på dokumentasjonssenteret er stabilt høyt. Dette avspeiler høyt aktivitetsnivå og kommuneadministrasjonens bevissthet på å dokumentere de avgjørelser som tas for å kunne ivareta rettssikkerheten, parters innsynsrettigheter, sporbarhet, likebehandling og forskningsmessige behov i nåtid og framtid. Dokumentasjonssenteret betjener også kommunens felles postmottak. Dette gjelder både papirbasert og elektronisk post.

Nøkkeltall dokumentasjonssenteret

	2020	2021	2022	2023
Inngående brev	11423	11649	11793	12720
Utgående brev	10397	11359	11993	10821

Servicetorget:

Etter tilførsel av 0,4 årsverk i budsjettbehandlingen for 2023, har servicetorget hatt 2 ansatte i 100% stilling siden mars 2023. Dette har ført til at kommunen kan ha et åpent servicetorg fem dager i uka med ordinære åpningstider. Det gir en langt bedre service og kommunikasjon med publikum. Antall besøkende per dag kan variere fra en håndfull til 20-25 per dag. Antall mottatte telefoner på sentralbordet var 9 992 i 2023. En nedgang på om lag 5 000 i forhold til 2022. Etter pandemien har antall telefoner sunket markant, og det er naturlig. Om det er en vedvarende trend og at publikum har blitt bedre til å finne informasjon på andre måter, vil fremtiden vise. Det er allikevel et snitt på 42 telefoner per dag og det viser at servicetorget fortsatt er et viktig kontaktpunkt for publikum.

All frankering i Trysil kommune kjøres på frankeringsmaskina på rådhuset. Portoutgiftene de siste årene har flatet ut etter større reduksjoner tidligere. Det er grunn til å tro at mesteparten av effektene gjennom bruk av digital forsendelse (e-fakturaer, SvarUt) er tatt ut, og at det vil bli vanskelig å redusere kostandene ytterligere.

Portoutgifter

2020	2021	2022	2023
308.000	263.000	228.000	233.000

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Politisk sekretariat/kommunikasjon:

Betydningen av å ha kompetente medarbeidere som kan gi faktabasert, koordinert og relevant kommunikasjon kan ikke underdrives. Det å møte publikum med respekt og forståelse og gi raske svar på henvendelser er helt avgjørende for kommunens omdømme og tillit blant befolkningen. Hjemmesidene er kommunens hoved-informasjonskanal og hadde i 2023 781 000 besøkende og 881 000 sidevisninger. Det er omtrent på nivå med foregående år og det viser viktigheten av å ha informative og funksjonelle hjemmesider. 67 % leser på mobil og 33 % leser på stasjonær pc. Tendensen er at stadig flere leser sidene på mobile enheter.

For politisk sekretariat er et år med kommunestyrevalg ekstra krevende. I tillegg til avdelingens ordinære oppgaver må det brukes mye tid og energi både før valg, og ikke minst etter at valget og konstitueringen er gjennomført. Erfaringskompetanse er spesielt viktig på dette området og det besitter avdelingen. Nye politikere har fått nødvendig opplæring, og oppgavene er løst på en god måte.

IKT-avdeling: (SÅTE-IKT)

Trysil har vært vertskommune for IKT-samarbeidet i SÅTE, Stor-Elvdal, Åmot, Trysil og Engerdal kommuner siden 2015. I 2022 vedtok Stor-Elvdal, Åmot og Engerdal kommune å si opp avtalen med SÅTE slik at kommunene kan tre ut av samarbeidet fra 1. januar 2024. Oppsigelsen skulle tolkes som et uttrykk for at kommunene ønsker åpenhet rundt spørsmål om et fremtidig IKT-samarbeid.

Strategien for samarbeid har de siste årene vært preget av “større er bedre” og geografi er viktig. Å koble seg til Bergen, Oslo eller andre langt unna vil være som å “kjøpe en IKT-tjeneste” og ingen av kommunene er egentlig interessert i det. På et møte i mars 2022 fikk kommunedirektørene presentert IKT-løsningen som Ullensaker kommune har valgt. Ullensaker sa opp medlemskap i Digitale Gardermoen for å flytte hele IKT-miljøet ut i skyen og ta IKT-drift tilbake igjen i egen regi. Den organisatoriske og tekniske reisen som Ullensaker har gjennomført ble mottatt med entusiasme. Alle parametre som kommunene er opptatt av, som innovasjon, fleksibilitet og fremtidsrettet teknologi, er ivarettatt i løsningen. Ullensaker er egentlig et bevis på akkurat det motsatte av at “større er bedre” med tanke på fleksibilitet, utvikling og fremtidsrettet teknologi.

SÅTEs reise til skyen “å la Ullensaker” ble utredet i 2022. Utredningen belyser i hvilken grad IKT-modellen som Ullensaker kommune har valgt, kan gi SÅTE-kommunene større fleksibilitet med fokus på innovasjon og utvikling. Alt dette ved ta i bruk fremtidsrettet teknologi og til riktig pris. I slutten av 2022 vedtok politisk ledelse i alle samarbeidskommuner om å fornye SÅTE-samarbeidsavtalen og starte reisen til skyen.

I 2023 ble alle tilgjengelige ressurser brukt til gjennomføring av del 1 i prosjektet – reisen til skyen.

For mer detaljert informasjon vises til den utvidete årsmeldingen for 2023 fra SÅTE-IKT.

Kommunedirektørens stab:

Avdelingen hadde et underforbruk på kr 104 044 kr. Det er fordelt på forskjellige poster, men totalt sett er det lite avvik.

Økonomiavdeling:

Avdelingen har et merforbruk på 383 416 kr. Det avviket på avdelingen skyldes mest ekstra utgifter til pensjon, lavere inntekter for purrealser og utgifter til Framsikt som er ført på økonomiavdelingen.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Personalavdeling:

Ansvarsområdet har et underforbruk på 697 580 kr, mest pga. lavere brutto lønnskostnader som følge av vakante stillinger.

Mål og aktivitet:

Trysil kommune har valgt tre førende innsatsområder (vedtatt i Kommuneplanens samfunnsdel i 2023, men tatt i bruk til budsjettet for 2022). Nedenfor er eksempler på hvordan sektoren i 2022 har jobbet innenfor disse områdene.

Attraktiv og fremtidsrettet

Sektoren har gjennom flere år arbeidet aktivt for å forsterke sine interne tjenester

- Forsterket innsats innen digitalisering gjennom SÅTE 2.0 prosjekt.
- Diverse lederutdanninger i regi av HR.
- Videre implementering av Framsikt for digitalisering av budsjettering og økonomiplan.
- Gjennom flere digitale møter klarer vi å imøtekomme krav om en grønnere hverdag. Med gode IKT verktøy blir dette lettere å gjennomføre.

Inkluderende og trivelig

- Det er i 2023 gjennomført medarbeidersamtaler i alle avdelinger.
- HMS arbeid i regi av HR avdelingen.
- Alle avdelinger har arbeidsmiljøgrupper bestående av avdelingsleder, verneombud og plassstillitsvalgte.
- Samskaping og inkludering forsterkes med god kommunikasjon mellom innbyggere og beslutningstakere. Derfor har kommunikasjonsavdelingen kontinuerlig fokus på informasjonsdeling og tilrettelegging.
- Vi tar vare på kirkene gjennom en riktig overføring av tilskudd til Fellesrådet. Dette ble oppjustert i 2023. Vi har god dialog med Fellesrådet om økonomi og investeringer.

Skapende og kreative

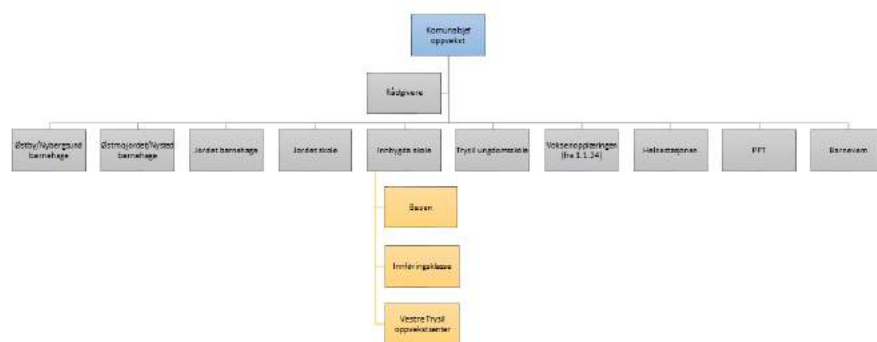
- Vi tilbyr gode arbeidsvilkår til potensielle ansatte og mener vi har et sunt arbeidsmiljø i Staben.
- Vi har jobbet målrettet med økt lederskap og gi lederne våre gode muligheter for å fremme initiativer til utvikling og nye innspill.
- Digitalisering er viktig for Staben og det jobbes hele tiden med nye Business Caser hvor vi gjennom SÅTE fremmer nye teknologiske løsninger som tar oss videre inntil en digital fremtid.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3.5. 2 – Oppvekst

Kort beskrivelse

Sektor for Oppvekst består av barnehager, skoler, pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT), barnevernstjenesten, helsestasjon og administrasjonen med to rådgivere og kommunalsjef. Oppvekst samhandler tett med de andre sektorene, og deler av rådgiverstilling i oppvekst disponeres av kultur selv om den budsjettmessig ligger 100 % i stab Oppvekst.

Økonomisk resultat

Oppvekst	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Administrasjon Oppvekst	4 173 222	3 515 137	51 000	3 566 137	-607 085
Grunnskole i Trysil	101 961 336	101 043 659	437 000	101 480 659	-480 677
Barne- og Ungdomshelse	25 663 694	25 578 646	252 000	25 830 646	166 952
Barnehagene i Trysil	55 677 968	52 442 465	517 000	52 959 465	-2 718 503
Sum oppvekst	187 476 220	182 579 907	1 257 000	183 836 907	-3 639 313

Også i sektoren for oppvekst er det i 2023 store avvik på pensjon og arbeidsgiveravgift. Dette ligger inne som et presentert overforbruk, da utgifter føres på enhetene i sektoren og inntektene ligger på finans. Dette gir utslag i merforbruk i sektoren.

Det er høy økonomisk bevissthet i de enkelte enhetene, og stor budsjettlojalitet i sektoren som helhet. Fokus er fortsatt på å gi best mulig tjenester innenfor den økonomiske rammen som er tildelt. Sektoren har behov for noe fleksibilitet i rammene. I perioder og på enkelte avdelinger/enheter tidvis høyt sykefravær, og det brukes en del ressurser til å dekke nødvendig vikarbehov. Gjennom året oppstår det også situasjoner der det er nødvendig å sette inn ekstra ressurser for å trygge læringsmiljøet til enkelte elever.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Mål og aktivitet

Trysil kommune har følgende førende innsatsområder (vedtatt i kommuneplanenes samfunnsdel i 2023):

- **Attraktiv og fremtidsrettet**
- **Inkluderende og trivelig**
- **Skapende og kreativ**

Sektoren har i 2023 jobbet på følgende måte innenfor disse områdene (listen er ikke uttømmende):

Attraktiv og fremtidsrettet
• Styrket samhandling på tvers av tjenestene gjennom samorganisering, felles møtepunkter og kompetanseheving. Det jobbes bevisst med tilrettelegging av samhandlingsarenaer og tverrfaglig samarbeid. • Sektoren har prioritert tverrfaglig kompetanseheving knyttet til hvordan organisere et helhetlig tjenestetilbud til barn og unge. Dette er kunnskap som vi tar med seg inn i videre arbeid. • Sektoren jobber videre med samlet kompetanseheving slik at vi bygger bred og robust kapasitet i tjenesten. Dette er fortsatt en del av et regionalt utviklingsarbeid støttet av regionale tilskuddsordninger og i tett samarbeid med universitets- og høyskolesektoren. • I løpet av året er det jobbet med overordnet planverk i henhold til krav i barnevernsreformen (plan vil bli politisk behandlet i 2024), samt overgang til ny opplæringslov. • Rekruttering av kompetanse har vært og vil fortsatt være krevende fremover. I 2023 hadde barnehager og skoler grei tilgang på kompetanse ved hovedutlysning på våren, men det er svært krevende å rekruttere når det oppstår behov gjennom året. De andre tjenesteområdene i sektoren merker også utfordringen med å rekruttere rett kompetanse inn i de forskjellige stillinger. • Trysil kommune vedtok ny oppvekstmodell sommeren 2023 som legger føringer for hva som skal prioriteres og satses på innenfor arbeidet med barn og unge. Arbeid med tiltak er igangsatt og videreføres i 2024. • Det har blitt tildelt barnehageplasser utover hovedopptak når det har vært rom for det i forhold til areal og bemanning. • Da det ble forsinkelser i forbindelse med utbygging av Innbygda barnehage, er fokuset fortsatt å forberede og styrke en felles plattform og kultur mellom de to barnehagene som skal slås sammen. skal bli Innbygda barnehage. • Innbygda skole er med i utdanningsprogrammet Erasmus. • Det er fokus på digitale verktøy som pedagogisk virkemiddel i barnehage og skole • Ungdomsrådet har vært aktive og har gitt innspill til saker både i kommunestyret og i flere plansaker. • I barnevernet bidrar veileder i turnus til bedre tilpassede tiltak, økt fleksibilitet og tettere oppfølging av brukere. Med økte krav til hva som skal løses av kommunene, er det fortsatt behov for å se på flere slike stillinger, enten de ligger i barneverntjenesten eller andre steder i kommunen. • Sektor for oppvekst jobber nå med utvikling av interne støttesystemer på alle barnehager og skoler. Disse interne støttesystemene skal samhandle tett med øvrige støttetjenester i sektoren (barnevern, PPT og helsestasjonen). Dette arbeidet støttes faglig fra Senter for praksisrettet utdanningsforskning (SePU) og Læringsmiljøsentret i Stavanger. • Innbygda skole og barnevernstjenesten har videreført samarbeidet der en saksbehandler er fast til stede på skolen ukentlig. Ordningen vurderes utvidet til også å gjelde for ungdomsskolen.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

- Trysil ungdomsskole har etablert ressursteam som en modell for å ha kapasitet til å jobbe systematisk med skolevegring/ufrivillig skolefravær.
- Multiconsult har etter bestilling fra kommunestyret utarbeidet en mulighetsstudie for skoleanlegg i Trysil kommune. Denne er foreløpig tatt til orientering, og det vil jobbes videre med denne i 2024.
- Norconsult har etter bestilling fra kommunestyret utarbeidet en rapport og kunnskapsgrunnlag for uteområdene ved skoler og barnehager i Trysil kommune. Denne gir oss god informasjon for planlegging og videreutvikling av uteområdene ved barnehager og skoler.

Inkluderende og trivelig

- Sektoren jobber felles med kompetanseheving i arbeidet med inkluderende opplæring.
- I barnehagene og skolene er det fokus på felles aktiviteter gjennom hele året, enten for hele enheten eller innad på grupper og trinn.
- Barnehagene og skolene jobber med overganger for å sikre inkludering og trygghet (mellom barnehage-hjem, avdelinger innad, fra en barnehage til ny barnehage, «ny i norsk barnehage» overgang barnehage skole, og overgang mellomskolene).
- Ungdomsrådet har også gjennomført flere arrangement; UKM, Hold Trysil rent aksjon og Get Out Trysil.
- Det er gjennomført sommerskole hvor det ble engasjert studenter og elever til å planlegge og gjennomføre aktivitetsuker for barn fra 5.-7. klasse i de siste to ukene av sommerferien. Totalt deltok opp mot 100 barn. Her fikk barna opplevelser og mestring gjennom veldig varierte aktiviteter.
- Det ble organisert Spell sommerleir. Mellom 30-40 barn og unge i alderen 11-16 år fikk delta på musikkteater-leir hvor de fikk drive med teater og musikk aktivitet. Hver uke ble avsluttet med en åpen forestilling hvor de unge stod på scenen i kulturhuset og presenterte de de hadde øvd på gjennom uka.
- Etablert tverrfaglig team for å støtte barnehagene i forebyggende arbeid/tidlig innsats
- International Child Development Programme (ICDP) er et enkelt, helsefremmende og forebyggende program som har som mål å styrke omsorgen og oppveksten for barn og unge. Vi har i 2023 sertifisert en tverrfaglig gruppe som samarbeider tett med NAV og Voksenopplæring.

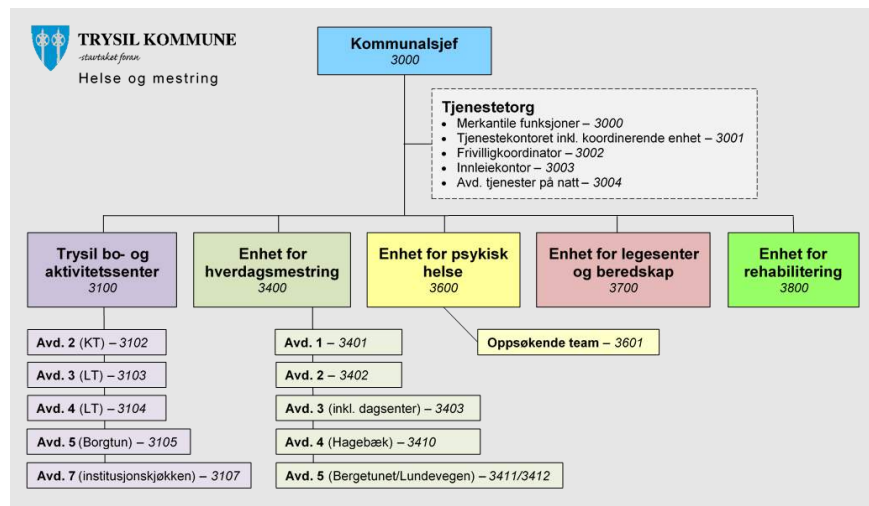
Skapende og kreativ

- Det er ti barnehager i Trysil; fordelt på kommunale og private barnehager. Barnehagene har ulike profiler som friluft, livs- og tros-syn, kjedebarnhage, enkeltstående barnehage eller kommunal barnehage. Antall barn pr barnehage varierer fra ca. 8-60,
- I oppvekstsektoren er det 2 lærlinger i barne- og ungdomsarbeiderfaget og barnehagene har tatt imot praksiselever fra videregående og ungdomskolen.
- Det samarbeides fortsatt tett med andre enheter som eksempelvis bibliotek og kulturavdeling for å fremme kreativitet og skaperglede
- «Bygda mi» som felles prosjekt mellom skole og kultur ble videreført i 202.
- Gjennomført UKM med stor deltakelse.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3.6. 3 – Helse og mestring

Sektor for helse og mestring foretok en strukturendring fra 01.04.2022 og har i 2023 hatt følgende organisasjonskart:

Økonomi

Det har vært et økonomisk krevende år for sektoren selv om merforbruket er betydelig forbedret sammenlignet med 2022. Dette knytter seg i hovedsak til fortsatt for høyt sykefravær, mangel på arbeidskraft som medfører utstrakt bruk av ekstrahjelp. I tillegg er det et stort merforbruk på tjenestepensjon som det ikke var kjent for ved regnskapsavslutningen. Tabellen under viser oversikt over det enkelte ansvarsområde. Tilskudd på særlig ressurskrevende tjenester regnskapsførers før man får foretatt en endelig beregning i februar året etter. Det viste seg at man her fikk ca. 6 millioner kroner mer enn budsjettet. Dette ble korrigert i regnskapet for 2023 og bidro til et bedre resultat enn først beregnet. Det største avviket ligger i bo- og aktivitetssenteret.

Helse og Mestring	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Tjenestetorg	48 021 524	47 905 650	1 727 000	49 632 650	1 611 126
Bo- og aktivitetssenter (BOAK)	88 888 452	76 991 986	905 000	77 896 986	-10 991 466
Enhet hverdagsmestring	102 428 630	93 095 343	6 555 000	99 650 343	-2 778 287
Enhet psykisk helse	21 569 143	18 193 008	4 522 000	22 715 008	1 145 865
Enhet legesenter og beredskap	19 154 015	17 144 092	242 000	17 386 092	-1 767 923
Enhet rehabilitering	7 733 854	8 039 543	95 000	8 134 543	400 689
Sum helse og mestring	287 795 618	261 369 622	14 046 000	275 415 622	-12 379 996

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

De store avvikene knytter seg til følgende:

Økt tilskudd for særlig ressurskrevende tjenester	- 6 897 000
Pensjon og arbeidsgiveravgift	8 625 000
Bruk av ekstrahjelp og overtid på grunn av høyt sykefravær, manglende vikartilgang og mange ledige stillinger	9 743 000
Avvik mellom sykelønnsrefusjoner og vikarutgifter	3 349 000
Merinntekt på brukerbetalinger	- 1 029 000

Mål og aktivitet:

Trysil kommune har valgt tre førende innsatsområder (vedtatt i Kommuneplanens samfunnsdel i 2023. Nedenfor er eksempler på hvordan sektoren i 2023 har jobbet innenfor disse områdene.

Attraktiv og fremtidsrettet

Sektoren har fokusert på fag, kompetanseheving og utviklingsarbeid:

- Tjenestekontoret har vært ute i alle avdelinger og enheter og gjennomført opplæring i tjenester og lovverk.
- BOAK har to sykepleiere som har begynt på AKS utdanning med stipend fra Trysil Kommune
- Det er igangsatt Flyt samspill som er en digital IP. Avdelingsleder i tjenestekontoret er systemadministrator her, og har søkelys på opplæring i denne. Avdelingsleder for tjenestekontoret holder på med videreutdanning innen helseledelse.
- Det har blitt gjennomført flere kurs dette året, blant annet innenfor kognitiv terapi, innoagent som er et kompetanseprogram i praktisk innovasjonsarbeid, posisjonering i 24 timers perspektiv, ParkinsonNet, demensomsorgens abc og tillitsvalgtkurs NFF. Vi har deltatt på Rehabiliteringsforum i regi av sykehuset Innlandet, fagdager for VFT og brukerforum som omhandler sensio og jodacare.
- Innleiekontoret har ansvar for all innleie på personalintensive avdelinger. Man ser ressursbruk på tvers av avdelinger og kan på den måten bidra til å redusere vikarinnleie og overtidbruk.
- Innleiekontoret har hatt ansvar for å skrive de fleste helligdagsturnuser i sektoren, dette gir de ansatte en mer lik behandling.
- Innleiekontoret har ansvar for ansettelser av tilkallingsvikarer og ferievikarer. Alle må igjennom en samtale og referansesjekk, dette gir bedre kontroll på vikarer som ansattes.
- Måltrettet arbeid for å rekruttere tilstrekkelig med sykepleiere. Ett av tiltakene var å øke lønnen til sykepleiere i natttjenesten med kr. 30 000,- pr. år. I løpet av 2023 er det rekruttert inn i alle de ledige stillingene avdelingen hadde.
- Det er arbeidet mye med ulike arbeidstidsordninger og i flere avdelinger er det i løpet av året etablert turnus med 12,5 timers vakter.
- Rekrutterings tiltaket med å lyse ut hele stillinger har fungert og det har blitt færre ledige stillinger.
- Det er arbeidet med fokus på tjenesteinnovasjon, digitalisering, helseledelse og nærværarbeid.
- Ruteplanleggeren som er et digitalt verktøy for å effektivisere arbeidsprosessen med kjørelister i enhet for hverdagsmestring ble tatt i bruk i løpet av året.
- Prosjektet «Velferdsteknologi til barn, unge og voksne med medfødt eller tidlig ervervede funksjonsnedsettelse», eller «Alle skal med», som vi kaller det, fortsetter i avdeling 4 og 5 med midler fra Helsedirektoratet. Brukerne er veldig fornøyde med deres digitale dagbok.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

- I enhet for psykisk helse har man fått på plass flere kurstilbud i psykologisk førstehjelp - samt videreutviklet bruk av digitale selvhjelpsverktøy for en del psykiske plager som angst, depresjon, søvnvansker og sjølfølelse. Disse verktøyene styrker brukeres egeninnsats og opplevelse av å mestre sine plager.
- Utvidelse av gruppetilbudet innenfor rus/psykisk helse for brukere med noe mer langvarig behov for støtte. Disse gruppene tenkes etter hvert å bli brukerstyrte – dvs. at de drives av brukere selv med mulighet for noe faglig påfyll ved behov.
- FACT Sør-Østerdal er godt etablert som tilbud for brukere med omfattende behov og flere brukere er på vei inn i teamet. Det har tatt tid å motivere brukere for tilbudet som startet opp høsten 2022, men antall søkere er nå på vei opp.
- “Treffpunktet” er en møteplass for sosialt fellesskap som startet opp i 2023. Tilbudet er et samarbeid mellom psykisk helse, frivilligsentralen og kulturavdelingen. De holder til i vestibyen i Hagelund hver onsdag fra kl 15.30 -19.00. Tilbudet er jevnt godt besøkt, men det arbeides for å nå ut til yngre og nye brukere.
- Tjenestetilbudet til barn og unge er under utvikling. Det arbeides tverrfaglig for å få på plass et nytt planverk for hvordan man skal styrke det tverrfaglige samarbeidet i kommunen. Arbeidsgruppa har medlemmer fra psykisk helse, barneverntjenesten, helsestasjonen og byggende team.
- Det ble i 2023 vedtatt politisk en ny handlingsplan for “Vold i nære relasjoner”. Arbeidet med å implementere planen startet i 2023 og vil bli gjennomført i løpet av våren 2024.
- 2023 ble betegnet som tidenes sesongåpning i Trysilfjellet, med mye snø og fantastiske forhold. Dette gir mulighet for mange aktiviteter og besøkende, som igjen medfører mye kontakt mot legevaktsentral med vurdering og rådgivning for legevakt. En videre vekst forutsetter en betydelig fagutvikling og kvalitetsheving, hvor kapasitet må vokse i takt med etterspørsel. Suksessfaktor er fortsatt at alle legetjenester er samlokalisert og at man arbeider i et felles journalsystem.
- Vår demografi med flere eldre sammen med økt turisme må sees som en styrke for hverandre. Turismen med mange legevaktbesøk medfører en godt kompetent/erfaren legevaktavdeling som kommer egne innbyggere til gode (på både akuttmedisinske tilstander og skader)
- Stort fokus på implementering av velfersteknologi noe som tallene under bekrefter. Utlån av VFT-hjelpemidler til hjemmeboende i 2023 (antall tjenestemottakere):
 - Trygghetsalarmer, stasjonære: 99
 - Trygghetsalarmer, mobile: 75
 - Medisindispensere: 35
 - Digitale tilsyn: 9
- Arbeidsrettet rehabilitering (ARR) ble iverksatt i 2023: Kommunalt ansatte som står i fare for å bli sykemeldt eller er sykemeldt får i en periode på 8-10 uker tilbud om undervisning, undersøkelse/samtale med fysioterapeut, gruppetrening og tilbud om kognitiv samtale. Oppfølging etter 3, 6 og 12 mndr.
- AKS - sykepleier er godt i gang med forebyggende hjemmebesøk, og har informert om dette både i utvalget for drift og forvaltning, rådet for eldre samt i legetjenesten.

Inkluderende og trivelig

- Det er i 2023 gjennomført medarbeidersamtaler i de fleste avdelinger.
- Alle enheter rapporterer om systematisk HMS arbeid
- Alle avdelinger som startet opp med nærværprosjekt «Jeg er mitt arbeidsmiljø» har jobbet videre med det gjennom hele året. Det har hatt mange fine og nyttfulle gruppeoppgaver og dialoger om hva som er viktig for å oppleve et godt arbeidsmiljø.
- Alle avdelingene har egne arbeidsmiljøgrupper.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

- Tilsyn fra arbeidstilsynet angående vold og trusler avdekket behov for systematisk opplæring. Det er iverksatt opplæring av ressurspersoner i alle personalintensive avdelinger.
- BOAK har en aktivitetskalender som gir oversikt over ulike aktiviteter. Tovertafel brukes fast en dag i uka og fungerer ut ifra nivået til pasienten. Borgtun har kjøpt inn et stort nettbrett som brukes til spill med pasientene. VR har blitt kjøpt inn og skal implementeres i 2024.
- I langtidsavdelingene ved BOAK har man hatt besøk av elever fra ungdomsskolen i arbeidslivsfag. Disse har vært med på aktiviteter i avdelingene.

Skapende og kreative

- Hukommelsesteam og kreft/palliasjonsteamet fortsetter med pårørendeskoler. De har mange påmeldte, og ulike instanser er inne og har foredrag om ulike temaer. Tilbakemeldingene er gode, og dette er tiltak som det er viktig å videreføre.
- Kreft/palliasjonsteamet har hatt fagdager for fagarbeidere i hele helse- og mestring. Dette var en stor suksess, og tilbakemeldingene var positive. Dersom det blir bevilget midler videre, er det ønskelig å ha lignende fagdag for høgskolegruppen i helse- og mestring.
- Med til tider høyt fravær i sektoren må en kunne se løsninger på tvers av avdelinger. Innleiekontoret har tilgang til alle turnuser og bidrar med gode forslag til løsninger
- Fra press til suksess: Ett prosjekt som gjennomføres i langtidsavdelingene på BOAK. Målet er å etablere en samarbeidsmodell for et mer inkluderende arbeidsliv. Samarbeidspartner i prosjektet er Helse INN, NAV og TEPAS.
- Prosjektet «Rusta for framtida» i regi av KS ble startet i 2022 i en avdeling i enhet for hverdagsmestring. Prosjektet er medarbeiderdrevet innovasjonsarbeid. Det handler om å involvere de ansatte i å skape gode innovative arbeidsplasser i årene fremover. Det er arbeidet med dette prosjektet i hele 2023 og har etter hvert involvert en avdeling til. Det er laget nye bemanningsplaner og nye turnuser, og man har kunnet redusere bemanningen. Det er meningen at man etter hvert skal jobbe på samme måte i de andre avdelinger i enheten.
- Tatt i bruk verktøy (Videoløsning fra NLA) for bedre vurdering på legevakthenvendelser med opplæring for alle ansatte på legevaktsentralen.
- “Alle skal med”- velferdsteknologi til barn, unge og voksne med medfødte eller tidlig ervervet funksjonsnedsettelse. Dette er et samarbeid mellom skole, boligtjenesten og enhet for rehabilitering. Målet for prosjektet er å kunne levere fleksible velferdsteknologiske tjenester på en kostnadseffektiv måte.
- Arbeidsrettet rehabilitering: Tilbud fra enhet for rehabilitering til kommunale ansatte som står i fare for å bli sykmeldt eller er sykmeldt.

Arbeidet med å tilpasse aktivitet til økonomiske ressurser har hatt fokus gjennom hele året uten at man har lyktes med å komme i mål. Dette er et arbeid som er tidkrevende og krever involvering av alle ansatte. Det handler også om god informasjon og dialog med innbyggere og politikere. Det er en stor sektor som må tenke annerledes enn å fortsette på den tradisjonelle måten å yte helsetjenester på. Arbeidet med dette vil fortsette som en del av virksomhetsgjennomgangen som startet opp høsten 2023.

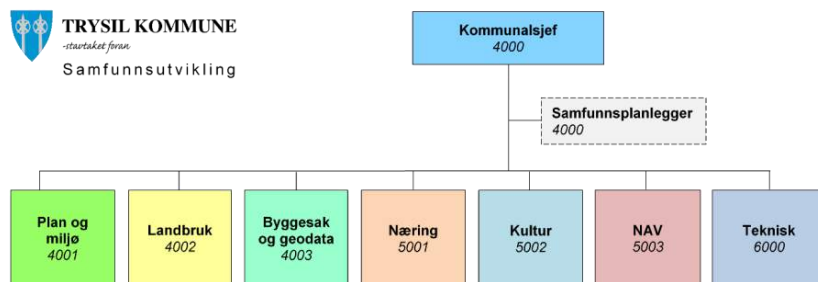
Sektorens ansatte er etter hvert blitt gode på å se helhet. Man er opptatt av samarbeid som kan gagne den enkelte bruker og man har stort fokus på brukeren som enkeltindivid, og hvordan man kan bistå, slik at enkeltindividet kan utnytte sine ressurser på best mulig måte for å LEVE hele livet.

3.7. 4,5,6 – Samfunnsutvikling

Kort beskrivelse:

Samfunnsutvikling er en lovpålagt oppgave for kommunene, og handler om å utvikle gode og velfungerende kommuner, der innbyggere, næringsliv og besøkende ønsker å være. Det er mange element som er viktige for utvikling av gode lokalsamfunn, som tilgang på arbeid, tjenester, boliger, infrastruktur, kulturopplevelser, friluftsliv og et godt fysisk og sosialt inkluderende nærmiljø. Sektoren besto i 2023 av følgende avdelinger:

- Plan og miljø
- Byggesak og geodata
- Teknisk
- Næring
- Landbruk
- Kultur
- NAV

Sektoren er faglig bred og skal ivareta et stort spenn av oppgaver. Landbruk, plan og miljø og byggesak og geodata jobber med typiske forvaltningsoppgaver. Landbruksavdelingen har mange forvaltningsoppgaver, men jobber også målrettet med å utvikle landbruksnæringen i kommunen. Plan og miljø har løpende håndtering av forvaltningssaker innen sine fagområder og har også ansvar for arealdelen av kommuneplanen. Gjennom strategisk planarbeid bidrar avdelingen med å tilrettelegge for utvikling av Trysil-samfunnet. Byggesak og geodata forvalter lovverk og planer, slik at det er mulig å igangsette byggetiltak. Fra 2021 er også eiendomsskatt inkludert i denne avdelingen.

Teknisk avdeling jobber med forvaltning, drift- og vedlikehold innen fagområdene: veg, vann, avløp, eiendom (renhold og vaktmestertjenester).

Næring, kultur og NAV ble en del av sektoren fra medio 2022. Næringsavdelingen jobber utadrettet og aktivt mot næringslivet, behandler søknader, deltar i prosjekter og driver forvaltningsoppgaver innenfor sitt fagområde. Kulturavdelingen består av kultursjef, kultur- og idrettskonsulent, kulturhus, kino, BUA, kulturskole, bibliotek og ungdomsklubb.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Avdelingen jobber aktivt med arrangement, aktiviteter og tilrettelegging for trivsel, bolyst og gode stedskvaliteter. NAV består av en statlig og en kommunal del og består i tillegg til sine ordinære oppgaver av et boligkontor og en flyktningkonsulent.

I sektoren er det også en samfunnsplanlegger. Dette er en tverrfaglig stilling som jobber tett med spesielt plan og næring. Stillingen har en viktig funksjon i alt av kommunens planarbeid, i tillegg til analyse- og strategisk arbeid. Denne stillingen var ubesatt i hele 2023. I tillegg var det i 2023 en prosjektlederstilling for utbyggingsprosjekt innen helse, i tråd med boligplanen.

Økonomisk resultat

I tabellen under vises resultat i regnskap, sammenlignet med budsjett for 2023 for de nevnte avdelinger. I samfunnsutvikling avsettes det fond (mest selvkost) og brukes det fond (næring, plan, selvkost, kultur/idrettsfond og landbruksfond). Dette gir resultatforskjeller på enkelte år. Hvis vi ser på netto forbruket etter avsetning/bruk av diverse fond, ligger dette for samfunnsutvikling på netto 70 489 702 kr. Før bruk/avsetning til og fra fond er dette 77 471 767 kr.

Vi ser dette tilbake i netto bruk av bundne driftsfond i 2023, som da bedrer sluttresultatet en del med bruk av bundne fond. Som en konsekvens av disse kostnadsøkningene må vi tilpasse gebyrene i 2024 og fremover.

Samfunnsutvikling	Regnskap	Opprinnelig budsjett	Budsjettjustering	Justert budsjett	Avvik
Samfunnsutvikling - Stab	1 908 554	1 771 575	1 243 000	3 014 575	1 106 021
Plan- og Miljøavdeling	4 704 421	5 686 293	-626 000	5 060 293	355 872
Landbruksavdeling	3 856 892	4 631 914	-1 149 000	3 482 914	-373 978
Bygg og Geodataavdeling	1 747 834	1 537 509	93 000	1 630 509	-117 325
Næringsavdelingen	1 533 323	2 028 098	-273 370	1 754 728	221 405
Kulturavdelingen	14 176 942	14 098 099	392 577	14 490 676	313 734
NAV	19 393 664	18 917 823	-200 000	18 717 823	-675 841
Teknisk avdeling	23 168 072	19 404 224	3 238 000	22 642 224	-525 848
Sum Samfunnsutvikling	70 489 702	68 075 535	2 718 207	70 793 742	304 040

Landbruksavdelingen har i 2023 et merforbruk på 373 978 kr i forhold til opprinnelig budsjett. Dette skyldes at det på slutten av 2023 ble foretatt en budsjettjustering. Budsjettjusteringen ble gjennomført med bakgrunn i at landbruksfondet for 2023 hadde fått tildelt 1 million kroner for mye, jfr. Sak 2022/75.

Kulturavdelingen hadde et mindreforbruk på 313 734 kr i 2023. Dette kan forklares med nøktern drift, samt at noen driftskostnader på kulturhuset har blitt regnskapsført på et annet område enn de er budsjettet på. Det har også kommet tilskuddsmidler som ikke var budsjettet.

Byggesak og geodata hadde et samlet merforbruk på 117 325 kr. Dette til tross for at geodata gikk med et overskudd på 480 010 kr. Årsaken til merforbruket på byggesak er sterkt redusert byggeaktivitet og dermed lavere gebyrinntekter. Fagområdet hadde til tross for reduserte inntekter mange tilsynssaker og ulovlighetsoppfølginger.

Plan- og miljøavdelingen hadde et samlet mindreforbruk på 355 872 kr. Hovedårsaken er ikke fullførte prosjekter, slik som overvannsplan, oppstart områdeplan Turistsenteret og oppstart kommuneplanens arealdel. I tillegg er det ikke tatt inn vikarer under permisjoner ved avdelingen.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Teknisk avdeling hadde et merforbruk på 525 848 kr, dette tilsvarer 2,2 % av et justert budsjett på i overkant av 22 mil. Ingen enkeltposter skiller seg nevneverdig ut, men mye kan tilskrives høyere priser på varer og tjenester enn forutsatt i 2023.

Næringsavdelingen hadde et mindreforbruk på 221 405 kr. Mindreforbruket skyldes i hovedsak at stillingen som næringssjef stod ledig fra april til august, mens mindreforbruket likevel ble mindre enn antatt da inntektene fra salgs- og skjenkeavgiften var budsjettet dobbelt og Trysil kommunes bidrag til Destinasjon Trysil på 500 000 kroner ikke var med i budsjettet for 2023.

NAV har et merforbruk på 675 841 kr. Dette skyldes i hovedsak merforbruk på sosialhjelp (1,9 mill. kr) og tolketjenester (129 000 kr). Det er et mindreforbruk på lønn pga vakante stillinger, og fordi det ikke er brukt vikarer ved permisjoner, som bidrar positivt på merforbruket. Antall langtidsmottakere av sosialhjelp har en tydelig økning i 2023.

Mindreforbruket på overordnet nivå skyldes at stillingen som samfunnsplanlegger har vært vakant hele året.

Mål og aktivitet

Trysil kommune har valgt tre førende innsatsområder i kommuneplanens samfunnsdel. Nedenfor er eksempler på hvordan sektoren i 2023 har jobbet innenfor disse områdene:

Attraktiv og fremtidsrettet

- Kultur jobber konstant for bosteds- og besøksattraktivitet gjennom ulike faste tiltak, som bibliotek, kulturskole, kino o.l., og gjennom ulike arrangement året gjennom
- Sektoren har jobbet for bolig- og eiendomsutvikling i tråd med boligplanen og for å kunne legge til rette for et variert tilbud av boliger. Bygderberget ble igjen kunngjort med tanke på tilvisningsavtale som skulle generere minst 26 nye boenheter. Det ble kjøpt sentrumsnære tomter/boliger for 10 mill. kr. som ga fem nye boenheter.
- Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i februar 2023.
- Landbruksavdelingen fattet i 2023 1489 enkeltvedtak med totale utbetalinger på nær 70 millioner kroner.
- Gjennom virkemidler som Spesielle miljøtiltak i landbruket (SMIL) og Nærings- og miljøtilskudd i skogbruket (NMSK) bidrar Trysil kommune til en god forvaltning av miljø, naturmangfold og naturlandskap i landbruket.
- Landbruksavdelingen har også i 2023 jobbet for en mer stabil og bærekraftig løsning for veteranerordningen. Fra og med 01.01.24 har vi en 3-årig avtale for dagtidsordningen på plass.
- Veg-avdelingen har rustet opp flere veger og skiftet ut gatelysarmatur til led-armatur. I tillegg er det investert i nye maskiner som er mer miljøvennlige og har mindre/renere utslipp.
- VA har forberedt utbygging av renseanlegget for å øke kapasiteten slik at fremtidig behov skal dekkes samt utført løpende vedlikehold på eksisterende ledningsnett.
- Kommunen prioriterer innkjøp av el-biler til internt bruk.
- Byggesak har i 2023 fortsatt det tidligere påbegynte arbeidet med å redusere saksbehandlingstiden og bedre tilgjengelighet.
- Byggesak behandlet i alt 227 søknader dette året. Det er stor variasjon i omfanget av de enkelte søknader.
- Geodata tilrettelegger for bygging bl.a. ved opprettelse av eiendommer ved kart- og delingsforretninger. I 2023 ble det behandlet 49 rekvisisjoner.
- Plan- og miljøavdelingen har gjennom hele året jobbet med store og viktige plansaker som påvirker Trysils utvikling, hvorav den største har vært sentrumsplanen. Det har også pågått

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

saksbehandling av noen private arealplaner gjennom året - eksempelvis Fageråskjølen, renseanlegg ved Fulufjellet, Skihytta vest og Trysilfjellet arena.

- Teknisk avdeling har ved fagområdet vaktmester/ renhold startet opp en relativt omfattende digitalisering og robotiserings prosess. Dette skal ruller ut over hele området over tid med målsetning om effektivisering, bedre ressursstyring, forutsigbare vedlikeholdsplaner for å nevne noe. Det er kjøpt inn flere robotter for å avlaste renholdere som forhåpentligvis også med tiden vil dempe sykefraværet.
- Næringsavdelingen startet mot slutten av 2023 opp igjen Trysil rekrutteringsforum. I dette forumet møtes Trysil kommunes avdelinger og representanter fra næringslivet og NAV. Av flere tema har forumet valgt å fokusere på flere helårsarbeidsplasser/ to-sesongsjobber, unge i jobb og et “hematt”-arrangement, der målet er å på sikt legge til rette for at flere utflyttede tryslinger velger å flytte hjem til Trysil. Rekrutteringsmessa ble arrangert for første gang i februar 2023, og ble bestemt videreført i 2024. Avdelingen koordinerte også rekorddeltakelse fra Trysil kommune på Trysil videregående Yrkes- og utdanningsmesse.
- Næringsavdelingen deltar også i Grensekomiteen Innlandet Dalarna sitt arbeid med flere boliger i grenseregionen og kompetansehevingsmulighetene.
- Næringsavdelingen forvalter salgs- og skjenkebevilgningen, og opplever stor pågang fra bransjen i form av spørsmål om alkoholloven, kontroller og søknader. Det er stor aktivitet både fra næringsdrivende, men også fra lag og foreninger. Totalt har 10 personer gjennomført Kunnskapsprøven om alkoholloven og 80 personer deltok på årets kurs i ansvarlig vertskap. Det ble totalt gjennomført 141 skjenkekontroller og delt ut 48 prikker.
- Næringsavdelingen har revidert eierskapsmeldingen.
- Næringsavdelingen har i 2023 også hatt fokus på arbeidsmarkeds kriminalitet og gjennomførte internt seminar for gode rutiner ved offentlig anskaffelse.
- Arbeidet med ny næringsplan 2024 – 2028 ble satt i gang med 350 000 bevilget fra Næringsfondet. Disponibel saldo på Næringsfondet 31.12. er 673 637 kroner.
- Trysil kommune har læreplassgaranti. Det betyr at alle med bostedsadresse i Trysil har rett på læreplass. Ordningen er tidkrevende, men vurderes til å være spesielt viktig med tanke på å øke antall ungdommer som fullfører en utdanning. I 2023 har næringsavdelingen lyktes med å gi alle et tilbud enten i form av en læreplass, eller en praksisplass i påvente av læreplass.
- Fra Trysil kommunes kraftfond har næringsavdelingen gjort tildelinger i elleve saker inkludert tilskudd til kjøp av mjølkekvoter og tilskudd til grendeutvalgene. I tillegg er næringsavdelingen delvis finansiert av kraftfondet med 1 086 025 kroner i 2023. Disponibel saldo til sammen i Kraftfondet og Industrifondet er 3 727 828 kroner.
- Raskiftet-fondet har ved utgangen av 2023 en disponibel saldo på 580 610 kroner. Det er totalt innvilget finansiering av ni prosjekt, inkludert år tre med tildeling til renovering av Søre Osen samfunnshus.

Inkluderende og trivelig

- Biblioteket er en inkluderende og viktig møteplass i Trysil. Høye utlånstall og besøkstall viser at vi når bredt ut i befolkningen. Biblioteket scoret også veldig høyt på innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført på slutten av 2023.
- Idrettsfond, kulturmidler, kulturminnemidler og bokfond bidrar positivt til frivilligheten innen kultur og idrett

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

- Det arbeides mye med forebyggende tiltak og tiltak for at alle skal med. Fritidsstipendet er et viktig virkemiddel for å oppnå dette
- Kulturskolen og UKM er viktige kulturarenaer for barn og unge, med god og bred deltagelse.
- Ungdomsklubben er en viktig arena og er godt besøkt av ungdommer.
- Sommerskole har vært gjennomført med ulike aktiviteter for barn, og gitt sommerjobb til elever/studentene.
- Det ble arrangert Velkommen til Trysil-møte i mars for flyktninger.
- Biblioteket låner inn bøker på ulike språk slik at flyktninger og innvandrere kan finne bøker på morsmålet sitt
- BUA er et lavterskeltilbud for å få flere med i fritidsaktiviteter. Bua ble åpnet i 2023.
- Trysiliaden arrangeres årlig og er et viktig og inkluderende arrangement for mennesker med psykisk utviklingshemming.
- Skjæraasendagene presenterte et bredt kulturprogram, med *Trysil har talent* som nytt høydepunkt i 2023.
- Planavdelingen legger i sitt planarbeid til rette for møteplasser og friområder
- Landbruksavdelingen arrangerer årlig 4-5 bondekafeer. Dette er en viktig møtearena for våre aktive gårdbrukere.
- Planavdelingen legger i sitt planarbeid til rette for møteplasser og friområder
- Næring, plan – og miljø og bygg- og geodata arrangerte høsten 2023 en temadag der vi møtte næringsaktører og planleggere for at vi kunne få til enda bedre samarbeid og forståelse for hverandre til det beste for innbyggere og oppdragsgivere.
- Næringsavdelingen ved næringssjefen og ordfører startet i 2023 rundreise til alle grendeutvalgene i Trysil kommune. Østby fikk det første besøket og reisen fortsetter i 2024.
- Oppfølging fra NAV og utbetaling av stønad har bidratt til at den enkelte flyktning har hatt muligheter til å delta/være inkludert i samfunnet
- Avdelingene i sektoren har stort sett lavt sykefravær og god trivsel på arbeidsplassen
- Sektoren har gjennom hele 2023 jobbet med Østhagen-prosjektet som i første fase handler om bygging av omsorgsboliger

Skapende og kreative

- Trysil er en av fire kommuner i SITE-samarbeidet. I 2023 startet det fjerde Interreg-prosjektet «En smart, integrert og bærekraftig grenseregion – SITE Mobility». Her skal det jobbes med innovative og bærekraftige mobilitetsløsninger.
- Kulturavdelingen har gjennom hele 2023 jobbet med Tverga-prosjektet som skal gi en nyskapende aktivitetsplass og badeplass ved Flomvollen
- Bl.a. gjennom Kontaktutvalgene for jord- og skogbruk bidrar Trysil kommune til skape gode møteplasser mellom kommunal forvaltning og private næringsaktører. Her diskuteres strategier for ulike statlige og kommunale tilskudd- og stimuleringsordninger for å sikre forutsigbarhet for landbruksnæringen
- Kommunens eget landbruksfond bidro i 2023 med vel 900 000 kroner til bla. nybygg av melkekufjøs. Dette skjer i samfinansiering med Innovasjon Norge.
- Trysil kommune deltar i prosjektet Klimavennlig stedsutvikling i hyttekommuner, et prosjekt i regi av Innlandet fylkeskommune
- Næringsavdelingen ved næringssjef var i 2023 på totalt åtte bedriftsbesøk. Seks utvalgte bedrifter sammen med ordfører, og to gårdsbedriftsbesøk sammen med ordfører og landbrukssjef. Bedriftsbesøkene gir Trysil kommune gode statusoppdateringer, tid til å diskutere muligheter og utfordringer, samt å tydeliggjøre hva kommunen kan bidra med.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

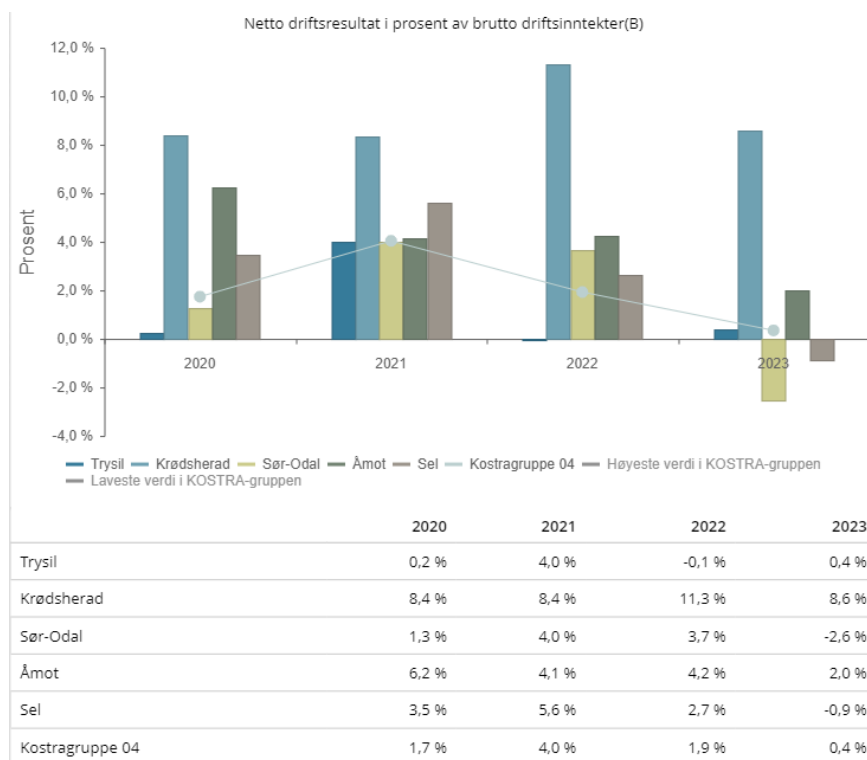
3.8. Samlede virksomhet (inkl. Trysil Kommuneskoger KF)

Kommunens samlede virksomhet inkluderer en kortfattet rapportering om forholdene for konsernet. Selv om kommunen rapporterer sine egne tall, håndterer SSB konserntallene som har mye betydning for generelle data, spesielt for:

- Netto driftsresultat
- Lånegjeld
- Disposisjonsfond
- Balansen

Ved å ta høyde for konserntallene, vil for eksempel netto lånegjeld pr. innbygger bli lavere, fordi Kommuneskoger ikke har lånegjeld.

Vi velger her å rapportere på de viktigste tallene for konsernet.

Netto driftsresultat konsolidert regnskap

Vi ser at netto driftsresultat blir dårligere etter konsolideringen. Kommunen selv rapporterer minus 0,3 % som negativt netto driftsresultat. Inklusive Kommuneskoger blir netto driftsresultat 0,4 % positivt av driftsinntektene.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Trysil kommune har fått overført kr. 13 958 000 kr som årets utbytte fra Trysil Kommuneskoger KF. Dette betyr at det ble utbetalt store summer til kommunen som har påvirket KF sitt resultat i 2023.

Kommunen må tilstrebe å bli mindre avhengig av utbytte/overføringer fra Kommuneskoger KF. Det er langt fra sikkert at tømmerprisene blir like gode framover.

Fra Kommuneskogers egen årsmelding:

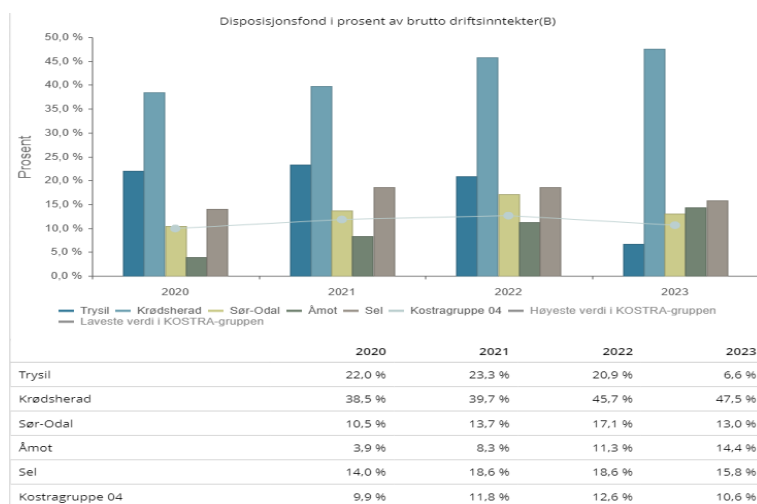
«Tømmerprisene har gjennom 2023 vært stigende sett mot 2022. Trelastprisene har vært synkende, så prisoppgangen har i stor grad vært drevet av mangel på tømmer. Dette på grunn av høy aktivitet i tynning og drifter med høy massevirkeandel. Massevirkeforbrukende industri har hatt mangel på råstoff, særlig på grunn av sanksjoner mot Russland, men også at massevirkeprisen blir påvirket av energiprisene. Høye strømpriser og høye tømmerpriser har redusert lønnsomheten hos sagbrukene, men eksport og valutafordeel har reddet økonomien hos sagbrukene som fortsatt kjører med full produksjon»

«Etter bearbeidelse av ny skogbruksplan har det i 2023 blitt besluttet å redusere hogstkvantum på eiendommen til ca. 30 000 m³ i sluttavvirkning og 6 – 8 000 m³ i tynning. Det ble også som følge av et lavere fremtidig tynningsbehov besluttet å avvikle eget tynningslag.»

Disse kombinasjoner vil sørge for at man må justere det bidraget til kommunen som eier noe ned de kommende årene.

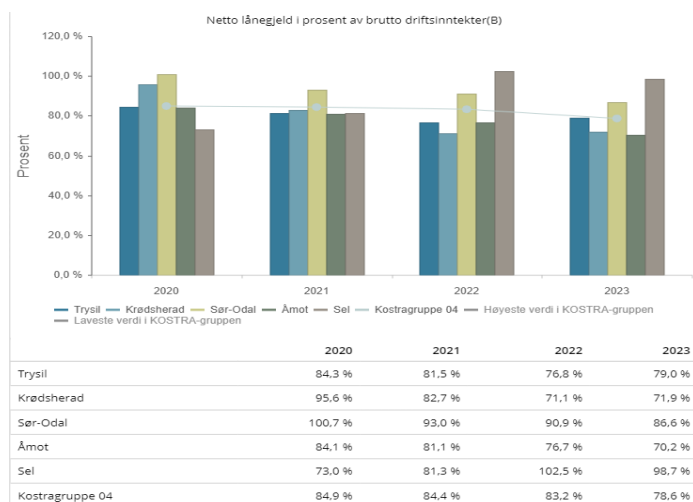
Disposisjonsfond

Inkludert Trysil Kommuneskoger KF, melder SSB om 6,6 % som disponible fondsmidler. Det påpekes at vi har sendt inn korreksjoner for 2020-2022, fordi tallene ble feil tolket av SSB.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Netto lånegjeld

Her er det tydelig at konserntallene gir et mer positivt bilde enn kommunens egne tall. Kommunen selv har omtrent 100 % av driftsinntektene som gjeld, noe som går ned til 79 % ved å inkludere Trysil Kommuneskoger KF. De har ikke langsiktige lån.

Arbeidsmiljø:

Trysil Kommuneskoger KF hadde pr. 31.12.2023 6 ansatte, hvorav 1 lærling. 3 ansatte har sesongarbeid med planting og ungsogpleie. Disse tre arbeider i Trysilfjellet i vinterhalvåret. I tillegg har de hatt 9 personer med tidsbegrensede arbeidskontrakter i løpet av 2023.

KF har rapportert om 8 % sykefravær i 2022

Likestilling

Kommuneskoger har ingen ansatte kvinner, i styret er forholdet mellom menn og kvinner 60 % og 40 %

Det tilstrebes likestilling i alle ledd.

Etisk standard

Trysil Kommuneskoger KF har etiske retningslinjer for styret, ansatte og tillitsvalgte og retningslinjene revideres hvert år og er tema på interne møter.

Vi har utarbeidet konsoliderte oversikter i regnskapsdokumentet for 2023.

Vi henviser for konsoliderte oversikter for drift, investeringer og balanse til detaljer i kommunens regnskapsdokument.

3.9. 850/851 – Øvrig finans og overføringer fra Trysil kommuneskoger KF

Det negative avviket (1,15 mill. kr) på øvrig finans kommer fra overføringer som vi hadde budsjettet med, men som uteble, fordi behovet for prosjektmidler ble utsatt. Dette er ikke et rent driftsresultat.

3.10. Investeringsregnskapet

I 2023 ble det investert i anleggsmidler tilsvarende 73,8 mill. kr fordelt på mange prosjekter. Det vises til regnskapsdokumentet når det gjelder detaljering av alle investeringsprosjekter gjennomført i 2023. Resultatet ble et forbruk i balanse.

Kommunens utfordringer er å finne finansiering av fremtidige investeringer. På grunn av allerede høy gjeldsgrad (gjeld – eks. Husbanklån- 99 % av brutto driftsinntektene) bør fremtidige investeringer tilstrebes finansiert av noe annet enn kun lån, for eksempel løpende driftsinntekter, overføringer fra egne selskaper eller investeringsfond.

Regnskapsforskrift og regnskapsstandard setter strenge krav til hva som kan føres i investeringsregnskap, kravet er bl.a. at kostnadene ved investeringene må være over kr 100 000,-, og har en økonomisk levetid på over tre år. Mindre prosjekter og ren vedlikehold/utskifting må innarbeides i driftsbudsjettet.

I 2023 vedtok kommunestyret en budsjettjustering av investeringsbudsjettet. Dette for å få mest mulig samsvar mellom regnskap og budsjett, men også for å kunne budsjettere opp igjen prosjekter som videreføres inn i 2024. Til tross for en del justeringer er det også prosjekter som har avvik mellom budsjett og regnskap.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

3.11. Avvik mellom regnskap og budsjett – Investering**§ 5-5, 1.ledd, Bevilgningsoversikter – investering**

	Note	Regnskap 2023	Justert budsj. 2023	Oppr. budsj 2023	Regnskap 2022
1 Investeringer i varige driftsmidler		73 832 617	113 732 000	128 560 000	49 777 940
2 Tilskudd til andres investeringer		902 881	-	-	152 875
3 Investeringer i aksjer og andeler i selskaper		1 881 188	1 900 000	2 100 000	1 718 469
4 Utlån av egne midler		0	0	-	0
5 Avdrag på lån		0	0	-	0
6 Sum investeringsutgifter		76 616 686	115 632 000	130 660 000	51 649 284
7 Kompensasjon for merverdiavgift		-7 442 721	-4 923 925	-11 408 525	-4 388 968
8 Tilskudd fra andre		-8 912 823	-12 276 000	-14 276 000	-2 723 171
9 Salg av varige driftsmidler		-644 701	-	-	-2 255 686
12 Mottatte avdrag på utlån av egne midler		0	0	-	0
13 Bruk av lån		-55 367 432	-88 221 075	-94 564 475	-41 723 537
14 Sum investeringsinntekter		-72 367 676	-105 421 000	-120 249 000	-51 091 362
15 Videreutlån		20 528 081	27 800 000	15 000 000	19 233 834
16 Bruk av lån til videreutlån		-20 528 081	-27 800 000	-15 000 000	-10 000 000
17 Avdrag på lån til videreutlån		3 560 441	-	-	1 705 554
18 Mottatte avdrag på videreutlån		-3 048 736	-	-	-4 964 084
19 Netto utgifter videreutlån		511 705	-	-	5 975 304
21 Avsetninger til bundne investeringsfond		652 881	-	-	4 661 405
22 Bruk av bundne investeringsfond		-1 148 273	-	-	-9 421 519
24 Bruk av ubundne investeringsfond		-4 265 324	-10 211 000	-10 411 000	-2 000 000
25 Dekning av tidligere års udekket beløp		-	-	-	226 888
26 Sum overføring fra drift og netto avsetninger		-4 760 715	-10 211 000	-10 411 000	-6 533 225
27 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)		0	0	-	0

Linje 1: Brutto beløp investert i anleggsmidler i 2023. Inkl. mva.

Linje 2: Tilskudd til andres investeringer. (50 % av mva. kompensasjonsordning til Trysil Utmarkslag)

Linje 3: Egenkapitaltilskudd til KLP/endringer i aksjer og andeler (egenkapital KLP).

Linje 7: Kompensasjon mva.

Linje 8: Tilskudd fra andre kommuner til SÅTE investering, justering mva.

Linje 9: Salg av driftsmidler (tomter, biler)

Linje 13: Sees i sammenheng med linje 1 til 12. Totale låneopptaket til investeringer ble i 2023 på 55,4 mill. kr.

Linje 15-18: Startlån som videre utlån med avdrag, nye lån.

Linje 21-24: Avsetninger og bruk av fondsmidler, gjelder KLP egenkapital som ikke er lov å lånefinansiere. Avsetning til bundne fond på grunn av ekstraordinære innbetalinger på startlån.

Investeringsregnskapet ble i 2023 gjort opp i balanse.

4. Interkommunalt samarbeid hvor Trysil kommune er vertskommune

Trysil kommune er vertskommune for tre forskjellige samarbeid. Dette betyr at Trysil kommune har arbeidsgiveransvar for alle ansatte og er ansvarlig for å levere tjenester til egen kommune og samarbeidskommuner. I vertskommunens regnskap ligger også egne regnskap for hvert samarbeidsområde. De forskjellige samarbeidsområdene har forskjellige formål som er regulert med egne avtaler jfr. kommunelovens § 28. Avtalene regulerer økonomi, ansvar og myndighet, og kan ses på som en form for tjenesteavtale mellom kommunene. De tre samarbeidsområdene er:

SÅTE – IKT hvor formålet er å profesjonalisere IKT-tjenester – dokumentere og standardisere tjenester, harmonisere IKT-tjenester og fagapplikasjoner, tilrettelegge for uttak av kvalitative gevinster/stordriftsfordeler, samt tydeligere og mer effektiv styring og ledelse. Dette kommunesamarbeidet er mellom kommunen Stor-Elvdal, Åmot Trysil og Engerdal. Samarbeidet startet opp i 2002 og ble strukturert om til et vertskommunesamarbeid med virkning fra 1.1.2015.

Felles barnevernstjeneste hvor formålet er i sikre faglig og økonomisk bærekraft i utviklingen av barnevernstjenesten. Dette samarbeidet er mellom Trysil kommune og Engerdal kommune. Samarbeidet startet 1. oktober 2015.

Felles pedagogiske-psykologiske tjenester hvor formålet er å ivareta krav som opplæringsloven og andre lover stiller til kommuner. Dette samarbeidet er mellom Trysil kommune og Engerdal kommune. Dette er et samarbeid som har eksistert i mange år, og ble strukturert om til et vertskommunesamarbeid med virkning fra 1.1.2015.

Felles Legevaktsentral hvor formålet er å sikre at innbyggere i Trysil og Engerdal treffer kompetent akuttpersonell. Samarbeidet er mellom Trysil kommune og Engerdal kommune og startet 1. januar 2018.

2015 var det første året hvor de samarbeidsområdene har blitt organisert etter kommunelovens § 28 – vertskommunemodell. Det har vært en del arbeid i oppstarten med utarbeiding av nye rutiner, etablering av ny praksis og felles arbeidsmiljø. Erfaringer så langt er gode, og de forventninger som ligger i målene på de forskjellige samarbeidsområdene er realistiske.

5. Likestillingsredegjørelse for Trysil kommune

Likestilling handler om likeverd, like muligheter og like rettigheter.

Likestillingsarbeidet skal bidra til å bygge ned samfunnsskapte funksjonshemmende barrierer, og hindre at nye skapes. Diskriminering skjer når man usaklig forskjellsbehandler noen på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel eller adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, alder eller andre vesentlige forhold ved en person.

Arbeidsgiver har en aktivitets- og redegjøringsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven som forplikter oss til å arbeide aktivt og målrettet for å fremme likestilling og hindre diskriminering.

Lokale føringer for likestilling- og diskrimineringsarbeidet i Trysil kommune er derfor innebygd blant annet i sentrale styrende dokumenter som *Arbeidsgiverpolitikk i Trysil kommune*, *Etiske retningslinjer* og *Lønnspolitiske retningslinjer*. Videre er det flere lov- og avtalemekanismer som sikrer at det ikke forekommer diskriminering. Dette gjelder særlig i rekrutteringssammenheng gjennom kommunens ansettelsesprosedyre, men også gjennom tilretteleggingsaktivitet i eksisterende arbeidsforhold.

Partssammensatt utvalg er kommunens *likestillingsutvalg* og har i 2023 drøftet og behandlet blant annet heltids-, fraværs-, og rekrutteringsutfordringer. Kommunestyret har som følge av dette vedtatt handlingsplan for nærværarbeid, rekrutteringsplan, seniorpolitikk og nye lønnspolitiske retningslinjer i 2023. Verdier og tiltak som sikrer ikke-diskriminering og likestilling er integrert i alle disse styringsdokumentene.

Rapporteringen skal bidra til å avdekke eventuelle kjønnsmessige forskjeller og skaffe grunnlag for videre arbeid i tråd med aktivitetsplikten.

5.0. Tilstand for kjønnslikestilling

Tilstanden for kjønnslikestilling er forbedret gjennom 2023 sammenlignet med tidligere år.

- Kommunen har utviklet seg mot en jevnere kjønnsbalanse - altså i praksis en større andel mannlige ansatte.
- Det er mindre gap mellom heltidsandelen for kvinner og for menn – i praksis slik at det er flere og flere kvinner som jobber heltid, siden mennene har hatt en svak nedgang i sin heltidsandel de to siste årene.
- Kvinnerns lønn i prosent av menns lønn viser full lønnslikhet i Trysil kommune.
- Kvinner og menn tar i større grad ut permisjoner mer kjønnsbalansert enn tidligere
- Menn og kvinner har i større grad et likere sykefraværsmonster enn tidligere.

Tabell 1: Ansatt- og årsverksutvikling pr 1.12 hvert år

Årstall:	Ansatte			Årsverk			Endring i årsverk		
	2020	2022	2023	2020	2022	2023	2020-2021	2021-2022	2022-2023
Kvinner og menn	785	784	764	638	632	637	1,0 %	-0,9 %	0,5 %
Kvinner	617	618	594	493	489	492	1,7 %	-0,8 %	-0,8 %
Menn	168	166	170	147	145	146	-1,3 %	-1,5 %	5,3 %

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Kjønnsbalansen i kommunen har holdt seg stabil de siste årene, med rundt 79 % kvinnelige og 21 % mannlige ansatte over tid. I 2023 ser vi imidlertid en liten, men i denne sammenheng likevel merkbar, utjevning hvor andelen kvinnelige ansatte går ned «hele» 1,2 prosentpoeng til 77,7 %.

Ser man på årsverk utfører kvinner fortsatt 77 % av årsverkene i kommunen og menn 23 % - dette har også vært et stabilt tall i mange år.

Går man videre ned på tjenesteområdene finner vi størst ujevnheter mellom kjønnene i barnehagesektoren. Deretter kommer sektor for Helse, omsorg og sosial samt Oppvekst og kultur, begge med rundt 80 % kvinnelige ansatte. Alle disse tre områdene viser en svakt utjevningstrend de siste årene. Sentraladministrasjonen har jevnest kjønnsbalanse, med 55 % kvinner.

Tabell 2: Kjønnsbalanse (ansatte) pr. tjenesteområde

Kjønnsbalanse (ansatte) per område	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Trend
Alle							
Kvinner	78,6 %	78,0 %	78,6 %	78,8 %	78,9 %	77,7 %	
Menn	21,4 %	22,0 %	21,4 %	21,2 %	21,1 %	22,3 %	
Administrasjon							
Kvinner	49,2 %	43,3 %	57,9 %	55,3 %	57,9 %	55,3 %	
Menn	50,8 %	56,7 %	42,1 %	44,7 %	42,1 %	44,7 %	
Barnehager							
Kvinner	100,0 %	100,0 %	98,4 %	96,9 %	96,7 %	96,6 %	
Menn	0,0 %	0,0 %	1,6 %	3,1 %	3,3 %	3,4 %	
Helse/pleie/omsorg							
Kvinner	84,9 %	83,8 %	82,9 %	83,4 %	82,6 %	82,5 %	
Menn	15,1 %	16,2 %	17,1 %	16,6 %	17,4 %	17,5 %	
Samferdsel og teknikk							
Kvinner	17,6 %	27,3 %	15,2 %	16,7 %	25,0 %	22,2 %	
Menn	82,4 %	72,7 %	84,8 %	83,3 %	75,0 %	77,8 %	
Undervisning							
Kvinner	80,4 %	79,9 %	79,6 %	81,4 %	81,3 %	78,8 %	
Menn	19,6 %	20,1 %	20,4 %	18,6 %	18,7 %	21,2 %	
Annet							
Kvinner	57,1 %	63,9 %	70,4 %	70,9 %	74,0 %	68,9 %	
Menn	42,9 %	36,1 %	29,6 %	29,1 %	26,0 %	31,1 %	
Totalsum	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %	

Kommunen har ingen konkrete målsettinger rundt kjønnsbalanse i årsverk eller antall ansatte. Det gjennomføres likevel tiltak for å øke andelen av det underrepresenterte kjønn (som oftest menn, men i enkelte sektorer/avdelinger kan kvinner være de som er underrepresentert) der hvor det er åpenbar skeivfordeling. Lov og avtaleverk åpner for positiv særbehandling av det underrepresenterte kjønn når begrunnelsen er saklig, nødvendig og ikke uforholdsmessig inngripende overfor den som forskjellsbehandles. Slik særbehandling er en del av virkemidlene i rekrutteringsarbeidet, og vurderes konkret fra sak til sak ut fra situasjonen på det enkelte tjenestestedet.

5.1. Heltid og deltid

Heltid defineres ut fra summen av stillingsstørrelsene en ansatt har i kommunen.

Heltidsandelen i Trysil kommune er **57,3 %**.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

I Trysil kommunes arbeidsgiverpolitikk er et av hovedmålene “*Trysil kommune har en sterk heltidskultur (85 % av stillingshjemlene er 100 % stillinger)*”. Med andre ord er ikke *heltidsandelen* fullt ut dekkende for dette målet, siden man gjennom to deltidsstillinger også kan oppnå heltid selv om man på denne måten ikke bidrar til å nå målet i arbeidsgiverpolitikken. Målet sier derimot noe om at det er ønskelig - både i et arbeidsmiljø- og tjeneste-/brukerperspektiv – at man tilstreber stor kontinuitet gjennom størst grad av hele arbeidsforhold på ett arbeidssted. Heltidsarbeidet henger derfor sammen både med rekrutteringsarbeid, kompetanseutvikling og HMS-arbeid.

Kommunen lykkes veldig godt i 2023 med sine aktiviteter og tiltak knyttet til heltidskultur. Trysil kommunes heltidsandel er økt til **57,3 %** når man ser hele ansettelsen under ett. Dette er en økning på hele **5** prosentpoeng fra 2022, og opp fra 43 % i 2017. Nasjonalt har kommunesektoren økt 2 prosentpoeng fra 59 til 61 % det siste året, og Trysil har også i år en større økning enn kommunesektoren for øvrig.

Trysil er den 5. beste kommunen i Innlandet på heltidsandel, opp fra 14. plass i fjor. Rendalen (62,5 %), Tolga (60,5 %), Øyer (58,3 %) og Stange (57,7 %) ligger foran oss i 2023.

Ser man på enkeltstillinger – altså stillingshjemler som er målet for arbeidsgiverpolitikken – er 52 % av alle *enkeltsstillinger* heltid i 2023, opp 3 prosentpoeng fra 48 % i 2022, og indikerer på samme måte at heltidsarbeidet lykkes på et helt annet nivå enn for noen år tilbake.

Den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen har økt til 83,4 %, noe som både er over landsgjennomsnittet (83,2 %) og dessuten 3. høyeste i Innlandet – bare slått av Rendalen (86,5 %) og Tolga (83,6 %).

Det har skjedd en svak tilbakegang i andelen menn som jobber heltid de siste to årene, og andelen heltid blant menn synker over de siste to årene fra 66 % til 64 %. Nasjonalt ser man ikke den samme trenden, og menns heltidsandel øker i stedet marginalt til 67,8 % i 2023. Sammenlignet med Innlandet ligger Trysil likevel høyt, med den 12. høyeste heltidsandelen for menn.

Blant kvinner har det derimot skjedd en svært stor økning i Trysil, og heltidsandelen for kvinner ligger nå på 55,2 %, noe som både er det fjerde høyeste i Innlandet og halvannen prosent bak det nasjonale snittet (56,8 %), som bare én kommune i Innlandet klarer å slå (Rendalen, 61 %).

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Tabell 3: Heltidsandel (ansatte)

Andel heltidsansatte	2018	2019	2020	2021	2022	2023	
Alle							
Begge	46 %	48 %	48 %	49 %	52 %	57 %	
Kvinner	42 %	44 %	44 %	45 %	49 %	55 %	
Menn	61 %	63 %	62 %	66 %	65 %	64 %	
Administrasjon							
Begge	74 %	73 %	74 %	79 %	84 %	79 %	
Kvinner	57 %	58 %	59 %	71 %	77 %	81 %	
Menn	90 %	85 %	94 %	88 %	94 %	76 %	
Barnehager							
Begge	39 %	38 %	41 %	52 %	58 %	61 %	
Kvinner	39 %	38 %	42 %	52 %	59 %	61 %	
Menn				50 %	50 %	50 %	
Helse/pleie/omsorg							
Begge	39 %	40 %	39 %	38 %	42 %	49 %	
Kvinner	39 %	40 %	39 %	37 %	42 %	50 %	
Menn	38 %	42 %	38 %	43 %	42 %	45 %	
Samferdsel og teknikk							
Begge	76 %	73 %	91 %	89 %	83 %	89 %	
Kvinner	33 %	50 %	100 %	100 %	89 %	100 %	
Menn	86 %	81 %	89 %	87 %	81 %	86 %	
Undervisning							
Begge	47 %	50 %	51 %	53 %	53 %	57 %	
Kvinner	44 %	48 %	47 %	49 %	48 %	53 %	
Menn	60 %	58 %	70 %	72 %	72 %	72 %	
Annet							
Begge	44 %	54 %	52 %	58 %	70 %	69 %	
Kvinner	33 %	41 %	42 %	49 %	59 %	58 %	
Menn	59 %	77 %	75 %	81 %	100 %	93 %	

Tabellene over bekrefter at andelen heltidsansatte er på vei opp i Trysil kommune, gjennom færre deltidsansatte, og flere heltidsansatte. Helse og omsorgssektoren har gjennom aktive grep, blant annet i rekrutteringsøyemed, fått til en markant økning de siste to årene. Som den desidert største sektoren er utviklingen her en sentral driver for de samlede tallene.

5.1.1. Gjennomsnittlig stillingsprosent

Den gjennomsnittlige stillingsstørrelsen for alle ansatte i Trysil kommune er **83,2 %** i 2023, opp fra 82,6 % i 2022 (avrundet i tabellen nedenfor står det derfor som 83 % begge år).

For de som jobber deltid er den gjennomsnittlige stillingsprosenten **62 %**, et tall som viser en viss nedgang over tid. Spesielt hos kvinner ser vi at gjennomsnittlig stillingsstørrelse for deltidsansatte synker de siste årene. Dette skjer naturlig som følge av at det er flest kvinner som går fra deltid til heltid. Vi vet også at det er færre som jobber deltid i Trysil kommune enn noen gang, så det er færre deltidsstillinger å beregne ut fra. Ut fra tallene å dømme så skjer heltidsløftet primært blant dem

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

med stillingsprosent som ligger rundt eller over gjennomsnittet, slik at de gjenværende stillingene trekker *ned* gjennomsnittet over tid. Dette støttes av at det er en stor andel “nødvendige” småstillinger spesielt på helger innenfor pleie og omsorg, som da relativt sett blir vektlagt mer i gjennomsnittet når færre ansatte jobber deltid totalt sett.

Gjennomsnittlig stillingsprosent angis som summen av eventuelle delprosent. Det tas ikke høyde for merarbeid/overtid eller vikariater ut over faste stillingsstørrelser. Vi vet at mange deltidsansatte i realiteten jobber mer enn sin faste stillingsprosent på denne måten. I 2024 gjennomføres en stor deltidskartlegging som vil avdekke mer av de bakenforliggende faktorene rundt frivillig og ufrivillig deltid i kommunen.

Tabell 4: Gjennomsnittlig stillingsprosent (ansatte) – begge kjønn

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Hele kommunen						
Alle ansatte						
Begge kjønn	81 %	81 %	81 %	81 %	83 %	83 %
Kvinner	80 %	80 %	80 %	79 %	82 %	83 %
Menn	85 %	85 %	86 %	86 %	85 %	86 %
Deltidsansatte						
Begge kjønn	64 %	63 %	64 %	62 %	63 %	62 %
Kvinner	65 %	63 %	64 %	62 %	64 %	62 %
Menn	60 %	61 %	64 %	59 %	58 %	60 %

Selv om Trysil kommune er langt unna målet om en høy andel fulltids *stillingshjemler* (heltid i en og samme stilling på samme tjenestested), er det etter administrasjonens syn likevel en sterk positiv utvikling de siste årene av heltidsandelen i kommunen. Utviklingen gikk i mange år sakte, med rundt 1 % årlig, men har på to år løftet seg hele 8 % gjennom målrettet arbeid.

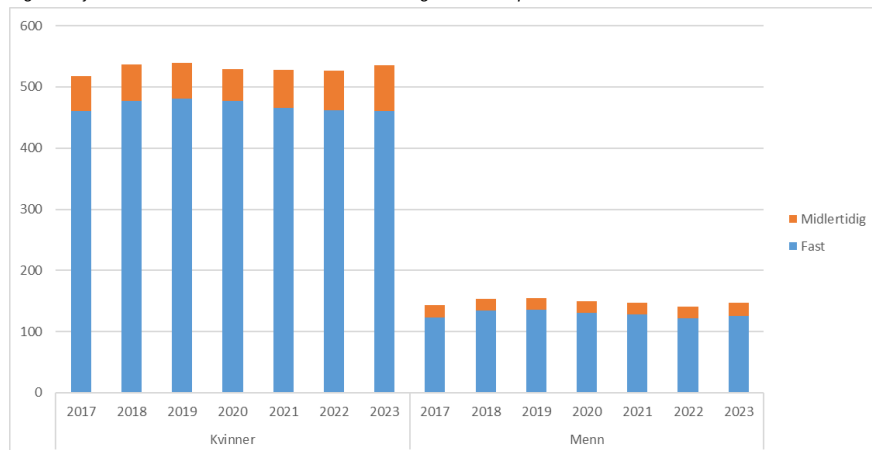
5.2. Midlertidig ansettelse i Trysil kommune (kvinner og menn)

Utviklingen de siste årene kan tyde på at det avtales noe flere midlertidige årsverk enn tidligere. Utviklingen er lik for både kvinner og menn.

Sykefraværet og tilhørende vikarbruk er ikke en hovedforklaring på denne utviklingen, da fraværet i 2023 ikke skulle tilsi en økning i vikarbruken. Den ekstra impulsen ut over ordinært fravær kan eksempelvis skyldes rekrutteringsutfordringer (mangel på kvalifisert arbeidskraft til fast stilling) men også en mer bevisst holdning til å lage tidsavgrensede vikariater fremfor å bruke tilkallingsvikarer. Sistnevnte er en ønsket utvikling gjennom at det skaper mer forutsigbarhet og kontinuitet i tjenesten og for de ansatte, og vil medføre at flere dagsverk blir avtalt på forhånd – og dermed vises i statistikken som flere avtalte midlertidige dagsverk.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Figur 1: Kjønnsbalanse avtalte årsverk - fast/midlertidig ansettelse pr 1.12 hvert år

5.3. Likelønn

Tabellen uttrykker hva kvinners lønn som andel av menns lønn ville vært dersom kvinner og menn hadde hatt samme årsverksfordeling innenfor hver av variablene det er justert for. Tallene justert for **stillingsgruppe** eller **stillingskode** bør brukes som mål på kjønnsforskjell i lønn, siden tallene i stor grad holder utenfor den delen av lønnsforskjellen som skyldes ulike yrkesvalg. Tallene viser både den faste grunnlønnen og den faktisk utbetalte månedsfortjenesten (dvs. grunnlønn pluss tillegg som følge av ubekvem arbeidstid, vaktordninger o.l.).

I Trysil kommune er det grunnlag for å si at vi har likelønn mellom kvinner og menn.

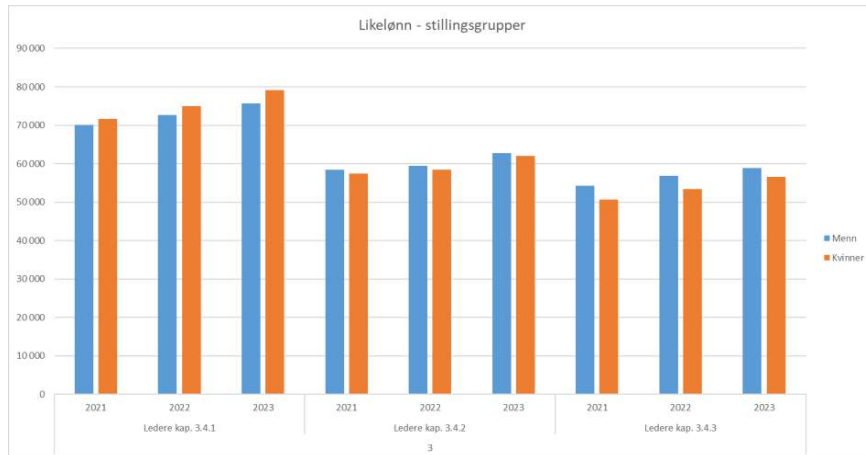
Tabell 5: Likelønnsutvikling

Justert for	Årstall					
	2021		2022		2023	
	Kvinnens månedsfortjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedsfortjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns	Kvinnens månedsfortjeneste i prosent av menns	Kvinnens grunnlønn i prosent av menns
Ujustert	97,4	96,7	98,6	98,0	98,4	97,9
Alder	97,4	96,7	98,6	98,0	98,4	97,9
Stillingsgruppe	101,3	101,5	99,1	98,8	99,9	100,0
Stillingskode	102,0	102,2	99,6	99,3	100,6	101,0
Utdanning	98,0	99,2	98,2	98,6	99,3	100,0

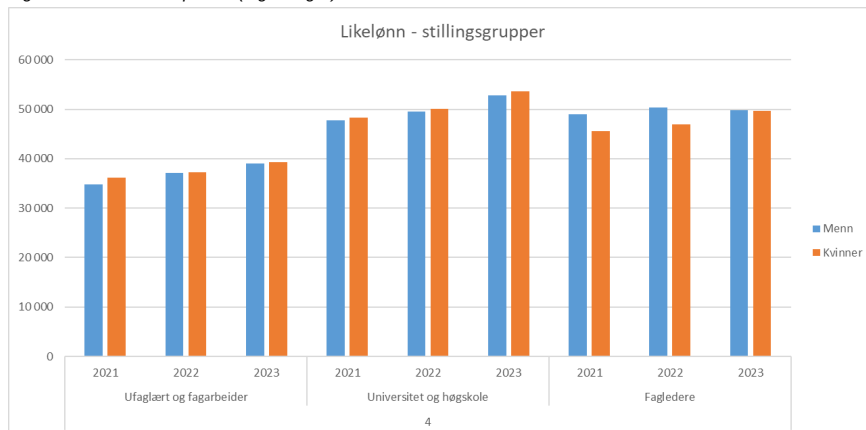
Tallet holder seg noenlunde stabilt i perioden, og varierer over tid +/- 1 % rundt balansepunktet for likelønn. Tallene kan brytes ned per stillingsgruppe for å vise en mer finmasket fordeling mellom de tre lønnskapitelene:

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Figur 2: Lønn K/M - Kapittel 3 (lederstillinger)

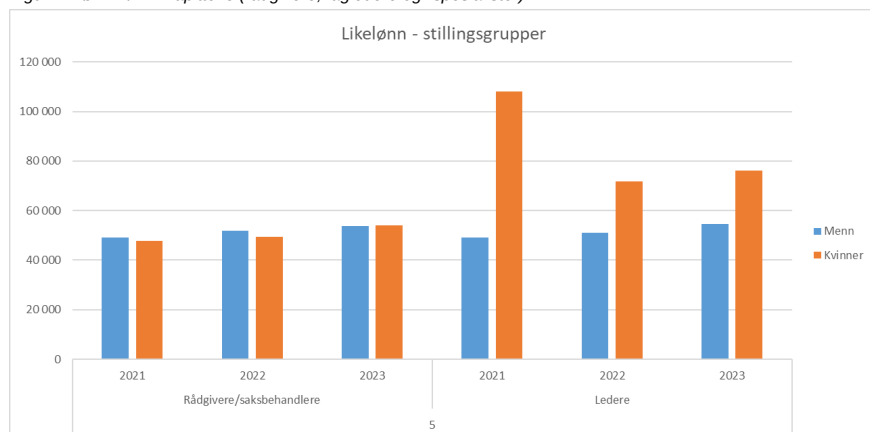

Figur 3: Lønn K/M - Kapittel 4 (fagstillinger)

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Figur 4: Lønn K/M - Kapittel 5 (rådgivere, fagledere og -spesialister)

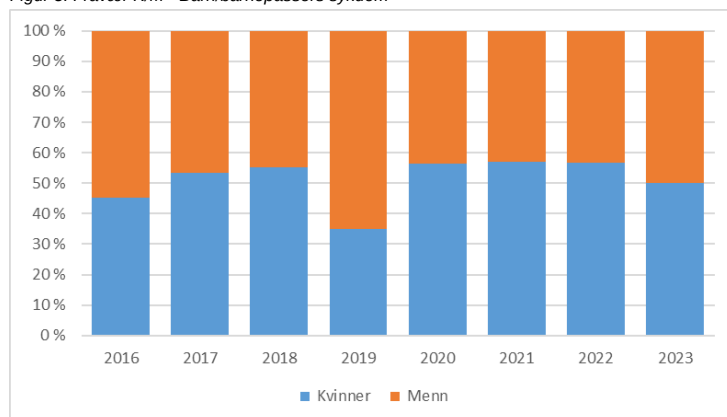
5.4. Fravær

En måte å studere fravær i et likestillingsperspektiv er å vurdere antall fraværsdager, og justere dette på antall ansatte. Dette avhjelper det faktum at vi har store ulikheter i kjønnsbalansen i vår organisasjon. Resultatet viser oss det gjennomsnittlige antall fraværsdager per kjønn. Ser vi så på den prosentvise balansen mellom kjønnene vil dette bli en indikator på kjønnsbalanse i fraværsspørsmål.

Det er ikke justert for individuelle faktorer som alder, sykefraværspersent, yrkesgruppe, stillingsstørrelse, fraværshfrekvens o.l. i disse tallene.

5.5. Barn og barnepassers sykdom

Figur 5: Fravær K/M - Barn/barnepassers sykdom

Grafen viser hvor ofte kvinner og menn står for fravær knyttet til barns sykdom. I Trysil kommune står kvinner og men i hovedsak likt når det gjelder å være hjemme med sykt barn.

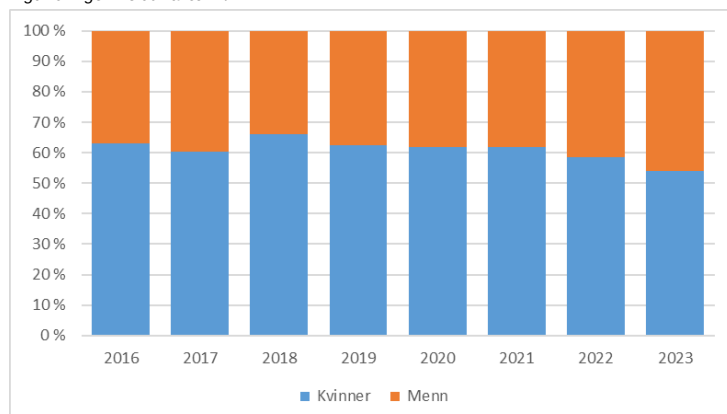
Årsberetning 2023 – Trysil kommune

5.5.1. Egen- og legemeldt fravær

Fravær som følge av egen sykdom er imidlertid mer kjønnsulikt.

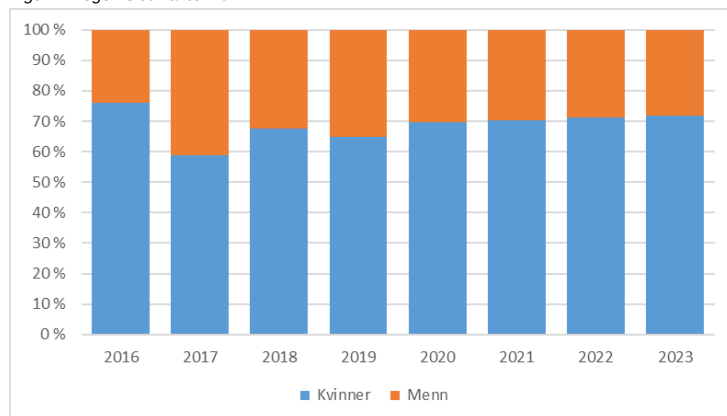
For egenmeldinger ser vi at kvinner relativt sett har brukt flere egenmeldingsdager enn menn de siste årene, men at trenden går i retning av likevekt. I 2023 bruker kvinner og menn tilnærmet like mange egenmeldingsdager relativt sett.

Figur 6: Egenmeldt fravær K/M

For legemeldt fravær ser vi at kvinner og menn er mer ulike igjen. Kvinner bruker relativt sett flere sykmeldingsdager enn menn, og trenden er stigende – men riktignok ikke høyere enn 2016.

Figur 7: Legemeldt fravær K/M

Tallene viser at kvinner i gjennomsnitt har lengre legemeldt fravær enn menn.

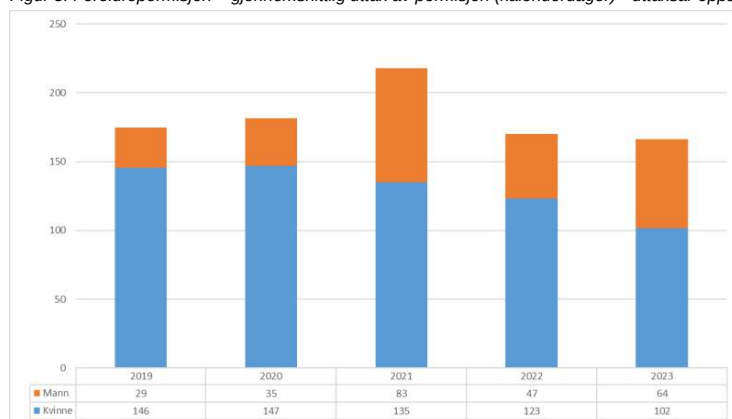
Årsberetning 2023 – Trysil kommune

5.5.2. Foreldrepermisjon

Med relativt få permisjonstilfeller hvert år er det vanskelig å trekke noen sterke lokale konklusjoner i et likestillingsperspektiv knyttet til uttak av foreldrepermisjon. Siden permisjonene går over lengre tid er det også en utfordring å presentere statistikken på en klar og entydig måte.

Tallene i figuren under viser gjennomsnittlig antall kalenderdager i permisjon, basert på de permisjoner som er påbegynt i det aktuelle året. Dette gir en indikasjon på hvor kjønnsdelt uttak av foreldrepermisjon er innenfor de fastsatte nasjonale reglene.

Figur 8: Foreldrepermisjon – gjennomsnittlig uttak av permisjon (kalenderdager) - uttaksår oppstart av permisjon

6. Etisk standard i virksomheten

I kommunelovens § 48 punkt 5 står følgende: *Det skal også redegjøres for tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard i virksomheten.*

Formålet i de etiske retningslinjer for Trysil kommune skal være med å sikre **en god etisk praksis** i alt arbeid, på alle plan – som folkevalgt og medarbeider. *For å lykkes i det etiske arbeidet må egenskaper som ærlighet, åpenhet og lojalitet være **alle** sitt varemerke.* Som forvaltere av samfunnets fellesmidler stilles det spesielt høye krav til den enkelte medarbeiders etiske holdninger i arbeidet for kommunen.

Forhold knyttet til etiske holdninger og kommunens omdømme er jevning på dagsorden i virksomhetsledermøter og avdelingsmøter i kommunen.

Trysil kommune har en rekke dokumenter som inneholder forhold knyttet til etiske standarder, følgende dokumenter kan nevnes:

- Etiske retningslinjer, Vedtatt av Trysil kommunestyre i sak 07/47 den 18.9.2007
- Interne retningslinjer for varsling om kritikkverdige forhold, vedtatt februar 2019
- Økonomireglement, Revidert og vedtatt av kommunestyret i 2022
- Anskaffelsesreglement, integrert i Økonomireglementet.
- Reglement for finansforvaltning, integrert i Økonomireglementet.
- Arbeidsgiverpolitikk, Vedtatt av Trysil kommunestyre i sak 17/21 den 15.04.2017
- Tilsettingsreglement, Vedtatt av Trysil kommunestyre i sak 017/04 den 25.3.2004

Kommunens reglementer er viktige å etterleve og setter strenge krav til integritet og etikk for sin virksomhet.

Ved plasseringer av likviditet skal det settes krav om etiske retningslinjer ovenfor forvalter. De etiske retningslinjene som til enhver tid gjelder for Statens Pensjonsfond Utland er retningsgivende for Trysil kommunes etiske håndtering av kapitalforvaltning.

Innenfor anskaffelser skal det under planleggingen av den enkelte anskaffelse tas hensyn til livssykluskostnader og miljømessige konsekvenser, jfr. lov om offentlige anskaffelser. Anskaffelsesreglementet har innarbeidet de forhold som er kommet i veilederen for etiske krav i offentlige anskaffelser. Veilederen er utarbeidet av Initiativ for etisk handel på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet. Eksempler på forhold er:

- Etisk handel/barnearbeid
- Lønns- og arbeidsvilkår
- Egenerklæring omandel
- Kontraktsvilkår
- Miljøkrav
- Universell utforming

Kommunedirektør og kommunalsjefer har jevnlig møter med sine ledere hvor etikk og miljø er samtaleemne.

For 2024 er det planlagt en revidering av våre etiske retningslinjer.

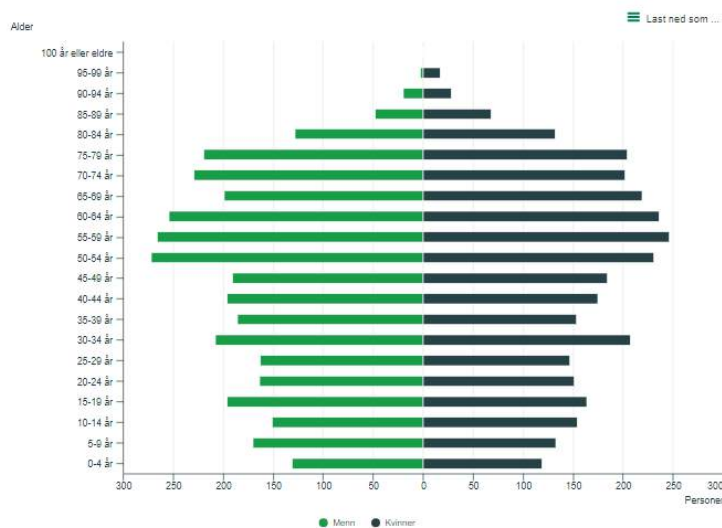
Årsberetning 2023 – Trysil kommune

7. Utvikling i innbyggertall, bosetning og sentrale føringer

Kommunens økonomi påvirkes av sammensetningen av innbyggere og bosetningsmønster. Sammensetningen av innbyggerne påvirker inntektene ved at rammetilskudd regnes ut etter antall innbyggere i forskjellige aldersgrupper. De gruppene som gir mest i rammetilskudd er eldre over 80 år og barn mellom 0-15 år.

Utviklingen i innbyggertall gir umiddelbare utslag i rammetilskudd. Utgiftssiden er mer statisk, ettersom det er like mange barnehager, skoler og institusjonsplasser. Utgiftsbehovet innen vaktmester- og renholdstjenesten endrer i takt med endret bygningsmasse. Sammensetningen av innbyggere indikerer et nivå for utgiftsbehov. Men utgiftsbehovet er mer sammensatt, og et innbyggertall sier ikke noe om behov for spesialundervisning eller pleiebehov blant innbyggerne.

Historiske utviklingen viser en relativ stabil nedgang i innbyggertall til 2016, hvorefter vi opplevde en bra oppgang. Men de siste årene har det vært litt nedgang, hvorefter det har stabilisert seg rett under 6.600 innbyggere. Nedenfor er en oversikt over aldersfordelingen i kommunen (2023):

Kilde: Befolkning, Statistisk sentralbyrå

Kommunens økonomi påvirkes av sammensetningen av innbyggere og bosetningsmønster. Sammensetningen av innbyggerne påvirker inntektene ved at rammetilskudd regnes ut etter antall innbyggere i forskjellige aldersgrupper. De gruppene som gir mest i rammetilskudd er eldre over 80 år og barn mellom 0-15 år.

Befolkning

Kilde
[Befolkning, Statistisk sentralbyrå](#)

7.1. Endringer i befolkningen

Endringer i befolkningen

Kilde
[Fødte, Statistisk sentralbyrå](#)

Kilde
[Flyttinger, Statistisk sentralbyrå](#)

Kilde
[Døde, Statistisk sentralbyrå](#)

Kilde
[Befolkning, Statistisk sentralbyrå](#)

Les mer om Norges befolkning på vår [faktaside om befolkningen](#).

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Forventet utvikling

Utviklingen over viser at Trysil har et relativt stort fødselsunderskudd, men likevel en bra tilflytting på grunn av høy attraktivitet, spesielt sentralt i Innbygda.

Sentralisering er noe som skjer, også i Trysil. Det er stort sett kun store byer og vekstsentre som opplever økning i bosetning. Det at Trysil har hatt en jevn vekst de siste årene (vi ser på 2020 som et unntak) var positivt, de fleste kommuner som sliter med nedgang i innbyggertall har ikke vekstsentre som Innbygda. SSB forventer likevel en større fraflytting framover. Vi ser ikke samme utvikling for Innbygda og Trysil som kommune.

Som følge av reduksjon i antall barn og endret bosetningsmønster har også antall skoleelever og skoler endret seg.

Nedgang i elevtall er krevende ettersom det medfører reduserte rammeoverføringer (inntekter), som igjen gjør at kommunen må redusere sine utgifter.

Dette kan endre seg sterkt over tid. Tendensen ser ut til å være en periode med rimelig stabile tall, hvorefter SSB forventer en nedgang, mens det lokalt tas høyde for fortsatt stabilitet i folketallet. Dette blir sterkt påvirket av nasjonale flyttingsmønstre, jobbtillbud, fruktbarhet og lokale utviklinger.

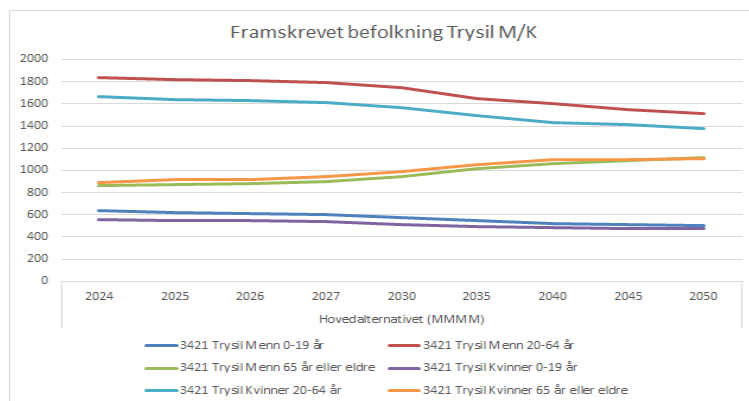
Framskrivning av befolkningstall er vanskelig og SSB har mange forskjellige prognoser basert på litt forskjellige forutsetninger. Det SSB tar hensyn til er fruktbarhet, levealder, innenlandsk flytting og netto innvandring.

Gjeldene kommuneplan bygger på en prognose som baserer seg på **lav** fruktbarhet, **høy** levealder, **middels** innenlandsk flytting og **lav** netto innvandring (LHML).

Det å lage prognoser på innbyggertall er vanskelig, det er svært mange faktorer som virker inn på utviklingen. SSB har lagt inn sine forutsetninger basert på MMMM. SSB har ikke forutsetninger til å ta hensyn lokale forhold om påvirker antall arbeidsplasser. Etablering av nye store hoteller med mange helårs arbeidsplasser er en slik faktor.

Nedenfor er en oversikt som viser en framskriving til 2050 basert på SSB sine MMMM-prognoser:

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

SSB forventer en nedgang til omtrent 6.100 innbyggere i 2050.

Ved en framskriving av innbyggertallet ser det ut til at aldersgruppen 65+ år og eldre vil være relativt stabil frem til 2027. Når det gjelder barn i førskole og grunnskole vil utviklingen være negativ.

Fra 2030 vil det komme en vekst i antall personer 80 år og eldre, og etter 2030 vil det være flere eldre over 80 år enn barn i grunnskolen. Dette vil i høyeste grad påvirke kommunens utgifter, med mindre kommuner kan digitalisere/utvikle tjenesteytingen videre.

Utviklingen i innbyggertall og bosetningsmønstre i kommunen er utfordrende. I årene som kommer er det viktig å organisere tjenestetilbudet slik at det står i forhold til økonomien inntektssystemet gir.

Det er tegn på at utviklingen i innbyggertall er i ferd med å stabiliseres. Dersom kommunen ikke lykkes med å snu trenden permanent, dvs. stabilisere eller eventuelt øke innbyggertallet, vil det gå på bekostning av nivået på det etablerte tjenestetilbudet.

I kommuneplanen er økning i innbyggertall et av hovedmålene. Kommunen må ha dette som et mål i alt den foretar seg. **Med bakgrunn i prognosene til SSB, og historiske tall, er det mest realistiske bildet at kommunen må tilpasse seg en situasjon med stabile innbyggertall, men hvor antallet eldre etter 2030 blir større enn antallet barn i skolealderen.**

Sentrale føringer

Sentrale føringer som kommunen må forholde seg til er mange. Samfunnet endrer seg, faglige og politiske føringer påvirker kommunen. Føringer fra sentrale myndigheter kommer gjennom endringer i lover og forskrifter, og oppgavefordeling mellom stat, fylke og kommune endres.

Endringer innarbeides i de årlige kommuneøkonomiproposisjoner som regjeringen legger frem i mai. I denne proposisjonen signaliseres det også hva Regjeringen arbeider med i forhold endringer i oppgaver, fordeling av oppgaver og økonomiske overføringer til kommunene.

Eksempler på endringer som vil komme er:

- Kommunereformen og fremtidig kommunestruktur (er ikke over!)
- Digitalisering i kommunene
- Nye distrikts indekser
- E-handel
- Privatisering

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Endringer/føringer som kommer fra sentrale myndigheter innarbeides i budsjett og økonomiplaner. En av de største utfordringene er å vite hvilke økonomiske konsekvenser det får for kommunen, når myndighetene (departementene, Regjering og Storting) ikke kommer med klare føringer i god tid. De fleste endringer er ikke klare før Stortinget vedtar kommende års Statsbudsjett, og ofte er ikke de økonomiske forholdene klare før Regjeringen legger frem sitt forslag til Statsbudsjett. Endringene innarbeides i inntektssystemet som igjen fordeler midlene ut til den enkelte kommune. Endringen består av ulike kriteriedata som igjen er satt sammen i forskjellige sektornøkler og som igjen er vektet i forhold til hverandre. Små endringer i dette kan gi store utslag for den enkelte kommune.

I kommunens budsjett og økonomiplaner innarbeider administrasjonen tiltak som viser hvordan kommunen innretter seg i forhold de sentrale føringene, og utfordringen blir å prioritere og omprioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte. Kravet til omstillingsevne, kompetanseutvikling og effektivitet ligger over kommunen hele tiden. Det er nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike virksomhetene i kommunen.

8. Årsrapport 2023 Arbeidsmiljøutvalget (AMU)

Bakgrunn

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) skal virke for gjennomføring av et fullt forsvarlig arbeidsmiljø i organisasjonen Trysil kommune. Utvalget skal delta i planleggingen av verne- og miljøarbeidet, og nøye følge utviklingen i spørsmål som angår arbeidstakernes sikkerhet, helse og velferd.

Arbeidsmiljøutvalget skal hvert år avgi rapport om sin virksomhet til virksomhetens styrende organer og arbeidstakernes organisasjoner, jf. [arbeidsmiljøloven § 7-2 \(6\)](#).

Arbeidsmiljøutvalgets medlemmer 2023 (opprettet 01.01.2023)

Arbeidsgiversiden (5 stk. med stemmerett)

Faste medlemmer	Varamedlemmer
Kommunedirektør Jan Sævig* (leder AMU)	Gerardus Johannes Kort
Kommunalsjef Britt Støa (nestleder fra 01.08.2023)	Ida Nymoen
Kommunalsjef Tanja K. Andersen , fra 01.08.2023. Før dette var kommunalsjef Hanne Stolt Wang medlem (som også var nestleder)	Berit Helen Haget
Kommunalsjef Bente Hagen	Hans Martin Aas
HR-leder Lasse Bolstad	Harald Nyberg

Arbeidstakersiden (5 stk. med stemmerett)

Faste medlemmer	Varamedlemmer
Hovedverneombud Kenneth Skjelfjord* , fra 01.11.2023. Før dette hadde Malin Amundstad denne funksjonen	Sissel Brenden
Hovedtillitsvalgt Marianne Andersen* (Fagforbundet)	Lene Øien Karlsen
Hovedtillitsvalgt Gina Solberg (Utdanningsforbundet)	Dina Lutnæs Skomakerstuen
Tillitsvalgt Bodil Solvang Rønnes (Fagforbundet)	June Elisabeth Ebbel
Tillitsvalgt Inger Lise Friis Opsahl (Delta)	Ann Kristin Flystveit

Representanter med tale- og forslagsrett, men ikke stemmerett:
Bedriftshelsetjenesten ved **Stine Hillestad Borud** (Falck Norge AS)

Sekretariatsfunksjon for AMU: **Anders Spangen*** (lønn og personal), fra 01.11.2023. Før dette hadde Marit Nerby denne funksjonen.

* Medlemmer i AU. AU er et selvopprettet arbeidsutvalg som forbereder saker til AMU.

Årsberetning 2023 – Trysil kommune

Avholdte møter og saker i AMU 2023

Det er avholdt 5 møter i arbeidsmiljøutvalget i 2023. Det skulle også vært avholdt et møte den 12. desember, men dette ble avlyst grunnet sykdomsforfall. Tabellen viser hvilke saker som har vært behandlet i AMU i 2023.

Møtedato	Saker	Møtedokumenter
01.02.2023	Årsrapport for AMU 2022 Handlingsplan for AMU-året 2023, inkl. samarbeidsplan med BHT Møteplan for AMU 2023 Referatsak: Arbeidsmiljøkartlegging ved Innbygda skole	Møteinncalling – Møteprotokoll
26.04.2023	Arbeidsplassbesøk av AMU	Møteinncalling – Møteprotokoll
31.05.2023	Risiko- og forsvarlighetsvurdering av arbeidstidsordning ved Trysil bo- og aktivitetssenter Hjemmekontor i Trysil kommune – retningslinjer og individuell avtale Samlerapport til AMU (HMS) nr. 1 2023 – fra sektorene	Møteinncalling – Møteprotokoll
07.09.2023	Likestillingsredegjørelse 2022 Plan for arbeidsplassbesøk av AMU i perioden 2023-2028 Referatsak: Oppfølging av tilsyn og vedtak om pålegg (Arbeidstilsynet, Hagebæk)	Møteinncalling – Møteprotokoll
15.11.2023	Samlerapport til AMU (HMS) nr. 2 2023 – fra sektorene Årsbudsjett 2024 og økonomiplan 2025-2027	Møteinncalling – Møteprotokoll

Utvalget har også blitt *orientert* om en rekke forhold i møtene, bl.a. om HMS-avvik, nærværarbeid, HMS-kurs, rutine for helseundersøkelser, omstillings- og nedbemanningsprosess ved TUS og ungdomsklubben, gjennomførte arbeidsplassbesøk våren 2023, ferieavvikling i sektor helse og mestring sommer 2023 og nytt hovedverneombud.

Arbeidsplassbesøk

Arbeidsplassbesøk av AMU ble innført som ordning i 2023. For bakgrunn, formål, organisering og ansvar, innhold og form – se [beskrivelse](#) i eHåndboka.

Arbeidsplassbesøkene i 2023 har blitt gjennomført i henhold til [plan](#), med ett unntak (ikke gjennomført i lønns- og personalavdelingen). De besøkte avdelingene i 2023 er:

Trysil bo- og aktivitetssenter, avdeling 4

Enhet for hverdagsmestring, avdeling 1

Økonomiavdelingen

Nysted barnehage

Vestre Trysil oppvekstsenter

Landbruksavdelingen

Tjenestekontoret

KONTROLLUTVALGET I TRYSIL KOMMUNE

**Til kommunestyret i
Trysil kommune**

Kontrollutvalgets uttalelse om årsregnskapet for Trysil kommune 2023

Kontrollutvalget har i møtet den 22.5.24, sak 24/24, behandlet Trysil kommunes årsregnskap og årsberetning for 2023. Grunnlaget for behandlingen har vært det avlagte årsregnskapet, kommunedirektørens årsberetning og revisjonsberetningen, datert 2.5.24. Den erstatter foreløpig revisjonsberetning datert 15.4.24. I tillegg bygger kontrollutvalgets uttalelse på muntlige opplysninger som kom frem under behandlingen av saken i kontrollutvalgets møte.

Kontrollutvalget skal avgjøre uttalelse til årsregnskapet og årsberetningen, dette følger av kommuneloven § 14-3 tredje ledd.

Årsberetning

De formelle kravene til årsberetning er fulgt, jf. Kommuneloven § 14-7

Kommuner og fylkeskommuner skal utarbeide en årsberetning for kommunens eller fylkeskommunens samlede virksomhet. Det skal også utarbeides en egen årsberetning for hvert kommunalt eller fylkeskommunalt foretak.

Årsberetningene skal blant annet redegjøre for:

- c) virksomhetens måloppnåelse og andre ikke-økonomiske forhold som er av vesentlig betydning for kommunen eller fylkeskommunen eller innbyggerne
- d) tiltak som er iverksatt og tiltak som planlegges iverksatt for å sikre en høy etisk standard
- e) den faktiske tilstanden når det gjelder kjønnslikestilling
- f) hva kommunen eller fylkeskommunen gjør for å oppfylle arbeidsgivers aktivitetsplikt etter likestillings- og diskrimineringsloven § 26.

Driftsresultatet for 2023 er avsluttet med et negativt netto driftsresultat kr 2 667 570 i kommunekassen, og et negativt netto driftsresultat i det konsoliderte årsregnskapet på kr 4 273 080.

Årsregnskapet består av:

- kommunekassens årsregnskap, som består av balanse per 31. desember 2023, bevilgningsoversikter drift og investering, økonomisk oversikt drift og

oversikt over samlet budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjoner for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og

- konsolidert årsregnskap som består av balanse per 31. desember 2023, driftsregnskap, investeringsregnskap, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og noter, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Utover ovennevnte, og det som kommer frem av saksfremlegget til kontrollutvalget i regnskapssaken og revisjonsberetningen av 2.5.24, har kontrollutvalget ikke merknader til Trysil kommunes årsregnskap for 2023.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet og årsberetningen.

Trysil, 22.5.24
Marit Nyhuus (sign.)
leder av kontrollutvalget

Kristin Moe (sign)
sekretær

Arkivsak-dok. 21/00128-57
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-25/24 ENGASJEMENTSBREV REVISJON ØST IKS

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar engasjementsbrev for Trysil kommune og Trysil kommuneskoger KF til orientering

Vedlegg:

1. Engasjementsbrev Trysil kommune
2. Engasjementsbrev Trysil kommuneskoger KF

Saksframstilling:

Hensikten med et engasjementsbrev er å nedtegne vilkårene for oppdraget og kommunisere dette med oppdragsgiver, slik at det er en felles forståelse for arbeidsoppgaver og ansvarsdeling mellom revidert part og revisor på ulike områder. Det er anbefalt at engasjementsbrevet utarbeides hvert 4. år i starten av en ny valgperiode, eller ved endringer i kommunen eller hos revisor.

Viser til vedlagte brev i saken.

Postboks 84, 2341 Løten
 Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
 Org.nr.: 974 644 576 MVA
 Bankgiro: 1822.46.49505

Til
 kontrollutvalget i Trysil kommune

Saksbeh.:
 Tommy Pettersen

Direkte tlf.:
 92 02 47 31

Deres ref.:

Vår ref.:
 800/2023

Dato:
 20.02.2024

ENGASJEMENTSBREV – TRYSIL KOMMUNE

1. Innledning

Revisjon Øst IKS er valgt til revisor for Trysil kommune. Revisjonen består av regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov og andre uttalelser og kontrollhandlinger, og omfatter revisjonen av kommuneregnskapet og konsolidert årsregnskap.

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommuner herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

De økonomiske forhold mellom revisjonen og kontrollutvalget som oppdragsgiver avtales i en egen årlig oppdragsavtale.

2. Revisjonen – formål og innhold

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon, eierskapskontroll og annen kontroll som er bestemt i lov eller i medhold av lov, jf. kommuneloven § 24-2. Revisjon av kommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av NKRF – kontroll og revisjon i kommunene er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19.

Ledelsens ansvar

I henhold til kommuneloven er kommunedirektøren ansvarlig for at kommunens interne kontroll sikrer at lover og forskrifter følges, herunder at økonomiforvaltningen er ordnet på en

betryggende måte. Det er også kommunedirektørens ansvar å utarbeide og fremme kommunens årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. og god kommunal regnskapsskikk.

Kommunens ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller mv. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning. Frister framgår av vedlegg til den årlige oppdragsavtalen med kontrollutvalget.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er kommunens øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere den kommunale forvaltning. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå løpende kontroll med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at kommunens regnskap blir forsvarlig revidert og uttale seg til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen før formannskapet innstiller til vedtak. Videre skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av kommunens virksomhet og av selskaper kommunen har eierinteresser i. Kontrollutvalget skal også påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper (eierskapskontroll).

Forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak, jf. kommuneloven § 23-3.

Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

Betingelsene blir ikke utdypet nærmere i dette brevet, men blir avtalt særskilt i egne avtaler med kontrollutvalget.

Revisjonen rapporterer forvaltningsrevisjoner og eierskapskontroller til kontrollutvalget i egne rapporter.

Regnskapsrevisjon

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave å kontrollere om årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon og å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om at revisor har betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og at det er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Vi kontrollerer om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, og om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Vi ser også etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene er dekkende beskrevet i årsberetningen.

Årsregnskapet, herunder konsolidert årsregnskap, skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt av kommunedirektøren senest 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars.

Videre er det vår oppgave å se etter at kommunen har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for kommunens eller enhetens utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid påvirkes av kvaliteten på, og effektiviteten av kommunens interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om kommunens interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av kommunens interne kontroll.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

I samsvar med kommuneloven § 24-9 er det vår oppgave å se etter om kommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Kontrollen skal i utgangspunktet gjennomføres med begrensede ressurser og baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges fram for kontrollutvalget. Resultatet av kontrollen rapporteres i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget som avgis senest 30. juni.

Kontrollen utføres i samsvar med standarden RSK 301 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå moderat sikkerhet i uttalelsen om etterlevelse på det området som velges for kontroll.

Moderat sikkert innebærer en lavere sikkerhet enn betryggende sikkerhet, men skal gi brukerne en klart økt tillit til informasjonen eller forholdet som er kontrollert. Vi gjennomfører handlinger som forespørsler, inspeksjon av dokumenter og analytiske handlinger for å oppnå moderat sikkerhet. I uttalelsen gir vi uttrykk for om vi har blitt oppmerksomme på forhold som gir grunn til å tro at økonomiforvaltningen på det aktuelle området ikke følger sentrale bestemmelser og vedtak.

Misligheter

Revisor bidrar gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal revisor straks melde fra om det til kontrollutvalget i nummerert brev, dette fremkommer i kommuneloven § 24-7.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende nytt brev til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av brevet til kommunedirektøren.

Andre bekreftelser enn revisjonsberetningen som inngår i oppdraget

Vi vil avgi følgende revisorbekreftelser mv. i samsvar med lov og god kommunal revisjonsskikk:

- Kompensasjonsmelding for merverdiavgift
- Bekreftelser på prosjektrengskap o.l. i henhold til ISA 805 og ISRS 4400
- Uttalelse om kommunens dokumentasjon for låneopptak, jf. kommuneloven § 14-14
- Kommunens rapportering av antall personer med psykisk utviklingshemming
- Refusjonskrav for utgifter til særlig ressurskrevende helse- og omsorgstjenester
- Andre revisjonsbekreftelser etter forespørsel fra kommunen

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Oppdragsansvarlig revisor er statsautorisert revisor Tommy Pettersen. Statsautorisert revisor Rolf Berg er oppdragsansvarlig revisor primært for revisjonsuttalelser/revisjonsberetninger til tilskuddsgivere. Den løpende revisjonen blir ivaretatt av utøvende revisor(er) på teamet.

Eventuelt skifte av oppdragsansvarlig revisor vil bli varslet skriftlig til kontrollutvalget.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos kommunen og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene. Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 24-2 femte ledd. Det er gjort unntak fra taushetsplikten for rapportering av mulige straffbare handlinger, herunder ivaretagelse av rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

Våre leverandører av IKT-tjenester og -programvare får tilgang til fortrolig informasjon når det er nødvendig i forbindelse med drift av og endringer i våre informasjonssystemer. Vi har ansvar for å ha et forsvarlig system for informasjonssikring. Dette omfatter også våre leverandører av IKT-tjenester.

4. Personvern

For å gjennomføre revisjonen og andre oppdrag under dette engasjementsbrevet, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen kan fremlegges på forespørsel. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget og vi inngår derfor ikke en databehandleravtale.

5. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det.

Regnskapsrevisjonen rapporteres slik til kontrollutvalget:

1. Presentasjon av revisjonsstrategi og risiko- og vesentlighetsvurdering forenklet etterlevelseskontroll (ROV) ved inngangen til nytt revisjonsår
2. Oppsummering av årets interimrevisjon, revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen
3. Revisjonsberetning
4. Nummererte brev (se nedenfor)
5. Skriftlig uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll

Vi legger vekt på å ha en god dialog med kontrollutvalget.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med Revisjon Øst IKS.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til kommunedirektøren. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til kommuneloven § 24-7 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til administrasjonen.

Uttalelser fra kommunens ledelse

I forbindelse med gjennomføring av våre oppdrag vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om vi er gitt all informasjon som er nødvendig for oppdraget og om fullstendigheten og riktigheten av det forholdet som kontrolleres. Dette gjelder i alle tilfeller:

- I forbindelse med avslutningen av revisjonen av årsregnskapet. Denne uttalelsen inneholder også skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv.
- I forbindelse med avslutningen av forenklet etterlevelseskontroll av økonomiforvaltningen.

6. Avslutning

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Med hilsen

Tommy Pettersen

oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Kopi: Kommunedirektør

Postboks 84, 2341 Løten
 Telefon: 62 43 58 00
www.revisjon-ost.no
post@rev-ost.no
 Org.nr.: 974 644 576 MVA
 Bankgiro: 1822.46.49505

Til
 kontrollutvalget i Trysil kommune

Saksbeh.:
 Tommy Pettersen

Direkte tlf.:
 92 02 47 31

Deres ref.:

Vår ref.:
 805/2023

Dato:
 20.02.2024

ENGASJEMENTSBREV – TRYSIL KOMMUNESKOGER KF

1. Innledning

Revisjon Øst IKS er valgt til revisor for Trysil kommuneskoger KF. Revisjonen består av regnskapsrevisjon, som er bestemt i lov eller i medhold av lov og andre uttalelser og kontrollhandlinger, og omfatter revisjonen av foretaket sitt regnskap.

Med utgangspunkt i de revisjonsbestemmelsene som gjelder for kommunale foretak herunder standarder for god kommunal revisjonsskikk, vil vi i dette brevet beskrive vår forståelse av revisjonsoppdraget, slik at utvalget får en oppfatning av rollefordeling og hva som kan forventes av oss.

2. Revisjonen – formål og innhold

Revisor skal utføre regnskapsrevisjon, jf. kommuneloven § 24-2. Revisjon av kommunal virksomhet skal skje i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

Vi vil gjennomføre og rapportere resultatene av vår revisjon i henhold til god kommunal revisjonsskikk, som er en rettslig standard. Innholdet i dette begrepet er normert av kommunelovens bestemmelser om revisjon, tilhørende forskrifter og etablerte og anerkjente standarder på området. Som medlem av NKRF – kontroll og revisjon i kommunene er vi underlagt jevnlig eksterne kvalitetskontroller.

Revisor har plikt til løpende å foreta en vurdering av egen uavhengighet. Oppdragsansvarlig revisor skal hvert år avgi en skriftlig egenvurdering av sin uavhengighet til kontrollutvalget i samsvar med forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 19.

Ledelsens ansvar

I henhold til kommuneloven er daglig leder ansvarlig for at foretakets interne kontroll sikrer at lover og forskrifter følges, herunder at økonomiforvaltningen er ordnet på en betryggende måte. Det er styrets ansvar å avgi foretakets årsberetning og avlegge årsregnskapet i samsvar med bestemmelsene i kommuneloven, forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner mv. og god kommunal regnskapsskikk.

Foretakets ledelse har også ansvaret for at vi som revisor har ubegrenset tilgang til registrerte opplysninger, dokumentasjon og annen informasjon vi finner nødvendig for å kunne utføre vårt arbeid, herunder korrespondanse, kontrakter, protokoller mv. Dette inkluderer også tilgang til systembeskrivelser og nødvendig veiledning.

Kommunestyret og kontrollutvalgets ansvar

Kommunestyret er foretakets øverste organ, og har det øverste ansvaret for å kontrollere den kommunale forvaltning. Kommunestyret velger selv et kontrollutvalg til å forestå løpende kontroll med den kommunale forvaltning på sine vegne. Kontrollutvalget skal påse at foretakets regnskap blir forsvarlig revidert og uttale seg til kommunestyret om årsregnskapet og årsberetningen før formannskapet innstiller til vedtak. Videre skal kontrollutvalget påse at det utføres forvaltningsrevisjon av foretakets virksomhet.

Regnskapsrevisjon

Årsregnskapet og de aktuelle delene av årsberetningen

I regnskapsrevisjonen er vår hovedoppgave å kontrollere om årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon og å avgi en uavhengig uttalelse (revisjonsberetning) om at revisor har betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon og at det er avgitt i samsvar med lov og forskrifter. I tillegg kontrollerer vi om den revisjonspliktiges ledelse har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger.

Vi kontrollerer om årsberetningen inneholder de opplysningene som lov og forskrift krever, og om opplysningene om økonomi i årsberetningen stemmer overens med årsregnskapet. Vi ser også etter om årsberetningen gir dekkende opplysninger om vesentlige beløpsmessige avvik fra årsbudsjettet og om vesentlige avvik fra kommunestyrets premisser for bruken av bevilgningene er dekkende beskrevet i årsberetningen.

Årsregnskapet avlegges av styret iht. kommuneloven § 9-8, og skal iht. kommuneloven § 14-6 være avlagt senest 22. februar i året etter regnskapsåret. Årsberetningen skal avgis senest 31. mars. Ledelsens ansvar omfatter også ansvar for at registrering, dokumentasjon og oppbevaring av regnskapsopplysninger er innrettet på en ordentlig og oversiktlig måte.

Videre er det vår oppgave å se etter at foretaket har ordnet den økonomiske internkontrollen på en betryggende måte og med forsvarlig kontroll.

Revisjonens utførelse og forholdet til intern kontroll

God kommunal revisjonsskikk innebærer blant annet at vi kontrollerer utvalgte deler av materialet som underbygger informasjonen i årsregnskapet, foretar analytiske vurderinger og andre revisjonshandlinger som vi etter forholdene finner hensiktsmessige.

På grunn av en revisjons iboende begrensninger, sammen med den interne kontrollens iboende begrensninger, er det alltid risiko for at ikke all vesentlig feilinformasjon i regnskapet avdekkes, selv om revisjonen er planlagt og utført i samsvar med god kommunal revisjonsskikk, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Ved vår risikovurdering vurderer vi de interne kontrollene som er relevant for foretakets utarbeidelse av årsregnskapet med det formål å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige ut fra

omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for effektiviteten av enhetens interne kontroll. Slike revisjoner eller gjennomganger vil eventuelt kunne avtales.

Generelt vil en effektiv intern kontroll redusere risikoen for at misligheter og feil vil oppstå uten å bli avdekket, men vil aldri kunne eliminere denne risikoen. Omfanget av vårt revisjonsarbeid påvirkes av kvaliteten på, og effektiviteten av foretakets interne kontroll, samt regnskaps- og rapporteringsrutiner. Vi vil rapportere skriftlig om eventuelle vesentlige mangler i den interne kontrollen som vi har identifisert under revisjonen, se nærmere om dette under avsnittet rapportering.

Registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger

Når vi konkluderer om registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger i revisjonsberetningen, vil revisjonen være utført i samsvar med den internasjonale standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon». De valgte kontrollhandlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for vesentlige mangler.

Ved vurderingen av ledelsens plikter med hensyn til registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger, innhenter revisor informasjon om foretakets interne rutiner for å vurdere samsvaret med lov, forskrift og god bokføringsskikk, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av foretakets interne kontroll.

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen

I samsvar med kommuneloven § 24-9 er det vår oppgave å se etter om foretakets økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak. Kontrollen skal i utgangspunktet gjennomføres med begrensede ressurser og baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering som legges fram for kontrollutvalget. Resultatet av kontrollen rapporteres i en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget som avgis senest 30. juni.

Kontrollen utføres i samsvar med standarden RSK 301 «Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen». Standarden krever at vi etterlever etiske krav, planlegger og gjennomfører vårt arbeid for å oppnå moderat sikkerhet i uttalelsen om etterlevelse på det området som velges for kontroll.

Moderat sikkert innebærer en lavere sikkerhet enn betryggende sikkerhet, men skal gi brukerne en klart økt tillit til informasjonen eller forholdet som er kontrollert. Vi gjennomfører handlinger som forespørsler, inspeksjon av dokumenter og analytiske handlinger for å oppnå moderat sikkerhet. I uttalelsen gir vi uttrykk for om vi har blitt oppmerksomme på forhold som gir grunn til å tro at økonomiforvaltningen på det aktuelle området ikke følger sentrale bestemmelser og vedtak.

Forenklet etterlevelseskontroll i foretaket sees i sammenheng med forenklet etterlevelseskontroll i kommunen, og vi rapporter resultatet av vårt arbeid samlet til kontrollutvalget.

Misligheter

Revisor bidrar gjennom revisjonen til å forebygge og avdekke misligheter og feil. Hvis revisor avdekker eller på annen måte blir kjent med misligheter, skal revisor straks melde fra om det til kontrollutvalget i nummerert brev, dette fremkommer i kommuneloven § 24-7.

Når saksforholdet er nærmere klarlagt, skal revisor sende nytt brev til kontrollutvalget. Revisor skal sende kopi av brevet til styret.

Andre bekreftelser enn revisjonsberetningen som inngår i oppdraget

Vi vil avgi følgende revisorbekreftelser mv. i samsvar med lov og god kommunal revisjonsskikk:

- Bekreftelser på prosjektrekskap o.l. i henhold til ISA 805 og ISRS 4400
- Andre revisjonsbekreftelser etter forespørsel fra foretaket

Oppdragsansvarlig regnskapsrevisor

Oppdragsansvarlig revisor er statsautorisert revisor Tommy Pettersen. Statsautorisert revisor Rolf Berg er oppdragsansvarlig revisor primært for revisjonsuttalelser/revisjonsberetninger til tilskuddsgivere. Den løpende revisjonen blir ivaretatt av utøvende revisor(er) på teamet. Eventuelt skifte av oppdragsansvarlig revisor vil bli varslet skriftlig til kontrollutvalget.

3. Innsynsrett og taushetsplikt

Revisor kan kreve enhver opplysning, redegjørelse eller ethvert dokument hos foretaket og foreta de undersøkelser som revisor finner nødvendige for å gjennomføre oppgavene.

Både oppdragsansvarlig revisor og revisjonsmedarbeiderne har taushetsplikt etter forvaltningsloven §§ 13 til 13e. Dette følger av kommunelovens § 24-2 femte ledd. Det er gjort unntak fra taushetsplikten for rapportering av mulige straffbare handlinger, herunder ivaretagelse av rapporteringsplikt etter hvitvaskingsloven. Taushetsplikten gjelder ubegrenset i tid, også etter at oppdraget er avsluttet.

Taushetsplikten er ikke til hinder for at kontrollutvalget får den informasjon om resultater av revisjonen som er nødvendige.

Våre leverandører av IKT-tjenester og -programvare får tilgang til fortrolig informasjon når det er nødvendig i forbindelse med drift av og endringer i våre informasjonssystemer. Vi har ansvar for å ha et forsvarlig system for informasjonssikring. Dette omfatter også våre leverandører av IKT-tjenester.

4. Personvern

For å gjennomføre revisjonen og andre oppdrag under dette engasjementsbrevet, vil vi behandle personopplysninger slik det er beskrevet i vår personvernerklæring. Personvernerklæringen kan fremlegges på forespørsel. Vi er behandlingsansvarlig etter personvernreglene for de personopplysningene vi behandler i forbindelse med oppdraget og vi inngår derfor ikke en databehandleravtale.

5. Rapportering og dialog

Engasjementsbrev for revisjonsoppdraget utarbeides for hver valgperiode eller oftere dersom det er forhold som tilsier det.

Regnskapsrevisjonen rapporteres slik til kontrollutvalget:

1. Presentasjon av revisjonsstrategi ved inngangen til nytt revisjonsår (etter avtale)
2. Oppsummering av årets revisjon og revisjonsresultater ved avslutning av revisjonen
3. Revisjonsberetning
4. Nummererte brev (se nedenfor)
5. Skriftlig uttalelse om forenklet etterlevelseskontroll

Vi legger vekt på å ha en god dialog med kontrollutvalget.

Kontrollutvalget og sekretær skal ta eventuell kritikk av revisor eller revisjonen opp med Revisjon Øst IKS.

Nummererte brev

Vi kan gjennom regnskapsrevisjonen finne forhold som ikke blir påpekt i revisjonsberetningen, men vi finner det nødvendig å påpeke i nummerert brev. Slike nummererte brev vil bli sendt til kontrollutvalget med kopi til styret og daglig leder. Kontrollutvalget har et ansvar for å påse at forhold som er påpekt av revisor blir fulgt opp.

I henhold til kommuneloven § 24-7 skal revisor påpeke følgende forhold i nummererte brev:

- a. vesentlige feil som kan føre til at årsregnskapet ikke gir riktig informasjon
- b. vesentlige mangler ved registrering og dokumentasjon av regnskapsopplysninger
- c. vesentlige mangler ved den økonomiske internkontrollen
- d. manglende eller mangelfull redegjørelse i årsberetningen for vesentlige budsjettavvik
- e. enhver mislighet
- f. hvorfor han eller hun ikke har skrevet under på oppgaver som skal sende til offentlige myndigheter, og som revisor etter lov eller forskrift skal bekrefte
- g. hvorfor han eller hun sier fra seg revisjonsoppdraget.

Revisor skal årlig gi en skriftlig oppsummering til kontrollutvalget om forhold som er tatt opp i nummererte brev, men som ikke er rettet opp eller som ikke er tilstrekkelig fulgt opp.

Brev med påpekning av mindre vesentlige feil eller mangler vil bli sendt direkte til daglig leder.

Uttalelser fra foretakets ledelse

I forbindelse med gjennomføring av våre oppdrag vil vi i henhold til god kommunal revisjonsskikk innhente en skriftlig uttalelse fra ledelsen om vi er gitt all informasjon som er nødvendig for oppdraget og om fullstendigheten og riktigheten av det forholdet som kontrolleres. Dette gjelder i alle tilfeller:

- I forbindelse med avslutningen av revisjonen av årsregnskapet. Denne uttalelsen inneholder også skriftlige uttalelser fra ledelsen om kjennskap til eller mistanke om misligheter mv.
- I forbindelse med avslutningen av forenklet etterlevelsesk kontroll av økonomiforvaltningen.

6. Andre tjenester

Vår organisasjon har medarbeidere med betydelig kompetanse og praksis innenfor mange fagområder. Dette gjør oss i stand til å yte kompetent veiledning til dere, og som medlem av NKRF kan vi også trekke på kompetansen i et stort fagmiljø. Vi bistår gjerne med veiledning innenfor intern kontroll, merverdiavgift, regnskapsføring, budsjetter, lov og forskrifter osv., så langt det lar seg gjøre innenfor vår oppgave som revisor.

7. Honorar for revisjon og bistand/veiledning

Vårt honorar beregnes etter medgått tid, med tillegg for påløpte utgifter. Honorarets størrelse vil være påvirket av regnskapets kvalitet og omfanget på den bistand/veiledning som etterspørres. Godtgjørelsen er beregnet etter prinsippet om selvkost.

Vi håper innholdet i dette brevet samsvarer med kontrollutvalgets forståelse av revisors rolle og ansvarsområder, og vi ser frem til et godt og konstruktivt samarbeid. Hvis noe er uklart eller utvalget har spørsmål, er det bare å ta kontakt.

Med hilsen

Tommy Pettersen
oppdragsansvarlig regnskapsrevisor/
statsautorisert revisor

Kopi: Styreleder
Daglig leder

Arkivsak-dok. 21/00128-58
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-26/24 INFORMASJON OM REVISJON ØST IKS SIN INTERNE KVALITETSSIKRING (ISQM1)

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin redegjørelse til orientering

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Revisjon i kommuner og fylkeskommuner skal gjennomføres i samsvar med god kommunal revisjonsskikk. For å overholde denne rettslige standarden, er det nødvendig at revisjonsenhetene har et internt kvalitetskontrollsystem.

ISQM 1 Kvalitetsstyring for revisjonsforetak som utfører revisjon eller forenklet revisorkontroll av regnskaper, eller andre attestasjonsoppdrag eller beslektede tjenester setter krav til revisjonsforetakets system for kvalitetsstyring av revisjonsoppdrag samt oppdrag om forenklet revisorkontroll av regnskaper, andre attestasjonsoppdrag og beslektede tjenester.

ISQM 1 krever at de enkelte revisjonsforetakene skal sette kvalitetsmål for sin virksomhet. Standarden angir generelle kvalitetsmål som skal gjelde i alle revisjonsforetak. Det kan være nødvendig å fastsette ytterligere kvalitetsmål i det enkelte foretaket.

Som det går fram av informasjonen skal alle revisjonsenheter etablere et eget internt kvalitetssystem for sitt arbeid. Vi har bedt om at Revisjon Øst IKS orienterer om sitt opplegg for intern kvalitetskontroll.

Arkivsak-dok. 24/00008-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-27/24 OVERORDNET EIERSKAPSKONTROLL

Forslag til vedtak/innstilling:

1. Kontrollutvalget tar overordnet Eierskapskontroll Trysil kommune til orientering.
2. Saken oversendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak:
 - a. Kommunestyret tar overordnet Eierskapskontroll til orientering.
 - b. Kommunestyret ber kommunedirektøren følge opp rapportens anbefalinger.
3. Kontrollutvalget innhenter tilbakemelding fra kommunedirektøren om hvordan anbefalingene er fulgt opp innen 1.3.25

Vedlegg:

Rapport - overordnet eierskapskontroll

Saksframstilling:

Kontrollutvalget i Trysil kommune vedtok i møte 07.09.2022 sak 39/22 å bestille en overordnet eierskapskontroll rettet mot kommunens eierskapsforvaltning. Denne rapporten svarer opp denne bestillingen. Formålet med eierskapskontrollen har vært å undersøke hva slags overordnet system, retningslinjer og føringer kommunen har for eierskapsforvaltning, og hvordan kommunen følger opp at disse etterleves. Dette er belyst ved å besvare følgende problemstillinger:

1. Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?
2. Hvordan sikrer kommunen at eierrepresentanter kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har nødvendig kompetanse?
3. Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

I den overordnede eierskapskontrollen er det benyttet dokumentanalyse og intervju som metode. Eierskapskontrollens innhentede data er vurdert opp mot kriterier utledet fra kommuneloven og KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Anbefalinger

Ut fra de vurderinger og konklusjoner som er gjort anbefaler revisor at kommunen:

1. Utarbeider en oppdatert eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen bør:
 - Omfatte alle selskaper, samarbeid og eventuelt andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller andre interesser i.
 - Justeres slik at den samsvarer med kommunens praktisering av eierstyring. Blant annet når det gjelder:
 - Valg av eierrepresentanter.
 - Avklaring av forholdet mellom kommunedirektør og daglig leder i KF.
 - Bestemmelser om valg av varamedlemmer til eierrepresentasjon.
 - Inneholde bestemmelser om kommunikasjon/rapportering fra eierrepresentantene til formannskap, kommunestyret og eventuelt kommuneadministrasjon.
 - Spesifisere hva slags type kompetanse det er behov for i selskapsstyrene, og sette krav til sammensetning/kompletering av kompetanse i selskapsstyrene
 - Legges frem for kommunestyret tidlig i hver valgperiode, slik at prinsippene for eierstyring i størst mulig grad er forankret i sittende kommunestyre.
2. Utarbeider skriftlige retningslinjer eller rutiner for hvordan oppfølging av strategi og øvrige krav i eierskapsmeldingen skal gjennomføres i praksis.
3. I tillegg til generell opplæring i eierstyring for de folkevalgte, også gi informasjon/opplæring i kommunens egen organisering og praksis for eierstyring.
4. Innfører en årlig samlet rapportering til de folkevalgte som omfatter tilstanden i selskapene og en evaluering av hvordan kommunens systemer og rutiner for eierstyring har fungert. Bestemmelser om en slik rapportering bør videre tas inn i eierskapsmeldingen.
5. Utarbeider rutiner eller en plan som sikrer at styringsdokumenter og avtaler med selskaper/samarbeider vurderes mot kommunens målsettinger, krav og behov, og at det fremmes forslag om endringer når det er aktuelt.

En overordnet eierskapskontroll omfatter felles systemer, retningslinjer og føringer for de selskaper mv. hvor kommunen har eierinteresser. Spesielle forhold og den enkelte eierrepresentants oppfølging i enkeltelskaper, er ikke omfattet av denne kontrollen, men må gjennomføres som egne eierskapskontroller.

Hvordan kommunens systemer og rutiner fungerer i praksis vil ikke kunne besvares fullt ut i denne kontrollen. Det anbefales at det i tillegg gjennomføres eierskapskontroller for et utvalg av selskaper. Dette kan for eksempel foretas samtidig med forvaltningsrevisjoner i selskapene, noe som også anses å være rasjonelt med hensyn til tidsbruk.

Revisjon Øst IKS har levert en informativ rapport som svarer opp alle problemstillinger på en god måte.

Utøvende forvaltningsrevisor vil presentere rapporten.

REVISJONSRAPPORT

Eierskapsstyring

TRYSIL KOMMUNE 2024

Postboks 84, 2341 Løten
Telefon: 62 43 58 00
<https://www.revisjon-ost.no>
E-post: post@rev-ost.no
Org. nr.: 974 644 576 MVA

Forord – om rapporten

Denne rapporten er bygget opp med et kort sammendrag som går gjennom hovedfunnene og konklusjonen i forvaltningsrevisjonsprosjektet i første kapittel.

Vi har valgt å benytte en «trafikklysmode» for å illustrere hva vi mener er i henhold til krav på området, det som er godkjent med merknad, og det som ikke er i henhold til krav på området. Hver vurdering blir merket med henholdsvis grønt, gul/oransje og rødt.

Rapporten er utarbeidet med et digitalt tilsnitt og innehar lenker til ulike seksjoner av rapporten. Dette skal gjøre det enklere for leseren å navigere i rapportens

innhold. Det er også lenket til de kilder som er digitalt tilgjengelige, for en mer interaktiv opplevelse av rapporten.

Rapporten er bygget opp etter NKRFs krav til sluttrapport i Standard for eierskapskontroll (RSK 002). Dette innebærer minstekravene til

- sammendrag (kap. 1),
- informasjon om bestillingen (kap. 2-3),
- problemstillingene (kap. 5-8),
- valg av metoder og vurdering av datagrunnlag (kap. 4),
- kontrollkriterier (vedlegg A),
- presentasjon av data (kap. 5-8),
- vurderinger (kap. 5-8),
- konklusjon (kap. 9),
- anbefalinger (kap. 10),
- referanser (kap. 12) og
- ordfører og kommunedirektøren sin uttalelse (kap. 11).

I tråd med Standard for eierskapskontroll RSK 002, vil vi fremheve at vi vektlegger at eierskapskontrollen skal «bidra til et godt beslutningsgrunnlag for de folkevalgte styring og kontroll, og å bidra til læring».

Vi vil takke kontrollutvalget for oppgaven, og administrasjonen for tilrettelegging for en best mulig og effektiv gjennomføring av eierskapskontrollen. Vi håper at leseren finner nytte i rapporten og vil benytte denne videre i forbindelse med en trygg og god forvaltning av eierstyringen i kommunen.

Løten, den 02.04.2024

Magnus Michælson

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor

Edvin Steigjerud

Utøvende forvaltningsrevisor

Innholdsfortegnelse

1	Sammendrag	4
2	Bakgrunn for prosjektet	7
3	Formål og problemstillinger	7
4	Metode for eierskapskontrollen.....	7
5	Om eierskap i Trysil kommune	8
6	Problemstilling 1 – Regler og føringer for eierskapsoppfølging	9
6.1	Kriterier for problemstilling 1.....	9
6.2	Innhentet data.....	9
6.3	Revisors vurdering.....	12
7	Problemstilling 2 – Oppfølging av kommunens føringer.....	15
7.1	Kriterier for problemstilling 2.....	15
7.2	Innhentet data.....	15
7.3	Revisors vurdering.....	16
8	Problemstilling 3 – Rapportering og kommunikasjon	19
8.1	Kriterier for problemstilling 3.....	19
8.2	Innhentet data.....	19
8.3	Revisors vurdering.....	20
9	Konklusjon	23
10	Anbefalinger	25
11	Ordfører og Kommunedirektørens uttalelse.....	26
12	Referanser	27
12.1	Internettreferanser	27
	Vedlegg A: Kontrollkriterier.....	28

Foto på forside: Ola Matsson, Skistar

1 Sammendrag

Kontrollutvalget i Trysil kommune vedtok i møte 07.09.2022 sak 39/22 å bestille en overordnet eierskapskontroll rettet mot kommunens eierskapsforvaltning. Denne rapporten svarer opp denne bestillingen. Formålet med eierskapskontrollen har vært å undersøke hva slags overordnet system, retningslinjer og føringer kommunen har for eierskapsforvaltning, og hvordan kommunen følger opp at disse etterleves. Dette er belyst ved å besvare følgende problemstillinger:

1. Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?
2. Hvordan sikrer kommunen at eierrepresentanter kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har nødvendig kompetanse?
3. Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

I den overordnede eierskapskontrollen er det benyttet dokumentanalyse og intervju som metode. Eierskapskontrollens innhentede data er vurdert opp mot kriterier utledet fra kommuneloven og KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Vi har konkludert som følger:

Overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging

Vår konklusjon er at kommunen i rimelig grad har på plass et overordnet system, tydelige retningslinjer, og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt. Når det gjelder forbedringer ser vi at det i oversikten over selskaper i gjeldende eierskapsmelding mangler en eierstrategi for KonSek Øst IKS. Det mangler også oversikt over de eierinteresser eller andre interesser kommunen har i ulike samarbeid og eventuelt andre virksomheter slik kommuneloven og KS sine anbefalinger tilsier. Vi oppfatter videre at gjeldende eierskapsmelding ikke tar høyde for hvem som kan velges til eierrepresentant i KonSek Øst IKS og at den legger opp til en avklaring av forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder i Kommuneskogen KF utover kommunelovens bestemmelser. Vi kan ikke se at noen slik avklaring finnes.

Det er lagt opp til at eierskapsmeldingen skal være det styrende dokumentet i Trysil kommune. Vår oppfatning er at eierskapsmeldingen er tilfredsstillende når det gjelder strategi og organisering av eierstyringen. Vi mener den kunne vært mer beskrivende når det gjelder tilbakemeldinger og/eller rapportering fra eierrepresentantene til formannskap, kommunestyre og kommuneadministrasjonen. Vi mener videre at kommunen med fordel kan utarbeide egne skriftlige retningslinjer eller rutiner for oppfølging av strategier og øvrige krav i eierskapsmeldingen. Slike retningslinjer eller rutiner vil gjøre det enklere for nye eierrepresentanter å sette seg inn i sin rolle og sikre en mer forutsigbar eierstyring over tid. Det vil også bidra til at eierstyringen blir enklere å evaluere.

Etterlevelse av retningslinjer og føringer, og oppfølging av kompetanse i selskapsstyrene

Vår konklusjon er at kommunen gjennomfører tiltak som sikrer at eierrepresentanter kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har nødvendig kompetanse. Vi mener likevel at kommunen har et forbedringspotensial på enkelte punkter.

Kommunen gjennomfører generell opplæring/informasjon om eierstyring til de folkevalgte gjennom KS sitt folkevalgtprogram. I denne forbindelse mener vi at en også bør ha en gjennomgang av

kommunens egen organisering og praktisering av eierstyring. Slik opplæring kan med fordel gjennomføres i forbindelse med behandling av kommunens eierskapsmelding, og bør gjennomføres tidlig i valgperioden.

I eierskapsmeldingen stilles det generelle krav til kompetanse i selskapsstyrene. Vi mener at gjeldende eierskapsmelding kunne vært mer spesifikk med hensyn til sammensetning/komplettering av kompetanse i styrene, og hva slags type kompetanse det kan være behov for i styrene. Vi mener også at kommunen med fordel kunne utarbeidet skriftlige retningslinjer eller rutiner for oppfølging av de kravene kommunen har fastsatt når det gjelder sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene.

Rutiner for rapportering og kommunikasjon

Vi konkluderer med at kommunen har rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene for å sikre kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen. Vi mener likevel det er rom for forbedringer.

Gjeldende eierskapsmelding ble lagt fram for kommunestyret på slutten av valgperioden. Vi mener at oppdaterte eierskapsmeldinger fortrinnsvis bør legges frem til behandling tidlig i hver valgperiode og kombineres med informasjon/opplæring som gjør kommunestyret i stand til å fastsette kjørelinjer for eierstyring i kommunen i valgperioden.

Når det gjelder rapportering så har ikke kommunen noen samlet årlig rapportering til de folkevalgte om status i selskaper og samarbeid, slik det er anbefalt. I tilknytning til en årlig rapport bør det både rapporteres på status i selskapene/samarbeidene og hvordan eierskapspolitikken og prinsippene for eierstyring er fulgt opp. Bestemmelser om rapportering til de folkevalgte bør ellers tas inn i eierskapsmeldingen.

Kommunen har etter hva vi kan forstå ingen praksis for å gjennomgå og sikre at styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap til enhver tid er i henhold til de målsettinger og krav som kommunen selv stiller til virksomhetene. God praksis for eierstyring innebærer at kommunen har en rutine, eller planmessig gjennomgang av styringsdokumentene. Kommunen har tilrettelagt slik at det er korte kommunikasjonslinjer mellom eierrepresentantene og formannskap og kommunestyret. Praksis for valg av vararepresentanter sikrer deltagelse fra kommunen også der valgt representant ikke kan møte. Vi kan ikke se at det finnes bestemmelser om valg av vararepresentanter til eierorganene i eierskapsmeldingen, og vi mener denne bør oppdateres i henhold til praksis.

Kommunen har som rutine at prinsipielle saker som skal opp i eierorganene behandles i formannskapet eller kommunestyret før de behandles i eierorganene. Dette går heller ikke klart frem av eierskapsmeldingen, og vi mener at kjørelinjer for kommunikasjon mellom eierrepresentantene, eierutvalg og kommunestyret med fordel kunne vært omtalt nærmere her.

Anbefalinger

Ut fra de vurderinger og konklusjoner som er gjort anbefaler vi at kommunen:

1. Utarbeider en oppdatert eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen bør:
 - Omfatte alle selskaper, samarbeid og eventuelt andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller andre interesser i.
 - Justeres slik at den samsvarer med kommunens praktisering av eierstyring. Blant annet når det gjelder:

- Valg av eierrepresentanter.
 - Avklaring av forholdet mellom kommunedirektør og daglig leder i KF.
 - Bestemmelser om valg av varamedlemmer til eierrepresentasjon.
 - Inneholde bestemmelser om kommunikasjon/rapportering fra eierrepresentantene til formannskap, kommunestyret og eventuelt kommuneadministrasjon.
 - Spesifisere hva slags type kompetanse det er behov for i selskapsstyrene, og sette krav til sammensetning/komplettering av kompetanse i selskapsstyrene
 - Legges frem for kommunestyret tidlig i hver valgperiode, slik at prinsippene for eierstyring i størst mulig grad er forankret i sittende kommunestyre.
2. Utarbeider skriftlige retningslinjer eller rutiner for hvordan oppfølging av strategi og øvrige krav i eierskapsmeldingen skal gjennomføres i praksis.
 3. I tillegg til generell opplæring i eierstyring for de folkevalgte, også gi informasjon/opplæring i kommunens egen organisering og praksis for eierstyring.
 4. Innfører en årlig samlet rapportering til de folkevalgte som omfatter tilstanden i selskapene og en evaluering av hvordan kommunens systemer og rutiner for eierstyring har fungert. Bestemmelser om en slik rapportering bør videre tas inn i eierskapsmeldingen.
 5. Utarbeider rutiner eller en plan som sikrer at styringsdokumenter og avtaler med selskaper/samarbeider vurderes mot kommunens målsettinger, krav og behov, og at det fremmes forslag om endringer når det er aktuelt.

2 Bakgrunn for prosjektet

Kontrollutvalget skal etter kommuneloven § 23-2, pkt. d, se til at det blir gjennomført kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper mv. (eierskapskontroll). Eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eller fylkeskommunens eierinteresser, gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets eller fylkestingets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring jf. kommuneloven § 23-4.

Kontrollutvalget bestilte 15. juni 2021 en prosjektplan for en overordnet eierskapskontroll. Prosjektplanen ble behandlet i møte 07.09.2022 sak 39/22. Kontrollutvalget bestilte i møtet en overordnet eierskapskontroll basert på fremlagt prosjektplan. Det ble i møte fremlagt ønske om at kontrollen også berører kommunale foretak. Denne rapporten svarer opp kontrollutvalgets bestilling

3 Formål og problemstillinger

Formålet med den overordnede/generelle eierskapskontrollen har vært å undersøke hva slags overordnet system, retningslinjer og føringer kommunen har for eierskapsforvaltning, og hvordan kommunen følger opp at disse følges. Dette er belyst ved å besvare følgende problemstillinger:

1. Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?
2. Hvordan sikrer kommunen at eierrepresentanter kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har nødvendig kompetanse?
3. Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

En overordnet eierskapskontroll omfatter felles systemer, retningslinjer og føringer for de selskaper mv. hvor kommunen har eierinteresser. Spesielle forhold og den enkelte eierrepresentants oppfølging i enkeltelskaper, er ikke omfattet av denne kontrollen, men må gjennomføres som egne eierskapskontroller.

Hvordan kommunens systemer og rutiner fungerer i praksis vil ikke kunne besvares fullt ut i denne kontrollen. Det anbefales at det i tillegg gjennomføres eierskapskontroller for et utvalg av selskaper. Dette kan for eksempel foretas samtidig med forvaltningsrevisjoner i selskapene, noe som også anses å være rasjonelt med hensyn til tidsbruk.

4 Metode for eierskapskontrollen

Valg av metode vil variere etter formålet med eierskapskontrollen og hvilke problemstillinger man ønsker svar på. I denne eierskapskontrollen er det brukt dokumentstudier og intervjuer som metode for datainnsamling. Alle data til undersøkelsen er innhentet i perioden juni 2023 til januar 2024.

Mye av undersøkelsens datagrunnlag bygger på skriftlig materiale, slik at dokumentanalyse vurderes som en hensiktsmessig metode. I dokumentanalysen er det foretatt en gjennomgang av innhentede dokumenter fra kommunen, herunder:

- Kommunens eierskapsmelding.
- Dokumentasjon fra styreseminarer i Trysil kommunes regi.
- Saksutredninger og vedtak i saker til kommunestyret som gjelder eierstyring.

Utover dokumentanalysen er det gjennomført et supplerende fellesintervju med ordføreren og kommunedirektøren. All informasjon i rapporten er verifisert ved at rapporten er sendt til gjennomsyn i forbindelse med ordfører og kommunedirektør sin uttalelse til rapporten.

Eierskapskontrollen er for øvrig gjennomført i samsvar med NKRFs standard for eierskapskontroll (RSK 002).

5 Om eierskap i Trysil kommune

Trysil kommune har eierinteresser i følgende offentlig eide selskaper/samarbeid:

Aksjeselskaper etc.	Interkommunale selskaper	Ulike samarbeid
• Trysil kommune Holding AS • Innlandet Energi Holding AS • Kommunekraft AS • Trysil Industrihus AS • Trysil fjernvarme AS • Abakus AS • Trysil utmarkslag SA • Destinasjon Trysil SA • Østby Vannverk SA • Anno Museum AS • Tepas Personal AS • Studentsamskipnaden SIO • Biblioteksentralen SA • OBOS BBL	• Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS • Midt-Hedmark Brann og redningsvesen IKS • KonSek Øst IKS • Revisjon Øst IKS	• Regionrådet i Sør-Østerdal • IKA Opplandene • PPT Trysil/Engerdal (Trysil) • SÅTE IKT (Trysil) • Interkommunal 110 – sentral (Hamar) • Interkommunal barnevernvakt (Ringsaker) • Miljørettet helsevern i Sør-Østerdal (Elverum) • Interkommunalt krisesentertilbud (Hamar)

I tillegg har kommunen et kommunalt foretak (KF), Trysil kommuneskoger KF.

6 Problemstilling 1 – Regler og føringer for eierskapsoppfølging

Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?

6.1 Kriterier for problemstilling 1

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 1	Kommunen utarbeider eierskapsmeldinger som inneholder kommunes prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommune har eierinteresser i, og kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.
	Kriterium 2	Eierskapsmeldingen reflekterer også styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i.
	Kriterium 3	Det er bestemt hvordan eierstyringen i kommunen skal organiseres og kommunen har rutiner for gjennomføringen.
	Kriterium 4	Prinsipper, beskrivelser og eventuelle rutiner bør omhandle de råd som berøres i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Altså anbefalt praksis.

6.2 Innhentet data

Gjeldende eierskapsmelding er vedtatt i kommunestyret 19.09.2023 sak PS 53/2023, og er en videreføring av eierskapsmeldingen som ble vedtatt i 2014 og som ble oppdatert i 2017. Meldingen består av to deler. Del I som omhandler generelle prinsipper for eierstyring i kommunen, og del II som utgjør den bedriftsspesifikke eierstyringen. Det er i innledningen presisert at eierskapsmeldingen er tilpasset endringer i kommuneloven fra 2018 og «KS anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll». Det heter videre at hensikten med eierskapsmeldingen er å tydeliggjøre hvordan Trysil kommune vil utøve en overordnet eierskapspolitikk samt å gi en oversikt over kommunen sine eierposisjoner. Dette skal skape både forutsigbarhet og transparens, for både selskapene der kommunen har eierskap, kommunen selv, samt for offentligheten.

Et viktig prinsipp i Trysil kommunes eierstyring er «bærekraft og ansvarlig drift». I denne forbindelse er det fra kommunes side forventet at virksomhetene legger til grunn de samme føringer som kommunen når det gjelder etiske retningslinjer, overordnet arbeidsgiverpolitikk, innkjøpsstrategi, antikorrupsjonsarbeid, åpenhet og innsyn. Når det gjelder bærekraft trekkes følgende bærekraftsmål fra FN frem som viktige for Trysil kommune:

- god helse,
- god utdanning,

- anstendig arbeid og økonomisk vekst,
- bærekraftige byer og samfunn,
- livet på land samt
- samarbeid for å nå målene

Det er presisert at målene om anstendig arbeid og økonomisk vekst, samt samarbeid for å nå målene, er spesielt viktige å ha med seg i eierstyringen.

Når det gjelder øvrige prinsipper for eierskap inneholder eierskapsmeldingen blant annet følgende krav som sammenfaller med KS sine anbefalinger:

- Velge selskapsform ut fra formål og behov. Det finnes en oversikt i eierskapsmeldingen som beskriver fordeler og ulemper med ulike selskapsformer.
- Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private.
- Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser.
- Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.
- Unngå at styremedlemmer i morselskapet ikke sitter i styrene i datterselskaper.
- Registrere styreverv i KS styrevervregister.
- Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.
- Oppnevne numeriske vararepresentanter.

I tilknytning til det å etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet, forventer kommunen at selskapene etablerer slike rutiner for egen virksomhet. Med hensyn til habilitetsproblematikk i kommunens egne organer, heter det at en bør unngå å velge inn medlemmer av kommunestyret, kommunedirektør eller administrative ledere i selskapsstyrene. Dette med mindre formålet med eierskapet er politisk motivert. I tilknytning til anbefalingen om å foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv sier eierskapsmeldingen at godtgjørelse til styrene bør ligge på et moderat nivå.

Eiermeldingen har et eget kapittel som omhandler eierstrategi, hvor det gis eksempel på forhold som kan tillegges vekt med hensyn til eierstrategier. Det heter at eierstrategiene vil utgjøre de prioriteringer, krav og tiltak som kommunen har overfor de ulike selskaper for å sikre at selskapet ivaretar de målsetninger som eierne har satt. Det heter videre at det er kommunestyret som fastsetter individuelle/selskapsvise eierstrategier og at disse bør revideres hver valgperiode. Eierstrategien utgjør den ytre rammen for styring av selskapene og påvirker virksomhets- og forretningsstrategien for det enkelte selskap. Med hensyn til eierstrategi redegjøres det ellers nærmere om kommunens krav til ansvarlig forretningsdrift, avkastningsmål, effektivitetsmål og forventninger til utbytte.

Eierskapsmeldingen har også et eget kapittel som beskriver hva slags roller, ansvar og oppfølging som er tillagt hhv. kommunestyret, formannskapet og eierutvalget. I Trysil kommune er det formannskapet som bekler rollen som eierutvalg. Dette innebærer å iverksette og følge opp kommunens vedtatte eierskapsmelding, forberede og gjennomføre eier-/dialogmøter med selskapene og bidra i arbeidet med å utvikle styringsdokumenter for eierstyring. I tillegg har eierutvalget som oppgave å be om å få utredet saker til politisk behandling og å innstille til kommunestyret i saker som omhandler kommunens eierskap. Kommunens forhandlingsutvalg er tillagt oppgaver knyttet til utvelgelse av kandidater til styreverv. Kommunens næringsavdeling skal fungere som et eierskapssekretariat. I dette ligger at avdelingen skal ha ansvar for å forberede saker til kommunestyret, blant annet rullering av

eierskapsmeldingen. Det er ordfører som møter som kommunens representant i selskapenes eierorganer, med de føringer som eierutvalget gir.

Kommunedirektøren har en rådgivende rolle overfor kommunestyret, eierutvalg, selskapenes eierorganer samt ordfører og andre folkevalgte når det gjelder selskaper og foretak. Det heter at kommunedirektøren skal stille til rådighet et eierskapssekretariat, iverksette og følge opp vedtak i eierskapsmeldingen og ellers utarbeide beslutningsgrunnlag om eiersaker/eierstrategi. Kommunedirektøren har også ansvar for kommunens styredatabase. For kommunale foretak legger eierskapsmeldingen opp til at en skal avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale foretak, og at dette i hovedsak reguleres av bestemmelsene i koml. § 9-16.

Kontrollutvalgets ansvar for selskapskontroll og oppfølging av selskapene er også omtalt i eierskapsmeldingen, og det er presisert at utvalget må sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte. Eiermeldingen inneholder også en beskrivelse av styrets rolle og ansvar. Det er her presisert at det enkelte styremedlem skal ivareta selskapets interesser, og ikke representerer politiske partier, kommunen eller andre interesser. Det er anbefalt at det tegnes egen styreforsikring

Kommunikasjon med selskapene skal foregå etter et fastsatt årshjul for det eierskapsmeldingen omtaler som eiermøter og generalforsamlinger/årsmøter. Årshjulet fastsetter også hvem som representerer kommunen i dialog med selskapene. Det heter i eierskapsmeldingen at Trysil kommune velger å dele inn sine eierskap i kategoriene finansielt eierskap og samfunnsmessig eierskap. I del II fremkommer ytterligere to kategorier som utgjør politisk motivert eierskap og eierskap med ønske om effektivisering av tjenesteproduksjonen. Eierskapsmeldingen har også et eget kapittel som beskriver de ulike selskapsformene AS, IKS, KF og stiftelse.

I del II av eierskapsmeldingen er de enkelte selskap sortert etter om motivasjonen for eierskap er finansiell, samfunnsøkonomisk, politisk eller et ønske om effektivisering av tjenesteproduksjonen. For det enkelte selskap er det lagt inn en link til vedtektene for selskapet. Selskapets formål og organisering er omtalt, og begrunnelsen for/vurderingen av eierskapet er presentert. De fleste aksjeselskap og interkommunale selskaper som kommunen har eierinteresser i er omtalt i del II. Trysil kommuneskoger KF har også sitt eget kapittel her.

Fra intervju med kommuneledelsen har vi fått opplyst at Trysil kommune har lange tradisjoner som eier og at det først og fremst er eierskapsmeldingen som legges til grunn når det gjelder eierstyring. Gjeldende eierskapsmelding ble vedtatt av kommunestyret i september 2023. Denne bygger på tidligere eierskapsmeldinger og er justert i henhold til endringer i kommuneloven fra 2018. Eierskapsmeldingen er ellers basert på KS sine anbefalinger om eierskap. Formannskapet har vært tett på i utarbeidelsen og utkast til eierskapsmelding har vært presentert i to runder her, før den ble behandlet i kommunestyret. Det er spesielt del II av meldingen og formålet med eierskapene, som det har vært diskusjon om i prosessen med å få på plass en ny eierskapsmelding. Det er planlagt en ny gjennomgang av eierskapsmeldingen i løpet av 2024 enten for formannskapet eller for kommunestyret. Det er selskapsformen som er bestemmende for om en virksomhet omtales i del II av eierskapsmeldingen. Kommuneskogen KF har fått et eget kapittel i del II av meldingen. Det kommunale foretaket utløser videre eierskap i flere andre selskaper/virksomheter, og hvor foretaket representerer kommunen i eierorganene. Eksempelvis i de ulike utmarkslagene i kommunen.

Det er ordfører som representerer Trysil kommune i de ulike eierorganene. Dersom det er spesielle saker som skal behandles eller saker som er prinsipielle, legges det opp til at sakene drøftes med formannskap eller kommunestyret på forhånd. Selskapene innkalles til å gi informasjon om virksomheten i formannskap og kommunestyre etter et årshjul som er presentert i eierskapsmeldingen. Noen selskap innkalles ofte, mens de som kommunen har små eierandeler i innkalles sjeldnere. Kommunedirektøren har ifølge eierskapsmeldingen en rådgivende rolle med hensyn til selskapene. I praksis innebærer dette å være en sparringspartner i diskusjoner som gjelder eierskap. Kommunedirektøren har også deltatt som støtte for de som representerer kommunen i møter med selskapene.

Kommunens næringsavdeling er tillagt oppgaven som eiersekretariat. Dette innebærer forberedelse og saksbehandling av eiersaker som for eksempel utarbeidelse av eierskapsmelding. Eiersekretariatet innhenter også informasjon fra selskapene, så som egevaluering av styrets arbeid og oversikt over hvem som er på valg. Det er forhandlingsutvalget i kommunen som utgjør valgkomite for styrevalg i heleide selskaper, og som foreslår kandidater til styrene i de andre selskapene.

6.3 Revisors vurdering

6.3.1 Eierskapsmeldinger

Gjeldende eierskapsmelding er behandlet og vedtatt i kommunestyret i september 2023. Kommunen har dermed overholdt kravet som ble innført med ny kommunelov i 2018, om at eierskapsmelding skal behandles minst en gang i hver valgperiode. Tidligere behandling av eierskapsmeldinger i kommunestyret har skjedd våren 2014, og den skal være oppdatert i 2017 uten at vi kan se at det har vært noen egen behandling i kommunestyret i denne forbindelse. For at det til enhver tid sittende kommunestyret skal ha kunnskap og ha eierfølelse til prinsippene for eierstyringen i kommunen, mener vi at behandling av eierskapsmelding i kommunestyret bør tilstrebes gjennomført tidlig i valgperioden, og gjerne i tilknytning til opplæring i temaet for de folkevalgte.

Eierskapsmeldingen gir etter hva vi kan se, oversikt over alle aksjeselskap som kommunen har eierinteresser i. Trysil kommuneskoger KF har også fått sitt eget kapittel i meldingen. Når det gjelder interkommunale selskaper er ikke oversikten komplett ettersom KonSek Øst IKS ikke er omtalt. Det finnes heller ingen oversikt over kommunale samarbeid.

For de virksomhetene som er omtalt i eierskapsmeldingen finnes det en beskrivelse av formålet med eierinteressene for den enkelte virksomhet.

Vi mener at kriterium 1 er delvis etterlevd.

- Kommunen utarbeider eierskapsmeldinger som inneholder kommunes prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommune har eierinteresser i, og kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.

6.3.2 Beskrivelse av de interkommunale samarbeidene o.l. i eierskapsmeldingen

Som nevnt under forrige kriterium finnes det ingen oversikt over de ulike samarbeid kommunen deltar i, eller er vertskommune for. I kommuneloven legges det til grunn at disse omtales i eierskapsmeldingen. I KS sine anbefalinger presiseres det at eierskapsmeldingen også bør reflektere styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i. Andre virksomheter kan for eksempel være ulike stiftelser som kommunen er engasjert i.

Det at en eierskapsmelding også reflekterer styring og interesser i samarbeid og andre virksomheter mener vi er rydding, og at det gir de folkevalgte god oversikt over kommunens totale virksomhet og interesser. De ulike samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i, bør således presenteres på samme måte som selskapene i eierskapsmeldingen.

Vi mener at revisjonskriterium 2 ikke er etterlevd.

 Eierskapsmeldingen reflekterer også styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i.

6.3.3 Organisering av, og rutiner for eierstyring

Det går frem av eierskapsmeldingen hvordan eierstyringen i Trysil kommune er organisert, og det er et eget kapittel som beskriver hva slags roller, ansvar og oppfølging som er tillagt kommunestyret, formannskapet, eierutvalget, forhandlingsutvalget, eiersekretariatet og kontrollutvalget. Videre hva slags rolle og ansvar ordfører og kommunedirektør har. Vi har ikke kontrollert hvordan de enkelte aktørene ivaretar sin rolle i eierutøvelsen i denne eierskapskontrollen. Vi har likevel et par kommentarer.

Det heter at det er ordfører som møter som kommunens representant i selskapenes eierorganer. Dette er ikke tilfelle for KonSek Øst IKS hvor det er leder i kontrollutvalget som representerer kommunen. Det er et par steder i eierskapsmeldingen skrevet at «ved kommunalt foretak skal forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket avklares». Selv om det i eierskapsmeldingen også er skrevet at dette i hovedsak er fastslått i kommuneloven § 9-16, mener vi at det i denne formuleringen ligger en forventning om en avklaring utover bestemmelsene i kommuneloven. Vi kan imidlertid ikke finne noen flere avklaringer i meldingen rundt dette. Dersom det egentlig er ment at avklaringen i kommuneloven er tilstrekkelig, er det selvsagt en mulighet å endre formuleringen. Dette bør i tilfelle gjøres i samråd med kommunestyret som har vedtatt eierskapsmeldingen.

Når det gjelder rutiner for eierstyring har vi fått opplyst at eierskapsmeldingen skal være det styrende dokumentet for eierstyring i Trysil kommune. Etter vår vurdering innebærer det at det er dette dokumentet som kommunestyret skal forholde seg til med hensyn til planlegging og oppfølging av eierskapsforvaltningen i kommunen, og at det slik utgjør en forpliktende avtale mellom kommunestyret og de som skal forvalte kommunens eierskap i praksis.

Eierskapsmeldingen er etter vår vurdering tilfredsstillende når det gjelder strategi, roller og ansvar for eierstyring. Vi er imidlertid mer usikre på hvor godt verktøy eierskapsmeldingen er for den praktiske gjennomføringen. Vi mener det blant annet bør beskrives nærmere hvordan kommunens eierstrategier og prinsippene for eierstyring skal følges opp i praksis. Hvordan skal for eksempel kommunen sikre at virksomhetene følger opp kravene fra kommunen når det gjelder etikk, arbeidsgiverpolitikk, innkjøpsstrategi, forsvarlig drift og de av FN sine bærekraftsmål som kommunen er opptatt av? Det er også krav i eierskapsmeldingen som det er mest naturlig at kommuneadministrasjonen følger opp. Eksempel på dette er å holde oversikt over styringsdokumenter som bør ajourholdes.

Noen av kravene i eierskapsmeldingen kan sannsynligvis være tema når selskapene er inne og informerer i formannskap eller kommunestyret. Vi mener likevel at eierskapsmeldingen bør gjennomgå med tanke på å tydeliggjøre når og hvordan de ulike kravene i eierskapsmeldingen skal følges opp. Presiseringer kan tas inn i eierskapsmeldingen eller i årshjulet.

Vi mener imidlertid at det kan være hensiktsmessig å utarbeide egne retningslinjer eller skriftlige rutiner for oppfølgingen i tillegg til eierskapsmeldingen. Dokumenterte rutiner vil sikre det organisatoriske minnet i tilknytning til eierstyring. Dette vil gjøre det enklere for nye eierrepresentanter å sette seg inn i sin rolle og sikre en mer forutsigbar eierstyring over tid. Det vil også bidra til at eierstyringen blir enklere å evaluere. Eierrepresentantene har sin måte å følge opp prinsippene og kravene i eierskapsmeldingen på i dag, og dette er også et godt utgangspunkt for å utvikle formelle rutiner.

Eierskapsmeldingen sier lite om tilbakemeldinger/rapportering fra eierrepresentantene til formannskap, kommunestyre og til kommuneadministrasjonen. Formannskap og kommunestyre har behov for tilbakemeldinger på hvordan fastsatt strategi er fulgt opp, mens kommuneadministrasjonen eksempelvis kan ha behov for tilbakemeldinger for å kunne oppdatere strategidokumenter. Vi mener det i eierskapsmeldingen bør beskrives nærmere hva slags tilbakemeldinger de folkevalgte i formannskap, kommunestyret og eventuelt kommuneadministrasjonen skal få fra eierrepresentantene i kommunen.

Sett opp mot at kommunen bør tydeliggjøre rutiner for eierstyring i større grad, mener vi at revisjonskriterium 3 er delvis etterlevd.

 Det er bestemt hvordan eierstyringen i kommunen skal organiseres og kommunen har rutiner for gjennomføringen.

6.3.4 Eierstyring i Trysil kommune og anbefalt praksis

Det heter i kommunens eierskapsmelding at de er tilpasset de endringene som kom i kommuneloven i 2018, samt «KS anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll». KS sine anbefalinger må regnes som anbefalt praksis i Norge, og er også grunnlaget som vi har utledet kontrollkriterier fra.

Eierskapsmeldingen omfatter etter hva vi kan se alle anbefalingene som KS gir i tilknytning til eierstyring. Kommunens utfordring vil da først og fremst være å holde opplysninger om eierskapene à jour og å følge opp de prinsipper, krav og bestemmelser som kommunen selv har fastsatt.

Vi har tidligere påpekt at enkelte av de prinsippene og krav som kommunen legger til grunn for eierstyring bør presiseres og at praktiseringen kan formaliseres i større grad. Vi mener likevel at revisjonskriterium 4 er etterlevd.

 Prinsipper, beskrivelser og eventuelle rutiner bør omhandle de råd som berøres i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Altså anbefalt praksis.

7 Problemstilling 2 – Oppfølging av kommunens føringer

Sikrer kommunen at eierrepresentantene kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har tilstrekkelig kompetanse?

7.1 Kriterier for problemstilling 2

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 5	Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.
	Kriterium 6	Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.
	Kriterium 7	Kommunen har i strategidokumentene som gjelder eierskapsforvaltning satt krav til ønsket sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og det bør finnes rutiner for hvordan dette skal følges opp.
	Kriterium 8	Kommunen har konkretisert hvilke krav den som eier stiller til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse for å nå selskapenes mål, opplæringsarbeid, evaluering og rapportering. Det sikres at kravene følges opp.

7.2 Innhentet data

Eierskapsmeldingen fastslår når det gjelder opplæring av folkevalgte at Trysil kommune skal sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Dette skal gjøres ved at eierskapsmeldingen skal gjennomgå og selskapene presenteres gjennom årshjulet.

Med hensyn til krav om opplæringstiltak i selskapsstyrene, heter det i eierskapsmeldingen at i selskap der Trysil kommune har eierskap skal det tilstrebes å sikre kompetente og handlekraftige styreverter ut ifra selskapets formål. Det heter videre at styrene jevnlig skal gjennomføre styreevaluering samt vurdere behovet for styreopplæring som et ledd i å vareta dette.

I kapitlet som omtaler styrets rolle og ansvar, stiller kommunen krav om at styrene utarbeider en årlig plan for styrearbeid med egevaluering av styrets arbeid og sammensetning, samt vurdere behov for opplæring i styrearbeid. I forbindelse med krav til ajourhold av selskapenes styringsdokumenter, forventes det at det utarbeides en styreinstruks som vurderes jevnlig. I løpet av hver valgperiode skal Trysil kommune gjennomføre styreseminar for styremedlemmer fra kommunen. Det fremgår i innledningen av eierskapsmeldingen at siste styreseminar ble avholdt i 2021. Eierskapsmeldingen stiller krav til bruk av valgkomité ved styreutnevnelser og at dette vedtektsfestes. Det fastslås også at det bør lages retningslinjer som regulerer valgkomitéens arbeid.

Ut fra **presentasjoner fra styreseminarene** som vi har fått, ser temaene ut til å ha handlet generelt om styrearbeid, eiers rolle og utbytteproblematikk. En har også hatt tema som «hvordan spille styret god»

og «innføring i styreevaluering». En av presentasjonene har hatt fokus på kompetanse i styrene. Trysil kommunes krav er at et styre består av personer med kompletterende kvalifikasjoner og erfaringsbakgrunn, samt at det er i tråd med eiers formål med selskapet. Som eksempel på kompetansekrav som kan stilles, nevnes bransjekunnskap, økonomisk kompetanse, juridisk kompetanse og teknisk kompetanse.

I «Årlig gjennomgang i forbindelse med eierskapsmelding - Trysil kommunes forhandlingsutvalg» som sendes ut til de ulike virksomhetene, står det at de som er interessert i styreverv i virksomheter som Trysil kommune har eierinteresser i, kan registrere seg i kommunens styredatabase. Kandidater får så tilbud om å delta på en kursserie i samarbeid med Styreforeningen. Etter endt opplæring er det mulig å bli autorisert styremedlem. I oversendelsen blir det også bedt om en egenevaluering av styrets arbeid, samt oversikt over hvem som er på valg.

Fra intervjuer med ledelsen i kommunen har vi fått opplyst at Trysil kommune gjennomfører folkevalgtopplæring for kommunestyret i KS-regi over 4 dager. Eierstyring er et av temaene i denne opplæringen. Ellers oppfatter kommuneledelsen at gjennomgangene i formannskapet i forbindelse med ny eierskapsmelding fra høsten 2023, har vært nyttig og bidratt til økt kunnskap om eierstyring for de folkevalgte. Det at selskapene jevnlig er innom i formannskapet eller kommunestyret og informerer, bidrar også til økt kunnskap.

Når det gjelder kompetanse i selskapsstyrene, har Trysil kommune en lokal styredatabase hvor styremedlemmer fra Trysil og de som er interessert i styreverv oppfordres til å registrere seg. De vil da få tilbud om opplæring i regi av Styreforeningen. Kommunen arrangerer også styreseminarer for de i kommunen som har styreverv i kommunalt eide selskaper, med ca. 4 års mellomrom.

Når forhandlingsutvalget foreslår styremedlemmer til valg i de ulike selskapene, må behovet for kompetanse vurderes. Gjennom en årlig henvendelse til selskapene henstilles de til å gjennomføre en evaluering av styrets arbeid og å gi innspill, blant annet på hva slags kompetanse de har behov for. Der selskapene har egne valgkomiteer, blir behovet for kompetanse ved valg av nye styremedlemmer ivaretatt av komiteene.

7.3 Revisors vurdering

7.3.1 Eierskapsforvaltning i folkevalgtopplæringen

Eierskapsmeldingen fastslår at kommunen skal sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap ved at eierskapsmeldingen skal gjennomgå og selskapene skal presenteres gjennom årshjulet. I intervju har vi fått opplyst at Trysil kommune gjennomfører folkevalgtopplæring for kommunestyret i regi av KS, og at eierstyring er en del av denne opplæringen. Folkevalgtopplæringen foregår kort tid etter at nytt kommunestyre er valgt.

Når det gjelder presentasjon av selskapene ser det for oss ut som at dette i de fleste tilfeller skjer i formannskapet, og dette blir da ikke kunnskap som tilfaller samtlige folkevalgte. Gjeldende eierskapsmelding er behandlet i kommunestyret på slutten av forrige valgperiode og vi kan ikke se at en har noen tradisjon for å benytte eierskapsmeldingen som grunnlag i opplæringen. Vi har imidlertid forstått det slik at det planlegges å legge frem eierskapsmeldingen på nytt nå, i løpet av 2024. Etter vår mening vil det da være hensiktsmessig at det nye kommunestyret får seg forelagt eierskapsmeldingen og at dette kombineres med opplæring i eierstyring fra KS, og eventuell annen opplæring om eierstyring til de folkevalgte.

Vi mener likevel at revisjonskriterium 5 er etterlevd.

- Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.

7.3.2 Opplæring i kommunens praktisering av eierstyring

Folkevalgtopplæringen i KS-regi gir de folkevalgte generell kunnskap om eierforvaltning. Vi oppfatter det slik at kommunens eierskapsmelding utgjør et dedikert styringsdokument for eierskapsforvaltningen i kommunen. Det vil dermed være naturlig at dette dokumentet er i fokus når de folkevalgte sikres kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen. Som nevnt under forrige kriteriepunkt kan vi ikke se at en har noen tradisjon for å benytte eierskapsmeldingen som grunnlag i opplæringen, men at det er planlagt å ha en gjennomgang av eierskapsmeldingen i løpet av 2024. Vi mener i denne forbindelse at eierskapsmeldingen bør legges frem for kommunestyret. Det vil være viktig å ikke bare ha søkelys på kommunens eierstrategi, men også hvordan eierstyring i Trysil kommune er organisert og praktisert. Det bør også gis mulighet til diskusjon og å komme med forslag til forbedringer.

Det er vår vurdering at Trysil kommune dekkes med hensyn til den generelle kunnskapen om eierforvaltning gjennom KS sin folkevalgtopplæring. Vi mener imidlertid at det er behov for å sikre kommunestyret mer informasjon og kunnskap om kommunens interne organisering og praktisering av eierstyring enn hva tilfellet har vært frem til nå.

Vi mener at revisjonskriterium 6 er delvis etterlevd.

- Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

7.3.3 Krav til sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene

Eierskapsmeldingen stiller et generelt krav om at det i selskap der Trysil kommune har eierskap, skal tilstrebes å sikre kompetente og handlekraftige styreverv ut ifra selskapets formål. Den stiller også krav til at det oppnevnes valgkomitéer i selskapene, og at det bør lages retningslinjer som regulerer valgkomitéens arbeid. Vurdering av kompetanse bør etter vår mening være et sentralt punkt i disse retningslinjene og behovet for kompetanse i selskapsstyrene vil naturlig nok variere noe fra virksomhet til virksomhet.

I et av styreseminarene som er arrangert er kommunens krav til kompetanse i styrene spesifisert. Styrene skal bestå av kompletterende kvalifikasjoner og erfaringsbakgrunn i forhold til selskapets formål. Eksempel på type kompetanse som bør finnes i styrene er bransjekunnskap, økonomisk-, juridisk-, og teknisk kompetanse. Vi mener dette er presiseringer som med fordel kunne vært tatt inn i eierskapsmeldingen, ettersom den er det styrende dokumentet for eierstyring i Trysil kommune. Gjeldende eierskapsmelding legger vekt på at kompetansen i styret skal tilpasses behovet for å nå selskapenes målsettinger. Den sier lite om sammensetning/komplettering og typen kompetanse det kan være behov for.

Kommunen har ingen skriftlige rutiner for oppfølging her, noe som ville vært en fordel for nye eierrepresentanter, og som også ville bidratt til å sikre en forutsigbar eierstyring. Det er likevel vår vurdering at kravet til kompetanse i selskapsstyrene følges opp fra Trysil kommune, både i forbindelse

med forhandlingsutvalgets arbeid med forslag til styrekandidater og årlig innhenting av styreevalueringer fra selskapene.

Vi mener at revisjonskriterium 7 er etterlevd.

- ☒ Kommunen har i strategidokumentene som gjelder eierskapsforvaltning satt krav til ønsket sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og det bør finnes rutiner for hvordan dette skal følges opp.

7.3.4 Krav til kompetanseutvikling, evaluering og rapportering for selskapsstyrene

Som vi var inne på under forrige kriteriepunkt, setter eierskapsmeldingen krav om å sikre kompetente og handlekraftige styrer ut ifra selskapets formål. Vi har under forrige kriteriepunkt vurdert at eierskapsmeldingen kunne vært mer spesifikk på hva dette innebærer. Eierskapsmeldingen stiller også krav om at selskapsstyrene skal evaluere sin egen kompetanse og behov for opplæring.

Eierskapsmeldingen stiller videre krav til at styrenes arbeid skal planlegges og evalueres av styret selv. Vurdering av kompetanse og opplæringsbehov er en del av evalueringen. Kommunen samler årlig inn opplysninger fra selskapene som gjelder styreevalueringer og behov for opplæring. Vi forstår det slik at denne informasjonen benyttes av forhandlingsutvalget når det vurderer kandidater til styreverv.

Kommunen gjennomfører ellers opplæring av styrekandidater i egne styreseminarer, og administrerer en egen styredatabase. De som registrerer seg i styredatabasen får også mulighet til å få opplæring i styrearbeid i regi av Styreforeningen. Ut ifra vår vurdering legges det godt til rette for å sikre kompetanse i selskapsstyrene og oppfølging av de kravene kommunen stiller når det gjelder samlet kompetanse i selskapsstyrene.

Vi mener at revisjonskriterium 8 er etterlevd.

- ☒ Kommunen har konkretisert hvilke krav den som eier stiller til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse for å nå selskapenes mål, opplæringsarbeid, evaluering og rapportering. Det sikres at kravene følges opp.

8 Problemstilling 3 – Rapportering og kommunikasjon

Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen?

8.1 Kriterier for problemstilling 3

Følgende er en tabell med de kriterier vi har benyttet for å besvare problemstillingen og våre vurderinger av disse. Kriteriene er gjengitt i kortform. For en full utledning av revisjonskriteriene, se [vedlegg A](#). Tabellen er interaktiv og leseren kan gå rett til den enkelte vurdering ved å trykke på det enkelte kriteriet. Vurderingene er knyttet til de data som er samlet inn og som blir gjengitt i kapitlene nedenfor. Vi gjør derfor leseren oppmerksom på at vurderingene må sees opp imot de innhentede data i prosjektet.

	Kriterium 9	Eierskapsmelding behandles i kommunestyret minst en gang i valgperioden.
	Kriterium 10	Dersom det ikke legges frem årlige eierskapsmeldinger, legges det frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi og spesielle saker).
	Kriterium 11	At styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig.
	Kriterium 12	Kommunen oppnevner som hovedregel sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene, og har sikret representasjon fra kommunen også der valgt/utnevnt representant ikke kan møte.
	Kriterium 13	Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter tas inn i selskapsvedtektene. Dette med tanke på at kommunen skal ha tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.

8.2 Innhentet data

I **eierskapsmeldingen** heter det at det skal legges frem en oppdatert eierskapsmelding i løpet av hver valgperiode. Formannskapet, som er oppnevnt til eierutvalg, har ansvar for å følge opp den vedtatte eierskapsmeldingen, forberede og gjennomføre eier-/dialogmøter med selskapene og å be om å få utredet saker til politisk behandling. Eierutvalget har også ansvar for å bidra med å utvikle styringsdokumenter for selskapene. I kapitlet om roller, ansvar og oppfølging er det presisert at det er kommunestyret som fastsetter kommunens eierskapspolitikk og prinsippene for eierstyring gjennom eierskapsmeldingen. Under beskrivelsen av årshjulet for kommunikasjon med selskapene, heter det at det skal være grunnlag for god dialog mellom Trysil kommune som eier og selskapene der kommunen har eierposisjoner. Selskapene bør være representert med styreleder og daglig leder.

Når det gjelder prosessen for å utarbeide ny eierskapsmelding, nevnes i innledningen at det i dokumentet er innarbeidet relevante innspill fra styreseminar i oktober 2021 og innspill fra eiermøter i samme periode. Det er gitt tilbakemelding fra selskapene at det ønskes tydelige styringssignaler fra eier samt jevnlig møter med eier. Det er ellers gjennomført to arbeidsøkter med formannskapet for gjennomarbeiding av materialet, før saken ble lagt fram til politisk behandling. Det ble også opprettet et ad-hoc-utvalg som skulle arbeide med del II i meldingen. Utvalget har jobbet med kategorisering av selskap, forventninger til selskapene, eierstrategi og bærekraft.

Eierskapsmeldingen fastslår også at selskapenes styringsdokumenter og avtaler skal revideres jevnlig. Med styringsdokumenter menes vedtekter, styreinstruks og strategidokumenter. Det heter videre at bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter bør være en del av vedtektene. I kapitlet om styrets rolle og ansvar henstilles det enkelte styre til å ta initiativ til eiermøter for å bidra til god kommunikasjon mellom eier og selskap.

Når det gjelder krav til oppnevning av representanter til eierorganene, legger eierskapsmeldingen til grunn at det er ordfører som er kommunens representant. For IKS heter det at kommunens eventuelle øvrige representanter oppnevnes blant kommunestyrets faste medlemmer. Representanter velges av kommunestyret. Ordfører kan ellers delegere sin representasjonsrett til varaordfører, kommunedirektør eller annen representant for kommunen. I forbindelse med forhandlingsutvalgets oppgaver som valgkomite, nevnes at det bør oppnevnes numeriske vararepresentanter for å sikre kontinuitet og kompetanse i styrene.

I **intervju** har vi fått opplyst at selskapene er inne og informerer om virksomheten i formannskap og kommunestyre etter en egen plan. Dette er en viktig del av rapporteringen fra selskapene og kommunikasjonen mellom kommunen og selskapene. Alle de viktigste eierpostene følges på denne måten opp etter en fireårig plan. Kommunen er også representert i eiermøter i selskapene. Dette er også en arena for informasjonsutveksling mellom selskapene og kommunen. Trysil kommune har ingen rutine for årlige eierskapsmeldinger eller annen rapportering til formannskap eller kommunestyre.

Det behandles jevnlig saker som gjelder styringsdokumenter og avtaler om eierskap i formannskap og kommunestyre. Når det gjelder innkallingsfrister til eierorganene, oppleves vanligvis ikke disse som problematiske for Trysil kommune. Saker som er prinsipielle skal behandles internt i kommunen før ordfører stiller i eierorganene. Det er ikke så ofte en har slike saker, og det har vært mulig å få dette til når det har vært nødvendig.

Vi har gått gjennom **saker som er behandlet i kommunestyret, formannskap og forhandlingsutvalget i 2023**. Av saker som omhandler eierinteresser, ser vi at det er behandlet ny selskapsavtale med SØIR IKS og ny samarbeidsavtale for SÅTE. Ny eierskapsmelding ble behandlet i kommunestyret i september. Det ble her tatt inn et tillegg som gikk på at selskapene skal oppfylle sine primære mål med en sunn og bærekraftig økonomi som forutsetning for å oppfylle sitt mål. På slutten av året ble det valgt nye representanter til de ulike IKS ene. Ordfører er representant i alle IKS ene, så nær som KonSek ØST IKS hvor det er leder i kontrollutvalget som representerer kommunen. I noen av selskapene har kommunen flere enn en representant. I tillegg til faste representanter er det valgt to personlige vararepresentanter for hver faste representant.

8.3 Revisors vurdering

8.3.1 Behandling av eierskapsmeldinger i kommunestyre

Regelen om at det skal behandles en eierskapsmelding i kommunestyret minst en gang i valgperioden kom med endringer i kommuneloven i 2018. Gjeldende eierskapsmelding ble behandlet og vedtatt i kommunestyret på slutten av forrige valgperiode og kommunen holder seg derfor til loven på dette punktet. Det er videre planlagt å legge frem eierskapsmeldingen på nytt for formannskapet eller kommunestyret i løpet av 2024. Vi mener det er et poeng at kommunestyret blir involvert, og får informasjon som gjør de i stand til å fastsette kjørelinjene for eierstyringen i kommunen tidlig i valgperioden. I henhold til dette, mener vi at det vil være hensiktsmessig å legge frem

eierskapsmeldingen (med eventuelle korrigeringer) for kommunestyret i 2024, og at dette gjerne kan kombineres med folkevalgtopplæring og annen opplæring/informasjon om eierskapsforvaltningen i kommunen.

Vi mener at revisjonskriterium 9 er etterlevd.

 Eierskapsmelding behandles i kommunestyret minst en gang i valgperioden.

8.3.2 Årlig rapportering om eierskap

Formannskapet i Trysil kommune, i egenskap av eierutvalg, er tett på når det gjelder eierstyring. Dette ved at utvalget er engasjert i utarbeidelse av eierskapsmeldinger, og at de har selskapene inne for å redegjøre for virksomheten med jevne mellomrom. Det finnes ingen samlet rapport for arbeidet.

I eierskapsmeldingen for Trysil kommune er det presisert at det er kommunestyret som fastsetter kommunens eierskapspolitikk og prinsippene for eierstyring, og at dette skjer gjennom eierskapsmeldingen. For å sikre reell styring mener vi at kommunestyret må få tilbakemelding på hvordan eierskapspolitikken og prinsippene for eierstyring er fulgt opp. Gjeldende eierskapsmelding sier, etter hva vi kan se, ingen ting om hvordan og hvor ofte kommunestyret skal få tilbakemeldinger/rapportering på eierskapsforvaltningen utover den obligatoriske behandlingen av eierskapsmeldinger, noe vi mener kunne vært hensiktsmessig ettersom det er eierskapsmeldingen som legges til grunn for eierstyringen.

KS anbefaler i utgangspunktet at det behandles eierskapsmeldinger årlig i kommunestyret, eventuelt at det rapporteres årlig på tilstanden i selskapene. En slik rapportering kan omfatte de viktigste utviklingstrekkene i virksomhetene, som økonomi, investerings- og utviklingsprosjekter etc. Ettersom den løpende eierstyringen for Trysil kommune er delegert til formannskapet/eierutvalget, mener vi at det også vil være hensiktsmessig å jevnlig rapportere til kommunestyret om hvordan bestemmelsene om eierstyring er fulgt opp, om eierstyringen har fungert som den var tenkt eller om det er behov for endringer.

Det legges ikke frem årlige eierskapsmeldinger eller annen årlig rapportering for eierforvaltningen i Trysil kommune, og vi mener at revisjonskriterium 10 ikke er etterlevd.

 Dersom det ikke legges frem årlige eierskapsmeldinger, legges det frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi og spesielle saker).

8.3.3 Revidering av styringsdokumenter

I vår gjennomgang av saker som er behandlet i formannskap og kommunestyret, ser vi at det behandles saker som omfatter styringsdokumentene i virksomheter det kommunen har eierinteresser. Det vil være ulike årsaker til at styringsdokumenter og avtaler som vedrører selskapene blir endret. Vi vil anta at det ikke er uvanlig at det er selskapene selv som tar initiativ til revidering, og ikke kommunen. For anbefalingen fra KS, mener vi at hensikten blant annet er at kommunen skal vurdere styringsdokumentene og avtalene opp mot de målsettinger og krav som kommunen, sammen med de andre eierne, stiller til selskapet. Disse kan endres over tid, og det er kommunen selv som først og fremst må følge med på at styringsdokumentene endres tilsvarende. Vi kan ikke se at kommunen har noen plan, system eller rutine for dette. En oppfølging av dette vil være naturlig å legge til en administrativ ressurs/eierskapssekretariat, og det må selvsagt være tett dialog med den enkelte virksomhet når det vurderes endringer.

Vi mener at revisjonskriterium 11 bare delvis er etterlevd.

- At styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig.

8.3.4 Representasjon i eierorganene

Eierskapsmeldingen stiller som krav at det er folkevalgte fra kommunestyret som skal velges som representanter i eierorganene. Ordfører representerer kommunen i de aller fleste selskapene. Eierskapsmeldingen har bestemmelser om valg av varamedlemmer til selskapsstyrene, men ikke for representasjon i eierorganene. Praksis fra saker om valg av representanter i kommunestyret viser at eierskapsmeldingen følges opp når det gjelder valg av representanter i eierorganene. I tillegg viser praksis at det er vanlig at kommunestyret velger to personlige varamedlemmer for hver ordinær representant.

Ettersom eierskapsmeldingen er det styrende dokumentet for eierskapsforvaltningen i kommunen mener vi at en her, med fordel kunne presisert at kommunestyret også skal velge personlige varamedlemmer som sikrer forutsigbar representasjon i eierorganene.

Vi mener likevel at revisjonskriterium 12 er etterlevd.

- Kommunen oppnevner som hovedregel sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene, og har sikret representasjon fra kommunen også der valgt/utnevnt representant ikke kan møte.

8.3.5 Innkallingsfrister for møter i eierorganene

I eierskapsmeldingen heter det at bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter bør være en del av vedtektene. I Trysil oppleves ikke innkallingsfristene som noe problem, ettersom det er sjelden det behandles saker som har prinsipiell betydning eller som ellers må behandles politisk i kommunen før de behandles i eierorganene. Det er om hvorvidt en sak anses som prinsipiell eller ikke som legges til grunn dersom formannskap eller kommunestyret skal involveres. Kommuneledelsen har etter vår vurdering en klar oppfatning av hvordan dette skal håndteres. Det legges også opp til prosesser for involvering i andre saker som gjelder eierstyring i kommunen. For eksempel i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding.

Kjørelinjer for kommunikasjon mellom eierrepresentantene, eierutvalg og kommunestyret er imidlertid ikke omtalt spesielt i eierskapsmeldingen. Etter vår mening kunne eierskapsmeldingen med fordel beskrevet hvordan denne kommunikasjonen skal foregå, eventuelt at den formaliseres i et eget reglement eller en rutinebeskrivelse.

Vi mener likevel at revisjonskriterium 13 er etterlevd.

- Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter tas inn i selskapsvedtektene. Dette med tanke på at kommunen skal ha tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.

9 Konklusjon

Vi har i denne eierskapskontrollen undersøkt hva slags overordnet system, retningslinjer og føringer Trysil kommune har for eierskapsforvaltning, samt hvordan kommunen følger opp at disse etterleves.

Vi konkluderer med at kommunen i rimelig grad har på plass et overordnet system, tydelige retningslinjer, og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt. Det kan likevel knyttes følgende kommentarer til denne problemstillingen:

- Trysil kommune utarbeider eierskapsmeldinger som er ment å være det styrende dokumentet for eierstyring i kommunen. Eierskapsmeldingen inneholder kommunens prinsipper for eierstyring og kommunens formål med sine eierinteresser, og gjeldende eierskapsmelding ble vedtatt i kommunestyret høsten 2023. Med hensyn til oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter i eierskapsmeldingen mangler KonSek Øst IKS og for de ulike samarbeidene som kommunen er involvert i. Hva som er kommunens formål med eierinteressene i KonSek Øst IKS og tilsvarende interesser i samarbeidene/andre virksomheter fremgår da heller ikke av gjeldende eierskapsmelding.
- Eierskapsmeldingen inneholder ikke oversikt over de ulike samarbeid og eventuelt andre virksomheter kommunen har interesser i. I kommunelovens bestemmelser legges det til grunn at disse skal omtales i eierskapsmeldingen. KS anbefaler at styringen av samarbeidene og eventuelt andre virksomheter reflekteres i eierskapsmeldingen. Dette for å gi kommunens folkevalgte en god oversikt over kommunens totale virksomhet.
- Organiseringen av kommunens eierstyring er i prinsippet nedfelt i gjeldende eierskapsmelding. Vi mener eierskapsmeldingen ikke tar høyde for hvem som kan velges til eierrepresentant i KonSek Øst IKS. Vi oppfatter ellers at eierskapsmeldingen legger opp til en avklaring av forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder i Kommuneskogen KF utover kommunelovens bestemmelser, uten at vi kan se at det finnes noen slik avklaring. Som nevnt over skal eierskapsmeldingen være det styrende dokumentet for eierstyring i Trysil kommune. Vi mener at meldingen er tilfredsstillende når det gjelder strategi og organisering av eierstyringen. Vi mener imidlertid at den kunne vært mer beskrivende når det gjelder tilbakemeldinger og/eller rapportering fra eierrepresentantene til formannskap, kommunestyret og kommuneadministrasjonen. Vi mener videre at kommunen med fordel kunne ha utarbeidet skriftlige retningslinjer eller rutiner for oppfølging av strategi og øvrige krav i eierskapsmeldingen. Slike retningslinjer eller rutiner vil gjøre det enklere for nye eierrepresentanter å sette seg inn i sin rolle og sikre en mer forutsigbar eierstyring over tid. Det vil også bidra til at eierstyringen blir enklere å evaluere.
- I Trysil kommunens eierskapsmelding er det ellers lagt opp til å følge de råd som KS gir i sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, og som er anbefalt praksis på området.

Vi mener at kommunen gjennomfører tiltak som sikrer at eierrepresentanter kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har nødvendig kompetanse. Vi mener likevel at kommunen har et forbedringspotensial og har følgende kommentarer:

- Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for kommunestyret tidlig i valgperioden. Opplæringen har vært generell og knyttet til KS sitt folkevalgtprogram. Vi mener det er viktig at det også gis opplæring i/informasjon om kommunens egen organisering og praktisering av eierstyring, og at dette også gis tidlig i hver valgperiode. Vi forstår det slik at kommunen har planer om å gjennomgå eierskapsmeldingen på nytt i 2024. Vi mener dette kan være et godt opplæringstiltak dersom meldingen legges frem for kommunestyret, og at en i

tillegg til å ha søkelys på kommunens eierstrategi, også setter søkelys på organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.

- Kommunens eierskapsmelding inneholder generelle krav til sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene. Det anbefales også bruk av valgkomité og at det utarbeides retningslinjer for valgkomitéene. Valgkomitéene er sentrale med hensyn til å sikre hensiktsmessig sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og retningslinjer for arbeidet i valgkomitéene er viktig for at kommunen skal ha mulighet til å følge opp sine krav. Vi mener eierskapsmeldingen kunne vært mer spesifikk med hensyn til sammensetning/komplettering av kompetanse i styrene, og hva slags type kompetanse det kan være behov for i styrene. Vi mener videre at kommunen med fordel kunne utarbeidet skriftlige retningslinjer eller rutiner for oppfølging av de kravene kommunen har fastsatt når det gjelder sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene.
- Vi mener at kommunens dokumenter for eierstyring angir krav til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse, opplæring og evaluering av styrets arbeid. Kommunen innhenter informasjon fra selskapsstyrene når det gjelder evaluering av styrearbeidet årlig.

Vi konkluderer med at kommunen har rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene for å sikre kommunestyret reell innflytelse på eierstyringen. Vi mener likevel det er rom for forbedringer, og følgende kommentarer kan knyttes til problemstillingen:

- I eierskapsmeldingen som ble behandlet i kommunestyret høsten 2023 heter det at det hver valgperiode skal legges fram en oppdatert eierskapsmelding. Kommunen legger dermed opp til å følge minimumskravet i kommuneloven. Det er ingen krav til når i valgperioden eierskapsmeldingen skal legges frem for kommunestyret. Vi mener likevel at dette bør skje tidlig i valgperioden og kombineres med informasjon/opplæring som gjør kommunestyret i stand til å fastsette kjørelinjer for eierstyringen i kommunen i valgperioden.
- Det gjennomføres ingen samlet årlig rapportering til de folkevalgte om status på selskaper, samarbeid og andre virksomheter som Trysil kommune har eierinteresse i, slik KS anbefaler. En slik rapportering bør omfatte de viktigste utviklingstrekkene i virksomhetene som økonomi, investerings- og utviklingsprosjekter. I tillegg mener vi at det med jevne mellomrom også bør rapporteres til kommunestyret hvordan eierskapspolitikken og prinsippene for eierstyring er fulgt opp. Bestemmelser om hvordan tilbakemeldinger/rapportering til de folkevalgte skal skje bør videre tas inn i eierskapsmeldingen.
- Det behandles saker i formannskapet og kommunestyret som omfatter styringsdokumenter i virksomheter hvor kommunen har eierinteresser. Vi kan likevel ikke se at kommunen har noen rutine eller plan for å sikre at styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap løpende vurderes opp mot de målsettinger og krav som kommunen selv stiller til virksomhetene. Målsettinger og krav til virksomhetene kan endres over tid og det er kommunen selv som først og fremst må følge med på at styringsdokumentene endres tilsvarende.
- Kommunen oppnevner sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene. Dette kan medvirke til at det blir kortere kommunikasjonslinjer mellom eierrepresentanter, formannskap og kommunestyret. Ved å velge vararepresentanter til eierorganene mener vi også at en i større grad er sikret representasjon fra kommunen der valgt/utnevnt representant ikke kan møte. Bestemmelser om valg av varamedlemmer bør etter vår mening, tas inn i eierskapsmeldingen.

- Kommunen stiller i eierskapsmeldingen krav om at innkallingsfrist til eierorganene tas inn i selskapsvedtektene. Kommunen har som rutine at prinsipielle saker som skal opp i eierorganene behandles i formannskapet eller kommunestyret før de behandles i eierorganene. Vi har fått tilbakemelding på at innkallingsfrister for møter i eierorganene ikke har vært opplevd som noe problem for kommunen. Vi mener at kjørelinjer for kommunikasjon mellom eierrepresentantene, eierutvalg og kommunestyret med fordel kunne vært omtalt nærmere i eierskapsmeldingen.

10 Anbefalinger

Ut fra de vurderinger og konklusjoner som er gjort anbefaler vi at kommunen:

1. Utarbeider en oppdatert eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen bør:
 - Omfatte alle selskaper, samarbeid og eventuelt andre virksomheter som kommunen har eierinteresser eller andre interesser i.
 - Justeres slik at den samsvarer med kommunens praktisering av eierstyring. Blant annet når det gjelder:
 - Valg av eierrepresentanter.
 - Avklaring av forholdet mellom kommunedirektør og daglig leder i KF.
 - Bestemmelser om valg av varamedlemmer til eierrepresentasjon.
 - Inneholde bestemmelser om kommunikasjon/rapportering fra eierrepresentantene til formannskap, kommunestyret og eventuelt kommuneadministrasjon.
 - Spesifisere hva slags type kompetanse det er behov for i selskapsstyrene, og sette krav til sammensetning/komplettering av kompetanse i selskapsstyrene.
 - Legges frem for kommunestyret tidlig i hver valgperiode, slik at prinsippene for eierstyring i størst mulig grad er forankret i sittende kommunestyre.
2. Utarbeider skriftlige retningslinjer eller rutiner for hvordan oppfølging av strategi og øvrige krav i eierskapsmeldingen skal gjennomføres i praksis.
3. I tillegg til generell opplæring i eierstyring for de folkevalgte, også gi informasjon/opplæring i kommunens egen organisering og praksis for eierstyring.
4. Innfører en årlig samlet rapportering til de folkevalgte som omfatter tilstanden i selskapene og en evaluering av hvordan kommunens systemer og rutiner for eierstyring har fungert. Bestemmelser om en slik rapportering bør videre tas inn i eierskapsmeldingen.
5. Utarbeider rutiner eller en plan som sikrer at styringsdokumenter og avtaler med selskaper/samarbeider vurderes mot kommunens målsettinger, krav og behov, og at det fremmes forslag om endringer når det er aktuelt.

11 Ordfører og Kommunedirektørens uttalelse

Ordfører og kommunedirektør har i e-post av 24.03.2024 gitt følgende uttalelse til rapporten:

Trysil kommune har lange tradisjoner som eier. Allerede i 1891 kjøpte kommunen skog og ble en stor skogeier av det som i dag er Trysil kommuneskoger KF. Fra den gang og fram til nå har kommunen blitt eier, eller deleier, i mange selskaper med ulike organisasjonsformer.

Eierskap, og formålet rundt dette, har blitt gradvis mer og mer formalisert. Gjeldende eierskapsmelding er vedtatt i september 2023. Denne er en videreføring av eierskapsmeldinger fra 2014 og 2017. Det er gjort betydelige endringer i 23-utgaven for å tilfredsstille endringer i kommuneloven fra 2020. Og det ble videre i prosessen med å ajourføre eierskapsmeldingen, der formannskapet bidro i flere arbeidsøkter, lagt vekt på KS sine anbefalinger for eierskap, selskapsledelse og kontroll.

I revisjonsrapporten om overordnet eierskapskontroll konkluderes det med at kommunen i rimelig grad har på plass et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt. Det er vi glade for da vi selv var godt fornøyde med den meldingen som ble vedtatt høsten 2023.

Det kommer imidlertid også en del gode innspill og anbefalinger i rapporten, slik som:

- å oppdatere eierskapsmeldingen med de fleste av de påpekte tingene og behandle denne på nytt tidlig i kommunestyreperioden.
- å rapportere 1 gang årlig på eierskapene og status til kommunestyret.

Disse anbefalingene er gode, men det vil kreve at Trysil kommune bruker mer kapasitet og ressurser på dette området enn vi har gjort i dag for å følge opp på en god måte.

I forhold til punktet om opplæring som etterlyses kan vi bemerke at vi hadde en økt med opplæring og gjennomgang av eierskapsmeldingen i formannskapet, som er vårt eierutvalg, før vi begynte med besøk av de ulike bedriftene i forhold til årshjulet vårt.

Vi ser at KonSek Øst IKS mangler i oversikten vår og det beklager vi. Men vi ser også at det antydes at det er mangler i den i oversikt over de eierinteresser, eller andre interesser, Trysil kommune har i ulike samarbeid og eventuelt andre virksomheter slik kommuneloven og KS sine anbefalinger tilsier. Dette bør selvsagt rettes opp i.

Det er kommuneloven som gjelder i forhold til kommunedirektør og daglig leder i Trysil kommuneskoger KF. Punktet kom nok med i eierskapsmeldingen for å forsikre seg om at kommunedirektør og daglig leder gikk gjennom gjeldende lovparagraf i kommuneloven i felleskap. Dette punktet bør strykes i neste utgave av eierskapsmeldingen.

Vi synes kanskje det problematiseres vel mye om hvordan styrer kompetansemessig settes sammen. Dette bruker kommunens eierutvalg mye tid på i årlig dialog med daglige ledere, styreledere og i form av styreevalueringer. I de selskaper kommunen eier 100% styrer eierutvalget kompetansesammensetting selv. I andre selskaper blir dette gjort sammen med andre eiere og valgkomiteer.

Mvh
Turid Backe-Viken
Ordfører

Jan Sævig
kommunedirektør

12 Referanser

Kommuneloven med lovkommentarer (2018)

KS (2020): Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll.

Trysil kommune (2023): Eierskapsmelding Trysil kommune - vedtatt av kommunestyre PS 2923/53

Trysil kommune (2022): Årlig gjennomgang i forbindelse med eierskapsmelding – Trysil kommunes forhandlingsutvalg.

Styreforeningen (2022): Powerpointpresentasjon – Strategi og bærekraft.

Diverse aktører tilknyttet Trysil kommune: Powerpointpresentasjoner i forbindelse med styreseminarer.

KS (2019): Folkevalgtopplæring – Organisering av oppgaveløsningen (PowerPoint)

12.1 Internettreferanser

<https://www.trysil.kommune.no/>

<https://styreforeningen.no/courses/autorisasjonsprogrammet-2-dagers-kurs-klasserom/>

Vedlegg A: Kontrollkriterier

Utledning av kontrollkriterier

Med bakgrunn i fastsatte problemstillinger skal det etableres kriterier for eierskapskontrollen. Kriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot. Kriteriene skal begrunnes i/utledes av autoritative kilder innen eierskapsforvaltning. Autoritative kilder kan være lover og forskrifter, politiske vedtak/mål/føringer og anerkjente prinsipper for eierstyring. Kilder som ligger til grunn for utledning av kriterier i denne eierskapskontrollen er:

- Kommuneloven
- KS anbefalinger om eierstyring

Det er i det følgende utledet kriterier for den enkelte problemstilling, som oppsummeres med kortpunkter. Disse kortpunktene er videre tatt inn i selve rapporten og våre vurderinger og konklusjoner bygges rundt disse punktene.

Utledning av kriterier for problemstilling 1

Har kommunen et overordnet system, tydelige retningslinjer og føringer for eierskapsoppfølging som samsvarer med det som er anbefalt?

Eierstyring er regulert i kapittel 26 i kommuneloven mens «beste praksis» for kommunene er nedfelt i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Disse anbefalingene ble sist endret i forbindelse med nye bestemmelser i kommuneloven i 2020. Ellers vil de generelle reglene i kommuneloven om forsvarlig saksutredning, delegering og internkontroll også gjelde for administrasjonens tilrettelegging for god eierstyring i kommunen.

Kommuneloven § 26-1 tilsier at kommunen skal utarbeide en eierskapsmelding som skal legges fram og behandles i kommunestyret. Denne skal inneholde kommunens prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommune har eierinteresser i og kommunens formål med sine interesser eller tilsvarende interesser i virksomhetene. I KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll heter det at eierskapsmeldingen også kan inneholde andre elementer. Det kan blant annet være aktuelt å si noe om hvordan eierskapsstyring skal organiseres i kommunen, prinsipper knyttet til selskapenes samfunnsansvar, miljø, likestilling, etikk mm. Det er først og fremst de ulike kommunale samarbeidene som utgjør andre virksomheter som kommunene kan ha eierinteresser eller tilsvarende interesser i. I lovkommentarene heter det at alle slike eksterne virksomheter skal omtales, uavhengig av organisasjonsform og eierandelens størrelse. Både kommunale foretak og interkommunale samarbeidsformer etter kommuneloven er omfattet.

Nytt i kommuneloven som trådte i kraft i 2018, er en større grad av direkte eierstyring i interkommunale samarbeid. I interkommunale politiske råd og interkommunale oppgavefelleskap skal det for eksempel opprettes representantskap og det skal inngås skriftlige samarbeidsavtaler. I KS sine anbefalinger er det presisert at eierskapsmeldingen også bør reflektere styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i. KS anbefaler videre at eierskapsmeldingen bør være kommunisert og tilgjengelig, ikke bare for selskapenes organer,

men også for kommunens innbyggere. Der kommunen er eier i flere selskaper sammen med andre kommuner er det videre anbefalt å utarbeide en felles eierskapsmelding/eierskapsstrategi.

Kommuneloven § 25-1 om internkontroll tilsier at det er kommunedirektøren som har ansvaret for internkontrollen i kommunen og at denne skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold. Vi merker oss spesielt at kommunedirektøren skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer, samt dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig. Det heter i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, at et aktivt og godt eierskap er grunnleggende for en best mulig lokalpolitisk forvaltning av kommunens samlede verdier og har direkte konsekvenser for selskapene, deres disposisjoner og deres markedsposisjoner. Det heter også at det, for at de folkevalgte skal kunne påvirke og styre selskapene i tråd med de formål som er satt, er viktig å være bevisst de mulighetene som finnes og at eierskapspolitikken blir gjenstand for en bred og helhetlig prosess. KS mener at et grep for å sikre dette, kan være å forankre eierskapspolitikken i kommuneplanen.

Ut fra risiko knyttet til målsettingene nevnt over, bør eierforvaltning være et område som kommunen har søkelys på. Selv om eierrepresentantene har et selvstendig ansvar for å sette seg inn i sin rolle og hvilke regler som gjelder for eierstyring generelt og særskilt for kommunen, vil en godt fungerende eierforvaltning være avhengig av en viss tilrettelegging både for kommunestyret som eier, og for de som skal representere kommunestyret i eierorganene i virksomhetene. Internkontroll kan også knyttes til utredning av saker til politisk behandling. Det heter i kommuneloven § 13-1 at kommunedirektøren skal påse at saker som legges fram for folkevalgte organer, er forsvarlig utredet. Utredningen skal gi et faktisk og rettslig grunnlag for å treffe vedtak. I forbindelse med eierskapsforvaltningen vil det utredes ulike saker til behandling, med eierskapsmeldingen som den mest sentrale.

KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll blir en sentral kilde til kriterier i denne eierskapskontrollen og kan oppsummeres som følger:

1. Velge selskapsform ut fra formål og behov.
2. Skille mellom skjermet virksomhet og virksomhet i konkurranse med private.
3. Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap.
4. Utarbeide en årlig eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret.
5. Revidere styringsdokumenter og avtaler jevnlig.
6. Holde jevnlige Eiermøter.
7. Som hovedregel bør sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet.
8. Sørge for bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter.
9. Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret.
10. Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser.
11. Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styrene.
12. Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i selskapsstyrene.
13. Som hovedregel bør styremedlemmer i morselskapet ikke sitte i styrene i datterselskaper.
14. Oppnevne numeriske vararepresentanter.

15. Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet.
16. Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv.
17. Registrere styreverv i KS styrevervregister.
18. Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.
19. Sørge for at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.
20. Avklare forholdet mellom kommunedirektøren og daglig leder av foretaket ved opprettelse av kommunale foretak
21. Sørge for at kontrollutvalget sikres gode nok rammebetingelser til å utøve sin funksjon på en god måte.

Vi vil i vår kontroll ta utgangspunkt i KS sine anbefalinger med unntak av anbefaling nummer 21. For denne problemstillingen avgrenses kontrollen til anbefalinger som kan knyttes spesielt til kommunens overordnede system for eierforvaltning og retningslinjer eller føringer for eierskapsoppfølging.

Punktvis oppsummering av kriterier for problemstilling 1

Kriterier for problemstilling 1 kan oppsummeres i følgende kortpunkter:

1. Kommunen utarbeider eierskapsmeldinger som inneholder kommunes prinsipper for eierstyring, oversikt over selskaper, foretak og andre virksomheter som kommune har eierinteresser i, og kommunens formål med sine eierinteresser eller tilsvarende interesser i virksomhetene.
2. Eierskapsmeldingen reflekterer også styringen av de interkommunale samarbeidene og andre virksomheter som kommunen har interesser i.
3. Det er bestemt hvordan eierstyringen i kommunen skal organiseres og kommunen har rutiner for gjennomføringen.
4. Prinsipper, beskrivelser og eventuelle rutiner bør omhandle de råd som berører i KS sine anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll. Altså anbefalt praksis.

Utleddning av kriterier for problemstilling 2

Sikrer kommunen at eierrepresentantene kjenner til og følger de retningslinjer og føringer som er lagt til grunn, og at selskapsstyrene har tilstrekkelig kompetanse?

KS anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll, anbefaling nummer 3 er å sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap. Det anbefales å bruke tid på for eksempel eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden. Ofte gjøres dette i forbindelse med folkevalgtopplæringen etter valg av nytt kommunestyre. I anbefalingen heter det at det er viktig at de folkevalgte får innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmulighetene som finnes. Det er også viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgt, kommunens eierrepresentant eller som medlem i styret i kommunalt eide selskap. Opplæringen må også nødvendigvis omfatte informasjon om den interne organiseringen og praktisering av eierstyring i kommunen.

KS anbefaling nummer 9 omhandler det å sørge for god sammensetning og kompetanse i styret. Det heter at eier, gjennom selskapenes eierorganer, bør sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset det enkelte selskaps formål og virksomhet. Dette innebærer at det må defineres hva slags kompetanse og kapasitet som forventes av styremedlemmene. Kommunen kan ha generelle regler for dette, men det er også nødvendig å ha en instruks eller rutine for denne typen vurderinger i forbindelse med valg av styremedlemmer. Der det er oppnevnt valgkomité bør det utarbeides retningslinjer for komitéens arbeid som sikrer kompetansebehovet i selskapsstyrene. I KS sin anbefaling heter det at kompetansevurderingen også bør vurdere spørsmål om habilitet. Dette er spesielt aktuelt der det er sentrale folkevalgte som velges inn i selskapsstyrene.

Anbefaling nummer 12 i KS sine anbefalinger setter søkelys på at selskapenes eiere har et ansvar for å sikre at styret har den nødvendige kompetanse for å nå selskapets mål. Ut fra denne anbefalingen bør kommunen konkretisere hvilke krav den som eier stiller til styret når det gjelder kompetanse, opplæringsarbeid og evaluering. Dette bør nedfelles i egne rutiner, eventuelt at det fremgår av kommunens strategi- og styringsdokumenter for eierskapsforvaltning. Anbefalingen fra KS innebærer også at kommunen stiller krav til styret om en årlig plan for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring, samt en årsrapport som redegjør for selskapets styring og ledelse. Vi mener dette er punkter som er naturlig å ta inn i en styreinstruks. Anbefaling nummer 14 gjelder oppnevning av numeriske vararepresentanter i styret, i stedet for personlige. Dette er også et tiltak for å sikre kontinuitet og kompetanse ut fra tanken om at numeriske vararepresentanter vil møte oftere i styremøter og dermed være tettere på sakene. I tillegg har KS en anbefaling som går på å sikre kjønnsbalanse i styrene (Anbefaling nummer 11). Numeriske vararepresentanter vil i praksis kunne påvirke kjønnsbalansen i styrerepresentasjonen.

Vi vil i vår kontroll ta utgangspunkt i KS sine anbefalinger. For denne problemstillingen avgrenses kontrollen til anbefalinger som kan knyttes til opplæring og integrering av generelle og lokale bestemmelser om eierforvaltning i kommunen.

Punktvis oppsummering av kriterier for problemstilling 2

Kriterier for problemstilling 2 kan oppsummeres i følgende kortpunkter:

5. Kommunen gjennomfører opplæring i eierskapsforvaltning for samtlige folkevalgte tidlig i valgperioden.
6. Opplæringen er ment å gi generell kunnskap om eierforvaltning og kunnskap om intern organisering og praktisering av eierstyring i kommunen.
7. Kommunen har i strategidokumentene som gjelder eierskapsforvaltning satt krav til ønsket sammensetning og kompetanse i selskapsstyrene, og det bør finnes rutiner for hvordan dette skal følges opp.
8. Kommunen har konkretisert hvilke krav den som eier stiller til selskapsstyrene når det gjelder kompetanse for å nå selskapenes mål, opplæringsarbeid, evaluering og rapportering. Det sikres at kravene følges opp.

Utleddning av kriterier for problemstilling 3

Er det opprettet rutiner for rapportering og kommunikasjon mellom kommunestyret, eierrepresentanter og selskapene som sikrer kommunestyret reel innflytelse på eierstyringen?

Kommuneloven § 26-1 tilsier at det skal legges frem en eierskapsmelding for kommunestyret minst en gang i valgperioden. KS anbefaler at dette gjøres årlig, eventuelt at det utarbeides en årlig rapport om tilstanden i selskapene. Vi forstår det slik at en her må vurdere omfanget og kompleksiteten i kommunens eierskap. Eierskapsmeldingen er et meget sentralt dokument når det gjelder informasjon til kommunestyret om kommunens eierforvaltning. Det samme gjelder selskapsavtaler eller vedtekter for selskapene. KS anbefaling nummer 5 tilsier at disse styringsdokumentene, og eventuelle andre styringsdokumenter revideres jevnlig. Det anbefales å utarbeide andre styringsdokumenter i tillegg dersom vedtektene/selskapsavtalene kun regulerer minimumskravene i forhold til den aktuelle selskapslovgivningen. Eksempler på slike kan være en generell miljøpolicy, åpenhetsprofil eller mål om lokale utviklingstiltak som gjelder for flere eller alle selskapene der kommunen har eierinteresser.

Andre anbefalinger som omhandler kommunikasjon mellom kommunen som eier og selskapene er anbefaling nummer 6, 7 og 8. Anbefaling nummer 6 omhandler det å holde jevnlig eiermøter. Hensikten med dette er å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapene. Eiermøter er mer uformelle møter mellom kommunen som eier, styret og daglig leder i selskapene der en kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. I anbefaling nummer 7 heter det at hovedregelen bør være at sentrale folkevalgte oppnevnes som representanter i eierorganet. Dette vil kunne forenkle samhandlingen og kommunikasjonen mellom eierorganet og kommunestyret. Samhandling og kommunikasjonsformer mellom kommunestyret og eierorganet bør ellers forankres i eierskapsmeldingen. KS sine anbefalinger fokuserer ellers på at kommunen må ha et system som sikrer representasjon fra kommunen dersom valgt eierrepresentant ikke kan møte. Anbefaling nummer 8 handler om å sørge for bestemmelser som gjelder innkallingsfrist til generalforsamlinger og representantskapsmøter. I anbefalingen heter det at bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i vedtektene, slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Punktvis oppsummering av kriterier for problemstilling 3

Kriterier for problemstilling 3 kan oppsummeres i følgende kortpunkter:

9. Eierskapsmelding behandles i kommunestyret minst en gang i valgperioden.
10. Dersom det ikke legges frem årlige eierskapsmeldinger, legges det frem en årlig rapport om tilstanden for selskapene (økonomi og spesielle saker).
11. At styringsdokumenter og avtaler som gjelder eierskap revideres jevnlig
12. Kommunen oppnevner som hovedregel sentrale folkevalgte som representanter i eierorganene, og har sikret representasjon fra kommunen også der valgt/utnevnt representant ikke kan møte.
13. Bestemmelser om innkallingsfrist til generalforsamling og representantskapsmøter tas inn i selskapsvedtektene. Dette med tanke på at kommunen skal ha tid til forsvarlig behandling av aktuelle saker.

Arkivsak-dok. 21/00080-1
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-28/24 FORELØPIGE VURDERINGER AV RISIKO- OG VESENTLIGHETSVURDERINGER (ROV) FOR PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON OG EIERSKAPSKONTROLL /FR/EK)

Forslag til vedtak/innstilling:

Kontrollutvalget tar saken til orientering og følger opp videre diskusjoner i neste kontrollutvalgsmøte

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Kommuneloven § 23-3 sier følgende:

Forvaltningsrevisjon innebærer å gjennomføre systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, regeletterlevelse, måloppnåelse og virkninger ut fra kommunestyrets eller fylkestingets vedtak.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden, og senest innen utgangen av året etter at kommunestyret eller fylkestinget er konstituert, utarbeide en plan som viser på hvilke områder det skal gjennomføres forvaltningsrevisjoner. Planen skal baseres på en risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eller fylkeskommunens virksomhet og virksomheten i kommunens eller fylkeskommunens selskaper. Hensikten med risiko- og vesentlighetsvurderingen er å finne ut hvor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Planen skal vedtas av kommunestyret og fylkestinget selv. Kommunestyret og fylkestinget kan delegere til kontrollutvalget å gjøre endringer i planen

I dette møtet tas de første diskusjoner av en slik ROV (risiko- og vesentlighetsvurdering) i kontrollutvalget. Revisjon Øst har gjort noen foreløpige vurderinger som de vil legge frem for utvalget.

Vurderingen skal danne grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon, som angir hvilke forvaltningsrevisjonsprosjekter som bør gjennomføres i perioden 2025-2028 både i kommunen og i kommunens selskaper. For å få gjennomført forvaltningsrevisjon der behovet er størst og vi har den største nytten, er det viktig at den vurderingen greier å avdekke hvor dette er.

Etter kommuneloven § 23-4 skal det også gjøres en tilsvarende vurdering i forhold til plan for eierskapskontroll.

Oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor Jo Erik Skjeggstad møter til saken.

Arkivsak-dok. 21/00070-36
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-29/24 EVENTUELT

Forslag til vedtak/innstilling:

Saken legges fram uten forslag til vedtak

Vedlegg:

Ingen

Saksframstilling:

Arkivsak-dok. 21/00078-60
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-30/24 REFERATER OG ORIENTERINGER

Forslag til vedtak/innstilling:

- Kontrollutvalget tar referatene og informasjonen til orientering
- Kontrollutvalget tar vedlagte tiltaksplan til orientering

Vedlegg:

Kontrollutvalgets tiltaksplan

Saksframstilling:

Det holdes i hvert møte en gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene i de hovedutvalg de skal ha oppmerksomheten mot.

Orienteringer/diskusjoner

- Gjensidig orientering fra kontrollutvalgsmedlemmene

(hvert enkelt medlem forbereder en orientering til de øvrige).

- Saker fra formannskap – Marit Nyhus
- Saker fra kommunestyre – Per Gunnar Stensvaag
- Saker fra hovedutvalg for teknisk drift – Gry Vanja Eriksen
- Saker fra hovedutvalg for oppvekst og kultur – Hans Gunnar Solvang
- Saker fra hovedutvalg for helse og mestring – Emilie Ree Olaisen

Kontrollutvalgets medlem i kommunestyre eventuelt kontrollutvalgets leder oppfordres til å orientere om sakene i møtet, spesielt kontrollutvalgets saker.

- Eventuelt mediasaker
- Innspill fra kontrollutvalgsmedlemmene, tiltaksplanen og temaer

«Tiltaksplan med oppfølgingsliste» som blir oppdatert etter hvert møte, ligger ved saken. Den vil også bli på sekretariatets hjemmeside en gang årlig, sammen med årsrapporten.

Kontrollutvalget i Trysil kommune

Tiltaksplan og oppfølging av saker Trysil kommune

Utgangspunktet for oppgaver knyttet til:

- regnskapsrevisjon er bl.a. relatert til § 3 i forskrift om kontrollutvalget og revisjon og koml. § 24-9.
- forvaltningsrevisjon er bl.a. relatert til koml. § 23-3, samt plan for forvaltningsrevisjon.
- eierskapskontroll er bl.a. relatert til koml. § 23-4, samt plan for eierskapskontroll.
- kontrollutvalgets påseansvar er bl.a. relatert til koml. § 23-2.
- budsjettbehandlingen er bl.a. relatert til forskrift om kontrollutvalg og revisjon § 2. (Kontrollutvalget følger opp at kontrollutvalgets forslag følger med til kommunestyrets behandling av budsjettet (jf. reglement for kontrollutvalget § 4).)
- kontrollutvalgets rapportering er bl.a. relatert til koml. § 23-5.

Møte	Kontrollutvalgets saker 2024
Fortløpende rapportering	• Samme økonomiske rapportering som formannskapet får. • Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Kontrollutvalget har valgt å fordele følgende utvalg mellom seg (oppfølging): ○ Saker fra hovedutvalg for teknisk drift og kultur – Gry Vanja Eriksen ○ Saker fra hovedutvalg for oppvekst – Hans Gunnar Solvang ○ Saker fra hovedutvalg for helse og mestring – Emilie Ree Olaisen ○ Saker fra formannskap – Marit Nyhuus ○ Saker fra kommunestyre – Per Gunnar Stensvaag • Per Gunnar Stensvaag er kommunestyrets representant i kontrollutvalget.
I hvert møte eller når kontrollutvalget bestemmer det	• Samtale med ordfører og kommunedirektør. • Orientering fra kommunedirektøren: ○ Økonomisk situasjon – inkludert byggeprosjekter. ○ Anmeldelser og varsling (rutiner for varsling). ○ Oppfølging av kommunestyrevedtak (hvert halvår) ○ Sykefravær. ○ Tilsynssaker. • Informasjon fra enhetene/virksomhetene/tjenestene (<i>spesifisert under hvert enkelt møte</i>). • Sekretariatsleders oversikt over kontrollutvalgets saker med vedtak og oppfølgingen av disse. • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging
Onsdag 24.1.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 29.11.23 • Orientering – økonomi, sykefravær, planlagte/gjennomførte statlige tilsyn. Fra ordfører - generelt • Interimrapport 2023 • Orientering om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023 • ROV (risiko- og vesentlighetsvurdering) for forenklet etterlevelsesk kontroll (FELK) • Statusrapport revisjon for 2023, 2. halvår (31.12.23) • Benchmarking – Revisjon Øst IKS • Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors (RR) uavhengighet • Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors (FR) uavhengighet • Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 behandles og oversendes deretter kommunestyret

Konsek Øst IKS

Kontrollutvalgssekretariat for kommunene Eidskog, Grue, Kongsvinger, Nord-Odal, Sør-Odal, Våler, Åsnes, Åmot, Engerdal, Trysil, Stor-Elvdal og Elverum

Møte	Kontrollutvalgets saker 2024
	• Vurdering av kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon for 2023, jf. NKRFs veiledere. • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Fredag 23.2.24	• Godkjenning av innkalling/saksliste • Godkjenning av protokoll 24.1.24 • Orientering fra kommunedirektør – økonomi, sykefravær, planlagte og gjennomførte statlige tilsyn • Orientering fra ordfører • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 22.5.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 22.2.24 • Orientering – følge opp anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Budsjett- og økonomistyring» behandlet i KU 15.6.22 (skulle vært gjort i 2023). Hva gjør Trysil kommune for å integrere flyktninger. De flytter ofte etter en stund til større steder. Økonomi og sykefravær 2024 • Kontrollutvalgets uttalelse til Trysil kommuneskoger sitt regnskap 2023 • Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2023 (+revisjonsberetning) • Engasjementsbrev Revisjon Øst IKS - Trysil kommune og Trysil kommuneskoger • ISQM1 – kvalitetsstyring Revisjon Øst IKS. Morten A. B. presenterer • Forvaltningsrevisjon – sykefravær/arbeidsmiljø Trysil kommune? Etterspørre hvor langt prosjektet har kommet • Eierskapskontroll – Overordnet eierskapskontroll • Risiko- og vesentlighetsvurdering (ROV) for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll (FR/EK) • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 12.6.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 22.5.24 • Orientering – Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjon «Tidlig innsats» behandlet 6.9.23 (<i>Kommunestyret ber administrasjonen legge fram en sak/statusrapport for anbefalingene som kommer fram i forvaltningsrevisjon «Tidlig innsats», sett i lys av ny oppvekstmodell, våren 2024. En ber særlig om synliggjøring av hvilke konkret innhold som ligger i målsetningene/begrepet tidlig innsats og hvordan dette forankres ute i organisasjonen</i>) • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 4.9.24	• Godkjenning innkalling/saksliste • Godkjenning protokoll 12.6.24 • Orientering - • Rapportering til kontrollutvalget om "Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltningen" (FELK) • Statusrapport revisjon 1. halvår 2024 (30.6.24) • Eventuelt

Møte	Kontrollutvalgets saker 2024
	• Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 16.10.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning protokoll 4.9.24 • Orientering - • Oppdragsavtale 2025 med Revisjon Øst IKS • Forslag til budsjett for kontroll- og revisjonsarbeidet for 2025 • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker
Onsdag 27.11.24	• Godkjenning innkalling/sakliste • Godkjenning av protokoll 16.10.23 • Orientering – • Kontrollutvalgets møtekalender 2025 • Kontrollutvalgets årsplan for 2025 vedtas og oversendes deretter til kommunestyret til orientering • Eventuelt • Referater og orienteringer • Referatsaker

Oppfølgingsliste

Møte	Saknr.	Sak	Vedtak	Sendes/ behandles	Behandlet	Oppfølging	Ferdig
24.1.	1/24	Godkjenning av innkalling/saksliste	Innkalling/saksliste godkjennes		KU		X
	2/24	Godkjenning av protokoll fra 29.11.23	Protokoll fra 29.11.23 godkjennes		KU		X
	3/24	Orientering om revisjonsstrategien 2023 – Revisjon Øst IKS	Møtet ble lukket under den del av saken som gjaldt presentasjon av vesentlighet, identifiserte risikofaktorer jf. offentlighetsloven § 24 og kommuneloven § 11-5 3. ledd. Kontrollutvalget tar orienteringen om revisjonsstrategien for revisjonsåret 2023 til orientering.		KU		x
	4/24	Interimrapport regnskapsrevisjon regnskapsåret 2023	Kontrollutvalget tar revisjonens rapportering til orientering		KU		x
	5/24	Presentasjon av ROV (risiko- og vesentlighetsvurderinger) knyttet til FELK (forenklet etterlevelseskontroll)	Kontrollutvalget tar revisjonens redegjørelse til orientering		KU		X
	6/24	Statusrapport revisjon 31.12.23	Kontrollutvalget tar statusrapport pr 2. halvår 2023 til orientering		KU		x
	7/24	Benchmarking-Revisjon Øst IKS	Kontrollutvalget tar Revisjon Øst IKS sin presentasjon til orientering		KU		x
	8/24	Vurdering av oppdragsansvarlig forvaltningsrevisors (FR) uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor egenvurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2024 til orientering.		KU		X
	9/24	Vurdering av oppdragsansvarlig regnskapsrevisors (RR) uavhengighet	Kontrollutvalget tar oppdragsansvarlig revisor egenvurdering av uavhengighet i revisjonsoppdraget for revisjonsåret 2024 til orientering.		KU		x
	10/24	Kontrollutvalgets årsrapport 2023	Kontrollutvalgets årsrapport for 2023 vedtas Saken sendes kommunestyret med følgende forslag til vedtak: • Kommunestyret tar kontrollutvalgets årsrapport for 2023 til orientering.		KU		x
	11/24	Vurdering av KU's vurdering for regnskaps- og forvaltningsrevisjon for 2023	Kontrollutvalget slutter seg til vurderingene som går fram av vedlegg «Kontrollutvalgets påseansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon pr. 31.12.2023»		KU		X
	12/24	Eventuelt	Det ble ikke lagt fram noen sak under Eventuelt		KU		X

[illegible]

5

Tiltaksplan 2024

[illegible]

Forvaltningsrevisjoner/eierskapskontroller	Frist	Notater
Forvaltningsrevisjon «Sykefravær og sykefraværsoppfølging»		Bestilt i møte 15.2.23. Ferdigstilles i 2024. Oppstartsmøte med admin. 30.8.
Overordnet eierskapskontroll		Ferdig februar/mars (mail fra Jo Erik 27.10.)

Tiltaksplan 2024

Tiltaksplan 2024

7

Arkivsak-dok. 21/00078-61
Saksbehandler Gunvor Kristin Moe

Saksgang
Trysil kontrollutvalg 2023 - 2027

Møtedato
22.05.2024

SAK T-31/24 REFERATSAKER

Forslag til vedtak/innstilling:

Referatsaker tas til orientering

Vedlegg:

Sendes ut i egen e-post

Saksframstilling:

1. Revisjon Øst IKS – revisjonsberetning beboerregnskap Trysil sykehjem
2. MHBR IKS – innkalling styremøte 11.3.24
3. MHBR IKS – årsrapport vedlegg sak nr 3
4. MHBR IKS - styreprotokoll 11.3.24
5. MHBR IKS – innkalling repskap 22.4.24
6. MHBR IKS – saksliste repskap 22.4.24
7. MHBR IKS – protokoll repskap 22.4.24
8. Revisjon Øst IKS – innkalling repskap 23.4.24
9. Revisjon Øst IKS – protokoll repskap 23.4.24